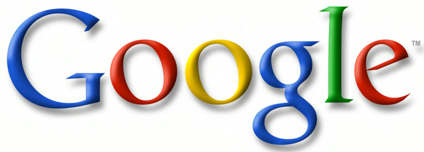

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

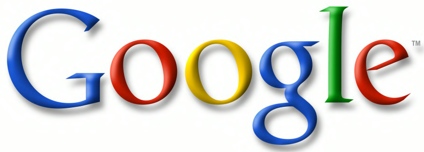
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på http://books.google.com

SILAS WRIGHT DUNNING
BEQUEST
UNIVERSITY OF MICHIGAN
GENERAL LIBRARY

FROM THE LIBRARY OF
CHRISTIAN JENSEN

Originalbindg. -

Fm/6

81.
. I 1

I Storm og Stille
Skildringer
af
Holger Drachmann.
F. HENDRIKSEN

I STORM OG STILLE.

SKIZZER OG SKILDRINGER

AF

Henrik Herholdt

HOLGER DRACHMANN.

A =

Med Illustrationer af Forfatteren.

KJØBENHAVN.

P. G. PHILIPSENS FORLAG.

1875.

Bianco Lunos Bogtrykkeri.

DUNNING
HILL
12-14-39
39883

En Mundfuld Luft! — Her snøres Struben til.
Kun Smedebælgen aander; Kullet flammer,
Og lyser op den snevre Esses Kammer,
Og viser frem hvad Mørket dække vil.

Ja bort herfra, og nedad Stranden til;
Og har Du slængt Din Blouse, Fil og Hammer,
Saa læg til Bunken Armod, Nød og Jammer,
Og glem det Alt ved Bølgens friske Spil.

Lyt for en Stund til det, som Havet byder,
Fornem den klare, muntre Baadsmandstrille
Saavelsom Havets alvorsfulde Bas.

En egen Trøst igjennem Spillet lyder; —
Jeg selv har lyttet tidt i Storm og Stille,
Og Hjertets Trang kom Spillets Trøst tilpas.

Indhold.

Paa den øde Ø.

Ne taceant homines
Saxum hoc loquitur.

Jeg havde kun været der nogle ganske enkelte Dage, og det var som om jeg var født og opvoxet paa Øen, og som om jeg aldrig skulde forlade den. Skilt ved den store, ustadige Østersø fra alle gamle Forbindelser, kun nu og

da øinede et Glimt af Bornholms smilende Land, og tvungen ved Omstændighedernes Magt til at aflægge mange gamle Vaner, til at renoncere paa meget af det, man kalder daglig Behov, overgav jeg mig hurtig til Omgivelsernes Indflydelse — fordi der idetheletaget ret vel beseet ikke var stort andet at gjøre. Og ikke saasnart havde jeg saaledes overgivet mig paa Naade og Unaade, forend Omgivelserne saa at sige inkorporerede mig i sig. — Der var slaaet en Cirkel ude i den oprørte Sø. Cirklen var fyldt med Granit, paa Graniten var der opført Fæstningsværker og Huse. Det Hele dannede en magisk Ring: hertil og ikke videre. Jeg kunde tage en Baad og emancipere mig fra den magiske Ring, men naar Baadens Eier fandt for godt at vende tilbage, maatte jeg med. Saa blev det da, paa faa og smaa Afvigelser nær, ved det gamle, ved Cirklen; og da jeg ikke havde Lyst til bestandig at bevæge mig som en Hest i et Tøier, saa valgte jeg som oftest at sætte mig ned paa en eller anden Murkant, paa en eller anden Klippeflade, og foruden det at min Mappe efterhaanden fyldtes med Brændinger, Klipper, Skjær, Skyer, Taarne og Murlevninger saaledes som de afspeilede sig i mit Øje, saa fyldtes samtidig hele mit Væsen med den Stemning, der besjælede, eller skulde besjæle, Mappens Indhold. Jeg indaandede Stemningen i lange Drag, inddrak den med hvert Aandedræt, og siddende paa Klippen, med Havet næsten vædende min Fod, med Luften omkring mig og indeni mig, faldt jeg hen i en fuldstændig amphibialsk Tilstand, hvori jeg syntes at udvikle mig til en stor Salamander.

«Din store Salamander!» udbrød jeg uvilkaarligt, da jeg saae min egen Skikkelse i Vandet nedenunder mig.

Det var dog forkert; Sammenligningen haltede. Luft og Vand, ja det vilde jeg nok være med til; men Ilden; Nei!

Nei dette Salamanderens tredie Element havde jeg ladet blive tilbage derovre hvor jeg kom fra. Saaledes som jeg sad her paa Klippen, kunde jeg virkelig sige mig fri for en hvilkensomhelst pyroteknisk Tilbøielighed. Jeg havde givet mig Omgivelserne i Vold, saaledes som ovenfor er sagt; her var kun høitidelig Stilhed, alvorlig Ro, fornøieligt Solskin henover de dandsende Bølgetoppe, en streng conservativ Fæstningsdisciplin, hvor kun nogle loyale elegiske Smaasuk over Storheds Forfald turde lyde i svage Akkorder. Det strenge, militaire Kommandantskab var ganske vist nedlagt, men Kommandantskabets Aand hvilede endnu over Fæstningen, og ikke det svageste Spor af en rød Tanke viste sig, end ikke paa de yderste Bastioner. Her var ikke en eneste Lynafleder paa hele Fæstningen; man frygtede ikke Faren fra den Kant; — og med Rette.

Nei, jeg kunde virkelig ikke sammenligne mig med en Salamander. Naar jeg atter kom tilbage hvorfra jeg var kommen, ja saa — — — — —. Undertiden naar Solen gik ned ovre bag den mindre Holm, hvortil den bestandig knagende og stønnende Flydebro førte, undertiden, naar den purpurfarvede Glands luede over det mørke Brystværn, kunde jeg trække Fødderne til mig, lette mig op fra den Klippeflade, hvorpaa jeg sad, og stirre i mindre disciplinære Tanker ud mod det gyldne Skjær. Men ogsaa her hjalp Omgivelserne mig (dog ikke den «livløse» Natur, som man pleier at kalde den). Det hændtes nemlig da, at en høi, slank Skikkelse netop ved denne Tid kom med faste, smaa Skridt marscherende

henad Brystværnet, stillede sig mellem den dalende Sol og mig, hævede Armen, og vinkede ad mig. Hvorledes det gik eller ikke gik, og af hvilken Art den Tiltrækningskraft var, som den slanke Skikkelse udøvede paa mig, det vil jeg foreløbig lade staae hen. Saameget er vist, at naar Skikkelsen viste sig, saae og tænkte jeg kun paa den og paa intet Andet, lukkede min Mappe sammen, viftede med Hatten som Signal, og gik et Par Minuter efter med Armen om Skikkelsens Liv, rolig, conservativ, og — om jeg tør sige det — elskværdig henad det brede Brystværn, nedover Klipperne, ned til Fæstningens største — og eneste — Gade, hvor Lodsens Aftensbord allerede nogen Tid havde paraderet med sine mest udsøgte Forfriskninger.

Lodsen, der tillige var autoriseret Gjæstgiver, Restauratør, Conditor og Klubvært, havde en Fremmedbog; og i denne Bog staar, om jeg ikke husker feil, opført Navnene paa det lykkelige Par, som tilbragte saa rolige Dage under Lodsens Tag.

Lykkelige Dage, hvorom Erindringen har bevaret sig saa frisk hos mig, at naar jeg nu med lukkede Øine læner mig tilbage i min Gyngestol, synes jeg at føle den Baads Dæk under mine Fødder, der bragte mig over til Øen hin blæsende Augusteftermiddag, da Øens nuværende Kommandant (privat rigtignok) stod oppe paa Bommen lænet ind mod Masten, og sang alle mulige Viser paa een gjennemgaaende Melodi, og svingede med Huen hvergang den dygtige Søbaad tog en Overhaling i de skrappe Søer. En herlig Seillads. Jeg synes endnu at føle de vaade, friske Stænk fra det muntre Havvand naar

vi tog en Sø over, og naar min Pibe slukkedes. Jeg vil ikke gjøre min Ed derpaa, men jeg synes dog, at jeg endnu indtil Peberet og Saltet kan skjelne Lodsens og mit eget Smørogbrød fra hinanden. Jeg seer forud over Baadens Stevn, og jeg følger med Øiet den lille Klippeøs Konturer efterhaanden som de træde frem og udvikle sig til regelrette Linier med skarpe Kanter. Jeg føler Eftermiddagssolen glide henover Klipperne som en blød Haand henover en knuddret Pande, jeg ser pludselig Øen forme sig til en Fæstning med Taarne og Mure; endnu et Par «smaae Slag», og det Fata Morgana, som saa ofte havde vinket mig til sig fra sit ubestemte Stade mellem Himmel og Hav, er blevet til en aandgribelig Virkelighed, der indeslutter mig og det Bedste jeg eier.

Man kunde see saa vide omkring fra det flade Tag paa det store, runde Fæstningstaarn. Forunderligt! Den hele vide Verden syntes her oppe fra at være et System af concentriske Ringe. Først Horisontens store Rundhkreds, saa Øens mindre, og endelig Taarnets. Stillede man sig selv i Midten af den sidste, da, o store Tanke! — ja sige det tør man vel næppe uden at paadrage sig Beskyldningen for at ville være pikant, — men alligevel, det var dog saadan en egen Følelse den at være, om og kun for et Øieblik, Centret, hvorom det Hele dreiede sig. Virkningen heraf indskrænkedes imidlertid betydeligt ved de betydelige Vanskeligheder, det vilde koste at gjøre sig selv til dette vigtige Punkt. Midten af Taarnet optoges nemlig af et tomt Rum, en dyb Brønd, et Slags Forsøg paa en indre Fæstningsgaard. Jeg kiggede derned. Mørkt, skummelt og skimlet. Svæve i Rummet kunde jeg

ikke, springe ned i Brønden vilde jeg ikke. Jeg opgav da den fristende Tanke om at blive Universets Midtpunkt, og stillede mig beskedent ud et Sted i den nærmeste Peripheri, lagde Armene overkors paa Brystværnet foran mig, og saae ned. — Det var Kirkegaarden, mit Blik traf paa.

Det var den patriciske Kirkegaard. Derovre paa den anden og mindre Holm laae Plebeiernes Begravelsesplads, men den kommer vi til siden.

Patriciernes Kirkegaard var en lille, firkantet, af et lavt Stengærde indhegnet Plads, hvor nogle af Vind og Veir sørgelig forpidskede Buske gjorde sig al mulig Umage for at skygge over de Dødes Hvilested. Skygge syntes de Døde nok at kunne trænge til. Den Jord, hvori de hvilede, var nemlig i sin Tid bleven tilført ovre fra «Landet», og sparsomt nok var den haarde Klippebund dækket af Muld. Den lille Klippeø kunde ikke engang med egne Midler give sine strenge Kommandanter og barske Officerer et Hvilested i sit Skjød. Men den kunde derimod til Gjengjæld yde dem et Dæksel, som de salig Henfarne skulde have Ondt nok med at løfte paa ved deres Opfart til de lysere og blidere Regioner. Nogle kolossale Ligstene af Granit laae over Kommandanternes og Officerernes trætte Ben. Adelige Vaaben og halvforvitrede Navne vare indhuggede i Stenene, og over disse Stene og over Stenene i Gærdet, over de forkrøblede Buske, og forresten over den ganske Øs Træer, Buske og nøgne Klippeflader havde Lavarter og tørt, indskrumpet Mos lagt en gjennemgaaende gulbrun og brunrød Rustfarve, der gav det Hele et saa goldt, indskrumpet, uddødt og trøstesløst Præg, at man uvilkaarligt mindedes den lille Kjælder i et Hjørne af Kirkegaarden, hvor en afdød

Kommandants og hans ligeledes afdøde Gemalindes indbalsamerede, mumieagtige Lig opbevares, — en forunderlig Skat at opbevare, et uhyggeligt Minde at frede om, men dog et Minde, der svarer nøiagtigt til Hovedindtrykket af den hele lille Ø: en forstenet Mumie, der rager frem af det øde, vildsomme Hav.

Saaledes var Patriciernes Kirkegaard.

Derovre paa den mindre Holm, umiddelbart under det forfaldne Brystværn, en halv Snes Alen fra den skummende Sø, overgroet med et Vildnis af Tidsler og Nælder, overblæst af den pibende Vind, overdænget af Brændingernes Skum, i en utrolig forfalden, hjælpeløs, og halvt henraadnende Skikkelse ligger saa Plebeiernes Begravelsesplads, ogsaa kaldet Kolerakirkegaarden.

Staar man her en smuk Sommeraften, hvor Solen samler Skyernes store, mørktfarvede Drapperier om sig, og for sidste Gang stikker sit Ansigt frem, siger: Godnat! og forsvinder bag Himmelsengens folderige Gardiner, — staar man her udenfor denne Kirkegaard en saadan rolig, smuk Aften, da kan det nok falde En ind, naar man ikke er altfor haardhudet af sig, at drage en Sammenligning mellem den harmoniske Ro derude omkring i den store, skjønne Natur, og den skrigende Hæslighed, som denne Tumleplads for Farsotens modbydelige Luner frembyder.

Sjeldent har jeg faaet et saa sammentrængt Bevis for dette hæslige Spøgelses brutale Magt, et Spøgelse, der i sine Virkninger maaske er mere frygteligt end selve det saa frygtede «røde Spøgelse».

Maaske var det især den Omstændighed, at Tumlepladsen her var saa overordentlig indskrænket, at Territoriet var bestemt afstukket, og at ingen Flugt var mulig

herfra, — ja jeg er temmelig sikker paa, at det netop var denne Omstændighed, der fremkaldte den usigeligt beklemmende Følelse hos mig af modløs Frygt for Bøddelen og en underlig gysende Medlidenhed med Offrene.

Jeg har hørt en Læge anstille Betragtninger over en skrækkelig Epidemi, som han oplevede i en stor By, og over den samme Epidemi, der udbrød medens han var ansat paa et Udvandrerskib, der gik over Atlanterhavet. Jeg skal aldrig glemme den Vægt, han for det sidste Tilfældes Vedkommende lagde paa det Uhyggelige i Forestillingen om at være tvungen af Forholdene til at virke bestandig indenfor de samme, snevre Grændser, uden Udvei til Flugt, derude paa det store, øde Hav.

Jeg har altid havt mine egne Tanker om det absolut Anbefalelsesværdige i at brænde sine Skibe. Her havde jeg Leilighed til yderligere at forøge mine Reflexioner over dette Thema. Den menneskelige Villies Mod til at levere en Fjende et Slag, den menneskelige Villies Kraft til at møde en Vanskelighed, og overvinde denne, ligger vistnok i ni Tilfælde af ti dybt parret med Selvopholdelsesdriftens urgamle Forbundsfælle: Tanken om at der dog til syvende og sidst, naar Alt skulde gaae galt, staar en Udvei aaben til Flugt.

Jeg fremhæver med Villie, at denne Tanke ligger dybt gjemt. Hos den virkelig modige Mand kommer den sandsynligvis aldrig op til Overfladen; men den er der, dunkel og ubevidst, og kort førend Afgjørelsens Time nærmer sig lyder den som beroligende Toner dernede fra Sjælens skjulte Krypte, Toner, som dæmpe Spændingen og regulere Hjertets hæftige Slag.

Disse Skibe, som opbrændes, og som bevirke dette Fortvivlelsens krampespændte Mod, — ja, de gjorde

maaske deres Virkning i de halv æventyrlige Tider, hvor en Mand blev fældet med eet Nævedrag, hvor en Knude blev løst ved eet Sværdhug, og hvor en Sag faldt eller stod med et eneste Hærslag. Men i vor Tids Historie, hvor Sagernes og Folkenes Maskineri er bleven betydelig mere compliceret, i vor Tids Historie ligened til den Dag idag sørger den dygtige Feltherre først og fremmest for at have sin Retraitelinie i Orden førend han fører sine Soldater i Ilden, og Raabet: «Retraiten er afskaaren!» bliver vel som oftest Dødsskriget for de kjæmpende Kolonner.

Ja, Retraiten i Orden! — Selv Digteren, der i sin Sjæls Bitterhed kaster Tærningerne, og sætter Alt paa eet Kort, seer sig ved Digtets Slutning om efter en Udvei, en Hjemvei:

Han brændte sine Skibe; —
blånende Røg
som en Bro-Banes Stribe
nordover føg. —

Men tilbage til vore Døde!

Her ligge de, under Tidsler og Nælder. Ingen veed hvad de hed i levende Live. Ingen bekymrer sig heller derom. Det er simpelthen de Kolera-Døde.

Det er Fiskere, maaske en og anden Lods, Arbeidsmænd, danske Soldater og slesvigholstenske Fanger.

Ligstene eller anden Inscription gives ikke. Det skulde da være, at Nældebladene for Fangernes Vedkommende gav nogen Oplysning. I ethvert Fald blomstrer dette Skjoldmærke frodigt derinde paa den indhegnede Plads, og brænder enhver Haand, der med Nysgjerrighed eller maaske med nogen Sympathi for de Døde vil undersøge Stedet nærmere.

Nordpaa, saalangt den lille Holms Territorium naaer, strækker sig halvt sammensunkne Barakker, smaa, indhegnede Haver med forpiskede og forknyttede Buske. En Mølle rager skeletagtig op i Veiret, og synes at anmode Blæsten om at tage fat i sig istedetfor i Buskene ved dens Fod. Længstborte ligger det nordlige Taarn, en rund Kampestensbygning med massive Mure, skeløiede Skydeskaar, og et nyrnbergeragtigt Tag, der løber op i en Spids, rækker en lille rusten, pibende Fløi ud til Veir og Vind, udbuler hist og her og paa aldeles tilfældige Steder nogle Smaakviste med klapprende Luger, og synes med sin af Aldren graanede Spaantækning at lide af en utallig Mængde Onder, fremkaldte ved den uafladelige Udsættelse for Himlens og Havets forenede Vrede.

Hele denne Strækning henligger i sørgeligt Forfald. Det var som om Koleraen havde hærget Bygningerne samtidig med at den hærgede Beboerne. Jeg vender atter tilbage til mine Reflexioner over Koleraen, over denne lille isolerede Holm, hvorfra ingen Flugt var mulig ligesaalidt som fra et Skib paa det vilde Hav. Farsoten synes at legemliggjøres for mig, medens jeg betragter disse Ruiner. Jeg synes at see den ligesom en Trold i et Æventyr rykke Menneskene op ganske som om de vare Roer, der vare plantede i en Have. Jeg synes at see Trolden kaste disse Roer hulter tilbulter i en stor Dynge, og derpaa med en vild Hoveren slaa Vinduer og Vægge ind i Bygningerne, knuse Taglægterne, sparke til Grundmurene, og oversaae det Hele med Ukrudt og Skarn og med Lavarternes rustrøde Pletter.

Jeg tænker paa den Udtalelse, jeg engang hørte af en Officeer, at af alle Kampe er Gadekampene de frygt-

ligste, og at Ingen kjender Krigens Rædsler, som ikke har seet dem optræde i Sporene af en ødelagt By.

Her havde jeg Sporene for Øie. Her havde staaet en Gadekamp, hvor Fjenden havde seiret fuldstændigt.

— — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — —

Et Bøsseskud i sydlig Retning fra denne Kirkegaard ligger Fængslet. Jeg vil ikke paastaa, at det ser saa truende ud som Fængsler og Fattighuse i Reglen pleier at see ud. Ikke destomindre kan det ikke siges at være noget opmuntrende Opholdssted.

I Smag med Hovedvagten i vor Residentsstad, med lyse Mure, Jernstænger for Vinduerne, og et temmelig opadstræbende Tag, ligger Fængslet tæt ved Indløbet til den søndre Havn. Her sad den «berygtede» Dr. Dampe. Langsmed dette forfaldne Brystværn, og samvittighedsfuldt eskorteret af en Soldat, havde Fangen Lov til at bevæge sig paa en bestemt Tid af Dagen. Fangen nød desuden henimod Slutningen af sit Exil den «Gunst», at turde krybe i Ly under en faldefærdig Hytte, naar et Uveir pludselig skulde overraske ham paa hans Spadseretour.

Stakkels Dr. Dampe! Havde han blot ventet indtil vore Dage; man havde da næppe taget ham hans Forfatter- og specielt hans Reformatorvirksomhed saa unaadig op, saameget mindre som den ikke støttedes af videre fremragende ɔ: videre farlige Evner.

Og dog, — hvem veed!

En af Øens Befolkning, for hvem græske Bogstaver noget nær er det Mærkeligste, han kjender, og som uden videre døber dem med Navnet «Hebræisk», underretter mig med en vis hemmelighedsfuld Mine, om, at der

staar noget saadant Hebræisk skrevet paa Væggen i det Kammer, hvor Doktoren sad. Fængslet er under Restaurering. Det skal omdannes til Beboelsesleilighed for Smaafamilier. Jeg bliver viist ind i Kammeret med de mærkelige Bogstaver. En Murer har allerede hvidtet Loftet og den ene Væg. Den anden Væg undersøges. Paa det perlefarvede Panel staar nogle spredte, halvtudvidskede Ziffre, nedskrevne med Blyant. Nogle græske Sentenser uden særlig Interesse for Læseren; nogle virkelig hebraiske Bogstaver; og forskjellige udvidskede og overstregede Udgydelser.

Det er ikke noget dybt Indblik man faar i alle de Tanker, som den stakkels Fange muligvis har haft under sit lange, ensformige, og sløvende Exil.

Døren ind til den næste Celle staar aaben. Jeg gaar derind med min Ledsager. Her har en slesvigholstensk Fange siddet. Han har ogsaa skrevet Noget paa Væggen; men ikke noget Hebraisk.

Der staar med en temmelig øvet, maaske noget ungdommelig Haand følgende trøstesløse Bogføring:

D. 17/7 53. Ausbruch der Cholera.

22/7. 1 Mann gestorben.

Og saaledes fremdeles Dødsfald indtil 9/9 53.

En hyggelig Beskjæftigelse og en behagelig Udsigt for en Indespærret.

Paa Væggen lige overfor findes to Mærker afsat, det ene lidt høiere fra Gulvet end det andet. Det øverste Mærke er betegnet Carl 20/10 54, nedenunder staar Elisa.

Det er vel Slutterens Børn, som har besøgt Fangen, og leget med ham i de lange, dræbende kjedsommelige Timer.

Nu gaar Murerens Hvidtekost henover Kolera og Børn og Fangen og hele Historien.

Ja lad os bruge Kosten, og det saa eftertrykkeligt, at hele den mindre Holm med alle dens Uhyggeligheder forsvinder, og lad os saa gaa over den knagende og stønnende Flydebro til den større Holm, Christiansholmen. Der skinner Solen paa Klipperne, paa de høie Mure, paa de mørktløvede Træer, som næsten skjuler Kommandant- og Havnemesterboligen; der glider Skyerne, hvide og skinnende ligesom Maager udefra Havet, henover det store, runde Taarn, hvor Blinkfyret udsender sine Glimt i Nattens Mulm og Mørke, og hvor den vagthavende Lods om Dagen kan iagttages som en mørk Figur med en lang Skibskikkert for Øiet, dreiende sig frem og tilbage og engang imellem helt rundt ligesom en Veirfløi.

Ne Taceant Homines
Saxum Hoc Loquitur.

Denne dristige Paastand staar fremsat ved det store Taarns Fod, indhugget i en mægtig Granitflade, og forøvrigt efterfulgt af en hel Række for den almægtige Christiani Qvinti Egenskaber meget smigrende Tillægsord.

Paastanden daterer sig fra 1683. Hvorvidt Klippen nogensinde før har talt, vides ikke; (man paastaar, at det er skeet efter den Tid, i 1808 nemlig, og da gjennem Kanonernes Mund). Jeg for min Part kan nu bevidne, at Klippen har opladt sin Røst for mig, og jeg har ikke faaet saa Lidt endda at vide ved denne Leilighed.

Som tjenende til min Roes kan jeg gjerne tilføie, at jeg var en flittig og opmærksom Tilhører; men dette forringer jo ingenlunde Klippens Fortjenester som den Fortællende. Tvertimod. — Man kan maaske ikke altid lægge Eleven til Last, at han er efterladende og uopmærksom; stundom falder vel en stor Del af Skylden paa Læreren, naar denne nemlig er paafaldende kjedsommelig.

Jeg gik da og lyttede til alle de fine smaa Bemærkninger, som Klippen nu og da kom med. Jeg opsamlede alle dens elegiske Udbrud, jeg opsnappede de Kraftudtryk, som engang imellem forefaldt, jeg søgte særlig at tilegne mig disse melankolske Smaaforedrag om Havet og dets Beboere eller Befarere, disse Foredrag, der klinge som Sømandssange, lange, enstonede, afpassede efter Sømandens Hovedegenskab, Taalmodigheden, og efter de øde Nattevagter. Jeg fik ovre paa den mindre Holm hele den mørke Side af Klippernes Stemning frem. Her paa den større Holm vandt Fortællingerne i Farve, Inderlighed, og et vist Lune, som er mere og mindre eiendommeligt for Havets Beboer.

Den større Holm løftede sig jo ogsaa paa en egen bevidst Maade høit op over sine Omgivelser. Den vandt herved en videre Horisont, og sligt forhindrer en altfor stor Ensidighed.

Den var forsynet med Jord, Haver, smukke Bygninger, et ærværdigt Kastel; sligt stemmer som bekjendt Sindet til Optimisme. Og som det gaar i alle andre Forhold: hvor Meget er kommer Mere til, saaledes gik det ogsaa her.

Lokket ved alle disse Herligheder syntes Solen med en iøinefaldende Forkjærlighed at dvæle hyppigst og længst herovre paa den «velhavende» Holm. Den kjærtegnede

Blomsterbuskene i Kommandantens Have, saa at Roserne sprang ud, og sendte deres stærke, ildfulde Duft opover de golde Klipper. Den klappede med venlig Haand de ærværdige Træer paa deres halvskaldede Isser, og hvad ikke al Verdens Haarbalsamer og Tincturer formaaer, det formaaede Solen, — Træernes Isser begyndte virkelig at bedækkes af frodigt Løv. Den lunede for Beboerne i Husene, den mildnede mod den skarpe Vind og Havets kolde Aandedræt, den søgte af bedste Evne at fremme de magre Køers og Faars daglige, udholdende Anstrengelser efter at finde noget Spiseligt i en eller anden Klipperevne, og — hvad jeg er Solen mest taknemmelig for — den viste mig en smuk Morgen med sin gyldne Pegefinger Veien op over Klipperne og ned til det i al sin Tarvelighed yderst romantiske Anlæg, som her benævnes «Kongens Have», men som endelig ikke paa Grund af Navneligheden maa forvexles med hin støiende, støvende Ammebørs derovre, langt borte herfra, i den kvalme Residensstad, foran den solhede, markiseprydede Kronprindsessegade.

Nei, her var hverken Ammer eller Børn; her var Skygge, Taushed og ingen Markiser. En mild Vind, blandet med Solskin, Havluft og Duften af Kaprifolier, viftede over mit Hoved, og summede gemytligt ligesom en Bi i Søndagshumeur omkring mellem Bladene paa Almetræernes Kroner. Jeg maa imidlertid, hvad disse Almekroner betræffer, skynde mig at give Sandheden hvad Sandhedens er. Kronerne vare noget fladtrykte, og den ideelle, opadstræbende Tendens, som disse Træer upaatvivlelig i deres fagre Ungdom har haft, var i deres modnere Alder af Tidernes og Forholdenes Ugunst gaaet over til en vis flegmatisk, stagnerende Holdning, der gjorde

Totalindtrykket af Haven lidt trykket, men som derfor ikke udelukkede en bestemt anerkjendende Følelse af Respekt overfor Enkelthederne i det smukke Anlæg, disse Enkeltheder, som havde saa Meget at kjæmpe sig frem imod.

Vinden viftede som sagt over mit Hoved, og Skygge og Lys kom og forsvandt henover de usædvanlig frodige Græsplainer og de stærkt bugtede Gange.

Terrainet var som en Stabsofficeer vilde udtrykke sig, «stærkt couperet». Midten af Haven udgjorde tillige dens høieste Punkt. Her var paa en lille Klippeafsats opført en Theepavillon, med et hvælvet Tag. Pavillonen var noget angreben af Tidens Tand, men for at bøde herpaa havde Slyngplanter og Syrénbuske forenet sig om at varetage det Maleriskes Interesse, og — Stedet var skjønt at see til og godt at faa Forstand af.

Jeg nedlod mig i Skyggen under en af Syrenerne; jeg lagde den Bog fra mig, som jeg havde taget med i den Hensigt at bortlæse et Par Formiddagstimer; jeg syntes, at det var langt bedre at bortdrømme disse Timer, (hvis man ellers tør bruge et saa Gouvernanteagtigt Udtryk), — og jeg lod mit Blik begynde med denne Fordyben sig i Alt og Intet, som er det sikkreste Tegn paa at Vedkommende er paa den rette Vei henimod Drømmenes ubestemmelige Regioner.

Der kom en lille, travl Fugl med vippende Hale og smaa, skinnende Øine hoppende ud fra en Busk ligeoverfor mig. Den saae et Øieblik lidt forbauset paa mig, men da jeg rimeligvis ikke har forekommet den videre farlig — (maaske har den haft den Swift'ske Opfattelse af Mennesket som det laveste Dyr) — fortsatte den sine

hoppende Bevægelser, nappede lidt i et Græsstraa, og fløi derpaa ind igjennem Pavillonens aabentstaaende Vindu.

Jeg fulgte den lille letbenede Fyr snarere med Tankerne end med Øinene, og hvorledes det nu gik eller ikke gik, og hvormegen eller hvorliden Andel dette lille Medium har haft i min clairvoyante Tilstand, saa forekom det mig, at jeg snart efter hørte Stemmer, høi, klar Latter, Raslen med Porcellain og Klang af Glas inde fra den maleriske Theepavillon. Ikke længe efter traadte et Selskab af Damer og Herrer ud paa den lille Terrasse foran Pavillonen.

Herrerne vare med en enkelt Undtagelse iførte Sø- og Landetatens Uniformer af det for adskillige Decennier tilbage herskende Snit. En ældre, korpulent Officeer med graasprængt Haar, syntes at være den Høiestbefalende, ligesom han forsaavidt ogsaa var den høiesttalende, paa Stedet. De øvrige vare yngre, tildels smukke Mænd, der ivrigt converserede de tilstedeværende Damer.

Det er jo altid sin Sag at tale om Damers Alder. Jeg vil da heller ikke søge at bestemme disse Damers Alder, men kun hidsætte den Bemærkning, at der var fire Damer tilstede, en ældre, en yngre, og to unge.

Maaskee var denne «yngre» Dame Selskabets Værtinde, ɔ: gift med den ældre, korpulente Officeer. Jeg siger: maaskee; — jeg veed Intet bestemt, jeg formoder kun sligt, og jeg ledes til denne min Formodning af den paafaldende, skinsyge Adfærd, der karakteriserede den ældre Herre i hans Tale, Miner og Blikke, hvergang hin Dame blev mere end almindelig ivrigt converseret af en ung, smække, lyshaaret Mand i en Sølieutenants klædelige Uniform.

Forøvrigt var denne Dame smuk, og vidste i ethvert

Tilfælde at bruge sine store, bydende Øine paa en Maade, som nok kunde være farlig for et ungt, ubefæstet Gemyt, og som ganske sikkert kunde give den gamle, korpulente Herre Adskilligt at tænke paa. Alligevel, trods det uimodsigeligt Fængslende, der laa i denne Dames Blik, og trods den paa en seirvant Bevidsthed hvilende Sikkerhed og Elegance, hvormed hun bevægede sig, foretrak jeg dog langt den ene af de to «unge» Damer, en slank, yndefuld Brunette, der syntes at give den ikke-uniformerte Herre i Selskabet Fortrinet.

Ingen syntes forresten at bekymre sig om min Ringheds Existens; maaskee man slet ikke anede min Nærværelse; — jeg vogtede mig naturligvis for at røbe den.

Med Latter og Samtale tilbragte man nogen Tid paa Terrassen; saa foreslog Fruen i Huset (lad mig kalde hende saaledes), at man skulde lege Tagfat i Gangene, og — vips — saa brusede og raslede de lyse Damekjoler lige tæt forbi mig. Den gamle Herre var den, som skulde «tage», og det var formelig ængsteligt at see ham gaa over Stag ligesom et af de gamle, svære Linieskibe, og skyde frem mellem de lette Seilere, der omringede ham gjækkende og drillende paa alle Kanter.

Jeg fulgte med henrykt Øie disse unge Mænds og Kvinders livlige, lette Leg. Navnlig iagttog jeg den slanke, smidige Brunette. Hvor yndefuldt og sikkert bøiede hun ikke om en Træstamme! hvor blussede ikke hendes Kinder, og hvor straalede ikke hendes Øine! Den jomfruelige Barm hævede og sænkede sig under den Kniplingsmantille, som var slynget over Skuldrene og hæftet bag i Beltet. Kjolen var kortere og snevrere end nutildags. Fødderne i de smaae, rosetteprydede Sko hoppede henover Gangene. De elegante, ungdommelige Former tegnede sig med

vexlende Skikkelse plastisk, modigt af under det lette Drapperi. Pygmaleons Galathea vilde have seet saaledes ud, dengang Marmoret fik Liv og sprang ned fra sit Fodstykke. Jeg tænkte ved mig selv, at vor Tid, som sætter Kvinden ind i et Fuglebur, og svøber halvhundrede Alen Drapperi omkring Buret, næppe bliver mere kydsk derved, og i alt Fald bliver langt unaturligere end hin naive Tid, i hvis snevre Rober Virginie og Gabriele Palmer optræde.

Jeg fik dog ikke Tid til at anstille mange Betragtninger i moralsk-æsthetisk Henseende.

Der var længst nede i Haven en af frodige Syrénbuske tæt overhvælvet Gang. Fra mit lave Sæde kunde jeg nu og da forfølge Glimtet af de lyse Kjoler, naar de pilsnart fløi derigjennem, medens derimod de mørke Uniformer forsvandt paa deres Vei igjennem den tætte Skygge.

Det forekom mig nu, at jeg et Øieblik saae et sligt Glimt forblive ubevægeligt paa det samme Sted. Jeg anstrengte mit Syn, og idet en Solstraale brød igjennem det forræderiske Løvtag, syntes jeg at see et blond Hoved bøie sig nedover en fremstrakt, hvid Haand, der udgik fra den omtalte lyse Gjenstand. Det var kun et Øieblik, saa kom den gamle Herre, der stadig var den, som skulde «tage», ansættende i sin tunge Galop lige henimod Gangen.

Jeg havde nær raabt høit, for at advare Vedkommende derinde, men det behøvedes ikke; thi just som den Gamle brød sig sin skummende Vei ind i Gangen, dukkede det blonde Hoved ud igjennem Buskene og ud paa Plainen. Hovedet efterfulgtes af en smækker Krop i blaa Uniform; — ud fra Gangens modsatte Ende foer

en let Skikkelse som en Maage paa hvide Vinger, og forsvandt i den fjerneste Del af Haven.

Var det min lille Brunette? — Nei, hun stod jo tæt ved mig, og havde rakt den Ikke-Uniformerte sin lille, skjælvende Haand, og saae ham ind i Øiet med saadant et inderligt, spørgende, bedende, hengivent Blik, at jeg, jeg Ulyksalige, som Ingen havde et Blik tilovers for, blev aldeles græsgrøn paa mine Albuer og i mit Hjerte.

Nei, hende var det ikke; hun var jo «taget». Men hvem var det da?

Ja, det kommer jo forresten hverken mig eller Sagen ved.

Man samledes forøvrigt atter oppe paa Terrassen. Den gamle Herre var forskrækkelig rød i Ansigtet, trak Veiret som en Blæsebælg, og skelede frygteligt til den unge blonde Officeer. Den Ikke-Uniformerte og den slanke Brunette tilkastede hinanden Blikke, som fik mit Hjerte til at banke; de Øvrige snakkede, lo og larmede ganske som før. Forpustede vare de Alle, og et Forslag fra den Blonde om at optage Legen igjen, forkastedes af de to Trediedele af Selskabet, og deriblandt af den Gamle med et rasende: Nei, Fanden annamme mig!

Fruen i Huset var nu den, der bragte et nyt Forslag frem. Det bestod i, at man skulde fortælle Historier. Og dette Forslag seirede; man flyttede Stole og Skamler fra Pavillonen ud paa Terrassen, og saa fortalte først den Ene og saa den Anden, og Enhver havde sin Maade og sit Stof.

Det var virkelig overmaade interessant, og jeg hørte Alt fra mit Skjul.

Men hvad blev der da fortalt?

Ja hvad fortæller man saadan i Almindelighed naar

man idetheletaget gjør sig den Uleilighed at fortælle. Det er smaae Stemninger, man skyder fra sig af den Overflod, som man har derinde. Eller det er Smaating, som af en eller anden Grund har faaet en større Betydning for En selv, og som man derfor gjerne vil glæde Næsten med. Eller det er gamle Klædningsstykker, baarne i Ens Ungdom, som man frygter for at der skal gaa Møl i, og som man derfor gjerne vil lufte ud i Sol og Vind. Eller det er en øieblikkelig Inspiration, som man griber paa sin Flugt, og fastholder ved at fortælle den. Eller det er et rent, blot og bart Indfald.

Det er Kjærlighed først og fremmest. Det er en lille, oplevet Situation. Det er maaskee en gammel Lidenskab, der pludselig med Magt bryder frem. Det er et lille Æventyr. En Reise. Et Syn, der er fløiet En forbi, medens man selv var mest dagligdags stemt, og hvis dæmpede Vingeslag man nu hører fra det Fjerne.

Det var saadan Noget der blev fortalt. Og det var da navnlig den blonde Søofficeer og den Ikke-Uniformerte, der bar Prisen i saa Henseende.

Da denne Sidstnævnte havde afsluttet en nydelig lille Historie om — ja hvad var det nu? jeg tror det var om en ung Mand og en smuk Pige — udbrød det ganske Selskab i en lydelig Applaus. Da Applausen var forstummet, spurgte Fruen i Huset, maaske lidt spidst, hvor han havde lært at fortælle saa interessant.

«Min naadige Frue», sagde han med et let Buk. «Jeg har lært det hernede mellem de østlige Klipper ved den saakaldte St. Hans Kilde».

Man saae lidt forundret paa ham; En og Anden, dog ikke den lille Brunette, trak paa Smilebaandet; men

nu raabte den Gamle: «Ja ja, det er nok af den Passiar! lad os nu komme hjem».

Man reiste sig, og tog Stole og Skamler med sig ind i Pavillonen. Og næppe var den Sidste traadt ind over Tærsklen, førend Alt blev ligesom uddødt. Der var ikke et Fodtrin at høre, ikke en Stemme, ikke en Lyd.

Jeg løftede mig forsigtigt op, trippede paa Taaspidserne hen til Terrassen, saae op og ned ad den faldefærdige Pavillon, og vovede mig endelig op til det aabentstaaende Vindu. Jeg kiggede ind. Rummet var øde og tomt. Jeg sprang ind igjennem Vinduet, og løb ud igjennem Døren paa den modsatte Væg. Der var ikke Spor at see af de Personer, som saa ganske nylig havde staaet for mig.

Jeg sprang op paa en Klippe, og stirrede rundt til alle Sider ud over det Plateau, hvor Taarnet, Krudtmagasinet og Kirken ligger. Der gik de magre Køer og Faar og ruskede og sled i de Græstotter, som hist og her stak frem mellem Stenene.

Selskabet var som bortblæst.

Da slog jeg mig for Panden, og maatte mismodig erklære for mig selv, at jeg havde været Offer for en saadan Tilstand, som de Lærde behage at benævne en Hallucination. Og alligevel stod Alt saa tydeligt for mig, Alt, undtagen Fortællingerne. De blegnede mere og mere ligesom Stjernerne for Dagskæret, og jo ivrigere jeg søgte at fastholde dem, jo hastigere syntes de at vige.

Det var igrunden en stor Skam, thi jeg vilde saa grumme gjerne have haft Noget at meddele i Form af Fortællinger, naar jeg atter vendte tilbage til Fastlandet fra denne i Sandhed fortryllede Ø. Men saa randt hin Yttring om St. Hans Kilden mig ihu. Der maatte jeg

altsaa ned; der var det jo at han, den Ikke-Uniformerte, havde . . . . Aa Passiar! Det Hele er jo taabeligt, og jeg selv er nok ikke langt fra at aspirere til en Koldtvandskur for Hallucinationer!

Ikkedestomindre begav jeg mig paa Veien ned til den omtalte Kilde.

Veien var ikke lang. Jeg gik fra Haven gjennem et lille Engdrag mellem nøgne Klipper ned til den Tunnel, der er muret igjennem det yderste, svære Strandbatteri. Saa var jeg udenfor Fæstningens Enemærker, og havde foran mig en snever Dal, der løber paaskraa ned til Havet mellem to parallele Klippemure. Midt i denne Dal og et Par gode Stenkast fra de yderste Skær, hvor Østersøen bryder sig hult drønende eller svagt mumlende, ligger Kilden. Det er en snurrig Kilde den.

Op fra Dalens græsklædte Bund rager en besynderlig, isoleret Klippeblok, takket og tindet og med en stærk foroverbøiet Heldning ligesom et Stykke Fæstningsmur, der skal til at styrte. Fra den modsatte Side har man opstablet en Mur af store, løst sammenføiede Stene, der læner sig mod Klippens øverste Del, og synes at have til Hensigt at forhindre et eventuelt Fald.

Under den halvt naturlige og halvt kunstige Hvælving, som herved fremkommer, findes da Kilden eller rettere Brønden. Det Hele danner en Grotte, hvis Bund er en dyb, S formet Kanal, og fra hvis Vægge og Loft Vanddraaberne falde med underligt sukkende Smaaplump ned i den svagt rislende, kjølige Cisterne.

Jeg satte mig foran Indgangen til denne Grotte, saaledes at jeg vendte Ryggen til Aabningen, og havde det store, vidtudstrakte Hav for mit Øie. Skyerne kom dragende i luftige, skiftende Skikkelser høit oppe over

mit Hoved; Klipperne stode omkring mig, stive, kolde som Ligstene over svundne Slægter; Havet hvilede saa uendeligt, saa trøstesløst foran mig. Jeg begyndte at føle Ensomhedens og den store, øde Naturs trykkende Magt over mit Sind, og jeg begyndte stærkt at tvivle paa, at jeg her vilde kunne hente Stof til Andet end meget triste og meget ensformige Fortællinger. Men efterhaanden som mit Øre opfangede Lyden af Vanddraabernes Smaaplump og Kildens Rislen derinde fra Grotten, og efterhaanden som disse Livsyttringer blandede sig med Havets mægtige, men dæmpede Baadsmandsbas, efterhaanden antog ogsaa Klipperne omkring mig et mere livligt Udseende, og Skyerne formede sig i mere bestemte og mindre flygtige Figurer. Og snart kunde jeg give hin Fortæller i Selskabet Ret.

Gamle Minder, udvidskede Billeder, forglemte Situationer kom ligesom en Flok Børn dragende ud til mig fra Grottens Indre. De badede sig i Havet, de sprang og tumlede omkring paa Klipperne, de indaandede den friske Luft, og løb legende efter de Skygger, som Skyerne kastede henover Omgivelserne. Tydeligere og tydeligere lød Stemmer til mig derinde fra Klippegrotten, og jeg følte, at hvis jeg nu havde et Selskab for mig, saa kunde jeg snart begynde at fortælle det, som Stemmerne meddelte mig, og maaskee fortælle det ligesaa godt som han, mit Forbillede deroppe fra Haven.

Det er altsaa et Selskab, jeg søger mig, for at kunne fortælle. Jeg kan dog ikke godt sidde hernede ved Stranden, og fortælle for min egen Fornøielse.

Hvis jeg nu skulde være saa heldig at faae et saadant Selskab til at høre paa mig, saa haaber jeg at Selskabet vil være lidt gunstigt stemt imod mig. Hvis ikke — ja saa vender jeg mig om til Klippen, og trøster mig med dens egne Ord:

Ne taceant homines
Saxum hoc loquitur.

Now, Tommy!

yen hed Tippinstown, Tippingtown, eller saadan noget Lignende, eller maaskee noget helt andet.

Det er forresten ligegyldigt. Det er ikke derpaa det kommer an. Byen var desuden, og er da rimeligvis endnu, kun ganske lillebitte, egenlig ikke andet end et Fiskerleie. Der var nogle Rækker Huse, som Beboerne vare ubeskedne nok til at kalde Gader; der var en lille og halvdaarlig Pier ud i Vandet, en Lodsstation, et Fyrtaarn (af en temmelig lav Rangklasse) og ovenover Byen ved den høie Jernbanedæmning laae Jernbanestationen med sit Signalapparat, med sin gnavne Forvalter og sin endnu mere gnavne Banevogter. Denne gnavne Banevogter, som ellers lignede et velconserveret Exemplar af en ægte, ægyptisk Mumie, med ligesaa meget Liv og ligesaa megen Rørighed, som en Mumie kan gjøre Fordring paa, — denne gamle, gnavne Fyr faldt henimod de forskjellige Ankomsttider

for Banetogene, og særlig for Iltogene, fuldstændig ud af sin vante, surmulende Rolle; og det var med et ungt Menneskes Lethed og med en Jægers ivrige Opmærksomhed at han da sprang ned fra Perronen, og i en forover bøiet Stilling fæstede sine graa, missende Øine paa den nærmeste Tunnels mørke Aabning, hvor Dover-Brighton Jernbanens Lokomotiver skulde stikke deres dampende Hoveder frem.

Thi det var paa Veien mellem Dover og Brighton, at Byen med samt sin Jernbanestation laa.

Nærmere bestemme dens Beliggenhed kan jeg foreløbig ikke; det faar vel være det samme hermed som med Navnet.

Og saa kommer Historien; — Tommys Historie.

Tommy og jeg stod netop en smuk Sommeraften oppe ved Jernbanedæmningen, et lille Stykke Vei fra Stationsbygningen, og saae, hvorledes Toget fra Brighton kom hvæsende og buldrende ud af den mørke Tunnel, der er boret igjennem Brinken, som falder steilt ned imod Stranden. Knagende og stønnende foer den lange Vognrække os forbi. Der bremsedes for; det hvinede og skrabede henad Skinnerne; saa hørtes Piben; saa Konduktørernes ensformige Raab; saa klapprede nogle Døre; saa trampedes der lidt paa Perronen; saa Piben igjen; et svært Ryk, nogen Modstand af de bagerste Vogne mod Lokomotivets Tyranni; — og saa afsted igjen.

Hverken Tommy eller jeg saae dette Syn for første Gang. Ikke destomindre fængslede det os som det vedblivende fængsler Tusinder, for hvem Synet ikke er mere nyt end det var for os.

«Ja» sagde Tommy, da vi atter vendte os, «der er Fart i den Skude. Det var nok ikke sundt at komme

for Bougen af hende, — hvis man ellers skøttede om at bjerge Livet.»

De sidste Ord syntes mig at røbe lidt mere end sædvanligt Mismod; men jeg svarede Intet, jeg saae ligesom min Sidemand nedover den lille By, hvis Skorstensrøg blev baaren af en let Søbrise henover de teglhængte eller mosbegroede Tage. Solen maatte snart være ved at gaae ned. Husene laae næsten alle i Skygge. Paa en enkelt Skorstenspibe, henad en enkelt Tagryg spillede nogle Straaler, som havde listet sig ned bag om Brinken, hvorigjennem Tunnellen gaaer. Pieren, der løber ud i Vandet, var forgyldt over hele sin yderste Halvdel, og Fyrtaarnet syntes at gløde. Ved Brohovedet, hvor den indtrædende Flod nu atter begyndte at sætte «The Channels» friske Vande i Bevægelse, laae nogle større og mindre Fartøier, tilriggede saaledes som Folkene paa denne Kyst bruger.

Det var ved disse Fartøier, at min Sidemand lod sit store, ærlige Øie dvæle. «Havde jeg bare min Baad igjen, saa skulde det nok Altsammen gaa.»

Tommy var en af de flinkeste unge Fyre i hele Byen. Og det vil ikke sige saa lidt, thi skjøndt Byen var lille, var der dog mange flinke, unge Fyre i den. Ingen førte imidlertid en Aare eller en Roerpind som han. Ung, senestærk og ufordærvet som han var, afgav han et vederkvægende Billede paa den Rolle, som den moderlige Natur oprindelig synes at have tiltænkt ethvert ungt Menneske, førend de store Byer spredte deres smudsige Aande udover Land og By. Vel sandt, Tommys aandelige Dressur var ikke foregaaet i en af disse store Drivhusanstalter, hvor en Dreng paa fjorten Aar er klogere end

hele Tippingtown, Fyrmestren og Lodsoldermanden iberegnet. Og ganske vist var Tommys historiske, geografiske og filologiske Kundskaber stærkt begrændsede. Men havde den gamle, forhutlede Skolemester i den lille By ikke aabnet Tommys Øine for Menneskehedens store, aabenbare Bedrifter, saa havde til Gjengjæld hans Kammerater heller ikke belært ham om Menneskehedens store, hemmelige Synder. I en Alder af toogtyve Aar var Tommy stærk og behændig som en Løve, uskyldig som et Barn, og alvorlig som en Mand.

Den sidste Egenskab, Alvoren, skyldte han to Omstændigheder, der i hans nuværende Forhold egenlig faldt sammen til een.

Tommys Fader havde været en driftig og duelig Fisker, der tillige i sin stærke, velriggede Baad som «Commissioner» pløiede Kanalens urolige Vande, tog Breve iland fra Skibene derude, gav allehaande Vink om Vind og Strømsætninger, og vel undertiden slog en lille Handel af med Folkene ombord, en Handel, der kunde være ærlig ligesom den kunde være det Modsatte, men som Tommy paastod for sin Faders Vedkommende altid at have været af den første Slags.

Denne Baad, vidt og bredt bekjendt og beundret under Navnet: Fair Mary Consort, tørnede en stormfuld Efteraarsdag mod Bougen af et stort Skib ude paa Dybet. Skibet var det stærkeste; Baaden, hvori Fader og Søn var, sank, men kun Tommy blev bjerget. Kaptainen, der førte Skibet, lod Tommy sætte iland ved Dover, og gav ham en Guinea med i Lommen. Mere kunde han ikke gjøre for ham; Feilen var paa Baadens Side, der var galt manøvreret, paastod han.

Tommy kom hjem til det lille Hus nede paa Sandet, hvor Moderen allerede fra en anden Baad havde hørt om Ulykken. Opløst af Fortvivlelse over det dobbelte Tab, hun efter Folkenes Sigende havde lidt, glemte hun næsten Faderens Død over Sønnens Redning. Tommy var hendes eneste Barn, og Faderen var jo næsten altid ude. Hun var en energisk Kone, bygget af det Stof, som man særlig finder der hvor Livets Krav kjæmper en daglig Kamp mod den haarde Natur. Tommy var dengang tyve Aar, og vant til at klare for sig. Halvdelen, og det den bedste, af hans Arvelod var rigtignok samtidig med Faderen tagen fra ham af det ubønhørlige Element, hvortil hans Existens var knyttet. Men han havde sine stærke Arme til Medhjælp hos Andre. Og han havde det lille Hus dernede paa Sandet, hvor Moderen kunde knytte Garn, væve, spinde, og hygge om Sønnen naar han kom hjem, drivvaad af det salte Skum eller ophedet af den brændende Sol.

Sorg og Modgang har slappet mangen en brav Fyr. Modgangen gjorde Tommy stærkere. Uden i mindste Maade at ville lægge ham en Tilbøielighed til Last, der ovenikjøbet stedse var bleven holdt indenfor sine rette Grændser af hans medfødte brave Egenskaber, tør jeg som sanddru Fortæller ikke lægge Skjul paa, at den livlige, freidige unge Mand før Faderens Død pleiede sammen med sine Jevnaldrende at høitideligholde Lørdagaftenen ved et Glas Ale eller Stout, sommetider Whisky, inde foran Skænken i Mr. Simsons «publichouse». Tippinstown eller Tippingtowns Fornøielser vare faae og ensartede. Og Mr. Simsons Hus var egenlig det eneste Sted, hvor Byens modnere Ungdom saavelsom dens mere prøvede Manddom kunde komme af med sine To-Shil-

lingsstykker imod et passende Vederlag af opmuntrende Drikke og de nyeste Nyheder i Grevskabets Avis.

Tommy havde en klar, behagelig Stemme, og udmærkede sig baade som Forelæser af Nyhederne og Forsanger af slige, yndede Arier, som f. Ex.:

Fare-Thee-well, my bonny young maid,
I'm bound for The Rio Grande. —

eller:

Where are the joys, I have met in the morning, . . .

for ikke at tale om:

Blow, boys, blow,
For California, O; . . . .

o. s. v.

Efter Faderens Død hørte imidlertid for Tommys Vedkommende disse Lørdagssoireer op. Indtægterne vare knappe, og den flinke unge Fyr tænkte tilmed paa at spare sammen til en Baad. En herkulisk Tanke for en ung Fyr, der tjente mellem tolv og fjorten Shillings om Ugen. Men Tommy vilde nu have en Baad, og han raisonerede ganske rigtig saaledes, at to Shillings sparet hver Ugedag, gav et aarligt Udbytte af næsten 5 L℔, der kunde lægges hen til Baaden foruden det Øvrige, der var sparet i Aarets Løb.

Jeg tror, at Byens Ungdom, og det være sagt til dens Ære, respekterede Tommys Principer. Idetmindste havde han aldrig for mig beklaget sig over, at Nogen lagde ham Hindringer iveien eller fristede ham til at gjøre Brud paa sit Forsæt. Ikkedestomindre havde det dog, efter Tommys aabenhjertige Meddelelse, hændt sig en Lørdagaften, at den Baadeier, som Tommy var Medhjælper hos, havde taget ham ind med hos Mr. Simson, og havde trakteret ham med en ualmindelig stærk Whisky

i Anledning af en ualmindelig streng Tur paa Søen. Om nu denne Whisky havde været saa ualmindelig stærk, eller om Tommy, hvad der vel er rimeligere paa Grund af hans Afholdenhed i længere Tid, ikke havde havt de fornødne Betingelser til at modstaae Whiskyens Indflydelser, — det er vanskeligt at afgjøre. Saameget fremgik imidlertid af hans egne Meddelelser, at da han først var kommen ind ved Skænken, og der havde modtaget og drukket det tilbudte Glas, var hans Æresfølelse bleven vakt, og havde beseiret den økonomiske Stemme i hans Indre. Han havde trakteret først Baadeieren og dernæst et Par gode Kammerater; dette havde han derpaa øieblikkelig fortrudt, og for at glemme sin Fortrydelse havde han drukket et Par Glas endnu, og var derpaa med Samvittighedsnag og med noget omtaagede Sandser gaaet udenfor, havde fundet en Bænk ved et Hus i Nærheden, og var efterhaanden falden isøvn der.

«Jeg vaagnede» lød hans, endnu angergivne, Beretning til mig, «ved at mit Navn blev nævnet af en Stemme, som jeg strax syntes at jeg skulde kjende. Da jeg kom lidt til mig selv, saae jeg at det var Kate, Lodsoldermandens Datter. Denne Kate, maa De vide, havde jeg ofte seet og et Par Gange talt med, og engang havde jeg dandset med hende ved et Julebal hos Fyrmestrens, hvor nogle af os Fiskerknøse var indbudne, — af Mangel paa andre «Kavalerer». Da jeg saae, at det var Kate, ønskede jeg, at jeg var hundrede Mile tilsøes, eller at jeg laae der, hvor min stakkels Fader laae. Hun saae paa mig med sine store, brune Øine, og saa sagde hun: Fy, Master Tommy; det er ikke smukt af Dem. Hvad troer De at Deres Moder vilde sige, hvis hun saae Dem her? — Jeg vidste slet ikke hvad jeg skulde svare, men

jeg troer dog nok, at jeg fik spurgt hende, hvad hun selv troede. Men saa kom der Nogen, og saa løb hun, og jeg listede hjem og krøb tilkøis.»

Den næste Aften havde Tommy trukket i sin bedste Trøie, knyttet et stort, sort Silketørklæde, et som hans Fader havde faaet ombord i en Ostindiefarer, om Halsen, og taget Retningen henimod Lodsoldermandens Hus. Han havde nok ogsaa fundet den, han søgte, og den smukke Kate hørt ganske venligt paa den unge Sømands Forklaringer over Gaarsdagens Hændelser, ja havde nok endogsaa rakt ham Haanden til Farvel.

Der forløb derefter nogen Tid, som Tommy kun flygtig berørte for mig. Hvad kunde ogsaa den unge Fyr fortælle mig om denne Kjærlighedens Foraarstid, hvor Spiren skyder frem til en Plante med Stængel og Blade, og hvor det fine Grønne undseeligt føler Solen skinne paa sig, og ængstligt bæver tilbage for en fremmed Haands Berøring.

Tommy elskede — og led.

Kate var ham god nok, det var der ingen Tvivl om. Hun nikkede til ham, naar han tidlig om Morgenen gik ned til Baadene; og dette lille Nik varmede den stakkels Fyr lige ind til Hjertet hvor vaad og kold han endogsaa blev derude paa Søen.

Om Aftenen naar det var bleven mørkt, og naar Kate troede, at Ingen saae det, smuttede hun bagom sin Faders Hus ud ved den Mellemting af Gaard og Have, der udmærkede Lodsoldermanden fremfor Byens øvrige Beboere, og hvor en skjæv Flagstang, et Lysthus, der oprindelig var et ilandbjerget Ruf, samt to Buxbomhækker og et Bed med vilde Løg fremtvang Misundelsens stramme Smil hos enhver Forbigaaende. Her indfandt Tommy sig

punktligt saaofte som han ikke var paa Nattefiskeri; her taltes de unge Hjerter ved; her fik Tommy disse bestandig mere og mere dvælende Haandtryk hvergang det sagte: Godnat! blev hvisket; og her endelig modtog den lykkelige unge Mand den fuldstændige Vished om sin Lykke af Kates bløde, bævende Læber.

Stakkels Tommy. Han havde igrunden saa Lidt at sætte sit Haab til. Jo mere hengiven Kate blev ham, desto tykkere Skyer leirede der sig om den svære Lodsoldermands Pande, hvergang denne Matador saae den slanke Tommy gaae forbi sig. Engang raabte den svære Mand endogsaa efter Knøsen, og de Ord, som naaede Tommy, var nok til at vise ham hvorledes Sagerne stod: «Saadan en Prakker; han gaaer og lurer efter . . . . men bi kun . . . . spolere Din Galionsfigur, min Dreng!

Tommy gjorde tre Mænds Arbeide, og Sparepengene til Baaden voxede. De, der havde Øine til at see, saae vel nok hvad Tommy mente med det Altsammen; og der blev vel ogsaa nok hist og her, og særligt hvor der var Mødre med Døttre, hvisket og tisket lidt i Krogene. Men i Almindelighed havde man Agtelse for Tommys Energi, og da han ved Siden af sin travle Virksomhed forat fortjene Noget snart ved dette snart ved hint Arbeide, tillige ikke tog i Betænkning at gjøre Folk Tjenester gratis, saa var hans Papirer i det hele taget i jevn Stigning hos Flertallet af Tippinstowns eller Tippingtowns Beboere, og han begyndte allerede saa smaat at tænke sig Muligheden af Begyndelsen paa den omtalte Baad, og, efter dennes Fuldendelse, Muligheden af sin egen Optræden som Frier under en eller anden formaaende Velynders Protektion.

Saa hændte det sig, og det var henimod den Tid da jeg kom til Byen, at Tommy en Nat, medens han laa og

sov, og rimeligvis drømte en smuk Drøm om Kate og Baaden, pludselig vaagnede med en forskrækkelig Hoste og med Øinene fulde af Vand. Han saae sig fortumlet omkring; hele Stuen var fuld af Røg. Han sprang ud af Sengen, og fik ihast nogle Klæder om sig, og nu hørte han tydeligt Ildens Knittren oppe paa Loftet. Hans Moder laa i Værelset ved Siden af. Hun var næsten halvkvalt af Røgen, da han endelig fik hende udenfor. Naboer og Gjenboer kom til, men Huset stod allerede i lys Lue; og Tommy, der sprang ind for at bjerge sin Skibskiste med sine Sparepenge i, blev alvorlig forbrændt paa Arme og Ben.

Den sidste Halvdel af Tommys Arvelod laa paa Jorden som en Bunke forkullede Lægter og sprængte Mursten. Han og hans Moder fik Husly i et Par smaa Værelser, hvis støvede Vinduer vendte ud mod Lodsoldermandens Have.

Medens den stakkels Fyr laa og vaandede sig under sine Brandsaar paa det lange Sygeleie, følte han ret, hvorledes Kløften mellem denne Have og ham selv var bleven udvidet ved den sidste Begivenhed. Intet Hus, et Par Smaahuller tilleie i en anden Mands Bolig, Intet reddet uden de Spareskillinger, som nu gik med under Sygeleiet; Baad, Fremtidsforhaabninger, Kate — Alt væk.

Nei, Kate var dog ikke væk. Naar hun kunde komme til det, sneg hun sig ind igjennem Bagdøren til Tommys Moder, der da maatte fortælle hende hvorledes Sønnen havde det, og som maatte bringe Sønnen alle de kjærligste og ømmeste Hilsner fra den modige og trofaste unge Pige. Og en Dag, da Tommy havde haft det ualmindelig slet og været ualmindelig mismodig, trængte Kate sig ind i Stuen til ham, kastede sig ned foran hans

Seng, og bad og besvor ham, at han dog ikke maatte opgive Haabet, og forjættede ham under Taarer og Kys den lyse Fremtid, som alle unge, stærke Hjerter saa nødig opgive Troen paa, og som forsaavidt egentlig er en meget god Opfindelse af Den, der saa ofte faaer Skyld for at lade det Hele gaa Hultertilbulter som det bedst kan.

Endelig kom Tommy op, og kunde begynde paa sine vante Beskjæftigelser. Men han havde faaet et Stød, som ikke var saa let at overvinde. Hans seige Tro paa «at det nok vilde klare sig Altsammen» var bleven rokket, og det var sørgeligt at see paa denne kraftige, ungdommelige Skikkelse, der sled og slæbte, men under en mørk og trykket Alvor, og som næsten fandt Behag i at bortvise enhver Yttring af Sympathi som overflødig og besværlig.

Det var under denne Sagernes Stilling at jeg kom til Byen og lærte Tommy at kjende. Jeg veed ikke hvorledes det oprindelig gik til, men jeg vandt Tommys Hjerte, han fortalte mig hele sin lille Historie, og sluttede sig i det Hele taget nøie til mig. Saa ofte han havde Tid var han sammen med mig; vilde jeg nedad Kysten for at tegne, skaffede han mig altid en Baad; jeg tog ud med ham paa Fiskeri; vi var sammen i godt og daarligt Veir, og saaledes var vi da ogsaa sammen oppe ved Jernbanedæmningen hin smukke Sommeraften, som jeg her i Begyndelsen har omtalt — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — —

Vi bleve staaende deroppe, og saae nedover Byen og udover Søen, indtil Huse og Pier og Fyrtaarn vare komne ligemeget i Skygge allesammen, og indtil Søen derude begyndte at svulme i dybere og dybere Farvetoner under Nattebrisens kjølige Pust.

Saa gik vi tause ned langsmed den Tjørnehække,

der begrændser Jernbanedæmningen mod Øst nedad Byen til, og da vi havde passeret Stationsbygningen og modtaget det sædvanlige surmulende Blik fra den gamle Banevogter, var vi snart i den «Gade», hvor Tommy boede, og hvor Lodsoldermandens Have laa.

Ligesom vi gik forbi en lille Bænk, der lænede sig op til denne Havemur — et Stengjærde besat med nogle sørgmodige Pilebuske — reiste en Skikkelse sig op fra Bænken, og bød os: Godaften.

Det var Kate. Jeg havde kun seet hende enkelte Gange, men jeg kunde ikke tage feil. Høi og slank var Skikkelsen; et kort Skjørt, der næppe naaede Anklen, en lys Trøie eller Spencer, et Tørklæde kastet over Hovedet. Trækkene kunde jeg ikke saa lige see, men jeg følte, at det maatte være Kate, jeg vidste det, da Øinene hæftede sig saa bestemt paa min Sidemand, og jeg tog min Hat af, hilste, og gik videre ned til Stranden, hvor jeg om Aftnen i nogenlunde stille Veir pleiede at drive den Sport, som kaldes «at slaa Smut».

Tommy var naturligvis bleven tilbage. Jeg havde vel næsten sendt et halvt Vognmandslæs af flade Sten ud i Søen, og var bleven dygtig træt i Armen, da den brave Fyr kom gaaende langsomt ned imod mig. Det var nu saa godt som fuldstændig mørkt, men jeg kunde dog see, at Tommy var i stærk Bevægelse.

«Naa, Tommy», sagde jeg, idet jeg gjorde min Stemme saa opmuntrende som mulig; «hvad mente saa Din smukke Kate om Veiret iaften?»

«Hun talte slet ikke om Veiret», svarede Tommy troskyldigt. «Hun sagde, at hendes Fader havde pint hende hele Dagen med ham den lange Bondelømmel, ham Farmeren Robinsons Søn deroppe i Landsbyen. Han har

nok sendt Frierbrev herned imorges. Men Kate siger, at hun heller vil løbe væk med mig. Dog, hvad kan det nytte; det eneste Sted, hvor vi kunde løbe hen, det var da ud paa Søen til et Skib, og der kan da Kate ikke være, om ogsaa jeg nok kunde arbeide for os begge. — Nei, det er galt og det bliver galt, men jeg skal slaae den Bondetamp i Dækket, hvis han kommer herned og snuser efter Hønsereder.»

Jeg gjorde en af de sædvanlige Bemærkninger, om ikke at tabe Modet etc., og jeg tilføiede da, at jeg gjerne selv vilde tale med den ubønhørlige Oldermand, maaske kunde jeg lægge et godt Ord ind for de to unge Folk o. s. v., o. s. v.

Vi vare under denne Samtale komne op udenfor Mr. Simsons «Etablissement», hvor der var tændt Lys inde i Stuen, og hvor Skæret, da Skodderne endnu ikke vare lukkede, faldt ud gjennem Vinduerne. Jeg kiggede tilfældigvis ind, og saae den omtalte Oldermand sidde derinde foran Skjænken i Samtale med Værten.

«Seer Du, Tommy», vedblev jeg, og pegede paa Vinduet, «der sidder Bussemanden inde. Nu gaaer jeg ind og byder ham et Glas, og saa siger jeg til ham . . . .»

«Sir», afbrød Tommy mig, idet et forlegent Smil foer over hans aabne Ansigt. «Undskyld min Dristighed, — De er saa god og venlig imod mig — og Kate holder ogsaa saameget af Dem, og siger bestandig, at det er smukt af den fremmede Gentleman at han vil tage sig saameget af mig, men — ja nu maa De ikke blive vred — men da vi sidst talte om Dem, og da jeg sagde, at De vist vilde hjælpe mig hos hendes Gamle, saa — ja men De maa virkelig ikke blive vred — saa fortalte hun, at hendes Fader ved Leilighed havde sagt om Dem, at

— at De nok var saadan en fattig Malerpjalt, siden De vilde boe i saadan en lille By, og omgaaes saadan en Fyr som mig; — og derfor troer jeg ikke at det vilde nytte meget om De . . . . »

Jeg kom til at lee saa voldsomt over Tommys Ansigt og over hvad han fortalte, at Lodsoldermanden i egen høie Person blev lokket til Vinduet, som han atter hastigt og med sammentrukne Øienbryn forlod, da han havde seet, hvem han havde for sig.

«Du har Ret, Tommy» sagde jeg, efterat jeg atter var kommen til mig selv ovenpaa et fornyet Latterudbrud. «Det gaar næppe paa denne Boug; mén lad os nu gaa hjem og tilkøis. Vi kan idetmindste sove paa det, som man siger. Jeg har endnu mine Venner i London i Baghaanden, og forresten stoler jeg altid paa at Lykken vil komme enten paa den ene eller paa den anden Maade; ja jeg stoler paa Lykken om den saa ogsaa skulde vise sig i en nok saa ravsplittergal Form.»

«Saadan tænkte jeg ogsaa engang», sagde Tommy, og bøiede Hovedet.

«Her er Noget for Dem, Sir», hørte jeg Tommys Stemme udenfor mit Vindu næste Morgen. «Kom ned til Pieren, saa skal De see.»

Jeg var i en Fart oppe, og da jeg nok kunde tænke mig, at dette «Noget for Dem» maatte være Noget for min Mappe, stak jeg denne under Armen, og begav mig ned til Stranden.

Morgenen var frisk og kjølig. Man havde, efter Tommys Udtryk, en Følelse af at man kunde «trække Veiret helt ned til Støvlesaalerne», — saa let og behagelig var

Luften. Duggen trillede endnu i store Draaber ned fra Stendørtærsklerne til de lave Huse; en og anden Fisker, der kom vadende igjennem Sandet med Garn eller en Kurv paa Nakken, nikkede et venskabeligt: Godmorgen. Jeg følte mig rigtig vel stemt, og jeg syntes ogsaa at Tommy, som jeg traf nede ved Baadene, saa freidigere ud end ellers.

«Hvad er der saa paafærde?» spurgte jeg ham.

Han pegede udefter mod Brohovedet, og da jeg nu skyggede med Haanden over Øinene for Morgensolens stærke, hvidgule Glands, opdagede jeg et af disse smukke, høitriggede Lystfartøier, som med klapprende Seil og med det elegante, sortmalede Skrog neiende let i den svage Dønning, laae fortøiet ved Pierens yderste Ende.

«En smuk Yacht, Tommy. Hvem fører den?»

«Eieren selv», svarede Tommy. «Det er nok en Lord eller saadan stor Gentleman. Han har maattet sende et Par af Folkene iland, som vare blevne syge; og nu vil han see at faae et Par andre i deres Sted.»

«Kunde Du ikke have Lyst, Tommy, —?»

«Jo saamænd. Lyst kunde jeg nok have, men jeg har Kontrakt med Billy Grindstone om at blive ved Baaden til Vinter, og desuden — jeg vilde nødig være herfra, hvis nu han, Bondelømlen, skulde komme herned.....»

Der blev kaldt paa Tommy fra nogle Baade, der nylig vare komne iland. Jeg flyttede mig lidt nærmere henimod Pieren, saaledes at jeg fik Solen bagved Lystfartøiets Seil, og derpaa gav jeg mig til at tegne Brohovedet og den smukke, skonnertriggede Yacht.

Som jeg saaledes sad bøiet over mit Arbeide, og tænkte paa, hvad man egenlig skulde gjøre for den stak-

kels Tommy, lød pludselig den bestemte, men fuldkommen høflige Bemærkning over mit Hoved:

«For høi Fortop, Sir.»

Jeg dreiede mit Hoved langsomt om og iveiret.

Der stod en høi, mager, men bredskuldret Mand bag mig. Manden havde en blaa Jakke paa af tyndt Klæde, hvide Buxer og Vest, og en lille Straahat trykket ned over det ene Øie. Et Ansigt, der var skjægløst men dygtig solbrændt, og hvor en fin, noget krum Næse indtog en fremragende Plads, et høist eiendommeligt, benet, lidenskabsløst Ansigt saa ned paa min Tegning med et roligt, undersøgende Blik.

«Undskyld, Sir, men den Fortop er for høi.»

Da det ikke godt kunde være nogen Anden end Lorden, som Tommy havde talt om, og da jeg maa tilstaa, at jeg har seet altfor meget af Englændernes Snobberi overfor deres Aristokrati til at jeg ikke skulde vide at bevare min egen Selvfølelse naar Leilighed gaves, saa lod jeg ganske rolig mit Hoved gaa tilbage til sin forrige Plads, udstrakte mit Blyant i lige Linie foran mit venstre Øie, maalte paa Skonnerten in natura og Skonnerten in effigie, og saa først sagde jeg, idet jeg med en studeret langsom Bevægelse atter saa op:

«De tager Feil, Sir. Den er akkurat tilpas.»

«Ah», sagde Hs. Herlighed, med et lidt forandret Tonefald; og derpaa nedlod Hs. Herlighed sig paa en Trillebør, som stod ved Siden af mig, fremtog af sin Brystlomme en Skitsebog, og gav sig til at maale og tegne og tegne og maale, idet han nu og da skottede over til min Bog.

Da der saaledes var gaaet et Kvarterstid, holdt han

med et lille Buk sin Tegning hen ved Siden af min, og sammenlignede.

«Very peculiar — indeed.»

Det viste sig, at hans Fortop var relativt høiere end min, og efterat vi vare blevne enige herom, præsenterede han sig som Lord Dundas, og spurgte mig, om jeg malede i Aquarel eller Olie.

Det var en besynderlig Mand denne samme Lord Dundas. Vi talte først om forskjellige artistiske Ting, og derpaa modtog jeg hans Indbydelse til at følge med ham ombord i «Queen Mab» og spise Frokost. Jeg har aldrig seet en saa rolig Mand. Vi sad i den smagfuldt udstyrede Kahyt med koldt Fuglevildt og Madeira foran os. En lille, kobberbrun Fellahdreng, som Lorden havde bragt med fra Ægypten, vartede os op, og denne pudsige lille Fyr havde Mylord dresseret omtrent som en Abe. Ved en ubetydelig Haandbevægelse, en svag Fløiten, eller et bestemt Øiekast kom og forsvandt Drengen med hoppende og lynsnare Bevægelser, og da jeg gav mig til at lee høit ad den kunstige Fyr, saa Lorden ganske forbauset paa mig; — han var aabenbart ikke vant til saa ligefremme Udbrud i sin Kahyt.

Det morede mig i Begyndelsen at iagttage min Vært medens vi lod Vildtet og Madeiraen vederfares Retfærdighed. Han fortalte om sine Reiser, og han fortalte godt. Men hvadenten Reisen gik for sig i Storm eller Stille: lige ubevægelige var Fortællerens Ansigtstræk, og da det Automatiske ved denne Fortællen blev mere og mere trættende for mig, lod jeg den fyrige Vin bøde for Værtens Mangel paa Livlighed. Af de fleste Bemærkninger, som Lorden henkastede om de høist for-
-ner, han paa sine Reiser var kommen i

Berøring med, fremgik stedse tydeligere en gjennemgaaende Tilbøielighed hos ham til at experimentere med sine kjære Medmennesker. Jeg vil ikke nævne Exempler, men — efterhaanden som min Vært fortalte om Arabere, Indianere og Eskimoer, der havde maattet afgive Stof for Hs. Herligheds Experimenterelyst, og efterhaanden som i Forhold hertil den gyldne Madeira svandt i de slebne Karafler, følte jeg, hvorledes Lorden traadte mere og mere i Baggrunden, medens jeg selv rykkede nærmere og nærmere henimod Forgrunden, hvor da til Slutningen Lordens rolige, irriterende Smil traf mig ved Tilendebringelsen af en stor Del af min egen Historie og hele Tommys og Kates.

Jeg bed mig i Læben, og skjød Glasset saa hastigt bort, at det væltede og faldt paa Gulvet.

«Aa — siger Intet», lød min Værts monotone Stemme. «Naphta! bring et nyt Glas». Her stak Drengen, der havde været oppe paa Dækket, Hovedet ind igjennem Kahytsdøren. Lorden gjorde en Bevægelse, Drengen forsvandt og kom tilbage med et Glas, og Lorden vedblev: «Jeg kalder Drengen Naphta, og bruger ham som Draaber, naar den fordømte Spleen kommer over mig. Forresten synes jeg, at Medikamentet i den senere Tid har tabt sin Kraft. — Hvad var det, De kaldte Knøsen; Tommy? — Kunde jeg ikke faa Tommy at see? — Og Kate; troer De hun er dydig? — Værsaagod, hjælp Dem selv til lidt mere Madeira.»

Jeg følte mig paa samme Tid irriteret og flou overfor denne blaserte Olympier i blaa Jakke og hvid Vest. Men jeg tænkte paa min unge Helt, og besluttede at benytte Leiligheden til hans Fordel; og en halv Time senere var Tommy tagen i Tjeneste ombord i «Queen

Mab», med en ugenlig Gage af 3 £ og en fuldstændig ny Ekvipering baade i Galla og Søtøi, og med Forpligtelse til kun at tjene ombord saalænge Fartøiet krydsede i Kanalen, hvis han da senere vilde følge med Skibet til Gibraltar, skulde det staa ham frit for at forlænge sin Hyre.

«Det var altsaa det ene Vidunder», sagde Lorden, da vi igjen vare blevne ene i Kahyten. «Jeg vilde være Dem meget forbunden, om De nu kunde skaffe mig en Samtale med det andet, — med Kate!»

Jeg saae paa Lordens lange, magre Skikkelse, der laa henslængt i Divanen, med Fødderne oppe paa de Fløiels Hynder, og med en Cigar skjødesløst vippende mellem de hvide, spidse Fingre. Hans lyseblaae Øine stirrede uden noget synligt Udtryk ud i det tomme Rum, og efter Sædvane røbede han med sit rolige Ansigt og sin tæt sluttede Mund ikke den fjerneste Utaalmodighed efter at høre sit Spørgsmaal besvaret.

Jeg kan egenlig ikke sige, at jeg var videre oplagt til at agere Mellemmand her. Men jo mere Kates faste, alvorlige Skikkelse og det dvælende, uendeligt ømme og bedende Øiekast, jeg igaar havde været saa stærkt paa Veie til at misunde min unge Ven, — jo mere det hele, samlede Indbegreb af Kate gik op for mig, jo mindre utilbøielig blev jeg til at tænke mig hende vis-à-vis med denne lange, magre Mand, som dog, naar Alt kom til Alt, var en gentleman om end en meget egoistisk gentleman.

«Jeg skal bringe Dem sammen med Kate», sagde jeg da, idet jeg strøg Asken af min Cigar, og saae saa ligegyldig ud som muligt. «Tommy bliver jo her omhord, og hjælper Folkene deroppe paa Dækket; ved Middagstid

er den hele lille By som uddød, og jeg haaber da nok at kunne skaffe Dem den forønskede Samtale med Kate.»

«Meget vel», svarede Hs. Herlighed. «Gjør Dem det imidlertid saa bekvemt som mulig.» Og dermed bøiede Lorden sig tilbage paa Puderne, lagde et Lommetørklæde over Ansigtet, og snart forkyndte en regelmæssig Snorken, at Eieren af «Queen Mab» (foruden af et Grevskab i Irland og et i England) nød «Søvnens kvægende Sødme».

Solen brændte paa Dækket; en varm, tjæreopfyldt Luft kom ned igjennem det halvtaabne Skylight, og med Tanken paa Kate, og en vis med Tjærelugt og Madeira indvævet dunkel Følelse af at det Altsammen kunde blive til det unge Pars Bedste, fulgte jeg snart min ærede Værts Exempel, og faldt isøvn i en magelig Armstol.

Jeg vaagnede ved at Naphta pikkede mig paa Skuldren. Lorden havde reist sig, og stod just henne ved et aabent Skab i Væggen ligeoverfor mig, hvoraf han paa sin sædvanlige skjødesløse Maade udtog et rødt Etui, som han lod plumpe ned i sin Jakkelomme. Derpaa vendte han sig med et let Buk til mig, og satte sin Hat paa Hovedet. «All right, Sir».

Jeg saa efter Tommy, da vi kom op paa Dækket, og fik Leilighed til at sende ham et venligt Nik. Han var ivrig beskjæftiget blandt de andre Folk forude med at slaa et nyt Skonnertseil under. Og saa gik da Lorden og jeg indad Pieren, tværsover Sandet, og op igjennem de smaae, solhede «Gader», hvor der ganske rigtig ikke var et Menneske at see, medens nu og da en Snorken indenfor en aabentstaaende Dør antydede, at Beboerne befandt sig i de Regioner, som vi for nylig havde forladt.

Lodsoldermandens saakaldte Have vendte, som allerede engang berettet, ud til den lille Gyde, som Tommys

Vinduer ogsaa vendte ud til. Noget borte fra den Bænk, hvor Kate igaaraftes havde siddet, og ved Siden af en lille Laage i Havegjærdet stod en gammel Brønd, som Kate ofte, og netop paa denne Tid af Dagen, pleiede at hente Vand fra, rimeligvis til et eller andet primitivt Blomsteranlæg i den primitive Have. Naturligvis kunde den døsige Middagssøvn ikke forenes med en saa flittig og opvakt Piges Egenskaber, og jeg tvivlede ikke om, at vi ogsaa idag maatte træffe hende her.

Ganske rigtig. Netop som vi dreiede ind i Gyden, kom Kate ud igjennem Laagen, bærende en lille Blikspand, og nynnende paa en Vise. Tørklædet var gledet tilbage nedad Nakken, og hendes brune Haar, den lille men faste Pande, den lige, fine Næse, den kjække Mund, og endelig de mørke, klare, udtryksfulde Øine, — alt kom til sin Ret, og sluttede sig saa nøie til den hele ranke, jomfruelige Skikkelse, at Lorden uvilkaarlig udbrød: «Nu, i Sandhed . . . .,» et Udbrud, som jeg dæmpede ved at gribe ham i Armen, og hviske: Tys!

Saasnart Kate fik Øie paa os, standsede hun øiensynlig forlegen, bøiede derpaa Hovedet, og trak Tørklædet op. Jeg slap øieblikkelig min Ledsagers Arm, og idet jeg løftede paa min Hat, gik jeg hen til hende, pegede paa Lorden, og sagde saa naturlig som muligt: «Undskyld Kate, at vi forstyrre Dem. Men denne fremmede Gentleman her har nylig taget Tommy i sin Tjeneste, og vilde nu gjerne tale med Dem — om ham».

Naar En vil tale med en Kvinde om den, hun elsker, kan han være temmelig sikker paa altid at finde Gehør. Forlegenheden svandt da ogsaa øieblikkelig hos den smukke Kate. Den dybe Rødme, der endnu blev tilbage, maatte tilskrives det, at der i det Hele taget blev rørt ved hendes

Hemmelighed; men — Kate ønskede nu øiensynligt at høre. Og da jeg var sikker herpaa, lettede jeg atter smilende paa Hatten, dreiede derpaa om ad det nærmeste Hjørne, og — der stod saa Kate og Lorden ene tilbage.

Med utaalmodigt bankende Bryst, ligesaa utaalmodig maaske som Tommy naar han gik til Havegjærdet, gik jeg nu derfra. I en Fart var jeg omme ved den Dør, der paa den anden Side af Huset førte ind til Tommys og hans Moders to smaa Værelser. Jeg traf den gamle Kone ved Skorstenen i det forreste Værelse, ifærd med at stege nogle Fisk til den lille Families Middag. Uden at fortælle hende noget om Sønnens heldige Ansættelse af Frygt for at blive opholdt, sagde jeg kun, at jeg skulde hente Noget inde i Tommys Værelse, og saa slap jeg da derind, nærmede mig paa Tæerne det af Solen brændte, næsten ugjennemsigtige Vindu, og aabnede med en durkdreven Indbrudstyvs Forsigtighed den lille Trækrude, som Tommy selv, og næppe uden en bestemt Hensigt, havde sat ind.

Jeg havde Lorden lige under mig. Men han havde vendt Ansigtet fra mig henimod Kate. Den fordømte Trækrude! den var ikke til at faae mere end halvt op. Kate kunde jeg ikke see, men hvad jeg kunde høre var at den gode Lords Stemme var bleven betydeligt blødere og mindre doven end ombord.

«. . . . . Som jeg siger Dem, smukke Kate; jeg ønsker at gjøre noget for Tommy. Jeg ønsker, at han skal lære Navigationen ombord i et Skib, saa at han kan blive en dygtig Styrmand og fare paa fremmede Lande, hvor man lærer noget, og hvor man tjener Penge. Alle Udgifter paatager jeg mig, og med Tiden skal jeg nok

skaffe ham et Skib at føre. Men ud maa han; en rask ung Mand har ikke godt af at gaa hjemme bestandig.

«Men», lød nu Kates Stemme, og det forekom mig, at den ikke var saa sikker, som jeg havde ventet; «siden De nu er saa god imod — imod Tommy, hvorfor da ikke hellere hjælpe ham til at faa en Baad, saaledes som hans Fader havde. Alle Folk her i Byen siger at Tommy kunde blive en flink Fisker, naar han blot havde en Baad, og da De nu alligevel vilde . . . . og da De nu . . . .»

Jeg trykkede hæftigt mod Ruden; den gik op, og der saae jeg Kate staae med bøiet Hoved, hvilende sin Haand paa Spanden, som hun havde fyldt med Vand, og som nu balancerede paa Brøndkarmen, udsendende skarpe, korte Blink under Indflydelse af Middagssolens brændende Straaler.

Lorden havde flyttet sig nærmere henimod Kate. Jeg havde Lyst til at tage ham i Kardusen, og ruske ham. Han vedblev:

«Mit kjære Barn; De har jo rent overhørt hvad jeg sagde om at Tommy ikke havde godt af at blive her. Lad mig tale til Dem som En, der vil Tommys og Deres Vel. De synes nu at De holder af Tommy; — Nei, afbryd mig ikke — De vil gjerne beholde ham hos Dem, og jeg kan tænke, at han gjerne vil være her hos Dem; hvem vilde ikke det! Men lad os nu ogsaa sætte, at han fik denne Baad, hvad saa? Han kunde da ikke strax mælde sig som Frier til Dem; han maatte dog først arbeide sig op ved Hjælp af denne Baad, og imidlertid gik De her og sukkede efter ham i al Hemmelighed, og havde disse stjaalne Møder med ham, som ganske vist ere meget behagelige, men som — tro De mig — ikke ere

gavnlige for en saa smuk Pige; — Nei, bliv Kate, og hør mig. De er smuk, Kate; smukkere end de fleste af Englands fine Ladyer, som maaske vilde offre Alt for at faa saadanne friske Kinder og saadanne straalende Øine. Men disse Kinder og disse Øine ville tabe deres Friskhed og Glands, naar De daglig seer Tommy uden dog at være hans. Og hvad vinder Tommy ved endelig langt om længe at faa en bleg og hulkindet Kone? og tror De at hans Arbeide fremmes ved daglig at have denne Forandring for Øie? — Kate, hør nu paa mig, og vær vis paa, at jeg mener det godt. Vi lader Tommy reise, (— den diplomatiske Lord lagde Eftertryk paa dette Vi —) og jeg skal da sørge for at Ventetiden ikke bliver for lang. Og imidlertid, — De er ung og smuk, Kate; see Dem lidt om i Verden; De kan tro, der er Mange, som vilde glæde sig ligesaameget over at see Dem som Tommy. Kom f. Ex. ned med Deres Fader og besøg mig, jeg boer nede ad Doverkanten til. De skal faa Alt, hvad en fin Lady har, Kjoler og Hatte, og Piger, som kan varte dem op. Hvis De vil lære at ride, kan De komme op paa saadan en nydelig hvid Hest. Hvis De vil kjøre, saa skal vi kjøre sammen i saadan en smuk lille Vogn. — Den fremmede Gentleman her tager naturligvis med. Naa, hvad siger De, Kate?»

Jeg ventede utaalmodigt paa Kates Svar. Det var unægtelig meget «fint» anlagt det Hele fra den gode Lords Side. Og saa dette «naturligvis», som gik paa mig!

Kate havde løftet sit Hoved, og saae Lorden stift ind i Ansigtet. Haanden, der hvilede paa Spanden, skjælvede saa at Vandet strømmede ud over den og faldt med tunge Pladsk ned i Brønden. Rødmen laa endnu

over Trækkene, men den havde antaget en dybere Kolorit. Hun saae udmærket ud. «Sir. De maa ikke tro at De har Lov til at fornærme mig, fordi De er god imod Tommy, og De skal ikke kunne fortælle Deres fine Damer, at De har narret en simpel Pige med Deres Kjoler og Kjøretøjer —»

Med disse Ord greb Kate Spanden, og vendte sig rask om imod Laagen. Lorden, der syntes ganske at have tabt sin Fatning, sprang ligesaa hurtig til, og idet han med den ene Haand greb den tappre Piges Arm, fremviste han i den anden det røde Etui, hvis Indhold af Guld og Juveler glimrede og funklede i Solen.

«En Baad til Tommy, og dette til Dig, Kate. Giv mig blot et eneste Kys.»

Jeg vilde støde Vinduet op, og springe ud, — da saae jeg, hvorledes Kate dreiede sig som et Lyn; jeg saae en blinkende Vandmasse blive styrtet over den blaa Jakke og de hvide Buxer; jeg saae Kate staa et Øieblik ligesom betuttet over sin Dristighed, for derpaa i det næste Øieblik, med en ustandselig Latter over det mere end komiske Syn, at springe ind igjennem Laagen og slaa Døren i efter sig.

«Bravo, Kate! raabte jeg ganske høit, og ilede igjennem Stuen og ud til Tommys Moder, som jeg klappede paa Ryggen med den for hende vistnok fuldstændig sindsforvirrede Forsikkring, at «Tommys Sager stod brillant»; og derpaa løb jeg ud af Døren, og kom med en lidt mere mindsket Fart ned til Stranden, hvor jeg traf Lorden, drivvaad fra øverst til nederst, men med fuldkommen gjenvunden Ro og Alvor.

«Nu Sir? —» spurgte jeg.

«Meget godt, meget godt. Det er en dygtig Pige».

Og da jeg ikke kunde bare mig for at see lidt forbauset op og ned ad hans Herlighed, tilføiede han med et fint Smil og benyttende et Ordspil, der nærmest paa Dansk maa gjengives ved: «Jeg «faldt i Brønden»; og maatte selv hjælpe mig op».

Hele den Eftermiddag laae Lorden, Tommy og jeg ude i en af Skonnertens Baade, og skjød efter Strandmaager med Riffel.

Nogle Dage vare forløbne. Alt gik sin gode Gang. Tommy befandt sig øiensynlig vel ombord i «Queen Mab», og Kate havde aabenbart haft den. — jeg tør vel nok sige beundringsværdige — Takt, ikke at meddele sin hidsige Elsker det lille Optrin ved Brønden. Hun havde ganske sikkert været Situationen saa overlegen, og var i ethvert Tilfælde bleven staaende saa absolut ved det Komiske deri, at Lorden ikke kunde forekomme hende som nogen videre farlig Fjende, medens hun naturligvis godt kunde indsee, at han idetmindste for Øieblikket kunde være Tommy en meget god Støtte. Naar en Kvinde elsker, varmt og inderligt, raisonnerer hun i Reglen meget svagt for sit eget Vedkommende, men derimod med stor Klarhed og Skarphed i sin Elskers Anliggender.

Jeg havde en Dag faaet Leilighed til at hilse paa hende i Forbigaaende. Hun havde da seet meget udforskende paa mig, som om hun ikke ret vidste, hvad hun skulde tro om mig, eller hvilken Andel hun skulde tilskrive mig i Lordens «Experiment». Jeg trøstede mig med min gode Samvittighed, og nikkede næste Gang meget venligt til hende, uden at jeg forresten fik Leilighed til at erfare, hvorledes dette Nik blev optaget. Jeg

havde nemlig den Dag meget travlt, da jeg skulde ud at seile med Lorden, som laae og ventede paa mig ved Brohovedet.

Denne Seiltour blev der iøvrigt Intet af.

Der havde den hele Dag staaet en let Brise ud over Søen, og det var for denne Brise at Lorden havde tænkt, at vi kunde række Beachy Head og videre nedad Kysten. Men hen paa Eftermiddagen, da vi var klar til at lette, lettede Brisen ogsaa, og forsvandt sporløst. Ikke en Krusning henover den vide Flade. Luft og Vand gik i Et. Solen brændte ned paa den stille Flade, og de hvide Sommerskyer speilede sig lige ude fra Horisonten og helt ind til Skibets Side. Vi ventede ombord indtil de hvide Skyer antoge stærkere og dybere Farver, i det Haab, at Aftnen med sin Kjølighed tillige skulde bringe lidt Luft. Men Alt forblev uforandret, og da Varmen var uudholdelig saavel paa Dækket som nede, vinkede Lorden ad mig, pegede paa Brinken ovenover Byen, hvor Skyggen allerede havde begyndt at lægge sig, og beordrede Tommy til at følge med os derop, idet han saa lakonisk som mulig tilkjendegav ham, at han skulde tage en lille Haandkurv med Frugter og Vin med sig.

Lorden styrede, maaske med Forsæt, Kursen udenom Byen op mod Jernbanedæmningen, og da vi havde fulgt denne et Stykke, og havde passeret Stationsbygningen, skraaede vi uden at agte den gnavne Banevogters brummende Tilraab, over Skinnerne, og satte os under nogle forkrøblede Buske med Tunnelens Aabning et halvthundrede Skridt fra os paa vor høire Haand, og med Kanalens blanke Vandflade udstrakt for vor Fod.

De blankslidte Jernbaneskinner løb lige forbi os, maaskee en fem, sex Fod under det Sted, hvor vi sad.

Paa den anden Side af Sporet strakte den før omtalte Tjørnehæk sig. Den var ikke videre høi, men temmelig tæt; man kunde ikke see Byens Huse igjennem den, men et og andet Tag ragede derimod op over den, og over Tagene kunde man forfølge Pieren, der krummede sig ud i Vandet, og, belyst som den var af den nedgaaende Sol, harmonerede smukt med den elegante Yacht, hvis høie Rigning speilede sig med skinnende Farver i den lille, rolige Bugt.

Lorden var bleven usædvanlig livlig. Om det var det smukke Syn af Naturen saaledes som den her malede sig for os med sine mest blændende Farver, eller om det var den behagelige Følelse af Kjøligheden, der omgav os, eller om det var andre Omstændigheder, der paavirkede den forvænte Mands Sandser, — det er ikke godt at vide. Han opfordrede imidlertid med en Slags Venlighed Tommy, som beskedent havde placeret sig ovenover os, til at flytte ned hvor vi sad, og da han havde fremtaget af sin Lomme et af disse bekjendte Touristbægre til at skyde ud og ind, fyldte han det med Vin, og bød Tommy det med høistegen Haand. Selv greb han sit Glas, og idet han dreiede det rundt mellem sine hvide Fingre op imod Luften, og med kjendeligt Velbehag lod Øiet dvæle ved det pragtfulde, mørkerøde Skjær af den fyrige, spanske Drue, nikkede han ligesom adspredt til Glasset, og udbrød:

«Et skjønt Liv eller en rask Død. Jeg begriber ikke, hvorledes Menneskene i Almindelighed holder ud at leve.»

Derpaa lod han Vinen langsomt løbe ind igjennem sin Mund med en Mine som om han gjorde Glassets Indhold en stor Ære ved at nedsvælge det.

Jeg saae paa Lorden, og da han var færdig, saae han paa mig og smilede.

Idetsamme lød den dæmpede Piben af et Lokomotiv inde i Tunnelen, og snart derefter hørtes det dumpe Bulder af et Tog, der var i Anmarsch. Bulderet voxede og voxede med en uhyggelig Tiltagen i Brutalitet, og pludselig foer en hvæsende Dampsky ud af den mørke Aabning, og igjennem Dampskyen, der voldsomt blev slynget frem og til Jorden, kom saa Lokomotivet tilsyne ligesom en ond Kjæmpe, der farer ud af et Bjerg.

Lorden havde reist sig, og stirrede ufravendt mod Toget, som kom farende henimod os. Han strakte Armen ud, og pegede paa Lokomotivet, der i dette Øieblik var ganske nær ved os. «Nu . . . . nu . . . .» raabte han, og stødte med Hæftighed Armen ud i Luften.

Den sværtede Lokomotivfører, som dreiede paa Bremseapparatet, saae ganske forbauset ind imod os. Et Par Passagerer, som stak Hovederne ud af Vinduet, saae ligeledes forbauset paa os. Og med Knagen og Piben og Skraben og Hvæsen foer Vognrækken os forbi, og svingede henimod Stationsbygningen.

Lorden vendte sig imod mig. Hans Ansigtstræk vare i den hæftigste Spænding.

«Lagde De nøje Mærke til, hvor langt Lokomotivet var fra os, i det Øieblik da jeg sagde: «Nu»?» spurgte han.

Jeg svarede, at jeg havde lagt nøie Mærke dertil. «Jeg var jo nødt dertil, da De saaatsige pointerede mig Øieblikket ud» tilføiede jeg uden ret at være klog paa, hvad han mente.

«Nuvel Sir», raabte Lorden med et Udtryk i Øiet, som jeg erindrer at have seet hos en lidenskabelig Spil-

ler. «Turde De have sprunget over Skinnerne i det Øieblik»?

Jeg troede, Manden var gal. «Nei» sagde jeg, uden Betænkning.

Han lod næsten til at have overhørt mit Svar. Han vedblev:

«Jeg troer, det kunde gjøres. Jeg er sikker paa at det kunde gjøres. En koldblodig Mand med kraftige Ben kunde være sluppen over lige da jeg sagde Nu. Seer De, man bøier sig sammen ligesom en Tiger, og saa springer man. En af mine Venner har fortalt mig at han en Gang saae en Yankee springe over. Han opgav mig saa nøiagtigt som muligt, hvorlangt Maskinen var fra Manden i det Øieblik, han sprang. Yankeen tjente 100 £. Det er lidt eller meget akkurat som man tager det. Det kommer an paa, hvor høit man taxerer sit Liv. Jeg selv vilde gjerne springe, men saa skulde det være mod et Væddemaal. Forresten falder en stor Del af Interessen bort, naar man ikke selv kan see paa Springet. Jeg vilde ønske, at jeg vidste en Mand, som —»

«Jeg vil springe, Mylord,» lød Tommys Stemme lige bag mig.

Jeg dreiede mig forskrækket. Tommy stod ganske rolig med et bestemt, jeg kan næsten sige haardt Udtryk i Ansigtet.

«Jeg vil springe Mylord, for en ny Baad og hundred Pund Sterling.

«Jeg føier et Hus til», raabte Lorden med tindrende Øine. «Denne Gentleman her er Vidne. — Kommer der flere Tog iaften?»

«Det bliver altfor mørkt,» skyndte jeg mig at sige.

«Godt», svarede Lorden. «Saa venter vi til imorgen.»

«Imorgen tidlig lidt før Fire vil det første Tog være her,» sagde Tommy, bestandig rolig.

«Saa er det afgjort» sluttede Lorden. «Imorgen tidlig Klokken halv Fire, samles vi her, og saa springer Tommy. Vi kan iforveien skridte Afstanden af saaledes som vi saae den nu da Toget kom. — Naturligvis er vi tre Mænd og ikke tre Sladderhanke» tilføiede han, idet han saae bestemt paa mig og Tommy. «Vi giver hverandre vort Ord paa, ikke at tale om dette til Nogen. — Nu, det er godt; og lad os saa gaae.

Vi fulgtes hjem i Taushed, og da vi var kommen til Sandet, skiltes vi ad, og gik hver til Sit. Jeg traadte ind i mit lille Værelse, tændte mig en Pibe, og søgte at blive Herre over den Ophidselse, som dette vanvittige Foretagende havde sat mig i. Skulde Lorden virkelig være en Skurk, som vilde bruge denne Anledning til at skaffe sig Tommy fra Halsen, for saa at . . ? Jeg turde ikke fortsætte denne Tankegang; jeg vægrede mig af yderste Magt mod at tro det. Lorden var en excentrisk, forrykt Englænder, men ikke en beregnende Morder! Nei! — Men var der da nogen Mulighed for at Tommy vilde slippe fra dette Vovestykke? — thi at Tommy ikke vilde vige tilbage, det var jeg sikker paa; han sprang jo for mere end sit Liv, han sprang for Besiddelsen af Kate. — Jeg gennemløb atter og atter Situationen saaledes som den var, da Toget kom brusende frem. Jeg erindrede mig Lokomotivets frygtelige Nærhed og Fart. Men paa den anden Side var det dog kun et Spring, det vil sige: et Nu, et Sekund! — Lorden havde talt om en Tiger. Ja, Tommy var jo en saadan ung Tiger, der kunde lægge alle sine Nervers og Musklers Kraft i et eneste Spring. Tilmed — jeg vil ærlig indrømme at jeg tænkte

derpaa — tilmed kunde jo en heldig Biomstændighed komme ham tilhjælp. Iscenesættelsen af den hele, forrykte Idee hvilede jo altfor meget paa det rent Ubestemmelige og Tilfældige. Bremsningen kunde jo f. Ex. være begyndt førend Lorden gav Tegnet. Eller, Lorden kunde maaskee imorgen, ledet af en Samvittighedsfuldhed, som det alvorlige Øieblik forudsatte, og som jeg for Lordens Vedkommende ingen Grund havde til at betvivle, — Lorden og jeg i Forening kunde maaske imorgen komme til at lægge om det saa blot var nogle Tommer til den Afstand fra Lokomotivet, hvori Springet skulde skee. — Og dog, akkurat det Modsatte kunde jo være Tilfældet..... Jeg bøiede mig tilbage i Stolen, og holdt Haanden for Øinene ligesom for ikke at see det Billede, som min ophidsede Phantasi nu forestillede mig. Det var Billedet af Tommys knuste, blødende Lemmer foran den rædsomme Maskine. Billedet af Skræk og Forvirring, af Togets Standsning, af vrede, truende Mennesker, der styrtede henimod den følesløse Lord og mig, mig, Tommys Ven — — — —

Jeg sprang op, og stillede mig i det aabne Vindu; og efterhaanden som den klare, venlige Aftenhimmel, den ensformige Sang fra en Fisker, som sad og bødede sit Garn udenfor sin Dør, og Synet af det roligt hvilende Hav, efterhaanden som hele Sommeraftnens dulmende Poesi lagde sig over mit Sind, beroligedes min arbeidende Phantasi, og jeg følte mig som en Mand, der veed, at han den næste Morgen skal assistere en Ven i en Duel, og hvis overveiende Følelse er et Haab om den lykkelige Udgang af Duellen — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — —

Saa kom da Morgnen.

Jeg havde ladet mig vække i betimelig Tid, og jeg erindrer, at jeg gjorde et meget udførligt Toilet, forat faa Tiden til at gaa uden at komme for tidlig til Mødestedet. Vi havde nemlig gjort den Aftale, at vi, for ikke at vække Opmærksomhed, skulde begive os hver for sig op til Skrænten. Jeg gik da gjennem de smaa Gader, hvor kun ganske enkelte Fiskere eller Fiskerkoner hilste mig: Godmorgen. Jeg kom forbi Brønden, og jeg saae Laagen staaende aaben, og kom til at tænke paa Kate, og paa at hun maaske inden en Time ikke vilde have ..... Nei, jeg knappede min Frakke, og afviste alle saadanne mismodige Tanker. Og jeg steg opad den lille Sti, der fører til Stationsbygningen, dreiede tilvenstre, gik frem langs Dæmningen, skraaede over Skinnerne, og naaede den Plads, hvor vi Aftnen iforveien havde siddet ved Vinkurven. Endnu var jeg alene. Jeg satte mig ned under de smaae, forkrøblede Buske. Derude i Horisonten strakte en blaa, tæt Skybanke sig saalangt Øiet rækkede. Et svagt, gyldent Skær spillede paa den øverste Tinde af denne Mur. Om Solen allerede var staaet op eller om den endnu var i Begreb dermed, var ikke let at afgjøre. Jeg saae paa mit Uhr. Det stod. Jeg vilde anvende min Uhrnøgle, men jeg havde glemt den derhjemme. Saa trak jeg en Cigar op af Lommen, tændte den, og lod Røgen stige i smaa Ringe op mod de violette Skyer, og lod den blande sig med den kjølige, styrkende Morgenluft.

Og en saadan Morgen valgte man til en saadan Bedrift.

Jeg begyndte at skamme mig, thi jeg følte at jeg blev blød om Hjertet. Jeg skulde jo være Secundant ved en Duel, og — derhenne kom Duellanterne. De maatte være truffen sammen ved Stationen; nu fulgtes de *henad Dæmningen*, og saa stod de hos mig, og bød mig

Godmorgen. Begge vare de rolige; Tommy maaske lidt blegere end sædvanlig, — dog vil jeg ikke gjøre min Ed derpaa.

Lorden saae paa sit Uhr; jeg laante hans Nøgle, og stillede mit efter hans. Klokken var da ti Minuter over halv Fire.

Derpaa søgte Lorden og jeg, efter de Mærker, han havde taget paa Tjørnehækken og Brinken bagved denne, at bestemme det Sted nøiagtigt, hvor vi stod igaar. Og da dette var gjort, lod vi Tommy agere Lokomotiv, og bestemte den Afstand, hvori det virkelige Lokomotiv skulde befinde sig fra os, naar Lorden gav Tegnet til at springe. Jeg skal ikke nægte, at det var en pinlig Følelse for mig, saaledes at see den stakkels Knøs flytte sig frem og tilbage paa Skinnerne efter Lordens Kommando, for at betegne Nærheden eller Fjernheden af den skrækkelige Gjenstand, der maaske om nogle faa Øieblikke skulde tilintetgjøre ham. Lorden betragtede Tommy skrapt under alle disse Forberedelser; og det forekom mig, at han nød den urokkelige Resoluthed, som karakteriserede Knøsen.

Endelig var Alt iorden efter hvad Lorden sagde, og vi stillede os op bagved hverandre, Tommy forrest, saa Lorden og saa jeg, tæt nede ved Sporet, og nogle Fod nedenunder det Sted, hvor vi stod igaar.

I det samme saae vi Banevogteren komme løbende henimod os, vinkende med Haanden, og raabende Noget, som vi ikke rigtig kunde skjelne.

«Hvis han kommer herhen, og vil drive os bort» sagde Lorden med sammenbidte Tænder, «saa slaar vi ham til Jorden, og En af os knebler ham. Jeg svarer for Følgerne; men han maa ikke forstyrre os; Klokken mangler kun to *Minutter*».

Jeg tilnikkede mekanisk mit Bifald. Den gamle Banevogter kom i fuldt Løb henad Sporet, svingede op mod os, og raabte med løftet Arm: «De maa væk, Gentlemen. Jeg veed nok . . . . . .»

Videre kom han ikke. Lordens knyttede Næve traf ham lige over Øiet; han styrtede om, vi trak ham op til os, og jeg stak ham mit Lommetørklæde i Munden.

Et Sekund efter hørte vi Piben inde i Tunnelen. Jeg kunde see Tommys Kind; den blev krid hvid, og derpaa blussende rød. Han stod urokkelig, med Armene lidt ud fra Laarene og Hænderne knyttede.

Lorden trak sit Uhr op af Lommen, og lod det ligesaa hurtigt falde ned igjen. Derpaa gjorde han et Skridt tilside, saa at han kom til at staa lige op ad Tommys venstre Arm. Jeg følte Blodet bruse for mine Ører, men høiere brusede Dampen fra Lokomotivet. Jeg hørte den infernalske Spektakel af Toget, der kom farende imod os. Saa løftede Lorden sin høire Arm op over Tommys Hoved. Jeg saae Lokomotivet tæt ved os; jeg saae Tommy krumme sig sammen til det frygtelige Spring —

«Now, Tommy!»

Men ligesom Lorden havde udstødt Raabet, faldt hans Arm med hele sin Kraft ned paa Tommys Nakke. Sittrende af Slaget og af den brudte Spænding sank den heltemodige Knøs i Knæ; Toget susede os forbi, Maskinmestren og nogle Passagerer saae om muligt endnu mere forbausede paa os end igaaraftes, og da syntes jeg, forsaavidt jeg idetheletaget i det Moment af voldsom ophidset og voldsom brudt Spænding kunde synes noget, da syntes jeg at høre et gjennemtrængende Angstskrig blande sig med Damppibens hvinende Stemme.

Tommy var den første, som da Sporet atter var frit, sprang over til Tjørnehækken paa den modsatte Side.

Jeg trykkede hæftigt Lordens Haand, og vi fulgte efter. Og derovre bag Hækken laae den stakkels Kate, ligbleg, med convulsiviske Trækninger farende henover det deilige Ansigt.

Ingen af os sagde et Ord. Vi løftede hende op, og bar hende ind i Stationsforvalterens Værelse, hvor hun, da hun atter kom til sig selv, kastede sig om Tommys Hals med det ene Udraab: «Du lever»! — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Jeg vil ikke tale om det Opløb, som vi foraarsagede blandt Publikum paa Perronen. Alle sprang ud af Kupeerne; Alle spurgte, men Ingen fik sit Spørgsmaal besvaret. Jeg vil ikke tale om de Bryderier, som Lorden havde da endelig Toget med samt Publikum igjen var forsvundet, og da Banevogteren kom langsomt tumlende henad Skinnerne, og klagede sin Nød til Stationsforvalteren, og da Stationsforvalteren og Banevogteren og nogle af Byens Matadore anklagede Lorden og Tommy og mig for Mord og Attentat paa Jernbaneforbrydelse.

En Lord er i England som overalt en mægtig Mand, især naar han eier to Grevskaber foruden en Lystyacht. Den mægtige Mand er til Slutningen altid Herre over Forholdene, og Lorden var det her. Hvad der imidlertid viste sig at være en Vanskelighed, som ikke var saa nem at raade Bod paa, det var den Sygdom, som den stakkels Kate faldt i ovenpaa Lordens farlige Experiment med hendes Elsker. Hvorledes hun havde faaet at vide, hvad der skulde gaa for sig, — om det var Banevogteren, der havde anet Et eller Andet, eller det var det trofaste Barn, som selv havde haft en saadan Anelse — det fik jeg ikke at vide. Men syg blev hun og syg laae hun længe efter den Morgen. Og naar jeg endelig — og det med uskrømtet Glæde — meddeler, at Tommys utrætte

lige Ømhed, og Lordens og de to fra London hentede Lægers ikke mindre utrættelige Omhu, omsider seirede over hendes Sygdom, da turde det maaske ligesaa meget have været den sunde og kraftige Piges dygtige og ufordærvede Natur, der vandt denne Seier.

Dagen efter at Kate første Gang siden hin Morgen atter viste sig ude, stod hun, Tommy, Lodsoldermanden, den gnavne Banevogter og jeg oppe ved Tjørnehækken, og saae efter den elegante Lystskonnert, som for alle sine høie, hvide Seil stod ud i rum Sø. Den nu saa overordenlig elskværdige Lodsoldermand vendte sig da til mig, og sagde:

«Ja, der gaar han. En Gentleman er han, og et galt Asen vil han vel vedblive at være, indtil Skuden engang fortøier ham under sig selv paa hundrede Favne Vand. Maa jeg nu spørge Dem, som kjender lidt til Sømandsskab, om det er en Maner at føre saadanne Seil i saadan en Kuling?»

Flugten til Amerika.

Det var i vore Drengeaar. Jeg maa dog skyndsomst tilføie, at dengang var der «rigtige» Drenge til. Nuomstunder seer det kun daarligt ud med disse Væsner i 14—15 Aars Alderen, der læser Bladene, gaar med Handsker paa Gaden, og duer oprigtig talt ikke til stort andet end f. Ex. til saa hurtig som mulig at blive fortøiede bag Pulten i et offenligt Kontor, hvor Ungdommens, Manddommens og Alderdommens Tider umærkeligt løber over i hverandre, hvor dette vort knappe Livs kostbare Minuter ødes under et Bladstudium, en Skandalfabrikation, en Visvasbeskæftigelse, der synes at forudsætte en Evighed foran sig, og hvor Alt, hvad der adskiller et Menneske fra en Plante, taber sig, svinder hen, fordunster ligesom det Smørrebrødspapir, som «Kopisten» langsomt og høitideligt lægger sammen over sit Knæ, sikkert og roligt griber med Ildtangen, og endelig omhyggeligt og forsigtigt anbringer i det ministerielle Kontors store Kakkelovn.

Jeg er fornylig bleven spurgt af en fjorten Aars Dreng med et stort Hoved og tynde Ben og Arme, om

jeg ikke var enig med ham i, at «Høire» i Frankrig dog var det Parti, som maatte siges i Modsætning til osv., osv. Jeg stirrede paa det lille Phænomen, over hvis smale, lyse Øienbryn en anstrengt, gammelagtig Rynke allerede var ifærd med at sætte sit uudslettelige, ministerielle Mærke; og da jeg et Øieblik i Taushed havde nydt Synet af denne Tidens fremlige Yngling, spurgte jeg ham, om han vidste, hvorfor Gambetta kun havde eet Øie.

Naturligvis vidste han det; (Gudbevares, det havde jo staaet dér og dér). Han vidste det, og over den fjortenaars Mund, der var lagt som en Margin i en Stilebog, bredte der sig et Smil, et Smil, der paa engang var selvbevidst overlegent, beklagende og fordømmende, og som jeg havde den største Lyst til at besvare med en ordenlig Lussing.

«Jeg synes ikke om de Drenge, der stikke sig med en Gaffel i Øiet.»

«Fordømte Hvalp!» havde jeg nær sagt. Men jeg betvang mig, og spurgte om han aldrig sejlede eller roede.

«For det første» var Svaret, «holder Papa ikke af Vandet, og jeg vilde meget nødigt handle imod hans Ønsker i saa Henseende. Desuden har jeg aldrig Tid til saadan noget. I de Timer efter Bordet, hvor jeg ikke læser mine Lektier, maa jeg passe paa at faa Aviserne seet igjennem, ellers tager mine Søstre dem, og klipper Maal deraf til Dukkekjoler».

Det er paa ingen mulig Maade min Agt at føre Forsvaret for den sønlige Ulydighed mod de fædrene Bud. Jeg ønsker ligesaalidt ud af de følgende Meddelelser at bevise Nogetsomhelst i Retning af: en uartig Dreng

ergo en dygtig Mand. Jeg indrømmer, at der af Drenge, som løb væk (eller forsøgte at løbe væk) fra deres Forældre, er blevet store Slubberter; og ihvorvel Campes Robinson, trods al den Pædagogikens tynde Mælk, hvormed han er bleven opflasket, egenlig kunde stille sig paa min Side, og pege hen paa sin Ulydighed som den Omstændighed, der bevirkede at han blev til en energisk og lykkelig Mand istedetfor til en Døgenikt paa et Hamborger Kontor, ihvorvel jeg ikke alene her men ogsaa mange andre Steder kunde skaffe mig Allierede, saa vil jeg dog ikke fremkomme med nogen Paastand. Jeg vil simpelthen fortælle, hvorledes vi bar os ad, da vi var Drenge.

En lille Plads kunde jeg dog ønske at lade staa aaben for et Par Bemærkninger i Forbigaaende. Man taler og skriver, synger og prædiker herhjemme i vore Dage saameget om Ungdommens vaagnende Friskhed, Djærvhed, Mandighed o. s. v. o. s. v. Man ønsker gjerne at see den opvoxende Slægt øvet i Brugen af et Vaaben, der maaske engang i Fremtiden kan forsvare Landets Uafhængighed. Man tager ved saadanne Leiligheder gjerne et eller andet historisk (sommetider meget gammelt) Forbillede, kryber, ligesom den phantastiske Carl af Riise i et eller andet støvet Harnisk, og udfører i dette Futteral Geværgrebene paa en Exercerplads, eller sender en Riffelkugle henimod en Skydeskive. Saa gaar man hjem, og er Agerdyrker, Bogmenneske eller Handelsmand, og — vel at mærke — samtidig med at man vender tilbage til sin hæderlige, borgerlige Bestilling, vender man tillige tilbage til Tiden og Øieblikket, som man tilhører; man er akkurat saa modig, eller saa ridderlig, eller saa kydsk, uegennyttig, haardfør, gjæstevenlig, trofast, sanddru o. s. v., o. s. v.,

som man kan være det i den sidste Halvdel af det 19de Aarhundrede, — men heller ikke mere. — F. Ex.: Man fødes i en borgerlig Familie, i vore Dage. Man voxer op, og sættes i en Skole. Hovedsummen af Skolens og Familiens Fordringer gaar i Retning af Flid og Artighed. Er Drengen i Besiddelse af disse to Egenskaber, spørges der ikke om andre. Han kan være feig, lumsk, ukydsk, egennyttig, en daarlig Kammerat, det siger Altsammen Intet, naar han kun er Dux (eller i ethvert Fald sidder paa første Bænk) og ikke river sin Trøie istykker. Og nu Fliden og Artigheden? — Ja, da der er saa stærk Efterspørgsel efter disse to Artikler, og da Enhver af egen Erfaring veed, hvor fiffig og snild Drengenaturen er, saa følger det af sig selv, at alle Klude sættes til for at erhverve sig enten Artiklerne selv, paa de øvriges Bekostning, eller i ethvert Fald saavidt muligt Skinnet deraf. Alle Midler benyttes for at synes det, som man ikke kan eller ikke gider være, og det unge Menneske, som endnu besidder nogen Æresfølelse ved Udgangen af sine Skoleaar, maa ofte blues ved at tænke tilbage paa de Løftestænger, der bevægede dette Maskineri, ligesom han maa have sine egne Tanker overfor de Kammerater, der nu, udrustede med Skolens anerkjendende Stempel, skal gjøre gjældende i Livet, hvad de lærte i Skolen.

Skolen sender sin Ungdom ud i Livet, og Ungdommen er da udrustet med Skolens Idealer. Disse Idealer falder nu nøie sammen med ethvert af de unge Menneskers Disposition og Character. For Nogles Vedkommende er det en rødmusset Velærværdighed i en lun, lille Præstegaard med Storkerede og øvrige Udenomsbekvemmeligheder. For Andres er det en værdig Kontorembedsmand med klippede Bakkenbarter og hvide Flipper. For Andres

igjen er det en Videnskabsmand med Briller, skaldet Pande, og 6000 Bind i Hovedet. At efterstræbe et saadant Ideal er ligesaa ulasteligt som Idealerne selv ere uskyldige, og — desuden, Landet skal jo dog have saadanne Mænd. Men nu falder et af de unge Mennesker paa at sige: «Jeg vil, ligegyldigt hvad nu min borgerlige Existens bliver, bestræbe mig for at være en modig Mand, en Mand, der ikke ræddes for nogen Fare, der skyer Uretfærdigheden, og holder sit Ord.» Et vantro Smil, eller maaske endogsaa en uforskammet Latter vil da møde denne hans Bekjendelse. «Don Quixotes Tid er forbi», vil man svare. «Hvad Pokker har Du da taget Examen for?», vil man spørge. «Det er Dovenskab; han vil tilsøes,» vil man insinuere. Det unge Menneske vil maaske uden at lade sig forvirre søge at gjøre gjældende, hvorledes det tilkommer Ungdommen, medens Blodet endnu bruser gjennem Aarerne og Begeistringen endnu kan farve Kinden, at lytte til de Stemmer, der lyde ud igjennem Historien eller gjennem Digternes Værker. Han vil maaske endogsaa, hvis han har tænkt grundigere over sit Forsæt, vise, hvorledes f. Ex. den engelske Ungdom endnu i vore Dage opdrages; hvorledes Boldten, Baaden og Nævekampen gaar Haand i Haand med Cicero og Grammatiken, hvorledes den angelsachsiske saavelsom den normanniske Races betydeligste og betydeligere Mænd allerede fra deres tidligste Ungdoms «praktiske» Idrætter har lagt Grunden til det ubetvingelige Mod, den Nobelhed i Tænkemaaden, den villiefaste Energi, som afvexlende gjør, at ingen Mand dér respekteres ved Examiner alene, som bevirker ligefra den fattige Kontorist til den elegante Adelsmand, at en korporlig Fornærmelse modtager sit øieblikkelige Svar, og som forklarer den Resignation,

Udholdenhed og Alvor, hvormed saadanne vanskelige Foretagender udføres, der kun bære deres Løn i sig selv, og hvortil Menneskehedens almindelige smudsige Beregning ikke har givet sit Motiv.

Det unge Menneske vil vise dette, og han vil da tilføie: «Jeg har i mine Skoledage, saa ofte jeg kunde finde Leilighed dertil, gaaet paa min egen Haand, og søgt at prøve mig frem i vanskelige Tilfælde. I veed, at jeg aldrig har taalt en Fornærmelse, men strax slaaet fra mig. I derimod har altid klaget til Læreren. Jeg har seilet, uagtet jeg ikke maatte; jeg er bleven seet, og har faaet Prygl. I har gaaet paa Konditorier, og haft Stevnemøder med Opvartningspiger; men Ingen har vidst det. Nu, da jeg er fri for Skolebænken, vil jeg først og fremmest bruge min Tid til at udvikle mine Kræfter, og til at være sikker paa mig selv i et vanskeligt Tilfælde. Naar dette er gjort, vil jeg holde det for tidsnok at see mig om efter en Beskjæftigelse for Livet, og i Valget af denne Beskjæftigelse vil jeg saa lade mig lede af min Overbevisning, min Styrke og en nøiagtig Vurdering af mine forhaandenværende Evner».

Herover vil naturligvis Kammeraterne lee. Det Komiske ligger saa nær ved det begeistrede Udbrud, og der er ingen Alder, hvor man er saa tilbøielig til at see det Komiske som netop i 18 Aars Aldren. Det unge Menneske vil da gaa sin egen Gang, og vi ville haabe for ham, at han er standhaftig. Men Kammeraterne, der naturligvis ikke kunne skjænke en Sag Opmærksomhed, hvori en Kammerat tager Initiativet, disse samme unge Mennesker træffe nu snart efter den samme Sag, eller i ethvert Fald Noget der klinger ligesaadan, derude i Verden. Rigtignok er det paa en buldrende og braldende Maade at Opraabet

møder dem, — men saameget desto bedre. I Taler og Fortaler, i Viser og Aviser lyder disse høirøstede Stemmer om at gjøre sig stærk og øvet for at kunne møde Fremtidens Eventualiteter, og man skynder sig i fuld Begeistring med at indmælde sig i en Skytteforening eller Gymnastikskole; man tager Part i en Seilbaad eller man roer sig hver Søndag en Tour til Skoven; man drager ud under nordiske Toner, man afsynger Kjæmpeviser, man mindes Thor eller Tyr eller en anden vældig Gud for Næverne, — og man er Kjæmpe et Aarstid. Men saa begynder Embedsexamen at minde med varslende Røst, eller man faar mere Arbeide og større Løn paa det Handelskontor, hvor man tjener; og saa mindes man pludselig at man er Student eller Kontorist med Udsigt til at blive Kandidat eller komme i egen Bedrift, og saa lægges Kjæmpevisen paa Hylden, og saa ligger den daglige, borgerlige Virksomhed som en stor Fælled aaben for En; man begynder det almindelige Trav, man bliver Skatteborger, gift, Familiefader, — og Børnene blive saa opdragne i den samme Tummerum. Punctum!

Efter disse forudskikkede Bemærkninger skal jeg gaa over til at fortælle den lille Episode fra vore Drengeaar, der som sagt ikke indeholder nogen Paastand, og som ikke giver sig ud for andet end hvad den er: en simpel Meddelelse af Facta saaledes som de forefaldt. Jeg skal saameget mere vogte mig for, at give mig Udseendet af at ville vise Kjæmper frem, som Kjæmper ere meget sjældne i vor Tid, og slet ikke forekomme i den lille Kreds, hvortil jeg i min Fortælling sigter. At nogle iblandt den Kreds senere hen voxede op og kom udover det almindelige Lavmaal, det er imidlertid Noget, som

under. Men noget videre Ufordelagtigt endsige noget egenlig Slet kunde der ikke siges om os. Vor romantiske Phantasi ophidsede vel vor Indbildningskraft, og forledede os til mangeslags Dumheder og Taabeligheder, men den holdt tillige de daarligere Drifter i Tømme, der hos Drenge med mindre Excentricitet men ogsaa med mindre Selvfølelse udvikler sig under Skolebænkens legemlige og sjælelige Tvang og under Hjemmets blandede rigoristiske og forkjælende Opdragelse.

Vi stod paa det Trin af Udvikling, hvor man er ligesaameget af et Dyr som af et rigtigt Menneske, og hvor man helt igjennem er en Dreng. Vi holdt af dem iblandt Lærerne, der skjøndt strenge dog behandlede os som Fornuftvæsener, hvem man kunde faa længere med det Milde, Overbevisende end med det Brutale, Befalende. Vi holdt endvidere af dem iblandt Lærerne, som ikke havde Feil, der vare saa iøinefaldende, at vi Drenge kunde opdage dem, og føle os hævede over deres Eiermænd. Vi holdt af Hjemmet, forsaavidt som Hjemmet holdt paa os, og forsaavidt som vi ikke udelukkende følte os som Hundehvalpe, der af Herren sendes til en Dressuranstalt, forat blive dygtige til i Fremtiden at fortjene den Føde og de Prygl, som Dressuren for Øieblikket koster. Udenfor Pryglene og Dressuren, og udenfor den, rigtignok sparsommere, Kjærlighed, der nu og da vistes os, levede vi fuldstændig i en selvdigtet Verden. Naar Virkeligheden, enten paa den ene eller anden Maade, greb med haard Haand ind i vore Drømme og Phantasterier, da følte vi os smerteligt berørt deraf, og vendte hele vor ungdommelige Harme imod denne Virkelighed, og kaldte den ubillig og grusom; — vi vidste ikke den Gang, at vi selv bar en Del af Skylden; vi anede ikke, at den

rette Virkelighed er det Rette, og at man ikke ustraffet kan sætte en Digtning, en Illusion i dens Sted.

Vi var kort sagt som vi var: Drenge i 14—15 Aars Aldren, der havde en Baad liggende ved Kalkbrænderiet, der kaldte hinanden med de store Søheltes Navne, der ikke var bange for en vaad eller en banket Trøie, der havde en hel Del gode og en hel Del daarlige Betingelser i sig, og af hvem man strengt taget ikke kunde forlange altfor meget udover det, vi med vore store, brune Næver og smaa hidsige Hoveder præsterede. Der havde, som Brevet antyder, leiret sig en Sky over den lille Kreds, som vi havde dannet, og denne Sky skulde nu udlade sig i en Rømning fra Landet.

Vi mødte ogsaa samme Eftermiddag paa det aftalte Sted ved Kalkbrænderiets lille Baadehavn.

Fire Drenge var vi, og alle Fire vare vi fuldt opsatte paa at komme afsted, flygte bort fra al denne Tvang, alle disse Baand, der saa lidt stemmede med vore Ideer om Uafhængighed og store Bedrifter. Det var desuden det første og nødvendige Skridt til den Plan, som vi Alle Fire omgikkes med, nemlig at komme tilsøes. «Rigtige» Drenge i en vis Alder vil altid tilsøes. Det frie ubundne Liv, som en Sømand fører (idetmindste i en Skoledrengs Øine) tiltaler altid det ungdommelige friske Gemyt, for hvem Videnskabens eller Kunstens Seire endnu ikke have nogen Tiltrækniug, og som ikke attraaer andre Seiers-krandse end dem, der kan flettes af Tangplanter eller Søgræs.

Baaden, som ikke var synderlig stor og heller ikke synderlig ny, havde vi snart gjort seilklar, og nu gjaldt det blot om, hvem der skulde have Overkommandoen;

thi at vi ikke alle Fire kunde have den paa samme Tid, derom blev vi snart enige.

Enhver paaberaabte sig sit Navn og den dermed forbundne Adkomst til Chefsværdigheden.

«Lord Nelson» sagde min Sidekammerat fra Skolebænken, en høi, mager Dreng, der havde nogle vidt og bredt bekjendte Knoer, og som sloges ypperligt i Linie saavelsom i Tvekamp. «Lord Nelson kan gjerne indrømme Lieutenant Villemoes sin Respekt som en tapper Sømand og en værdig Modstander, men hvad Overbefalingen ved dette Togt angaar — — — —». . .

«Hold Mund, Lord Nelson;» raabte den lille, ivrige Villemoes, en forvoven Krabat, med krøllet Haar og store smukke Øine, der trods sin Lidenhed adskillige Gange var gaaet seirrig ud af Kampen med en Overmand. «Hold Du bare Mund, og lad mig komme til at styre denne Gang. Du husker vel nok, at du sidst satte os paa Grund ovre ved Saltholm, og at vi aldrig var kommen af igjen, hvis jeg ikke var sprungen ud, og havde arbeidet under Baaden agterude; og det endda med mine nye Buxer paa.»

«Det er godt nok», sagde Niels Juul. «Men hverken Du eller Engelskmanden skal komme til Roret, fordi jeg nemlig selv vil sidde der. Niels Juul stak aldrig op for Nogen, og jeg gjør det heller ikke. Jeg er desuden den ældste og den stærkeste».

Jeg, Tordenskjold, faldt her min berømmelige Forgjænger i Flanken med følgende insubordinaire Tiltale: «Du siger nok, at Du er den Stærkeste, men jeg er ikke bange for Dig».

«Jeg heller ikke», raabte Villemoes, idet han rykkede frem. «Kom kun an», sagde Nelson med knyttet Haand.

Det var lige paa Nippet til at vort revolutionaire Forehavende skulde have delt Skjæbne med saamange andre slige Forehavender, og være gaaet istykker ved en indbyrdes Revolution, da en af os, jeg husker ikke hvem, endnu i rette Tid mindede om, at vi ikke var kommen her forat slaas, men forat flygte.

Det hjalp.

Vi søgte først ved en rolig, historisk Undersøgelse at afgjøre, hvem af de Fire Søhelte der egenlig havde været den største. Da denne vanskelige Undersøgelse imidlertid ikke gav noget bestemt Resultat, fandt Lord Nelson, med sin praktiske Sands, paa at inddele Togtet i Vagter. Den, der saa havde de fleste Penge paa Lommen, skulde sidde tilroers i første Vagt, den næstrigeste skulde styre i anden Vagt, o. s. fr.

Da dette Forslag havde vundet Bifald hos Alle, undtagen hos Admiral Niels Juul, der, som han sagde, «ingen Prisepenge havde oppebaaret den sidste Uge», greb den engelske Søhelt med et triumferende Smil ned i sin Vestelomme, og fremviste for vore spændte Blikke den overvældende Sum af 1 ℛ 8 ß Dsk.

«Den kan jeg stikke», hoverede Villemoes, idet han med et høit Spring af Seiersbevidsthed kastede to Markstykker iveiret.

Jeg fremviste lidt undseelig en Mark, og ærgrede mig i Stilhed.

Niels Juul viste slet intet frem, men idet han med en overlegen Mine dreiede sig rundt paa Hælen, sagde han. «Skidt med Pengene. Jeg har en hel Pose med Rugtvebakker liggende i Baaden. Det er s'gu dog det vigtigste».

Og dermed kastede vi vor Fangeline los, og skød

ud af Havnen under en jevn, vestlig Brise, uden at agte paa de venskabelige Raad og Bemærkninger, der lød ud til os fra nogle Fiskere og Pramstikkere, og hvoraf nogle vare nærgaaende nok, som f. Ex.: «Lykke paa Reisen, I smaae Smørtyve, og glem ikke at snyde Næsen førend I vender».

Foreløbigt var Enigheden bragt tilveie med Hensyn til Overkommandoen, der efter romersk og anden republikansk Skik skiftede efter en bestemt Tids Forløb.

Men nu var der Reisens, eller rettere Flugtens Maal!

Villemoes, som altsaa sad tilroers, og som forresten var sin Post meget godt voxen, foreslog, at vi skulde løbe ud i Kongedybet, praie et forbiseilende Skib, og anmode Kaptainen om at tage os med i sin Besætning.

Om nu dette Forslag med Kongedybet skyldtes et historisk Hensyn til hans berømte Forbilledes Bedrifter, eller om vor Chef, hvad der vel var rimeligere, foreslog dette som det Første, det Bedste, der faldt ham ind, — det lader sig ikke godt afgjøre, eftersom Forslaget øieblikkelig blev frafaldet paa Grund af den bestemte Forsikkring fra Niels Juuls Side, at for det første ingen Kaptain vilde indlade sig paa sligt, uden at vi havde «vore Papirer iorden» eller i ethvert Fald Lommen fuld af Penge — (dette udtalt meget ironisk). Og dernæst, selv om en saadan Kaptain kunde findes, vilde vi upaatvivleligt kun hver for sig kunne opnaae en Dæksdrengs mere end underordnede Stilling, — Noget, som vore høitflyvende Admiralsplaner aldeles ikke kunde finde sig i.

Han, Niels Juul, vilde derimod foreslaae, at vi satte Kursen ad Landskrona til, hvor han havde en Fætter, der var ansat paa en Skibsmæglers Kontor. Denne Fætter vilde ganske sikkert udrette store Ting for os, og i værste Tilfælde var vi da saa i Udlandet, og Udlandet — dette sagde Taleren med stor Overbevisning — udleverede os ikke, selv om vi bleve fordrede tilbage fra vore respektive Hjem.

Med enstemmig Acclamation blev dette Forslag tiltraadt, og Forslagsstilleren var ikke langtfra at indtage en ligesaa overordnet og misundelsesværdig Plads som Chefen selv.

Uden videre Discussion om vor Flugt og vore Fremtidsplaner fortsattes da Baadens Fart, tilskyndet af den omtalte vestlige Brise, og fremhjulpen af Storseil, Fok og Klyver.

En herlig Eftermiddag var det. Rheden og Trekroner og Skibene og Fiskerbaadene med de røde Seil, Alt saae

ud af Havnen under en jevn, vestlig Brise, uden at agte paa de venskabelige Raad og Bemærkninger, der lød ud til os fra nogle Fiskere og Pramstikkere, og hvoraf nogle vare nærgaaende nok, som f. Ex.: «Lykke paa Reisen, I smaae Smørtyve, og glem ikke at snyde Næsen førend I vender».

Foreløbigt var Enigheden bragt tilveie med Hensyn til Overkommandoen, der efter romersk og anden republikansk Skik skiftede efter en bestemt Tids Forløb.

Men nu var der Reisens, eller rettere Flugtens Maal!

Villemoes, som altsaa sad tilroers, og som forresten var sin Post meget godt voxen, foreslog, at vi skulde løbe ud i Kongedybet, praie et forbiseilende Skib, og anmode Kaptainen om at tage os med i sin Besætning.

Om nu dette Forslag med Kongedybet skyldtes et historisk Hensyn til hans berømte Forbilledes Bedrifter, eller om vor Chef, hvad der vel var rimeligere, foreslog dette som det Første, det Bedste, der faldt ham ind, — det lader sig ikke godt afgjøre, eftersom Forslaget øieblikkelig blev frafaldet paa Grund af den bestemte Forsikkring fra Niels Juuls Side, at for det første ingen Kaptain vilde indlade sig paa sligt, uden at vi havde «vore Papirer iorden» eller i ethvert Fald Lommen fuld af Penge — (dette udtalt meget ironisk). Og dernæst, selv om en saadan Kaptain kunde findes, vilde vi upaatvivleligt kun hver for sig kunne opnaae en Dæksdrengs mere end underordnede Stilling, — Noget, som vore høitflyvende Admiralsplaner aldeles ikke kunde finde sig i.

Han, Niels Juul, vilde derimod foreslaae, at vi satte Kursen ad Landskrona til, hvor han havde en Fætter, der var ansat paa en Skibsmæglers Kontor. Denne Fætter vilde ganske sikkert udrette store Ting for os, og i værste Tilfælde var vi da saa i Udlandet, og Udlandet — dette sagde Taleren med stor Overbevisning — udleverede os ikke, selv om vi bleve fordrede tilbage fra vore respektive Hjem.

Med enstemmig Acclamation blev dette Forslag tiltraadt, og Forslagsstilleren var ikke langtfra at indtage en ligesaa overordnet og misundelsesværdig Plads som Chefen selv.

Uden videre Discussion om vor Flugt og vore Fremtidsplaner fortsattes da Baadens Fart, tilskyndet af den omtalte vestlige Brise, og fremhjulpen af Storseil, Fok og Klyver.

En herlig Eftermiddag var det. Rheden og Trekroner og Skibene og Fiskerbaadene med de røde Seil, Alt saae

saa fornøieligt ud, Alt talte i saa forsonende Toner om Venlighed og Fred, at en svag Følelse af Utilfredshed med vort Forehavende egenlig begyndte at dukke op i vore ungdommelige Sjæle, der endnu vare bløde som Voxet, modtagelige for ethvert Indtryk.

«Det kunde da s'gu ogsaa gjerne begynde at lufte lidt ordenligt», yttrede Lord Nelson med en noget brudt Stemme. «Dette ligner altfor meget vore sædvanlige Søndagsture».

«Ja, saadan til et lille Reb», foreslog Niels Juul, idet han hamrede med sin Lommekuiv paa en usædvanlig haard Rugtvebak. «Det var ligesom om man ikke kunde komme afsted fra alt det Vrøvl derinde».

«Lad du kun være med at fire paa det Skøde; hører Du, Tordenskjold», raabte vor Chef. «Vi kommer saamænd hurtig nok afsted, og kjender jeg de Skyer ret som staar der til Luvart bag Svanemøllen, saa faar vi, mere end nok af Luft ud paa Aftnen».

Det var som om denne bestemt udtalte Propheti hjalp lidt paa Skibsmandskabets Humeur. Frisk Luft, maaske Storm, det var Noget vi kunde bruge. Og oprigtig talt, naar man skal løbe væk, maa det dog helst skee under lidt usædvanlige Omstændigheder.

Maaske var det ogsaa paavirket af disse forbedrede Udsigter, at Niels Juul, som havde en stærk Stemme, gav sig til at synge en dengang meget yndet Klassevise om de forskjellige Læreres Egenskaber, en Vise, som jeg nok troer at Villemoes havde været den oprindelige Forfatter til, men som forresten ligesom hint græske Skib i Tidens Løb var undergaaet saamange Reparationer, at Ægtheden efterhaanden var bleven mere end omtvistelig.

Et Par af Versene rinder mig endnu i Hukommelsen.

Den græske Lærer er et Bæst,
Den tydske ikke bedre,
Hvad nytter Alt, hvad vi har læst,
Naar vi engang,
Naar vi engang
Gaar bort til vore Fædre.

Som man vil see, et høist pudsigt Raisonnement af Skoledrenge, der aabenbart ikke skulde give sig af med at tænke saa langt ind i Fremtiden.

Et andet af Versene er i en mere fornøielig Tone. Da Niels Juul med sin stærke Stemme havde sunget det tilende, forlangte vi det Alle da capo, og enhver af os faldt nu i med, saagodtsom vore Stemmemidler tillod os det. Verset lød saaledes:

Den danske Lærer han er rar,
Og nemt er ogsaa Sproget;
Han saae os ryge en Cigar,
Men han holdt Mund,
Ja han holdt Mund,
Og sagde ikke Noget.

Denne vokale Del af Forlystelsen skulde maaske have varet endnu en Stund, hvis ikke et uforudseet Tilfælde var kommen baade Sangen og vort Storseil paatvers. Vi havde nemlig Alle, vor Chef iberegnet, deltaget saa udelukkende i Afsyngelsen af det sidste, meget yndede Vers, at ingen af os havde holdt saa godt Udkig, som det egenlig anstaar sig unge, dygtige Sømænd.

Pludselig standsede Baadens Fart, vi faldt Alle agterover paa Tofterne, og vi fornam en Lyd som den, der fremkommer, naar Kræmmeren river et Stykke Shirting itu.

«Haløi, for Fanden» udbrød fire ungdommelige Stemmer i et høit, samlet Chor.

«Haløi, for Fanden» svaredes der med en dyb, mandlig Stemme og paa bredt Fyensk. «Hva' er I for Fyre, saadan som I styrer?»

Vi var bleven hængende paa Klyverbommen af en Svendborger-Jagt, som laa svaiet op for sit Anker udfor den saakaldte Stubbegrund. Nokken af Klyverbommen havde faaet fat i vort Seil oppe under Overliget. Det fynske Tømmer var det stærkeste; Overliget sprang, og vi drev med «bak» Seil ned paa Siden af Jagten.

Villemoes, der var den raskeste til Handling som til Svar, raabte øieblikkelig i en for en Chef temmelig hidsig Tone op til Skipperen paa Dækket:

«Hvorfor praier han os ikke, naar han seer, at vi ikke kan gaa klar af hans fordømte Klyverbom?»

Skipperen, en lille, undersætsig Fyr i høi Hat, blaa Vest og ulden Nattrøie, tog ganske rolig sin Pibe ud af Munden, kastede et uhyre overlegent Blik ned paa det samtlige Baadsmandskab, og raabte derpaa ned i Kahyten: «Ole; Jens! kom herop, saa ska' I see nogle unge Kjøbenhavnere, der vil rende os Skuden isænk!»

De nævnte Størrelser, Ole og Jens, dukkede ved dette Tilraab op paa Dækket, og under en Udvexling af seige Skippervittigheder blev vi fire, samtlige Søhelte fremviste i vor hjælpeløse Stilling for Ole og Jens, hvis snavsede Ansigter toge sig ganske barbariske ud under den Række af brede, fynske Grin, der ledsagede enhver af Skipperens Vittigheder.

«Laan os bare en Ende Kabelgarn», bad nu Villemoes i en lidt mere nedstemt Tone, imedens Lord Nelson

knyttede Haanden, og Niels Juul anstrengte sig af alle Kræfter for med Baadshagen at «sætte fra».

«Ja, nu ska' I faa Kabelgarn», fnisede Skipperen, og gav Ole et Vink.

Vinket besvaredes ved at Ole greb en Pøs, som stod paa Dækket, og styrtede dens Indhold udover Baaden.

En Strøm af snavset Vand, Kaalblade og Kartoffelskræller fordelte sig over vore Hoveder og nedad vore Klæder. Dersom jeg ikke havde holdt paa Villemoes, havde han i sin øieblikkelige Forbittrelse kylet Roerpinden efter Skipperen. Nu indskrænkede han sig til at udstøde de mest determinerte nautiske Eder, som nogen søvant Dreng kunde finde paa. Vi andre seconderede ham efter Evne, og Niels Juul, hvem det endelig var lykkedes at bringe Baaden ud fra dens umiddelbare Berørelse med Jagten, greb en af sine Rugtvebakker, og var saa heldig i sit Kast at ramme Skipperens Pibe, som faldt ud af Munden paa ham og ned paa Dækket.

At dømme efter den Fortørnelse, der øieblikkelig afløste Svendborgerens Munterhed, maa denne Pibe have været en Yndlingspibe, og Tabet af samme maa være gaaet dens Eiermand nær til Hjerte. En Salve af Trusler og Ønsker om at alle mulige Ulykker maatte times os affyredes fra den ganske fyenske Besætning, ja jeg tror endogsaa, at der blev givet Ordre til at sætte Jollen i Vandet, forat opbringe os og føre os tilbage som Prise; men vi havde allerede faaet Baaden til at «falde», og trods vort klapprende Storseil skjød vi dog ganske godt igjennem Vandet. Planen med Jollen blev da opgivet, og den pibeløse Skippers Udbrud døede snart bort igjennem Luften, medens vi saavel i figurlig som i naturlig

Forstand viste ham vort Agterspeil, og lod Sundets lette Vover neie sig for vor Stevn.

«Det var altsaa det første Æventyr» sagde Lord Nelson med et vist satirisk Sideblik paa vor Chef. «Ja, og Villemoes har styret daarligt» raabte Niels Juul, idet han med sit Lommetørklæde søgte at fjerne Sporene af Pøsens Indhold fra sine Buxer.

«Saa gjør Du det bedre», yttrede Chefen i en gnaven Tone.

Jeg for mit Vedkommende foreslog, at vi istedetfor at trættes, skulde see at udbedre Skaden paa vort Seil, og jeg føiede hertil den dybsindige Bemærkning, at Enighed var tillands en meget prisværdig Ting, men tilsøes var det ligefrem en absolut Nødvendighed. Tillige søgte jeg at vise, hvorledes vi Alle havde en ligestor Part af Skylden for det ubehagelige Sammenstød; og da jeg paa en meget diplomatisk Maade havde givet Niels Juul en Compliment for hans «sikkre Skud», Lord Nelson en dito for hans Redebonhed til at «entre», og endelig havde fremhævet, at Villemoes ved tidligere Leilighed havde udvist stor Snarraadighed og Conduite i en «snever Vending», saa lykkedes det mig at standse det frembrydende Mytteri. Villemoes beholdt sin Plads ved Roret; vi andre fik Seilet ned; Skaden blev udbedret saagodt som en Stump Seilgarn, et Strømpebaand og Knappenaale i Forening formaaede; og da Seilet atter var heiset, og vi havde taget os en Omgang Rugtvebakker og en Slurk Øl, var atter det gode, gamle Forhold indtraadt mellem de fire revolutionaire Flygtninge.

Vi var efterhaanden kommen op paa Høiden mellem Taarbæk og Strandmøllen, og havde begyndt at sætte Kursen mere direkte i Retning af Landskrona — forsaa-

vidt vore temmelig mangelfulde Navigationsmidler i det hele taget tillod os at sætte nogen direkte Kurs — da hine Skyer, hvis Indflydelse Villemoes profetisk havde antydet, virkelig syntes at ville retfærdiggjøre vor Chefs Forudsigelser.

Det gav sig til at trække sammen over vore unge Hoveder. Mørke Aftenskyer med rødliggule Kanter løftede sig ligesom paa store Vinger op fra de sællandske Skove. Visse ubehagelige Kast foer fra Skodsborgs og Vedbæks høie Brinker udover det urolige Sund, tegnende mørke Striber henover Vandet, og sættende vort lille Fartøis Mast og Reiling i forskjellige Vinkler, der alle vare langtfra at være rette.

«Nu gaar hun jo strygende», sagde Villemoes determineret, idet han knappede sin Trøie og klemte Armen fast om Roerpinden.

«Ja, Gudskelov», udbrød Lord Nelson, idet han svingede Huen over Hovedet.

«Ja, Gudskelov», gjentog vi Allesammen, idet vi spiste den sidste Omgang Tvebakker og skar Ansigter ad Skummet, hvergang det stænkede os i Øinene. «Nu kan vi da mærke, at vi er paa Flugt,» sagde Niels Juul pathetisk med Munden fuld af Tvebak.

«Hurra for Friheden», brølede den stolte Britte. «Hurra» skreg vi Allesammen.

«Hør, Folkens», sagde vor Chef efter et Kvarterstids Forløb, i hvilket der var regnet adskillige Dusin revolutionaire Udgydelser nedover Hjemmet, Skolen, Kammeraterne, der «fandt sig i Tyranniet» etc., etc.; — «hør Folkens, dette her er nu Altsammen meget godt, og frisk Luft er ikke at foragte, især naar man har travlt med at komme bort fra Trældom og Slaveri, men — dette Far-

6*

tøi duer egenlig ikke til Fordevindsseilads; vi tager for meget Vand ind agter. Lad os rebe vort Storseil; Forseilene kan gjerne staa endnu».

Rebningen fandt Sted, men under denne Manøvre gik Spleisningen oppe ved Overliget los, og Flængen i Seilet blev i en ubehagelig Grad udvidet.

«Det var din Skyld, Tordenskjold», raabte Chefen hidsig.

«Aa Sludder», svarede jeg med Indignation. «Det er Lord Nelsons Strømpebaand, som ikke kunde holde».

En detailleret Undersøgelse angaaende dette vigtige Punkt begyndte, men hvorledes det nu var eller ikke var, saa blev Resultatet det, at Flængen blev større og større, indtil endelig Seilet revnede en hel Dug ned igjennnem.

«Saa for Fanden», brummede Niels Juul. «Nu er vi Havarist; det var en rar Historie»!

Historien var imidlertid slet ikke saa rar.

Kulingen tog til, Mørket faldt mere og mere paa, og dersom Vinden nu ovenikjøbet, hvad vor Chef paastod, trak sig helt nordlig, vilde vi ikke kunne regjere Baaden med Forseilene alene og den lille Stump af Storseilet.

Alligevel, — jeg kan dog fremhæve det med en vis Slags Selvfølelse — vi var ikke forknytte.

Et Krigsraad blev nedsat. Chefen fremsatte sin ovenfor citerede Anskuelse, at Vinden vilde trække sig nordligere; vi kunde da ikke holde Kursen efter Landskrona, men maatte bære af, og lænse — ja Gud skal vide hvorhen, men Malmø mente han da nok at vi kunde naae.

Vi saae forlegne paa hverandre ved denne Meddelelse. At vende om stod for os Alle som Noget, der mindst

var ligesaa slemt som selve Udsigten til at lænse for en Storm med vor lille Baad ved Nattetider nedad Sundet.

«Er der mere Øl i Flasken?» brød Lord Nelson Pausen.

Det viste sig at Flasken var gaaet itu ved de stærke Overhalinger, som Baaden havde taget.

«Naa, ja ja», vedblev den engelske Søhelt koldblodigt. «Lad os saa sætte Fartøiet paaland. Vi maa vel nok kunne række ind om den sydlige Pynt af Hveen. Det er da ogsaa en Del af Udlandet, kan jeg tro».

Det syntes virkelig under de forhaandenværende Omstændigheder som om vi ikke kunde gjøre noget stort bedre end følge dette Forslag.

Det gjaldt nu blot om, hvorvidt vi i det hele taget formaaede at sætte det igjennem, saaledes som Sagerne stod.

Stevnen blev imidlertid atter bragt nærmere Vinden. Vi strøg vor Klyver, tog et Reb i Fokken, og fik saameget af Storseilet til at bære som vi paa nogen Maade kunde, og saa gik det da løs bidevind, medens Vandet hvert Øieblik væltede ind til os ilæ, og Skummet stod i store Fontainer op for den luv Boug.

Øse maatte vi med Huer og Hatte, og dyngvaade var vi. Himlen var nu aldeles overtrukken; mørkt var det og koldt, og det var Alt det at vi med vore smaa Seil kunde klare os.

«Der er da ingen af os, som fortryder dette? «spurgte vor mandige Chef i en fast Tone.

Svaret kom maaske ikke saa hurtigt eller saa ubetinget benægtende som det f. Ex. vilde være kommen for en Time siden, men desuagtet svarede vi Alle med et all right, der forsaavidt ikke udtrykte Situationen

ganske korrekt som «Alt» i Virkeligheden ikke ganske var «i sin Orden».

Dette havde vel vor Chef ogsaa en vis, ubestemt Fornemmelse af, og ledet af denne Fornemmelse var det vel ogsaa at han vedblev i en lidt forandret Tone.

«Jamen, det er dog bedre end at sidde hjemme og skrive latinsk Stil».

«Det er sikkert», svarede Niels Juul lakonisk.

«Tusind Gange bedre», skyndte Lord Nelson og jeg os at tilføie, medens vi øste væk af alle Livsens Kræfter for at undgaa den Ubehagelighed at komme til at drukne indenbords.

Atter seilede vi et Kvarterstid, og «pressede» Baaden saameget som vi kunde; og atter herskede der en ubrødelig Taushed, — da Chefen med et raabte: «Holla! Er det ikke høit Land, vi har her tvers for den læ Boug?»

Vi gav os til at kigge Allesammen, og Niels Juul, som havde de skarpeste Øine, yttrede noget om Brænding ilæ.

«Er det virkeligt»? spurgte Chefen i en vis Spænding.

Sandheden af Niels Juuls Bemærkning skulde paa en utvetydig Maade bekræfte sig.

Et stærkt Bums, efterfulgt af en to—tre mindre Stød kastede os for anden Gang i Løbet af denne mindeværdige Eftermiddag agterover paa Tofterne. Den store Niels Juul vendte endogsaa Benene saa høit iveiret, og faldt med en saadan Eftertrykkelighed ned ilæ, at han ganske sikkert var gaaet udenbords, hvis jeg ikke havde faaet fat om hans ene Støvle, og halet ham til mig.

«Det var Fandens», udbrød han, idet han greb en Aare, som netop var ifærd med at gaa samme Vei, som han selv havde staaet i Begreb med at gaa.

Seilene klapprede, Skjøderne havde revet sig los, det skurede og skrabede under Baadens Bund, vi laa helt krænget over paa Siden, og der var Brænding rundt omkring os.

«Det er et Stenrev, vi staar paa», brølede den lille Villemoes, og arbeidede voldsomt med Sprydstagen agterude, for muligvis at faa Stevnen svaiet ind mod Land.

Vi kunde utydeligt skimte en høi, mørk Brink derinde over den blinkende Brænding. Hvor langt der var ind til den faste Strand, kunde vi imidlertid ikke afgjøre, og vi arbeidede som smaa Bjørne, stønnende og pustende, med Aarer og Stænger paa at faa Fartøiet flot, og saaledes drive saa langt ind som muligt.

Endelig hjalp en Sø os over den Sten, hvorpaa vi var stødt, og vi drev langsomt indefter.

Baaden var fuld af Vand; den slingrede tungt igjennem Brændingen; vi holdt os fast saa godt vi formaaede, og da vi atter stødte, sprang vi som efter en fælles Aftale Alle paa engang udover Lønningen. Vi stod i Vand til op paa Livet, og halvt vadende, halvt svømmende, nu og da snublende over Stenene i Bunden, naaede vi den flade Forstrand. «Godt sluppen», var Lord Nelson den første, der udbrød, da vi atter stod paa terra firma, og maalte Høiden af den steile Brink ligefor os.

«Jeg tror, vi gjør bedst i at vride Buxerne», foreslog den betænksomme Villemoes.

«Jamen her blæser saa koldt», indvendte jeg. «Lad os tage et lille Travløb nordpaa langs Stranden. Jeg er engang seilet her ganske tæt forbi med en Helsingørskadreier, og jeg veed, at der skal ligge nogle Fiskerhuse nedenfor Kirkebakken».

Vi løb da langsmed Stranden, og vore Øine havde nu vænnet sig saameget til Mørket, at vi nogenlunde formaaede at undgaa de Stene og Tangklumper, der laa paa vor Vei.

Ganske stakaandede, men varme af Løbet, ankom vi da endelig til de omtalte Huse. Nogle Baade vare hist og her trukne op paa Stranden; vi kunde skjelne en Pælebro, som gik ud i Vandet, men derimod kunde vi ikke opdage Lys et eneste Sted i de smaa Hytter foran os.

«Skulde Folkene allerede være tilkøis?» mumlede Niels Juul med en let Gysen, og vedblev derpaa henvendt til Lord Nelson. «Hør Du, Engelskmand, det er jo Dig, som har Uhr; hvad er Klokken?»

Den velhavende Lord fik med en Del Besvær vristet sit Uhr op af den vaade Vestelomme, men hverken Lorden selv eller nogen af os andre formaaede at skjelne Viserne

fra Skiven, og da nu Uhrets Eiermand holdt sit dyrebare Klenodie op til Øret, for ligesom at prøve om Uhret ikke kunde fortælle den Hemmelighed, som vore Øine ikke kunde læse sig til, saa erklærede han med en mismodig Hovedrystelse, at «det stod».

«Hør», sagde Villemoes efter en kort Betænkning. «Jeg veed ikke bedre, end at vi banker en af disse Folk op her. Vi kan da for Pokker ikke blive staaende paa den aabne Strand i vore vaade Klæder».

Vi løb øieblikkelig hen til det første, det bedste Hus, og gav os til at tromme paa de smaa Vinduesruder af alle Kræfter.

Det varede en god Stund inden vi fornam noget Livstegn derinde fra Hytten, og da Tegnet endelig kom i Form af en brummende Lyd, der syntes at have en lang Ed paa Slæbetoug, var det os ikke muligt med vore mangelfulde Sprogkundskaber at fortolke Lyden.

«Det maa vel være Svensk»? gjættede Lord Nelson med klapprende Tænder.

«Ja naturligvis,» forklarede Villemoes belærende. «Hveen har jo tilhørt Sverig siden — siden — — —.» «Siden Tycho Brahes Dage», mente jeg at burde bemærke.

Niels Juul, der ikke brød sig om andre historiske Spørgsmaal end netop om de søkrigshistoriske, satte sine Hænder for Munden som en Raaber, og brølede udfordrende: «Luk op, I svenske Jævler». Døren blev nu stødt op, og en lang Fiskerskikkelse, saavidt vi kunde see, i Skjorte og med bare Ben, spurgte i en just ikke altfor venlig Tone, hvem vi var, og hvad vi vilde.

Vi forklarede ham alle Fire i Munden paa hverandre, hvorledes det var gaaet os, og at vi gjerne vilde under Tag og skifte vore vaade Klæder.

Hveenboen gloede paa os, og idet han derpaa ramsede en hel, lang Historie op om, at han ikke havde nogen «stälning», og at vi fik gaa op i Landet «rakt up over Kyrkan», vilde han slaa Døren i igjen; men her kom Lord Nelson ham i Forkjøbet, fik sat Foden indenfor Dørtærskelen, og bød Fiskeren en Mark for at lade os komme ind.

Det var øiensynlig en uheldig Stjerne, der netop bragt os til denne Fisker.

Han forlangte først at see Marken, og Lord Nelson, som følte sig krænket over denne raa Mangel paa Tiltro, var da heller ikke sen til at trække Pengestykket op af Lommen, og holde det frem imod den Indfødte.

«Ursäkta», gryntede Barbaren, snappede Marken, skubbede den forbløffede Engelskmand bort fra Tærsklen, og smeldede Døren i for vor Næse.

Vi dirrede af Harme og Kulde i Forening, og vi brølede af fulde Lunger: Slyngel, Tyveknægt, svenske Rad etc.. etc.

«Det hjælper s'gu ikke at vi giver alle de Ord fra os», sagde Villemoes tørt. «Der maa andre Projectiler til».

Med disse Ord greb han en Sten, og kastede den ind gjennem de smaa Vinduesruder, saa at Stumperne faldt klingrende ned inde i Stuen.

«Hurra», raabte Lord Nelson, og slyngede en anden større Sten imod Husdøren.

«Hurra», brølede vi Allesammen paa den mest kanibalske Maade, idet vi lod Stenkast suse imod Huset.

Døren gik pludselig op igjen, og den lange Fiskerskikkelse traadte udenfor, dennegang tilsyneladende lidt mere paaklædt.

Vi trak os en Smule tilbage, saaledes at vi havde Ryggen dækket af det nærmeste Hus.

«Giv mig min Mark, Din svenske Gavtyv», raabte den forurettede Engelskmand udfordrende, idet han stillede sig lidt frem foran os andre.

Med en Knurren ligesom en Lænkehund, og en indtrængende Opfordring til adskillige tusinde Djævle om at tage sig selv og os, løb den Indfødte frem imod os.

Vi afventede hans Komme, uforsagte som det anstod sig berømmelige Helte, men trods vor ypperlige Holdning var det dog vistnok mere end tvivlsomt hvad Udfaldet vilde være bleven for vor Part, hvis ikke et heldigt Tilfælde, denne Guddom for alle oprørske Skoledrenge, var kommen os tilhjælp.

Fyren var ikke to Skridt fra os, og allerede saae jeg hans lange og vistnok ikke spinkle Arm svæve i Mørket over vore Hoveder, da han i samme Øieblik snublede, faldt, og blev liggende.

Vi havde, det maa jeg dog sige, trods vor Hidsighed saa megen Selvbeherskelse og saa gode Begreber om fair play, og vi lod Manden ligge, og ventede kampberedte paa at han skulde reise sig.

Han syntes imidlertid ikke at ville reise sig.

«Skulde han allerede være færdig?» sagde Niels Juul, idet han forsigtigt nærmede sig den Faldne.

Vi traadte alle Fire til.

Manden, der laa paa Maven med Hovedet dreiet til den ene Side, brummede nogle uforstaaelige Ord, og bevægede den ene Arm paa en høist gaadefuld Maade.

«Er De kommen noget til, min gode Mand?» spurgte Villemoes i en blødere Tone, og bukkede sig ned over ham.

«Aa, han er bare lynende fuld», raabte Lord Nelson, der ogsaa paa sin Side havde undersøgt Fjenden.

Det var som om denne oprigtige Udtalelse over Sagens sande Sammenhæng gav den Faldne sit Mæle igjen. Han rullede sig om paa Ryggen, og brølede i vilden Sky: «Mo'er — Svenn Olsson — Jens Anderson — kom hit.»

«Hør, Kammerater», sagde nu vor Chef, efter at han forgjæves havde søgt at tysse paa den Indfødte: «Kan I huske, hvad vi læste forleden Dag i Odysseen, niende Sang. Det er det Sted, hvor Odysseus og hans Folk har gjort Landgang hos Kikonerne, og overvundet nogle af dem. Jeg kan s'gu ikke huske Stedet paa Græsk, men Meningen af det paa Dansk er da, at de slagne Kikoner faar fat i andre Kikoner, som boer i Nærheden, og saa faar Odysseus og hans Folk Prygl, fordi de ikke itide er stukken af. Her vil nu vanke svære Knubs, hvis denne Fyr faar kaldt de andre Fiskere til, og da vi saa blir de Færre, og det ikke er Skam at retirere for Overmagten, saa synes jeg, at vi gjør bedst i strax at tiltræde Tilbagetoget».

Denne Tale slog an. Overmagten vilde blive for stor. Vi gav os til at retirere opad den steile Brink, hvor vi akkurat kunde skimte Kirken som et hvidt Syn oppe i Luften.

Retraiten var ingenlunde let. Vi havde aabenbart i Mørket valgt den allerbesværligste Vei; men op kom vi da, og vi standsede nu deroppe ved Brinkens Rand, og lyttede gjennem Vindens Susen og Brændingens dumpe Buldren, om vi kunde mærke nogle Tegn til at vi blev forfulgt.

«Det er da den bedste Stilling, vi har valgt os,»

sagde Niels Juul, der gjerne vilde gaa for en stor Taktiker.

«Jeg forstaar mig ikke meget paa Krigen tillands», faldt Lord Nelson ind. «Men her kan man da sparke et halvt Dusin ned, inden de faar Fodfæste».

«Tys, lad os høre», hviskede Villemoes, idet han bøiede sig frem.

Vinden bragte af og til en utydelig Larm op til os. Døre syntes at blive lukkede op og i, og stundom fornam vi Lyden af Stemmer. Det lysnede tilmed lidt i Skyerne over vore Hoveder, og det forekom os, at vi kunde skimte mørke Skikkelser, som bevægede sig frem og tilbage dernede paa Sandet. Der gik saaledes nogle Minuter i spændt Forventning, hvori vi saa at sige hverken vidste, om vi var kjøbte eller solgte, da endelig Villemoes brød Tausheden.

«Aa skidt», sagde han, og hans tilbagevendende Munterhed elektriserede hele det lille Selskab. «Det fulde Asen har naturligvis ikke kunnet forklare noget. Saa har Mutter trukket ham hjem med sig, og Naboerne er igjen gaaet hver til sit. Det gaar os igrunden paa en vis Maade ligesom det senere gik Odysseus med Kyklopen. Kun er der ingen af os bleven ædt op».

Vi gav os til at lee, men vor Munterhed forsvandt snart, thi Vinden, som heroppe blæste endnu koldere end dernede paa den flade Strand, gjennemisnede vore Lemmer i de vaade Klæder. Desuden, det Spørgsmaal stod jo endnu uafgjort, hvor vi skulde faa Tag over Hovedet og Mad i Munden.

«Lad os først og fremmest see at komme ilæ et Sted, og vride vore Buxer», foreslog Villemoes.

Da dette aabenbart var et fornuftigt Forslag, fulgte

vi det ogsaa uden Tøven, og stillede os hen under den lave, hvide Kirkegaardsmur med Fronten ind imod Landet.

Vore Støvler turde vi ikke trække af, da vi med Rette vare bange for, at vi ikke saa nemt vilde kunne faa dem paa igjen. Benklæderne derimod hjalp vi hinanden broderligt med at hale af, og snart stod hele det forhenværende Baadsmandskab i et let og flagrende Kostume, og mindede ved dens vridende Beskjæftigelse i Aftnens sildige Time og tilmed udenfor en Kirkegaard, paa en vis Maade om det gamle franske Spøgelsesagn, der lader afdøde Kvinder staa op af Graven, og vride og vadske det Linned, de i levende Live maaske have forsømt.

Det var som sagt lysnet lidt i Veiret, og vi kunde skimte en nogenlunde bred Vei, der løb forbi nedenunder det Sted, hvor vi stod.

«Det var dog egenlig rædsomt dumt af os at vi ikke sørgede for at bjerge Seil og Aarer fra Baaden, saa kunde vi nu have lavet os et Telt», sagde Niels Juul, idet han efter endt Vridning rystede sine Permissioner i Luften.

«Ja, Aarerne dem burde vi have taget med os, men Seilene duede ikke til noget,» svarede Villemoes, stadigt vridende.

«Gud veed, naar vi faar Baad igjen!» udbrød Lord Nelson med et højt Suk, der maaske var ligeligt delt mellem den tabte Baad og de klamme Beklædningsgjenstande, som jeg netop i dette Øieblik havde vristet ham af Benene.

Jeg selv stod ligesom de andre i et let og flagrende Klædebon, og tænkte netop over vor mislige Situation, og havde en stærk Fornemmelse af, at et dækket Aftensbord og en opredt Seng paa ingen Maade vilde være ukjærkomne Udsigter for den tilstundende Nat.

Jeg sagde imidlertid ikke noget, men vred væk paa mit Tøi med spartansk Heltemod.

Idetsamme lød en dyb Stemme op til os fra Veien, og da vi noget foruroligede samlede vore Klæder om os, saae vi en stor, mørk Skikkelse, ledsaget af en mindre dito, som bar en Løgte, umiddelbart foran os.

«I Herrens Navn, hvad er her paafærde?» lød Stemmens Spørgsmaal; (oversat fra Svensk).

Det var øiensynligt, at Skikkelsen med Løgten var mere end almindelig angst, at dømme efter den Maade, hvorpaa Lyset afvexlende viste sig og forsvandt, og det var ligesaa øiensynligt at den større Skikkelse kun med en vis Varsomhed traadte henimod den besynderlige Gruppe, som vi dannede. Denne Omstændighed maa aabenbart tilskrives den gode Holdning, som vi virkelig lagde for Dagen ligeoverfor den pludselige Overrumpling af en Fjende, hvis Styrke vi endnu ikke formaaede at gjætte.

«Vi er skibbrudne Søfolk», svarede Villemoes med Fasthed, idet han eftertrykkeligt kladskede sig nedad sine vaade Underextremiteter.

«Ja, og vi vilde gjerne see at komme i Hus etsteds», tilføiede Niels Juul, som havde fuldendt sit Toilette.

«Vi vil gjerne betale — lidt for os», forsikkrede Lord Nelson beroligende, men dog med et vist undskyldeligt Forbehold i Stemmen.

Der fandt nu en nærmere Forklaring Sted, som gik ud paa, at den Skikkelse, vi havde for os, ikke var nogen ringere end Præsten ved St. Ibs i egen Person, ledsaget af sin Gaardsdreng.

Den velærværdige Herre havde om Formiddagen glemt Et eller Andet i Kirken, som han nu vilde hente.

Han indbød os gjæstfrit til at foretage et yderligere Toilette hjemme hos ham selv i Præstegaarden, og idet han tog Løgten fra sin Ledsager, beordrede han denne til sporenstregs at følge os hjem; han vilde da selv tage sig af os, saasnart han havde udrettet sit Ærinde.

Det var lyse og varme Udsigter, der pludselig viste sig for os i alt dette Mørke og al denne Kulde.

Vridningen var forbi. I en Fart stod vi i Klæderne, og efter en foreløbig Afsked med Præsten, benede vi nedad Veien bagefter Gaardsdrengen, der forøvrigt vedblev at udvise en vis Utilbøielighed til nærmere Samkvem med os, — det være sig nu at de vaade, slubrende Benklæder og Støvler generede ham, eller (hvad der maaske var rimeligere) at han endnu ikke rigtig kunde gjøre sig fortrolig med den Tanke, at vi ogsaa vare «rigtige, levende Mennesker?».

«Lagde I Mærke til, hvor fiffigt jeg svarede den Gudsmand, da han spurgte mig ud, hvem vi var og hvorfra vi kom,» henkastede den diplomatiske Lord Nelson, medens vi løb Side om Side henad Veien.

«Ja, i Munden er Du en Allerhelvedes Karl,» svarede Villemoes, maaske ikke uden en vis Fortrydelighed over at det ikke var ham selv, der havde ageret Diplomaten.

«Lad nu bare være med at mukke», brummede Niels Juul. «Engelskmanden har saamænd baaret sig fornuftigt ad. Dersom Præsten her vidste, at vi var Drenge, som var løben væk hjemmefra, saa vilde nok Piben snart faa en anden Lyd.» «Du skal nu ogsaa altid tale om at vi kun er Drenge», raabte jeg indigneret. «Ligesom om vi ikke alle Fire skal confirmeres næste Paaske».

Trods denne Bemærkning, der aabenbart burde tjene til at hæve vor Selvfølelse, fremkaldte dog Niels Juuls

Yttring en vis nedslaaende Stemning over det hele lille Selskab. Enhver fortsatte Veien i sine egne Tanker, og jeg er ikke utilbøielig til at tro, at vi igrunden alle Fire samstemmede i den Følelse, at vor Tilstand var en lille Smule usikker.

«Naa; Ho'det iveiret, Gutter! og friskt Mod!» kommanderede endelig Villemoes, da vi stod udenfor Porten til en lav, lang Længe, der af vor Følgesvend blev betegnet os som vor Vandrings Maal. Vi gik igjennem Porten og ind over en større Gaardsplads, hvor en Lænkehund gjøede lystigt ad os. Saa standsede vi foran Døren til en anden, lidt høiere Længe, hvor nogle Lysstriber stjal sig ud gjennem Vinduesskodderne, og her holdt vor Følgesvend et kort Foredrag for os, hvoraf vi efterhaanden fik samlet den Mening, at han vilde gaa ind og underrette «Fru Pastoren» om vor Ankomst.

Han forsvandt da gjennem en mindre Dør i en Udkant af Bygningen. Vi saae Lys bevæge sig i hidtil ikke oplyste Vinduer; vi hørte Stemmer med forskjellige stærkere eller svagere Udraab, og saa blev endelig Husdøren lukket op, og paa Dørtærsklen viste sig en høi, mager Dame med en uhyre Kappe paa Hovedet og med en Lampe i Haanden, og bagved Lampen stak et Par nette Pigehoveder frem, og alle tre Ansigter havde et eget spændt Udtryk som om man var forberedt paa noget ganske Usædvanligt, for ikke at sige Frygteligt.

«De tror s'gu vi er Sørøvere», hviskede Lord Nelson.

«Eller Gjengangere», tilføiede Niels Juul.

Vi gjorde imidlertid vort bedste Skrabud, og da nu det forventede Usædvanlige viste sig at være af en mindre frygtelig Natur end man havde tænkt sig, vexlede Udtrykket i de tre Ansigter, og den høie, magre Dame

bad os i en venlig Tone, om end med noget eget Stift i Holdningen, at træde indenfor, «hendes Gemal, Hr. Pastoren, vilde jo efter Løfte snart være der».

Vi gik igjennem et rummeligt Forværelse med Skabe og Knagerækker, ind gjennem en stor Stue, hvor der lugtede af Lavendler eller «grønne Krandse» (jeg skal ikke nøiagtigt kunne afgjøre det nu efter saa lang Tids Forløb), og havnede endelig i en tredie, endnu større Stue, hvor der stod nogle skjæve Bogreoler langs Væggene, og hvor der navnlig, til vor uskrømtede Glæde, fandtes et stort dækket Bord henne i det ene Hjørne.

Det gik lidt trangt med Conversationen i Begyndelsen.

Dels vilde den ovenfor berørte stive Holdning slet ikke forlade den høie, magre Dame, hvad der slet ikke havde nogen heldbringende Indflydelse paa vor Holdning; dels afvexlede de to unge Piger med nogle sky Sideblikke til os og en vis Tilbøielighed til at stikke Hovederne sammen og fnise ganske sagte. Trods den Ulvehunger, som uomtvistelig maatte lyse ud af vore Øine, var der Ingen, som faldt paa at bede os gaa tilbords; og om tørre Klæder var der begribeligvis i Damernes Nærværelse ingen Tale. Men saa kom Præsten.

Vi saae nu at det var en stor, svær Mand med et fyldigt, blomstrende Ansigt, en krum Næse, og Øine, der bestandig syntes at vende det Hvide udad. Han havde en sort Vest, der gik langt ned paa Maven og var knappet høit op i Halsen, og to Snipper af et hvidt Halstørklæde hængte ned paa Brystet. Frakken var bredskjødet og naaede til Knæerne, og fra Knæerne og nedefter bar den velærværdige Herre Gamascher, hvilket i Forening med den øvrige Dragt gav ham noget i mine Øine Fremmed og Uindtagende, som jeg dengang ikke saa nøie kunde

gjøre mig Rede for, men som det senere er faldet mig ind at jeg vist maatte have sat i Forbindelse med den holbergske Jeronimus, en Skikkelse, der altid i mine yngre Dage indgjød mig en frygtblandet Respekt.

Forøvrigt viste han sig meget venlig imod os, og efter en kort Forklaring til den høie, magre Dame, trak han os med sig ind i et med gammel Tobakslugt gjennemtrængt Studereværelse, aabnede et uhyre Egetræesskab, og kastede uden at sige et Ord et sandt Virvar af Klædningsstykker ud paa Gulvet, og betegnede os, at vi skulde skifte vort vaade Tøi.

Vor Vært gik tilbage ind i den store Stue, og nu begyndte i Hast en Omklædningsscene, der fra fire vaade Drenge omskabte os til fire, fuldstændig usammenhængende Stykker af en svensk Pastor, som har Sit paa det Tørre.

«Vi kommer næppe til at tage os synderlig godt ud for Damerne», bemærkede den ridderligt anlagte Niels Juul, der skjøndt han var den høieste og drøieste iblandt os ikke desto mindre fuldstændig forsvandt i en brun Tospænderfrakke, med gule Benknapper, og i et Par mørke Permissioner, der stærkt mindede om det 16de Aarhundredes «Pludderhoser».

«Skidt med Udseendet», svarede den mere ligefremme Villemoes, hvis lille vævre Krop skjultes under en graatærnet Jakke af nubret Klæde, der allermindst kunde have afgivet to Vinteroverfrakker til dens Bærer.

Lord Nelsons slanke, engelske Skabelon og min egen dito danske dito var ikke bleven mindre ukjendelige under en respektiv folderig Spidskjole og en tykt vatteret Morgenfrakke.

Vi mønstrede hverandre efter endt Omklædning, og brast i en voldsom Latter.

«Tys», vinkede Villemoes. «Lad os nu bare holde os rolige og alvorlige. Vi kjender jo slet ikke disse Folk, og jeg veed endnu ikke rigtig hvad jeg skal sige om dem. Igrunden havde jeg mere Lyst til at være hos en Bonde eller Fisker; men lad os nu blot holde ren Mund og «passe paa».

Vi lovede da hverandre høitideligt at ville «passe paa», og saa gik vi ind til Familien.

Jeg er endnu til Dato overbevist om, at en Forsamling af Kvækere vilde være bukket under for det uimodstaaeligt komiske Syn, som vor Indtrædelse frembød. Selv over den høie, magre Dames Ansigt gled et alt andet end høitideligt Smil, og hvad Husets Døttre og den velærværdige Fader angik, saa lo de saa vedholdende, at vi til Slutningen stemmede i med, og da alle Genert-hedens Skranker faldt ved denne samtlige Glæde, saa begyndte og endte Aftensmaaltidet under langt friere Former end vor første Indtrædelse i Huset havde ladet os formode.

Vi tog tappert til os af «Smørgaasen». Vi knasede med sand kanibalsk Velbehag det haarde «Knækkebrød», og drak adskillige Kopper Thee med Cognac i, og snart var der en almindelig, gemytlig Stemning igang, hvori endogsaa den stive Husfrue deltog, maaske ikke uden en vis Paavirkning af den Oplysning, som fremgik af vore Meddelelser om vore Familieforhold, at der iblandt vore respektive Fædre befandt sig en Professor og en Overappellationsraad (i det daværende slesvigske Regimente).

Lord Nelson havde netop endt en meget sindrig opfundet og med ægte Sømandsudtryk velspækket Fremstilling

af vort æventyrlige Togt. Pastoren havde gjort store Øine, Fruen havde udstødt et Ah! og de to unge Damer havde seet ganske forskrækkede hen til Niels Juul og Villemoes, da Engelskmanden med overordenligt levende Farver skildrede vort Skibbrud og ganske let, i Forbigaaende, berørte vort Sammenstød med den ugjæstfri Fisker nede paa Stranden. Den diplomatiske Lord var gaaet ud fra den dristige, men forøvrigt ikke usandsynlige, Forudsætning, at vi var fire, «Jungmænd», der for Tiden ikke havde Hyre, og som havde været paa Veien til Landskrona for at søge os en saadan Hyre, naturligvis med alle «rette Vedkommendes» Vidende og Villie. Da Isen nu engang var brudt, og da Intet som bekjendt er mere smitsomt end letfærdig Omgang med Sandheden, saa var der snart ikke Ende paa de Sømandshistorier, som enhver af os efter fri Phantasie diskede op med. Vi havde naturligvis alle været Helte i de Historier om Strandinger, Orkaner og andre Søens Rædsler, som vi gav til bedste, og da Præsten bestandig væk syntes mere og mere forbauset over Alt det, som vi i vor unge Alder (vi havde ganske vist sat denne vor Alder nogle Trin iveiret) allerede havde oplevet, og da de to unge Piger, den noget smægtende Amanda og den mere livsglade Christina, bestandig med fornyede Øiekast opmuntrede deres respektive Kavalerer Niels Juul og Villemoes til at fortælle, saa var det fuldstændig umuligt at forudsee til hvilke forfærdelige Resultater for os og vort unge Liv, vi omsider vilde være kommen, hvis ikke Indtrædelsen af en ny Person foreløbig havde afbrudt den lange Række af Storme og Orkaner i vor Phantasies Verden, og vakt en frisk Kuling derude fra det virkelige Liv.

Den Indtrædende, en lille, undersætsig Mand med

Skjæg rundt om Kinder og Hage og en lille, knoppet Næse, der lyste som en St. Hansorm, holdt i sin Haand en Voxdugskaskjet med smal Guldtresse, hvilket for mig, der paa dette Punkt af Situationen maaske var den skarpeste Iagttager, øieblikkelig henledte Tanken paa Toldvæsen, Strandpoliti, de ituslagne Ruder, Arrestation etc., etc. Jeg saae ikke desto mindre den Indtrædende kjækt i Øinene. Han gjorde et keitet Buk for Fruen, laante os fire Æventyrere et prøvende Blik, og udbad sig derpaa i meget formelle Udtryk men med en tyk, hæs Stemme et Øiebliks Samtale med Hr. Pastoren.

Vor Vært skjød de buskede Øienbryn iveiret, vendte det Hvide i Øinene udad mod den Fremmede, og idet han skubbede den svære Armstol tilbage, bad han «Hr. Tuldofficianten» at følge sig, og begge Herrerne forsvandt i Studereværelset.

Der blev et Øiebliks Pause ved Bordet. Vi Fire laante hverandre et meget sigende Øiekast, og med den onde Samvittighed temmelig stærkt afspeilet i sit langagtige Ansigt, vendte den ædle Lord sig til mig, og hviskede mig i Øret.

«Er Du sikker paa, at der intet er i vore Lommer, som kan forraade os?»

Jeg følte, at jeg blev lidt bleg ved dette Spørgsmaal, men nu raabte den overgivne Christina:

«Den, som hvisker, han lyver; saadan siger vi her paa Hveen».

«Ja saadan siger vi ogsaa paa Sælland», faldt hendes Kavaler, den galante Villemoes ind, der øiensynlig allerede var under en stærk Indflydelse af «Förtjusning» og Thevandsknægte, og som slet ikke havde Øie eller Øre for

andet end sin lille nysselige Borddame med de spillende Øine og den ikke mindre spillende Mund.

«Lad der komme, hvad der vil» hørte jeg Niels Juul sige med en dyb Stemme til sin Dame, idet han purrede sig op i Haaret, og forsøgte at fylde den brune Tospænderfrakke ud med sit fremskudte Bryst.

Den smægtende Amanda saae ved dette Udraab med et langt, dvælende Blik sin tappre Ridder i Øinene. Hun forstod aabenbart ikke Meningen med dette gaadefulde Udraab, men det Kjække i hele Ridderens Holdning var for iøinefaldende til ikke at vække Beundring, og hun spurgte med lav Stemme sin Kavaler, om han havde læst Emilie Carlén.

«Nei — endnu ikke; men jeg skal læse den, saasnart jeg kommer hjem», svarede den intet mindre end literairt dannede Yngling med en høi Rødmen.

«Jeg mener, om De f. Ex. har læst» Rosen paa Tidseløen?» vedblev den skjønne Sværmerske uforstyrret af den literaire Bommert, og med et endnu mere smægtende Øiekast til sin Ridder, hvem den blussende Rødmen paa ingen Maade misklædte.

«I de kjøbenhavnske Cirkler læses der maaske ikke meget Svensk?» henvendte Fruen sig til Lord Nelson, (hvis Ophav netop var den omtalte Overappellationsraad).

Svaret paa dette i en høitidelig Tone affattede Spørgsmaal blev heldigvis for den Adspurgte ikke givet, thi i dette Øieblik kom Hr. Pastoren tilbage med den Fremmede, og al Spørgen og Svaren forstummede ligeoverfor den Alvorssky, der var leiret paa de to Herrers Pander.

Vor Vært pillede et Øieblik ved Snipperne af sit hvide Halsklæde, og sagde derpaa med det Hvide i Øinene

i en uhyggelig Grad vendt udad imod Selskabet ved Bordet.

«Hr. Kvarnstrøm her, der er Toldbetjent og Strandridder i dette Sogn (— O, mine Formodninger! —) fører Klage paa Fiskernes Vegne nedenunder Kirken over den Medfart, som er bleven en af samme Fiskeres Person og Bopæl til Del. Hr. Kvarnstrøm mener, at Gjerningsmændene netop er disse mine unge Gjæster her. Jeg maa i saa Fald sige Dem, at det er en meget upassende Maade at opføre sig paa, og at jeg ikke kan andet end beklage at have faaet saadanne Personer under mit Tag».

Der blev en uhyggelig Stilhed efter denne Tale, under hvilken den rødnæsede Toldofficiant, der forekom mig som den onde Aand i egen Person, paa en ubehagelig eftertrykkelig Maade pudsede sin Næse og stirrede paa os fire Syndere med stive, stikkende Blikke.

Jeg saae over mod Niels Juul. Blodet var faret ham til Hovedet, men paa en ganske anderledes hæftig Maade end før over Fru Carlén. Han havde reist sig op, og søgte at samle sig til et større Udbrud, men da kom til min Glæde vor gamle Ordfører, Engelskmanden, ham i Forkjøbet, og hans Stemme, der var i Overgang og derfor skarp nok iforveien, lød endnu skarpere end sædvanlig:

«Naar Hr. Pastoren, som har vist sig saa venlig imod os, siger, at den Mand dér er Toldbetjent, saa har jeg og mine Kammerater ingen Grund til at tvivle paa Hr. Pastorens Ord, skjøndt jeg rigtignok altid har troet at Toldbetjente var fornuftige og høflige Mennesker. Jeg og mine Kammerater er fra Hjemmet af vant til at blive behandlet høfligt og honnet, og det var netop det, som vi ikke blev nede paa Stranden efter at vi var dreven

iland med vor Baad. Den Fisker, som Talen nok er om, stjal først nogle Penge fra mig og kastede mig derpaa bort fra sin Dør, og naar vi saa til Gjengjæld har slaaet et Par Ruder ind hos ham, saa vil vi være saa honnette, at vi lader det gaa lige op.»

Der er en vis Dristighed, (selv om den stærkt grændser til Uforskammethed) der hjælper i de fleste Tilfælde. Den rigtige Lord Nelson kjendte dette, da han sendte sin Parlamentair iland med det berygtede Budskab udefra sine sønderskudte Skibe i Kongedybet.

Vor Lord Nelson klarede ved sin i Sandhed diplomatiske Tale øieblikkelig Horisonten.

Ved det at han saa stærkt betonede den Høflighed (!) og Honnettetet, som vi var vant til fra Hjemmet, drev han ligesom en Kile ind mellem Anklageren og Pastoren, hvilken sidste øieblikkelig blev sig sin Stillings Afstand bevidst fra «Tolderen og Synderen», hvem man vel i Virkeligheden ikke tiltroede megen Høflighed, og om hvis Honnettetet der muligvis var nogen Grund til at tvivle. Desuden syntes Regnestykket mellem Lord Nelsons frastjaalne Penge og Fiskerens ituslagne Ruder at gjøre en vis Virkning paa den velærværdige Herres Retfærdighedssands, og han vendte sig derfor til Anklageren med den uomstødelige Bemærkning, at forudsat at Sagen forholdt sig saaledes, var vi jo aabenbart i vor Ret.

«Ja men», tog den haardnakkede Anklager Ordet. «Fiskerne dernede paastaar, at de fremmede Personer har slaaet Armen itu paa Peer Jønsson.

«Det er Pinedød Løgn;» brusede nu Niels Juul op, og trængte sig frem forbi sin Borddame og lige hen foran den betuttede Toldbetjent, der søgte Dækning bag en stor Stol. «Den Mand dernede, som behandlede min

Kammerat saa skammeligt, var saa fuld som en Allike. Vi behøvede saamænd ikke at slaa til ham; han faldt af sig selv, og har han brækket sin Arm er det hans egen Skyld. Kan De forstaa det, eller vil De maaske have det skriftligt?»

Uagtet den Talende næppe selv forbandt nogen videre klar Forestilling med det sidste Tilbud, bar dog hans ukunstlede Sprog og hans usminkede Indignation i den Grad Sandhedens Præg, at alle Parter forstummede, og Pastoren allerede gjorde Mine til at lyse Hr. Kvarnstrøm ud, — da (O! I Fruentimmernes stedse uheldsvangre Indblanden i Mændenes Sager) da faldt den hidtil passive Husfrue uheldigvis paa at tilføie: Ja, og saadanne unge Mennesker af god Familie kan man ikke tilskrive en saadan Kaadhed».

Hr. Kvarnstrøm havde allerede lagt Haanden paa Dørgrebet. Ved disse Ord dreiede han sig raskt om, og idet et ondskabsfuldt Smil gled henover hans dirrende Læber, sagde han med sit stikkende Blik rettet imod mig som den nærmeste:

«Hvem indestaar saa for, at disse unge Personer virkelig er dem, de give sig ud for?»

Fornærmelsen var blodig; den fordrede et Svar, og jeg raabte harmfuld:

«Vil De maaske have det skriftligt? saa kan De jo blot sende Bud til mit Hjem. Jeg boer . . . . . (og her fulgte min Families nøiagtige Adresse) . . . . der er ingen Fare for at vi løber bort herfra i de første Dage».

Ordene var ude af min Mund. Lord Nelson saae aldeles forstenet paa mig; men — gjort Gjerning stod ikke til at ændre. Hr. Kvarnstrøm bukkede ironisk for hele Selskabet, og det forekom mig, at han bukkede

særlig ironisk for mig, og saa faldt Døren i efter ham, og med den faldt en bred Skygge over min ungdommelige Sjæl.

Hr. Pastoren og Frue gjorde nu Undskyldninger. «Toldofficianten havde saa mange Interesser fælles med Fiskerne, saa at det ikke var noget Under, at han var tilbøielig til Uretfærdighed imod Andre,» forklarede Pastoren, og Fruen tilføiede, «at vi kunde ganske roligt slaa os foreløbig til Ro i Præstegaarden; den raa Hr. Kvarnstrøm sku de ikke yderligere foruleilige os».

Jeg maatte desværre med et Suk i mit stille Sind erklære for mig selv, at Fruens Forsikkring ikke gjaldt noget, saafremt vor Fjende, hvad der jo var at forudsætte, vilde benytte de Vaaben imod os, som jeg selv i min Overilelse havde givet ham.

Lord Nelson saae med en let Hovedrysten hen paa mig; jeg følte hans Berettigelse til Bebreidelsen, og trak mig hen i en Krog og surmulede.

Niels Juul og Villemoes anede aabenbart Ingenting. De var atter under Indflydelsen af de to klare Stjerner; og da vor gjæstfri Vært nu lod bringe en stor Karaffel svensk Punsch ind, langede den ædle Lord og jeg flittigt til Glassene, idet vi, som efter en fælles Overenskomst, følte Trangen til ogsaa at komme under en vis Indflydelse, og foreløbig søge at drukne de mørke Anelser, der opsteg i vore Gemytter. Paa Engelskmanden syntes Drikken virkelig at have en oplivende Indflydelse. Han conserverede Husets Frue paa det ivrigste, medens jeg sad tvær henne i min Krog og blev mere og mere sørgmodig jo mere jeg følte mig beruset. Tilsidst fornam jeg alt omkring mig som i en tung Døs. Stuen blev til et forunderligt stille Drømmerige, hvor Personerne forekom

mig at være langt borte fra mig og Stemmerne at lyde svagt som paa en lang Afstand. Det var med et eget svagt, hendøende Foredrag at jeg hørte Frk. Amanda synge den rørende Sang: «Tänk någen Gang», og det var i en fjern Afstand at jeg saae min tappre Ven Niels Juuls ømme Øiekast til sin Dame under denne Sang. Ligeledes var det i underlige aeoliske Toner at jeg fornam vor oprømte Værts Stemme foredrage adskillige bellmanske Sange, hvoriblandt den bekjendte «Hjertat mig klämmer» gjorde mest Indtryk paa mig i min daværende Tilstand.

Det Sidste, jeg endnu nogenlunde tydeligt erindrer af denne forunderlige Drømmetilstand, var at jeg saae Hr. Pastorens fyldige Ansigt bøie sig langt borte fra henimod mig, pludseligt blive meget stort, og derpaa ganske blidt meddele mig, at Hr. Kvarnstrøm, medens han var inde i Studereværelset, undrede sig over, at vor Ekvipering som Søfolk ikke var mere sømandsmæssig, samt at vore Hænder, efter det flygtige Syn, han havde skjænket dem, var saa nette som de var.

Hvad jeg svarede herpaa, eller om jeg idetheletaget svarede Noget herpaa, skal jeg lade staa uafgjort hen. Jeg følte mig kun kort efter understøttet af tjenstvillige Væsner og ledet ind i en mørk Stue, hvor der derpaa blev tændt Lys af usynlige Aandehænder, hvor jeg dernæst blev bragt i en horisontal Stilling, og hvor jeg meget kort efter blideligt gled over i alle salige Væsners letgyngende, overjordiske Regioner. — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — —

En egen gysende Fornemmelse og Følelsen af at et

dødt Dyr, f. Ex. en druknet Kat, laa over min Næse, bragte mig til adskillige Timer efter disse sidste Begivenheder, at gribe op til samme Næse, hvorved jeg fik fat paa en klam Gjenstand, der da efterhaanden som jeg fik vristet Øinene op viste sig at være en vaad Svamp.

«Vaagn op, Tordenskjold! Her holdes Krigsraad», hørte jeg nu Lord Nelsons Stemme. Jeg befriede mig øieblikkelig for den vaade Gjenstand ved at kaste den i Ansigtet paa den Talende.

«Holla, kan Du styre Dig; Du løb saamænd vild nok igaaraftes», raabte Vedkommende.

Ved denne Erindring om min sørgelige Forløbelse den foregaaende Aften, blev jeg fuldstændig vaagen. Jeg reiste mig overende, og saae mig om.

Der var redt en Søsterseng paa Gulvet i et langagtigt Værelse, udenfor hvis Vinduer Træer og Buske svaiede frem og tilbage i de stærke Vindstød. Det sittrende Lys, som paa denne Maade kom og forsvandt i Værelset, blændede mine endnu noget medtagne Øine.

Jeg gned Øinene eftertrykkeligt, og saae nu mine tre Stalbrødre siddende rundt omkring mig, halvt paaklædte og i deres egne Klæder.

«Buxerne seer temmelig slemme ud», sagde Niels Juul med et mistrøstigt Blik nedad de nævnte Gjenstande. «Nu er der ikke Tid til at tale om Buxer», afbrød Lord Nelson strengt. «Tordenskjold dér er nu vaagnet, og vi kan begynde at tale om Sagerne saaledes som de staar. Du Niels Juul, og Villemoes var naturligvis altfor optagne igaaraftes . . . .»

«Ja, jeg frier strax», afbrød Niels Juul, idet han reiste sig og trak Vesten paa.

«Jeg med», raabte Villemoes, der sad og friserede sine krøllede Lokker foran et Haandspeil.

«Stille! er I gale!» kommanderede Lorden. «Nu er det mig, der er Chef. Jeg er den eneste Fornuftige iblandt Jer. — I To», fortsatte han, «var altfor optagne igaaraftes til rigtig at forstaa, hvordan det hænger sammen. Tordenskjold», her sendte han mig et straffende Blik, «bar sig umaadelig dumt ad med Tolderen. Men det kan nu ikke nytte at skjælde ud. Hvis denne Satans Kvarnstrøm har sendt Bud til Kjøbenhavn, hvad jeg er ganske overbevist om, saa maa vi bort herfra snarest muligt. Det var dog altfor galt, om det skulde blive opdaget her at vi var . . . . : .»

«Ja fy for Pokker», faldt Villemoes ind.

«Seer I», vedblev Lorden med en skarpsindig Mine. «Jeg lagde nøie Mærke til inat, inden vi gik tilkøis, at Vinden var sprunget østlig, saa at en Baad meget godt tidlig imorges kan være gaaet til Kjøbenhavn. For Øieblikket staar Vinden temmelig nordlig saa at vi foreløbig er sikkre, men falder den enten til Øst eller Vest, saa . . . . . .»

«Ja Du har Ret», brød Niels Juul og Villemoes samtidig ud.

Vi sad en Stund tause, og for første Gang paa vor Flugt tænkte vi maaske alvorligt paa Hjemmet, paa den Bekymring og Angst, vi havde foraarsaget, og vel ogsaa paa de uundgaaelige Følger, naar vi nu blev hentet tilbage med Expres.

«Det er det samme», udbrød Villemoes, og kastede Speilet paa Sengen. «Christina er en yndig Pige».

«Ja og Amanda!» sukkede Niels Juul.

«Megel vel, Folkens», sagde den uforstyrrelige En-

gelskmand med Armene overkors. «Der ude i Haven har Amanda gaaet den sidste halve Time, og ventet paa sin Ridder medens han laa og snuede. Nu skal Niels Juu gaa ud og halvt om halvt fortælle hende Sagens Sammenhæng; det vil sige, Du skal ikke fortælle, at vi er løbet bort fra Skolen, men Du skal lave Noget sammen om Tyranni og saadan Noget, og saa skal Pigebørnene skaffe os at vide, om der er sendt Baad afsted imorges. Resten maa vi saa tale med dem om i et større Krigsraad.» «Det er et Ord», raabte den bolde Niels Juul, bandt sit Halstørklæde, trak sin Jakke paa, og sprang ud igjennem Vinduet.

«Skal jeg da ikke gjøre Noget?» spurgte den utaalmodige Villemoes, lidt stødt.

«Du skal bare gjøre Dig færdig, og det samme skal Tordenskjold gjøre,» var Svaret.

Vi klædte os paa i Taushed. For mig stod endnu det Hele i en underlig, dæmrende Belysning, der dog forsvandt noget, efter at jeg havde haft Hovedet nede i Vandfadet.

Niels Juul kom tilbage den samme Vei som han var gaaet ud, og meddelte os med et begeistret Ansigt, at Amanda var en mageløs Pige, der havde fundet det saa romantisk, at vi var forfulgte, og nu var hun og den «lille» Christina gaaet ned til Stranden, for at skaffe os Underretning.

«Og nu ind til Familien og lade som Ingenting», kommanderede vor Fører.

Det var Søndag Formiddag. Solen kastede af og til Striber gjennem Vinduerne henad Gulvet i den store Stue, hvor en Kat sad og slikkede sine Poter paa en Stol, og hvor Vindstøddene buldrede i den aabne Porcellainsovn.

Den høie, magre Frue traadte os imøde i en sort, høihalset Silkekjole og med en lang, noget rødlig Guldkjæde hæftet i sin Brosche. Hun spurgte med et lille Smil, hvorledes vi Alle, og særlig hvorledes jeg havde sovet inat, og bad os undskylde Hr. Pastoren, som sad inde og forberedte sig paa sin Prædiken.

Frokostbordet stod dækket med blanktpoleret Kaffetøi, men vi skulde øiensynligt vente paa Værten, og Samtalen gik i Mellemtiden meget trangt. Endelig kom Pastoren ind, hilste paa os noget distrait, og vi satte os om Bordet.

«Hvor er «Flickorna»?», spurgte Husherren, og saae sig om.

Fruen vidste ikke, hvor de var, men svarede, at de kom vist snart; de var blot gaaet en lille Tour.

«Jeg vil da haabe, at de passer Kirketiden», yttrede den velærværdige Herre med en let Panderynken.

Det var aabenbart tillige en fin Hentydning til os. Vi smagte lidt paa den; vi var ingenlunde i den mest passende Stemning til at gaa i Kirke. Saa kom da «Flickorna», rødkindede af Blæsten, og med store Kyser i Haanden. Og hvis Nogen endnu nærede Tvivl om Dhrr. Niels Juuls og Villemoes' Hjertetilstand overfor disse indtagende Væsner, saa vilde den Rødme, der pludselig strømmede over de nævnte Ynglingers Kinder, upaatvivlelig forjage den sidste Skygge af Tvivl.

Selv Fru Mama, der naturligvis var kortsynet som alle Mødre, lagde Mærke til denne pludselige Correspondance mellem de rødkindede Piger og de rødkindede Ynglinger, og hendes Misfornøielse yttrede sig i gnavne Bebreidelser mod de Indtrædende, som da satte sig i Taushed med Blikket stift hæftet paa deres Tallerkener.

Endelig var Maaltidet forbi. Pastoren læste en Bordbøn, under hvilken jeg forekom mig selv som en dødsdømt Forbryder, og vi reiste os.

«Der er god Plads i Kirken for de unge Herrer», nikkede Præsten naadigt til os. Vor Vært var ideltheletaget bleven en hel anden Mand idag; — men heri var vel Helligdagen Skyld.

«Lad saa spænde for», sagde vor Vært lidt utaalmodig til sin Frue. «Det er nok bedst at vi idag kommer kjørende til Kirke og kjørende derfra».

Ude i Forstuen saae jeg Amanda og Niels Juul stikke Hovederne sammen, medens Christina med et stumt Smil lod sin Kavaleer hjælpe sig et Overkast paa. Idet vi derpaa kravlede op i den høie Holstener-Vogn og stuvede os sammen saa godt vi formaaede, hviskede Amandas Ridder til os med et mørkt Ansigt: «Imorges tidlig har Kvarnstrøm afsendt en Baad sydpaa, og lovet Folkene en Doucør. Han mener nok, at vi er mange Prisepenge værd. Fanden annamme ham!»

Det er den bedrøveligste Gudstjeneste, jeg erindrer nogensinde at have overværet. Den lille Kirke var næsten helt fuld af Tilhørere; Mændene for sig og Kvinderne for sig, saaledes som Skik er ogsaa i vore Landsbykirker. De første sendte os vrede og skumle Blikke, de sidste sendte Præstens Damer strenge, kritiske Øiekast. Da vi gik forbi den Stol, hvor Sognets Honoratiores har deres Plads, reiste den rødnæsede Hr. Kvarnstrøm sig op, og hilste os med en spodsk Mine. Vi turde ikke see over til den Stol, hvor Præstedamerne sad, af Frygt for de alvorlige Sideblikke, der hvert Øieblik syntes ligesom at falde ned over os, hvergang den geistlige Taler vendte det Hvide i Øinene udad. Jeg erindrer ikke længer

Prædikenens Text, for hvis rette Forstaaelse det fremmede Sprog desuden lagde adskillige Hindringer iveien, men bestandig vendte Ordets Fortolker tilbage til Overtrædelser af Guds, af Lovens og af Forældrenes Bud, og vi følte os saamegetmere sønderknuste af disse Ord som det hele Tiden forekom os, at det specielt var os, som Ordene maatte være rettede til.

Villemoes, der sad længest inde i Stolen, dækket af os Andre, skar med sin Skedekniv et dybt C ned i Træværket, og Lord Nelson, som sad ved Siden af mig, lyttede spændt til Vindstødenes Kast mod de blyindfattede Ruder, og kom bestandig tilbage til den hviskende Formodning, at Vinden var ifærd med at falde sydligere.

Alting faar imidlertid en Ende, og saaledes ogsaa denne Gudstjeneste. Vi ledsagede Præstens Damer nedad Kirkegulvet og ud til Vognen, og særlig ude paa Kirkegaarden maatte vi løbe en formelig Spidsrod af ildevarslende Blikke og truende Ord, hvoraf vi dog ikke ret forstod Meningen. Da vi stod i Begreb med at stige tilvogns, traadte Hr. Kvarnstrøm ud af den Klynge, som omgav os, og kom hen til os med det Spørgsmaal, «om vi saa vilde give Erstatning til den Fisker, som vi havde fortrædiget saameget».

Pastoren dreiede sig lidt urolig i Sædet, men vor stadige Talsmand var ogsaa her ved Haanden.

«Min gode Hr. Kvarnstrøm», svarede Lord Nelson med den ene Fod paa Vogntrinet. «Jeg har altid hørt fortælle, at det svenske Folk er et meget hevngjerrigt Folk, og jeg seer nu, at det er sandt. Den Mand, De taler om, har først fortrædiget os, vi har ikke slaaet ham, men han har slaaet til mig. Hvis han ikke mener, at hans Vinduesruder er betalt med de Penge, han frastjal

os, saa ligger vores Baad dernede paa Stranden. Der er rigtignok Hul i Bunden paa den, men Seil og Aarer er der endnu i den, — hvis de ikke allerede er bortstjaalne. Tag De nu Baaden, Hr. Kvarnstrøm, og del den med Fiskeren; — thi De skal formodenlig have Deres Part af Rovet, siden De er saa opsat paa at søge Erstatning hos os».

Med disse Ord sprang Engelskmanden op i Vognen, og satte sig tilrette. Den forbitrede Tolder viste os den knyttede Næve, men idetsamme smeldede Pastoren med Pidsken, og vi rullede afsted. Vognrumlen overdøvede Hr. Kvarnstrøms Raab, men Frk. Christina havde bidt Mærke i Raabene, og meddelte Villemoes, at den uforsonlige Toldofficiant havde i Henhold til »syv Tusinde Djævle» lovet os, at vi inden Aften nok skulde høre fra ham, — og hermed var Tærningerne kastede for Æventyrernes Vedkommende.

Vor Flugts endelige Skjæbne nærmede sig rask sin Afslutning.

De gode Præstefolk vare utvivlsomt sletikke glade over de Forviklinger, hvori vi havde bragt os, og en Katastrophe, som den der aabenbart forestod os, vilde vi paa ingen Maade oppebie. Heldigvis var der i Mellemtiden kommen forskjellige Besøg i Præstegaarden, som afledte Opmærksomheden paa os Unge. Vi Unge, iberegnet Amanda og Christina, samledes da ud paa Eftermiddagen i den fjerneste Krog af Haven til et større Krigsraad.

De to unge Damer var jo noget usædvanligt berørt af Begivenhederne, og mange ungdommelige og theatralske Indfald fremførtes og forkastedes til Fordel for vor Frelse. Amandas Planer var romantiske, høitflyvende. Christina vilde gjerne slaa det Hele hen i Spøg, og helst

have os til at blive saa længe som muligt. Ulykken var den samme her som ved saa mange andre Leiligheder, hvor Sandt og Falskt er sammenblandet, at vi egenlig ikke kunde angive en tilstrækkelig Grund for det Magtpaaliggende i at vi kom bort fra Øen, forinden der kom Bud (— ja, og hvilket Bud! —) fra vor Hjemstavn. Den lille Christina bragte os stadig i Forlegenhed ved at spørge, om vi da ikke var dem, som vi udgav os for. Vi svarede Alle som med een Mund: Jo! —, men det næste Spørgsmaal: «Hvorfor vi da saa absolut maatte afsted?», kunde vi ikke saa fyldestgjørende besvare. Amanda lovede høitideligt, at selv om hendes «Fæstemand» (det var allerede blevet til Fæstemand) skulde vise sig at være en bortrømt Sørøver, vilde hun dog være ham tro. — (Ak! vi var ikke Sørøvere, men kun bortrømte Skoledrenge).

Christina saae smilende op og ned ad Villemoes, og erklærede, at hun sletikke troede han var Sørøver; han var hendes egen «vakkra Sjögossa», (Ja, han burde i Sandhed have været det).

Endelig satte Lord Nelson et strengt alvorligt Ansigt op, og erklærede, at vi maatte og skulde afsted; vi kunde da altid komme tilbage igjen, naar vi «havde vore Papirer iorden». Nu begyndte der lidt Graad, som den praktiske Christina imidlertid hurtigt afbrød med den Erklæring, at nu havde hun en Plan. Det var Søndagaftenen, og der var Dands et Sted oppe i Landet, saaat de fleste Fiskere sandsynligvis var borte fra Stranden. Norden for Kirken nede ved Foden af Brinken vidste hun at Præstegaardens Avlskarl havde en Jolle liggende, som han brugte til Strandjagt. Naar det blev mørkt kunde hun og hendes Søster følge os derned, og saa maatte vi

selv sørge for Resten; men vi maatte love, at lade Jollen bringe tilbage igjen, naar vi havde »Papirerne iorden.»

Dette Forslag blev tiltraadt af os Alle — undtagen Amanda, der absolut ville have sat noget ganske Extraordinairt i Scene. Imidlertid lykkedes det dog hendes Ridder nogenlunde at overbevise hende om den bydende Nødvendighed af et praktisk og let iværksætteligt Skridt. Pigebørnene forlod os derpaa for ikke at vække Mistanke, og vi Fire drev endnu nogle Timer omkring i Haven og i Stuerne, stadig med den Udsigt for Øie, at see Hr. Kvarnstrøm træde os imøde med et eller andet mindre ønskeligt Brevskab i Haanden.

Vor Fjende udeblev imidlertid. Vinden havde trods Lord Nelsons stadige Tvivl uvægerligt holdt sig i det nordlige, nordostlige Hjørne, og blæste vel ikke saa frisk som ved Begyndelsen af Dagen, men dog altid frisk nok til at vi maatte belave os paa en anstrengende Tour.

Dette var dog vor mindste Sorg; naar blot den ulyksalige Tolder vilde blive væk.

Og han blev virkelig væk, og Mørket begyndte at falde paa, og vi listede os væk uden Afsked, — «ligesom udbrudte Slaver», mumlede Niels Juul, medens vi ude paa Marken, ilæ af et Hegn oppebiede vore Skytspatronessers Komme.

Og de unge Piger kom, Amanda med Graaden i Halsen og Forklædet fuldt af Knækkebrød, og Christina med et venligt Smil til Villemoes og med en stor Flaske svensk Punsch til os Alle.

Vi naaede ned til Brinkens Fod norden for Kirken, og fandt ganske rigtig en lille, temmelig flad Jolle, som laa halet op paa Sandet. Ved forenede Kræfter fik vi den ogsaa halet ned paa Havstokken, Knækkebrødet og

Flasken blev, indsvøbt i Christinas Shawl, forsigtig stuvet væk under Agtertoften, og nu begyndte der en Afskedstagen, ledsaget af — ja jeg formoder det da — nogle Kys i Smug og forøvrigt af Omfavnelser, Haandtryk og høitidelige Løfter om snart at gjensees og aldrig at glemme. Og Afskeden kunde for den Sags Skyld gjerne have varet bestandig, hvis ikke den praktiske Engelskmand havde skyndet paa, og mindet om vor personlige Fjende. Hulkende kastede Amanda sig endnu engang til Niels Juuls kjække Bryst, og Christina vexlede et langt Haandtryk med Villemoes, og saa drog den fornuftige Pige sin Søster op med sig ad Brinken, og vi skød Jollen i Vandet, medens den utaalmodige Lord Nelson brummede nogle Yttringer om «Flæberi og pigeagtige Mandfolk».

«Haløi», raabte nu jeg, der hidtil havde været den mest passive Deltager i denne interessante Scene. «Der er kun een Aare i Jollen».

«Saa for Fanden», sagde Lord Nelson.

«Lad os gaa op og søge ved Brinken», bød Villemoes.

Idetsamme hørte vi Christinas Stemme ovenover Hovedet paa os: «Der kommer Nogen».

Jeg er endnu ikke sikker paa, om det ikke var Løier fra den overgivne Piges Side. Saameget er vist, at vi dengang tog det for Alvor. I et Nu var vi i Baaden, og stagede os ud saalangt som vi kunde naae Bunden. Enhver Plan om at komme til Landskrona eller blot til Helsingør maatte opgives. Vi maatte see at arbeide os over til den sællandske Kyst, som det Dagen iforveien havde været os saa magtpaaliggende at undfly. Man undløber dog aldrig sin Skjæbne.

Vi styrede agterude med Aaren, og skiftedes til at

agere Seil, med vore Jakker og Christinas Shawl (det kostbare Klenodie) udspændte for Vinden. Og paa denne Fart og i disse Nattetimer, der nu paafulgte, tør jeg nok sige, at vort unge Mod, vor Haardførhed og hele raske, ubøielige Drengenatur stod sin Prøve fuldt saa godt som enhver Mands Egenskaber anvendte i et hvilketsomhelst Øiemed.

Gjennemvaade, forkomne, tumlede hid og did af Vind og Vove i vor lille, fladbundede Jolle og i en frisk østlig Kulings krappe Søer, drev vi i en temmelig hjælpeløs Tilstand næste Morgen ind ved Skodsborgs Strand, hvor vi til vor allerhøieste Overraskelse traf — en Expedition, bestaaende af Nogle iblandt vore Nærmeste, der netop stod i Begreb med at foretage en Recognosceringstour over til Hveen i Anledning af en fra Toldofficianten dersteds indløben Skrivelse.

Der er visse Situationer, som enhver Fortæller foretrækker at lade Sløret falde for, og den Situation, der nu og senere i vore respektive Hjem paafulgte, var en saadan.

Naar vi sidenefter talte om vor Flugt, og erindrede hverandre gjensidigt om vore Løfter i en vis Retning, var der altid Noget, som afholdt os fra at gjentage vort Besøg paa de «tvende Kalypsers Ø» (forat citere Niels Juul).

Jeg for mit Vedkommende har ikke været der senere.

Fra Sandets Regioner.

(perspektiviske Fragmenter.)

I.

Et Forsvindingspunkt søges for Hovedstadslivet.

Udaf nogle Breve og en mundlig Meddelelse om Brevskriveren fra en ung Kammerat, som kjendte og omgikkes ham, er disse Optegnelser samlet. Intet er almindeligere end den hele Sag; der vilde vanskeligt kunne laves en spændende Novelle ud

af dette Stof. Ikke desto mindre turde Stoffet maaskee netop ved denne Mangel paa det Ualmindelige kunne gjøre Krav paa nogen Interesse. Her er en Mand, som tørner an mod de Skjær, hvorover i vore Dage saa mange fladbundede Fartøier glide. Vi ere i vore Dage mere og mindre fladbundede Allesammen. Ved vor Mangel paa Kjøl slippe vi tidt i Havn, medens de dybtgaaende Seilere blive paa Grundene. Men disse tause Vrag gjemme da en Lære for enhver ærlig og forstandig Natur, en Lære om Beskaffenheden af det Farvand, vi selv have beseilet, — og maaskee et Vink om, hvorledes det forholder sig med den Havn, vi have søgt.

Det er nogle Aar siden. Vi var i Slutningen af Oktober, og jeg gik min sædvanlige Eftermiddagstur over Volden. Der var denne overordenlige Klarhed og Friskhed i Luften, som kan karakterisere nogle af Efteraarets sidste Dage hos os, og som synes at protestere mod de mørke Billeder, som den begyndende Opløsningsproces rundtomkring os viser frem. Kjærnesund og ædruelig farer den friske, skarpe Luft henover den slimede, svampede Lære, som Forraadnelsen og al dens Uhyggelighed prædiker. I Modsætning til Historien om Beenraden belæres vi om Skjønheden, i Modsætning til Døden vises os Livet. De glindsende hvide, kølige Skyer bebude vel Vintren, men ikke den skumle, taagede, obskurantistiske Vinter, men Vintren i sin Pragt og Herlighed med Solglands over det blændende hvide Tæppe og med de bløde, purpurblaa Skygger.

Jeg gik i mine egne Tanker den Eftermiddag paa Volden, og slog Kredse med Stokken foran mig i Luften, og indaandede Sundhed og Friskhed med hvert

«Undskyld, Kjære; men Du forløber Dig virkelig», skrattede den Lille med et sukkersødt Smil.

Jeg bed mig i Læberne, dreiede mig om paa Hælen, og gik med lange Skridt tilbage ad den Bastion, hvor denne Samtale var forefalden.

Den lille Jobspost i en menneskelig Skikkelse søgte i Begyndelsen at følge mig, men snart kunde jeg paa hans Stønnen høre, at han tabte Veiret. Hans sidste «Farvel, Kjære, og hils Olsen,» der øiensynlig skulde fremkalde min Irritation, døde upaaagtet hen bag min Ryg; jeg gik ned ad den nærmeste Voldbakke, skraaede gjennem Byen, hvor Skumringen allerede begyndte at indfinde sig, og standsede ude paa Kristianshavn foran en høi, gammeldags Bygning med et Vinhandlerskildt, en svævende Basunengel, der omfavner en Drueklase, i en lang Jernstang ragende ud over Kjælderdøren. Jeg saae op ad Huset. Der var tændt Lys bag et bestemt Vindu paa fjerde Sal. «Altsaa er han hjemme», tænkte jeg, og begyndte Opstigningen ad de mange Trapper.

Toke Olsen var min bedste Ven, eller oversat i et mindre almindeligt Sprog: han var den, hvem jeg oftest besøgte; den, som havde lært mig det Meste af den Smule, jeg kunde; den, hvem jeg altid havde tilbagebetalt de Penge, som han havde laant mig; den, hvem jeg vilde gaae i Ilden for; og den, hvem det ikke kunde falde mig ind at ville gaae paa Kommers med. Egenlig hed han Palnatoke Olsen; en stedselydende Dissonans af to Toner, som han pleiede at sige, hvorved der dog til hans Undskyldning tjente den Omstændighed, at han ikke selv havde anslaaet den fra først af. — Mine Forældre var brave Folk, bemærkede han, naar Talen faldt herpaa, men de havde nu engang sat sig i Hovedet, at Efter-

navnet «lugtede saa forbandet borgerligt,» og derfor skulde Fribytternavnet Palnatoke bøde derpaa. Derved bragte de mig bestandig til at svinge mellem to Poler, den ene: den jevne Olsenske, den anden: den balstyrige jomsvikingske. Men de meente mig det nu godt, tilføiede han altid, og jeg maa nok selv bære Skylden for ikke at have kunnet regulere mit Kompas.

Forældrene havde været «jevne Folk», som man pleier at sige. Ved deres Død havde de efterladt deres eneste Søn en lille Kapital, hvis Renter i Forbindelse med nogle Informationer satte Olsen istand tll at føre et, hvad vi hans yngre Venner kaldte «patricisk» Liv ɔ: han havde baade Arbeidsværelse og Sovekammer, betalte sin Leie forud, og holdt en Seilbaad paa Kallebodstrand. Hans Pung stod aaben for os i Begyndelsen af Kvartalerne, hans Seilbaad saalænge der var aabent Vande, og hans Hjerte til alle Tider. Rygtet gik, at han var en stor Fritænker, (Noget, der i vore første Studenteraar indgød os en vis frygtblandet Respekt, og som senere fjernede dem af hans Omgangskreds fra ham, der vare komne i mere eller mindre faste Embeder, hellige og profane). Rygtet vilde yderligere vide, at han engang havde pryglet den værste Slagsbroder paa hele Amager, da denne havde forfulgt et stakkels Fruentimmer. Man sagde, at han understøttede flere Arbeiderfamilier derude i Proletariatforstaden. Ingen af hans nærmeste Venner vidste nogen Besked serom. Han talte aldrig om Sligt til os. Distriktslægen, der boede i Huus med ham, og hvem jeg engang havde truffet, kunde udmærket godt lide Olsen.

Det var denne den «store Olsen», der altsaa skulde være viist Døren hos Fru B. — Jeg var ung nok til paa

«Undskyld, Kjære; men Du forløber Dig virkelig», skrattede den Lille med et sukkersødt Smil.

Jeg bed mig i Læberne, dreiede mig om paa Hælen, og gik med lange Skridt tilbage ad den Bastion, hvor denne Samtale var forefalden.

Den lille Jobspost i en menneskelig Skikkelse søgte i Begyndelsen at følge mig, men snart kunde jeg paa hans Stønnen høre, at han tabte Veiret. Hans sidste «Farvel, Kjære, og hils Olsen,» der øiensynlig skulde fremkalde min Irritation, døde upaaagtet hen bag min Ryg; jeg gik ned ad den nærmeste Voldbakke, skraaede gjennem Byen, hvor Skumringen allerede begyndte at indfinde sig, og standsede ude paa Kristianshavn foran en høi, gammeldags Bygning med et Vinhandlerskildt, en svævende Basunengel, der omfavner en Drueklase, i en lang Jernstang ragende ud over Kjælderdøren. Jeg saae op ad Huset. Der var tændt Lys bag et bestemt Vindu paa fjerde Sal. «Altsaa er han hjemme», tænkte jeg, og begyndte Opstigningen ad de mange Trapper.

Toke Olsen var min bedste Ven, eller oversat i et mindre almindeligt Sprog: han var den, hvem jeg oftest besøgte; den, som havde lært mig det Meste af den Smule, jeg kunde; den, hvem jeg altid havde tilbagebetalt de Penge, som han havde laant mig; den, hvem jeg vilde gaae i Ilden for; og den, hvem det ikke kunde falde mig ind at ville gaae paa Kommers med. Egenlig hed han Palnatoke Olsen; en stedselydende Dissonans af to Toner, som han pleiede at sige, hvorved der dog til hans Undskyldning tjente den Omstændighed, at han ikke selv havde anslaaet den fra først af. — Mine Forældre var brave Folk, bemærkede han, naar Talen faldt herpaa, men de havde nu engang sat sig i Hovedet, at Efter-

navnet «lugtede saa forbandet borgerligt,» og derfor skulde Fribytternavnet Palnatoke bøde derpaa. Derved bragte de mig bestandig til at svinge mellem to Poler, den ene: den jevne Olsenske, den anden: den balstyrige jomsvikingske. Men de meente mig det nu godt, tilføiede han altid, og jeg maa nok selv bære Skylden for ikke at have kunnet regulere mit Kompas.

Forældrene havde været «jevne Folk», som man pleier at sige. Ved deres Død havde de efterladt deres eneste Søn en lille Kapital, hvis Renter i Forbindelse med nogle Informationer satte Olsen istand tll at føre et, hvad vi hans yngre Venner kaldte «patricisk» Liv ɔ: han havde baade Arbeidsværelse og Sovekammer, betalte sin Leie forud, og holdt en Seilbaad paa Kallebodstrand. Hans Pung stod aaben for os i Begyndelsen af Kvartalerne, hans Seilbaad saalænge der var aabent Vande, og hans Hjerte til alle Tider. Rygtet gik, at han var en stor Fritænker, (Noget, der i vore første Studenteraar indgød os en vis frygtblandet Respekt, og som senere fjernede dem af hans Omgangskreds fra ham, der vare komne i mere eller mindre faste Embeder, hellige og profane). Rygtet vilde yderligere vide, at han engang havde pryglet den værste Slagsbroder paa hele Amager, da denne havde forfulgt et stakkels Fruentimmer. Man sagde, at han understøttede flere Arbeiderfamilier derude i Proletariatforstaden. Ingen af hans nærmeste Venner vidste nogen Besked serom. Han talte aldrig om Sligt til os. Distriktslægen, der boede i Huus med ham, og hvem jeg engang havde truffet, kunde udmærket godt lide Olsen.

Det var denne den «store Olsen», der altsaa skulde være viist Døren hos Fru B. — Jeg var ung nok til paa

Forhaand at knytte Haanden over denne Meddelelse; og nu stod jeg udenfor hans Dør, og erindrede mig alle de aforistiske Lovtaler, han havde holdt over en vis ung Dame, — Frøken B., der paa den Tid fordreiede de fleste yngre Hoveder i den lille Stad Kjøbenhavn.

«Hun er en almindelig Kokette. Det har jeg jo sagt ham hundrede Gange, og ubegribeligt nok har han, den kritiske, den naturlige og djærve Olsen, ikke villet troe det. Og skulde han nu have indseet det .....? og i sin første opbrusende Smerte ......? maaskee der har været en begunstiget Rival ..... men Onklen da, Justitsraaden ..... og Olsen lade sig vise Døren af ham ......?»

Jeg strakte Haanden ud efter Klokkestrengen, men trak den hurtig tilbage igjen. Der lød Stemmer derinde. Nei, det var hans alene. Men han talte jo høit; sang. Ja, ganske rigtig, — «Trallala, trallalallala» lød det derindefra.

Jeg lagde Haanden paa Dørgrebet, og dreiede om. Døren var ikke lukket. Jeg stod inde i Stuen.

Der brændte en lille Lampe paa Skrivebordet. I en lav Gyngestol under Lampeskjæret, med Ryggen vendt imod mig, sad Palnatoke Olsen og læste i en stor Bog. Den skrøbelige Stol knagede under Vægten af hans svære Legeme. Han trallede Omkvædet paa en Sang, som han pleiede at synge, naar han var oprørt eller oprømt over Noget. Da han holdt inde hermed, læste han Noget op af Bogen, som han holdt foran sig. Det var Holberg! jeg kunde ikke tage feil. Og saa lo han; hvilken besynderlig Latter!

«Olsen», raabte jeg, «hold op! Jeg er kommen for at — for at .....»; her gik jeg istaa.

Han lagde Bogen ned paa Knæet, dreiede sig sindigt om i Stolen, og sagde med den naturligste Stemme af Verden:

«Ih, Godaften, Du brave Svend. Hvorledes kommer Du gjennem lukkede Døre, maa jeg spørge?»

«Du havde ikke dreiet af», svarede jeg. «Olsen, hvorledes har Du det?»

«Godt! Det kan Du jo høre. Men hvad er det for et Bedemandsansigt, Du sætter op?» Her reiste han sig, gik hen til Døren, og dreiede Nøglen om. «Har Du ingen Penge, eller er der ellers Noget iveien?» fortsatte han, idet han tog en Pibe ned fra Væggen, og gav sig til at stoppe den.

Hans fuldstændig naturlige Væsen gjengav mig den Ro og Beherskelse, som jeg vidste, at han selv satte saa megen Priis paa. Jeg lagde min Hat i Sofaen, satte mig selv ved Siden af Hatten, trak en Cigar op af Lommen, tændte den, og sagde med saa rolig en Stemme, som jeg formaaede:

«Hør, Olsen. Jeg er kommen herop til Dig, fordi jeg nu for et Øieblik siden, forresten af et stort Pjattehoved, hørte, at der var overgaaet Dig en stor Forhaanelse iaftes i det Huus, som Du saa ofte fortalte mig, at Du gik til med bevingede Skridt, og gik fra, snart som en Serafimerengel, der spiller Halleluja, snart som en Mismodets Aand i Ligbærerslængkappe. Jeg har villet høre af din egen Mund Bekræftelsen eller Gjendrivelsen af det, der var bleven mig sagt, og saa vilde jeg spørge Dig ....

Den «store» Olsens Øie hvilede paa mig med et udforskende Blik. Jeg følte Blikket mere end jeg saae det, og jeg holdt inde i min Tale.

«Hoho min Bedste! hænger det saadan sammen? Naa, saa det har man allerede fortalt paa Gader og Stræder! Nu ja, jeg tilstaaer, at man var lidt uhøflig imod mig iaftes; men det forstaaer sig, det var min egen Uartighed, der fremkaldte Uhøfligheden. Fiat justitia. Og hvad saa mere?»

«Hvad saa mere,» gjentog jeg, men dennegang fuldstændig bragt i Forvirring ved den næsten spøgende Vending, han gav Samtalen. «Og det siger Du, Du som ....»

«Hør nu, min Dreng,» vedblev Olsen, idet han greb efter Bogen, som han havde lagt bort. «Nu skal Du lade mig være i Fred. Jeg har her taget Holberg for mig, og jeg sidder just lige midt i Henriks store Monolog i Maskeraden, hvor han søger at bringe Leander til Fornuft. Holberg er s'gu dog den eneste danske Forfatter, som man kan have noget Udbytte af at læse. Jeg troer, at jeg før har gjort ham Uret, og denne Uret vil jeg nu af bedste Evne see at gjøre god igjen. Men jeg kan tænke, Du havde ventet at træffe en rasende Roland, som havde udgydt sig i vilde, zerrissene Deklamationer! Bah! gaa hjem min Dreng, gjør ligesom jeg, læs Holberg; eller hvis Du foretrækker Samtidiges Selskab, saa kan Du jo finde Samtidige nok, baade store og smaa Aander paa den Kafé, hvor du pleier at søge. Der kan Du jo saa fortælle, hvorledes din indre Mission hos den store Olsen er lykkedes.»

Jeg saae paa Olsen, tog min Hat, og gik hen til Døren. Jeg dreiede Nøglen tilbage. Olsen sad allerede i Stolen igjen, og havde taget fat paa Bogen.

«Det er umuligt,» raabte jeg. «Du affekterer en Ro, som Du ikke er i Besiddelse af. Du har aldrig før talt saaledes til mig. Du mener ikke, hvad Du siger.

Skjøndt Du aldrig har sagt mig det reent ud, veed jeg dog, hvor alvorligt og dybt Du har været indtaget i den unge Dame. Du har nu opdaget, hvor blind Du var. Alt indeni Dig er blevet saaret — og ikke mindst din Stolthed. Ja see kun paa mig — din Stolthed. Du har jo engang sagt, at der var een Dumhed, der aldrig blev uhævnet, een Ting, som man aldrig maatte tage feil i, og det var i Kjærlighed; thi det viste hen paa en Slappelse i Instinktet, en Brøst i Naturen; og Mangler i Naturen er det, som hævner sig meest.»

Mine Ord foer uden større indre Sammenhæng, men med en stor Overbeviisningens Kraft imod Olsen. Han slyngede Stolen tilbage, sprang hen imod mig, greb mig i Armen, og trak mig tilbage til Sofaen. Derpaa gik han et Par Gange op og ned ad Gulvet, idet han mumlede Noget hen for sig, og standsede endelig foran Sofaen.

«Det, Du siger, er paa en Maade noget Sludder, paa en Maade indeholder det noget Rigtigt. Jeg har sagt dette om Instinktet, og, ja ..... ja, Du har Ret, Du er en brav og god Fyr. Det er min saarede Stolthed, der gjør mig uretfærdig overfor mine Venner. Tak for din Godhed. Ak, var det kun den saarede Stolthed alene!»

Han satte sig ligeoverfor mig, støttede Hænderne paa Knæerne, og saae ned for sig.

Saaledes blev han siddende nogle Minuter. Jeg vilde ikke bryde Pausen; jeg lod mit Øie glide hen over den store, sammenbøiede Skikkelse, henover Bordet, hvor jeg opdagede, at en Tegning efter et græsk Hoved, som havde sin Plads opad Væggen, var borttaget. Jeg var bange for ved mit Blik at røbe, hvad jeg tænkte herom, og jeg lod Blikket søge Gulvet. Der laae Olsens Pibe,

som han havde sluppet. Gløderne var falden ud af Hovedet; i en lang, spiraldreiet Stribe skjød Røgen sig opefter, og da den var kommen indenfor Lampeskjærets Omraade, hvirvlede den ligesom et Møl rundt i hastige Kredse, foer ind under Kuplen, og forsvandt.

«Du kjendte hende jo», begyndte nu Olsen i en underlig fraværende Tone, der ligesaagodt kunde være henvendt til Røgen som til mig. «Du har seet hende, og Du har hørt mine Deklamationer over hende. Smuk var hun, og dog, nej, hun var ikke smuk. Man siger: kold som en Billedstøtte, men disse Billedstøtter, som vi kjende og tilbede som Formens Mesterstykker, dette Marmor, som isner ved Berøringen, det skjuler en Glød, en Rigdom, et Væld af Liv, Lys og Farve, som vi Nutidens Mennesker glemme under Lovpriisning af «Formen». Nei hun var ikke smuk. Hun var kun Form; en Form, hvortil jeg digtede Indholdet, et tomt Rum, hvori jeg lagde Alt, hvad jeg eiede, en Dukke, som jeg gav Sjæl, gav min egen Sjæl, gav Rub og Stub, indtil jeg kun havde en lille Stump nøgtern Fornuft tilbage, som nu kan hviske mig min Dumhed i Øret.

«Jeg veed det godt,» og her hævede han Hovedet og saae paa mig. «Jeg har Ingen at gjøre Bebreidelser undtagen mig selv. Jeg havde selv lagt Planen for mit Liv. Jeg vilde følge det Krav, som Livet stiller til enhver ærlig og dygtig Natur. Jeg vilde gaae min Vei ligeud og buus paa Maalet uden at see tilhøire eller venstre. Jeg vilde ikke, fornægtende mig selv, tjene i de Rækker, der frembyde saameget Talent og saamegen Velvære, men som skjuler over den goldeste Materialisme. For Rakket vilde jeg heller ikke kæmpe. Jeg kunde skjænke det min Sympathi, naar jeg saae det lide af Onder, som Armo-

den og Usselheden paaførte det, men hvergang jeg blev stillet Ansigt tll Ansigt med den klamme, griske Misundelse, der kun vil have, og intet Andet vil, — saa gøs jeg tilbage, og min Sympathi forvandlede sig til Sorg. Jeg saae to Strømninger; den ene glidende jævnt afsted, vogtende ængsteligt over det, den skjulte; den anden trængende vildt paa, for at drive den første ud af sit Leie og selv indtage Pladsen. Ingen af Stederne saae jeg Aanden svæve over Vandene; — og jeg gik midt imellem begge, den allervanskeligste, allerfarligste Vei, snart løftende min Klinge mod En, snart dækkende med Skjoldet for en Anden, efter ringe, men efter ærlig og bedste Evne.

Jeg saae hende, hende, hvem Alle kaldte smuk, hende, hvem jeg burde være gaaet forbi, ligesom man gaaer forbi et smukt Landsted paa Strandveien, med et Øiebliks flygtige Følelse af Behag. Men jeg dreiede af, jeg blev staaende, jeg glemte Veien forud, Reiseplanen, jeg havde lagt. Hinc illæ lacrymæ! — Hvis det ellers er nogen Omtale værd, kan jeg gjerne sige Dig, at jeg gjorde Modstand, tapper Modstand i Begyndelsen. Men hvad, Resultatet blev jo dog det samme. Det Farlige for mig laae i Nyheden af de Omgivelser, jeg nu blev sat ind i. Jeg havde hidtil levet blandt mine Bøger, blandt mine Kammerater, og med min stærke ideelle Trang og Bevidsthed. Jeg havde i en korrekt Følelse af mine Enemærkers Begrændsning med Flid holdt mig borte fra den Grændse, som mit Instinkt sagde mig, at jeg ikke maatte overskride. Nu var jeg paa eengang midt inde i den fremmede Verden. Ja i Sandhed, en fremmed Verden. Jeg vil forsøge paa at beskrive Dig de Indtryk, jeg nu modtog, den Maade, hvorpaa man

kom mig imøde — Katastrofen kjender du jo, idetmindste i det Væsenlige.

Forholdene her i Danmark ere saa smaa, de forskjellige sociale Sfærer ere saa sammenknebne, Modsætningerne derfor saa ringe, at man, naar man taler om «Selskabet» hos os, egenlig ikke kan betjene sig af fremmede Klassifikationer. Det fashionable Liv vilde f. Ex. kke kunne bruges som en Betegnelse for nogen af vore Samfundsgrupper. Lad mig sige, at jeg befandt mig midt i vort intelligente Handelsbourgeoisi med et bureaukratisk Tlsnit, og jeg vil nogenlunde have truffet det Rette. Jeg befandt mig blandt Mennesker, hvem deres uafhængige Stlling i materiel Henseende gav en vis Sikkerhed i deres Optræden. Den megen Omgang indbyrdes gav deres Tone en vis Frihed, der ligestrax overraskede mig, og ligesom lod mig ane Udsigter til virkelig Fordomsfrihed, virkelig Liberalitet. Nu og da samlede en Opdukken af en eller anden æsthetisk eller politisk Notabilitet de forskjellige, spredte Interesser, ligesom en tændt Lygte, der nedsænkes paa Havets Bund, samler for et Øieblik de forskjellige Fisk omkring sig. Jeg mærkede imidlertid snart, at det ligesaameget var det Personlige ved denne Størrelse, som det var den eller de Ideer, han repræsenterede, der bandt Opmærksomheden til ham, og heller ikke var jeg blind for, at Opmærksomheden sløvedes, alt eftersom Nyheden tog af. Enhver vendte efter nogen Tids Forløb tilbage til sin daglige Syssel, og af de Udtalelser, man saa begjærligt havde lyttet til, var der kun hos hver Enkelt blevet et Overtræk tilbage, der for hver ny Stimlen sammen om hvert ny Fænomen blev forøget med nok et og nok et, saa at de Mennesker, jeg omgikkes, efterhaanden i mine Øine blev til et Slags

Kludedukker, paa hvilke jeg da kunde regne mig til, hvilke og hvormange Fænomeners Opdukken Vedkommende havde overværet.

Jeg saae da ogsaa snart, at Størsteparten egenlig ikke vidste noget fra sig selv, ikke havde egne Tanker, neppe egne Ord. Man var kommen overeens om et Slags Frimurersprog, til hvis Oprindelse jeg fandt Nøglen netop i den herskende Mangel paa aandeligt Initiativ. Mændene havde deres daglige Beskjæftigelse, et mere og mindre lukrativt Arbeide ved det store Danaidekar, der saa at sige umuliggjorde ethvert aandeligt Opsving efter Dagens Arbeide. Kvinderne vare kun mindre Udgaver af Mændene heri. Naar man da samledes til Hvile og gjensidig Adspredelse, maatte man ikke have det for besværligt. Og saa var da dette Frimurersprog den allerbedste Væv at slynge Konversationens Traade frem og tilbage paa. I dette Sprog laae Alt; Politik, Skandaler, Æsthetik, Husholdningssager; og den Liberalitet, som strax i Begyndelsen havde overrasket mig, saae jeg nu fremgaae som en Glose i dette Sprog, der kjendte Alt mellem Himmel og Jord, rigtignok kun gjennem Ordlyden — ligesom Liberaliteten selv.

Der var Talent eller rettere Talenter i denne Sfære. Ja, jeg indrømmer det. I Flankerne fandtes dygtige Folk, der kunde have ført an, hvis der i det Hele taget havde været Tale om en fremadskridende Bevægelse. Men Bevægelse i den Retning fandtes der ikke, om der i det Hele taget fandtes nogen Bevægelse. Talenterne havde kastet sig over Smaating, der voxede op til noget Stort under den virtuosmæsige Behandling, der overgik dem. Smaatingene, der vare blevne til store Ting, udøvede en tilbagevirkende Indflydelse paa Talenterne. Disse bleve

til Genier, og Genierne, der maaske vare tyve Aar tilbage for den øvrige Verden, fik i deres egen Sfære en verdenshistorisk Betydning, en Anseelse og en Myndighed liig den, der i en lille Provindsby bliver Borgermesteren til Deel.

Mellem Flankerne og midt i det brogede Virvar af de yngre Herrer og Damer fik jeg nu min Plads. Jeg var Nyankommen og jeg var friskere end Racen i det Hele taget, og gjorde af den Grund lidt Opsigt. Det var tydeligt at mærke, hvorledes Kjedsommelighedens Dæmon lurede i alle Kroge, og de Bestræbelser, man gjorde sig for at holde denne ubehagelige Gjæst udenfor, vare virkelig høist energiske, — den eneste Energi ogsaa, som man i det Hele taget mærkede. Jeg var et af de Offre, som skulde stoppes i Svælget paa denne Moloch, og jeg bragte mig selv som Offer i blind Beredvillighed. Jeg var unægtelig meget indtaget i den unge Dame, hvorom hele Cirklen dreiede sig.»

Her holdt Olsen nogle Øieblikke inde. Han foer sig med Haanden over den brede Pande som for at bortjage de pinlige Erindringer, der paatrængte sig ham, og derpaa fortsatte han mere direkte henvendt til mig:

«Du er endnu Rekrut, min Ven, og jeg spaaer Dig mange Knubs, inden din Exerceertid er ude. Du er gjærende, urolig og higer frem med brav Bestræbelse. Men Du er ikke fast i Sadlen; i en Volte kan Du blive kastet af, og det hjælper ikke at skrige, naar man først ligger paa Jorden. Dog, i hvad Du end gjør, saa begiv Dig ikke ind blandt de Mennesker, i ethvert Fald ikke saalænge dit Hjerte er ubefæstet. Søg hvilket Parti, Du vil, kun ikke dette. Dit Legeme trives blandt disse Folk, din Pung bliver maaskee fyldt, men din Aand bliver gold

og din Hjerne tom og mørk. Du kan lære at rive Vitzmageriets Svovlstikker af og i Sekundet kaste et Glimt over Dig selv og dine Omgivelser, Du kan finde borgerlige Illustrationer til Hofmændenes Liv i Paryktiden, Du kan lære, hvorledes man trækker sine Tanker og Ord over med Aaleskind, Du kan lære mange Krumspring og Hokuspokus, men et Menneske bliver Du ikke, — et Menneske af den Art, som den store Mester Natur i Tidernes Morgen gjorde Udkastet til, og som de store Aander sidenefter have arbeidet paa at fuldføre!

Jeg stod unægtelig i Begyndelsen i Gunst hos Dronningen, hos den Skjønne, hvorom hele Cirklen dreiede sig, og jeg havde Medbeilere her, ligesom (og for en Deel de samme som) jeg havde til den Opsigt, som min første Fremtræden vakte. Jeg vil springe den første Slags over: de er uden Interesse for Dig, ligesom de var det for mig. Men den anden Slags! Ja, for ret at kunne beskrive Dig dem og advare Dig for dem og for hele den Atmosfære, som de fører med sig, og for at holde Dig borte fra Væddeløbet med saadanne Folk for saadanne Tilskuere, maa jeg paapege Dig hele den Grund, hvorpaa deres Existens er bygget. Vor Beaumonde herhjemme kjeder sig. Det gjør den overalt; og overalt vælger den sig Personer eller Ting til at adsprede sig. Disse Personer eller Ting staae naturligviis i et bestemt Forhold til Størrelsen og Karakteren af den Samfundsklasse, der vælger sig dem til Adspredelse. I de store Lande er det store Forfattere, store Lapse, store Duellanter og store Skandaler. Hos os, hvor Alt holder sig paa og under den tvivlsomme Middelvei, vil man ikke adspredes ved det Kantede, det Overdrevne, det Barokke, nej, man vælger det Bløde, det Behagelige, det Glatte

— med en lille bitte Smule Tilsætning af det Ondskabsfulde og en lille «Tanke» af det Ekvivoque.

Nu kan Du selv male Dig en saadan Person, Du kan forestille Dig den demoraliserende Indflydelse, han maa udøve paa vort Selskabsliv, og Du kan endelig tage ham paa Kornet som en dansk Tartuffe, en nordisk Jesuit, hvem man ikke kan forsøge paa at hamle op med uden at gjøre Vold paa sin egen Natur, synde mod sin egen Idee, og drage en stiltiende Anklage over sit eget Hoved, en Anklage, som vil vedblive at mumle længe derinde i Brystet, længe efter at man har vendt den tvivlsomme Valplads Ryggen.

Betingelsen for at saadanne «Selskabsmænd» som disse kunne leve og trives saa godt, som de gjøre, er naturligviis den, at «Selskabet», der søger dem, i sig selv maa have nogle af de Egenskaber, der karakterisere disse. Dette gjælder ikke undtagelsesviis om Mændene. Nei, der er Sider ved vor Dameverden, der falde ind under de samme almindelige Betingelser for «Selskabsherrernes» Existens.

Og nu kan Du jo med din livlige Fantasi forestille Dig en saadan Sammenkomst mellem vor Beaumondes Herrer og Damer, der holdes i Aande af disse selskabelige «gode Hoveder». Ja, disse gode Hoveder! Og blandt dem fik jeg min Plads. Jeg blev indrulleret i denne Trup af finere Gjøglere, hvoraf de ringeste havde de saakaldte Selskabslege under deres Departement, de større, mere betydelige derimod sørgede for Selskabets aandelige Dressur! Hvorledes saae disse Sidste ud? — Fede, glindsende, velnærede, med Godmodighedens Smil svævende om de tykke Læber. Ja, denne evigt uforstyrrelige Godmodighed, et Produkt af aandelig Indolens og den

fineste Beregning! — Hvad lod der sig ikke gjøre og sige med denne bløde Godmodighed, der ledsagedes af en ulastelig Paaklædning, som afviste al Mistanke om Raahed, af en begyndende Embonpoint, der dækkede Aarenes Ungdom og tydede hen paa borgerlige Dyder og alvorlige Hensigter, og som endelig sekunderedes af en Stemme, som aldrig vibrerede under en ærlig Udtalelses fulde Anslag, men altid sukkrede det Ildesmagende, lefledede med det Ophøiede, satte en fad Ordfordreining i en djærv Vittigheds Sted, gjemte, holdt tilbage, og kun befandt sig vel paa det Tvetydiges Grund!

Hvis Du i et saadant Menneskes Nærværelse og ligeoverfor «Selskabet» uforbeholdent vilde sige Din Mening om dette samme Selskab, hvis Du vilde lade din Lidenskab komme til Orde, ikke stikke Noget under Stolen, men gaae buus paa med hele den Indignationens Kraft, der driver Dig frem, ligesom den i sin Tid drev mig frem, veed Du da, hvad et saadant Menneske vilde svare? Han vilde vende sig imod sine Beskyttere og Beskytterinder, tage sit meest godmodige Smiil paa, og sige: «Mine Damer og mine Herrer. Dette unge Menneske har ganske sikkert et vist Talent til at male Fanden paa Væggen. Men bliv kun ikke bange, han mener det ikke saa slemt som han siger. Han har forseet sig paa nogle Smaasvagheder i det menneskelige Samfund, der naturligviis ikke er saa godt, som det burde være; men, som sagt, det betyder Intet. De seer jo, mine Damer og Herrer, hvor sund og blomstrende han seer ud. Saaledes seer ikke en ægte Weltschmerz-Kandidat ud. Det er Overmaalet af den ungdommelige Spændstighed, der slaaer ud i disse Filippica. Tiden og den medfølgende Modenhed vil nok gjøre ham spag, og jeg troer at kunne for-

sikkre Selskabet om, at hans øvrige, ellers meget brugbare Talenter vil en skjønne Dag gjøre ham til et meget brugbart Medlem af vor Midte. —»

«Saaledes vilde et saadant Menneske tale,» sagde Olsen, idet han greb sit lange Piberør, og svippede med Hestehaarsslangen i Luften. «Gjør Forsøget, og Du vil erfare Rigtigheden af mine Ord.» Her legede han atter paa den omtalte Maade med Piberøret, stirrede da stivt ud for sig, og vedblev som henvendt til en usynlig Tilhørerkreds: «Vogt Eder, I Ungersvende, for disse Mennesker, der udvendig ere glatte og pudsede, men indvendig gjemme ..... ja hvad gjemme de? Det, at de saa omhyggelig dæmpe enhver Yttring ned, glatte ethvert Ord over, og barrikadere sig imód ethvert søgende Blik, viser noksom, at de have noget at skjule, som ikke tør komme frem for Dagens Lys. — Dette «Noget», som de søge at unddrage fra enhver Forskning, maa da enten være det, at der i Virkeligheden Intet findes derinde; eller det maa være, at deres Indre er fuldt af Drifter, der staae i saa skjærende Modsætning til den Overflade, de til daglig Brug fremvise, fuldt af Ting, som, hvis Vrangen en skjøn Dag blev vendt ud paa disse Mennesker, vilde som et Medusahoved jage hele den beskyttende og beundrende Mæcenasflok paa Flugt!»

Olsen havde reist sig. Han gik frem og tilbage i Værelset, standsede da ved Reolen, drog Noget frem, der var stukket ind mellem Bøgerne, og nærmede det henimod Lampeskjæret. Det var Tegningen efter det græske Hoved.

»Jeg syntes engang at det lignede hende, og Ligheden er der endnu — Ligheden efter Linier og Streger. Over Alt det, som jeg om Aftenen ved dette mit Bord

har skrevet til, sunget for og tænkt om dette Ansigt, kan jeg nu slaae en tyk Streg, og Hovedet vil jeg forære Dig, og Du kan nedenunder sætte den Paaskrift som paa gamle Kobberstik: Idealt Hoved af en kvindelig Figur. Du idetmindste veed saa, hvad det betyder. Og kunde Du saa engang med Tiden finde Dig en lille Fæstemø «udenfor Kredsen», fra Læsø eller Anholt eller saadan en anden øde Ø, saa vilde Du glæde din gamle Ven Olsen, foruden at Du vilde gavne Dig selv.»

Her stak Olsen Tegningen ned i Sofaen bag min Ryg, klappede mig paa Skuldren, og vedblev·

«Jeg gjentager det, jeg har Ingen at rette Bebreidelser imod undtagen mod mig selv. Jeg søgte derind, hvor jeg vidste, at jeg ikke hørte hjemme; jeg lod mig henrive af en Dukke, og jeg bøder nu med Rette derfor. De franske Forfattere have saa travlt med at advare de unge Mennesker mod «Marmorkvinderne» og den Sfære, der omgiver dem. Noget saa Raaddent som denne Sfære kjende vi heldigviis ikke i vor lille Provindsstad; vore unge Mænd kunne ikke i deres Udskeielser skrive deres legemlige og sjælelige Ruin paa det Pikant-Forførendes Regning i vort «vie brûlée». Men naar vore Fædre som ægte kortsynede Jeronimi glæde sig over, at de Sønner, der blot have nogenlunde sund Selvfølelse, ikke herhjemme ere underkastede de Farer og Fristelser, som have faaet Bugt med saamangen brav Svend derude i Kulturens store Knudepunkter, saa kunde der dog maaskee til Gjengjæld komme Folk, som vilde paastaae, at der her hos os gives Farer for Gemytet, for Naturens Heelhed, for Sjælens Opsving, for Villiens Energi og det ægte Mandiges Spændkraft, Farer, som det store Fleertal vel neppe engang kalder for Farer, uagtet Enhver vil

kunne see, at vor Ungdom er stærkt paa Vei til at blive en blaseret Ungdom, en daadløs, lidenskabsløs, begeistringsløs Ungdom, der hverken føler sig kaldet til at være Aandens Riddere i det Videnskabelige eller Armens Riddere i det Korporlige, men som nydelsessyg uden Opfindsomhed i Nydelserne, lad og magelig i Alt undtagen i at repetere Saisonernes Adspredelser, ugalant af Natur men kourtiserende af Lediggang, slaaer en Kreds omkring vor Dameverden, og modtager gjennem denne hele sin aandelige Form, hele sit Temperament, sine Planer, sit Maal, sine Idealer . . . .

«Hun havde ingen Lidenskab; hun havde ingen Overbeviisning, og hun nærede ikke Ærbødighed for Noget. For klog til at lægge især denne sidste Egenskab tydeligt for Dagen, søgte hun ved Stumperne af sin Dannelsesanstalts Kundskaber at bevare Skinnet af idetmindste at være hvad man kalder «med», overalt hvor Konversationen bragte Dagens Spørgsmaal paa Bane. Hun tog ogsaa Parti, og kunde ofte synes varm enten for eller imod en Sag, men denne Varme frembragtes egenlig kun for yderligere at drive Dampen op hos hendes diskuterende Omgivelser. Blev en Idee, et Princip angrebet paa en blot nogenlunde komisk Maade, gav hun sit, altid reserverede, Bifald tilkjende, et Bifald, hvis Reservation svandt ind i Forhold til den omhandlede Idees Betydenhed og Størrelsen af den komiske Virkning, som Angriberen frembragte. Den Gunst, som jeg i Begyndelsen nød hos hende, havde netop sin Grund i, at jeg, trods min bedre Overbeviisning, kunde lade alle ophøiede og store Ideer passere en latterlig Revue for hende. Hendes Bifald, lidt fiint anbragt Virak fra den Skjønnes Læber, ansporede mit epigrammatiske Vid, indtil — hun blev

kjed af mig, og indtil jeg lærte hende rigtig at kjende; men da var jeg allerede saa optrevlet, havde allerede bragt min egen Overbeviisning saa mange Offre, at jeg havde faaet det Knæk — som jeg aldrig forvinder.

Jeg følte, at det Oprindelige i mig langsomt udviskedes under hendes Behandling. Men jeg var for svag til at staae imod. Jeg saae først altfor seent, at den overordenlige Sikkerhed og Overlegenhed, hvorpaa hendes Koketteri hvilede, og som jeg i Begyndelsen tilskrev noget virkelig Stort i hendes Natur, kun havde sin Betingelse i det fuldstændig Golde og Tomme i hendes Indre. Jeg var for ungdommelig varm overfor mine Ideer til at ikke det Kolde hos hende skulde gjøre mig usikker, og medens jeg bestandig digtede nyt Indhold ind i hende, forblev hun staaende uforandret i sin hele Oprindelighed, med sine smaa Interesser, sin snevre Horisont, sin Pynt, sin kvindelige Forfængelighed, sine Sladdersøstre og — hele den mandlige Tilbederkohorte, der samtidig frygtede mig og trak paa Smilebaandet ad mig.

Min Ven, jeg vil nødig dvæle for længe ved dette Kapitel. Da det endelig gik op for mig, hvorledes min Stilling egenlig var, da fandt jeg mig saaledes vævet ind i hele dette Liv, som næsten var blevet mig en anden Natur, at det forekom mig, som om jeg aldrig skulde slippe ud deraf. Min ideelle Begeistring var næsten vandet ud, mit Indre optrevlet, mit Syn paa det Store var bleven svækket, mine Planer var skrumpede ind, og jeg følte nu med mig selv, at jeg vilde ende som en af disse Fabrikanter af Livets unyttige Nips, en stakkels obscur Theateranmelder, en journalistisk Ubetydelighed med forslidte Vittigheder og en elastisk Samvittighed, — hvis jeg ikke tog en kraftig Beslutning, og

med eet Ryk bragte mig ud af den magiske Kreds og langt bort fra selve Kulisserne for denne pjankede Vaudevillescene. Jeg mindedes en ung Billedhugger, som jeg en Tid havde boet sammen med. Han havde virkelig oprigtige Hensigter overfor sin Kunst. Under Trykket af fattige Kaar, og under en ærlig Følelse af alle en ung Kunstners Mangler og Ufuldkommenheder, arbeidede han ivrigt og lidenskabeligt efter de store Forbilleder og henimod det høie Maal, som Plastiken maaskee mere end nogen anden Kunstretning hævder for sine Dyrkere med strenge og alvorlige Fordringer. Jeg stolede saa ubetinget paa hans Energi og Begeistring for Sagen, at jeg slet ikke vilde troe mig selv, da jeg opdagede forskjellige Kjendetegn paa mindre Flid og Alvor hos ham. Snart løiede han ganske af, og da jeg nu meente i Overeensstemmelse med hans Alder, at det var det Stadium, han var indtraadt i, som for de fleste unge Mennesker mellem atten og nogleogtyve Aar kan drage saa forskjellige Konsekvenser efter sig, saa meddeelte jeg ham min Mening som den Ældre om dette vanskelige Stadium. Jeg havde imidlertid ikke truffet den rette Side af Sagen. Hans Efterladenhed om Dagen, den indtrædende Mangel paa Alvor og Interesse, som han røbede i vore Samtaler om Kunst, hans betydelig forbedrede Toilette, og hans hyppige Udebliven om Aftenerne fra vore fælles Maaltider skyldtes ikke de Adspredelser og det Selskab, som jeg havde forestillet mig. En Dag, da jeg kom hjem, og aabnede Døren ind til det Værelse, som han brugte til Atelier, blev jeg meget overrasket ved at træffe tre Damer, en ældre og to unge, som jeg da blev forestillet for med en heel Deel Forlegenhed fra min unge Vens Side. Den ene af disse unge Piger var ganske smuk,

smagfuldt klædt, og hvad man saadan pleier at kalde «opvakt».

Min stakkels Ven var aabenbart meget indtaget i hende, og hun morede sig aabenbart meget over ham. Der blev gjort Løier ad Alt, hvad han fremviste; hans større støbte Arbeider, hans Skitser i Leer, hans Tegninger og Kompositioner, Alt maatte holde for. Den unge Dame meente, at det dog i Grunden maatte være kjedeligt saaledes at staae og ælte de Dukker sammen. Ja, hvis han endda kunde modellere saadan en lille Abekat eller hendes Hund! Og saa kaldte hun paa en lille skaldet Mynde, der løb omkring med et Fløielstæppe over sig. Hunden blev sat op paa en Stol, en paabegyndt Figur blev revet ned og æltet sammen, og Modelleringen af Hunden begyndte. Imidlertid morede de unge Damer sig med at rulle Leerkugler, som de afvexlende kastede paa hinanden, paa «Tanten», paa Hunden og paa Kunstneren. Da man var kjed heraf, blev min unge Vens store Fotografier efter antike Statuer tagne frem. De mandlige Figurer iblandt disse bleve ihast fjernede, og de kvindelige saae man kun paa, forsaavidt som de vare i Drapperi. Et lille Udvalg af disse sidste blev stillet op, og nu begyndte der en Kritik over dem, ledsaget af Forslag til Forandringer og Forbedringer, der mildest talt viste, at de unge Damers Sands for det Antike ikke just var saa stor som deres Sands for det Moderne.

Den stakkels Billedhugger! Han hverken saae eller hørte, men loe med ad alle Dumheder. Det var en Ynk at iagttage, hvorledes den Skjønne legede med ham, hvorledes han var forlegen over, at hans Værelse kun indeholdt Kunstværker, og ikke Spilledaaser eller forgyldte Speile, hvorledes han med Begjærlighed greb Opfordrin-

gen til ikke at forsømme Aftenselskabet, og hvorledes han ved Damernes Bortgang i en latterlig Stilling med Haanden paa Hjertet takkede for Besøget, og lovede, ikke at forglemme at modellere den omtalte Tobaksæske til Hr. «Agenten».

«Var hun ikke smuk?» udbrød han, da vi var bleven alene. «Aa jo», sagde jeg. «Hvem var ellers de Damer?» — «Det er den Familie, som jeg i den senere Tid er kommen meget hos, Agent Ds.»

Han kunde ikke finde sig i den Kontrol, jeg søgte at underkaste ham, og han flyttede. Der gik en lang Tid, hvor jeg ikke saae noget til ham. Saa kommer jeg tilfældigviis op et Sted ved Volden med en af mine Venner, som vilde see paa Leilighed. Vi bliver viist hen til en Dør, banker paa, og da Ingen svarer, lukker vi op og gaaer ind i Værelset. Det var fuldt af smaa Vaser, Cigaretuier, Nisser, Hunde etc. i vaadt eller brændt Leer. Henne ved det aabne Vindue stod — min forrige Kontubernal. Han saae med et underlig fraværende Blik udover Voldens Træer, rullede mekanisk Leerkugler mellem Fingrene, og kastede dem ud efter Spurvene. Da han gjenkjendte mig, gjorde han en Bevægelse som for at løbe ud af Stuen. Jeg rakte min Haand ud imod ham. Han undveg den. Jeg spurgte, hvorledes han levede. Han svarede mig ikke. Jeg spurgte, hvad han bestilte. Han svarede: «Jeg gaaer paa Porcellænsfabrikken!»

«Det var iaftes», sagde Olsen, idet han vendte Ryggen til mig, og trommede med Fingrene paa Bordet; «det var netop paa Veien hen til det omtalte Selskab hos Fru B., at jeg saa levende mindedes denne Episode med den stakkels Billedhugger, som jeg her har meddeelt Dig. Værelset med hele sit Udstyr, den underlig fraværende

Skikkelse, der trillede Leerkuglerne mellem Fingrene, Ordene: «Jeg gaaer paa Porcellænsfabrikken», Alt tilsammen frembragte en egen kvælende Fornemmelse hos mig, da jeg gik op ad Trapperne i det rige, elegante Hus. Jeg bestemte mig til at bryde med det Hele, ligegyldig paa hvilken Maade. Hvad jeg sagde til hende gjentager jeg ikke. Det blev sagt til hende i Eenrum, og det bliver mellem hende og mig. «Skandalen» derimod, den kjender jo hele Byen idag, og godt og vel var det, at jeg fremkaldte den midt i hele Selskabet og netop med Den af det hele Slæng, som jeg havde den største Regning at opgjøre med. Derved har jeg brudt Broen af bag mig. Jeg er tilfreds med mig selv — for første Gang i lang Tid.»

Olsen vendte sig atter imod mig, greb min Haand, og trykkede den med usædvanlig Varme.

«Jeg har holdt mig noget borte fra Eder i den senere Tid, og hvad jeg her har sagt Dig iaften er vel derfor kommet Dig noget fremmed for. Du havde vel ikke anet, at jeg var kommet saa dybt i det med disse Mennesker, og Du havde sagtens heller ikke ventet Dig Udfaldet, saaledes som det blev. — Hvad jeg nu vil gjøre? Jeg vil bort, bort fra disse Gader, der minde mig om disse Mennesker. Hvortil fik jeg disse svære Lemmer, disse Arme og Hænder! Det er jo tydeligt nok, at Naturen oprindelig har slaaet mig til Ridder af det Arbeide, som den «finere» Portion har behaget at kalde det «grove». Hvis jeg havde været i Besiddelse af disse lykkelige Talenter, der jo forresten ofte kunne gjøre Folk ulykkelige nok, saa havde jeg heri havt en Tilflugt. Jeg kunde maaskee have digtet, malet eller musiceret mig ud af det, der nu knuger mig og gjerne vil trykke mig til Jorden, om det kunde

faae Lov. Men Du veed selv, at jeg ikke er i Besiddelse af nogen saadan lykkelig Gave. Dersom jeg nu vilde følge min Attraa, og lukke mig inde her i Byen paa mit Værelse med mine Bøger og mine Tanker, da vilde jeg, uden tilstrækkelig Afløbsstrøm for min Skuffelse, mine Selvbebreidelser og min Sorg, meget snart opbruge den Rest af Modstandskraft, jeg endnu formaaer at bekæmpe min Bitterhed med; og saa Farvel, Olsen! Men jeg vil ikke bukke under. Talentet, der maaskee kunde skaffe mig Befrielse, har jeg ikke; men disse to Arme, dem har jeg, og de pege hen for mig paa et møisommeligt og haardført Liv, som ogsaa gjemmer en Befrielse i sig, og som maaskee, naar Alt kommer til Alt, er en ærligere Maade at slippe ud af Klemmen paa end ved at skrive en Roman eller komponere en Symfoni. Jeg har idag ordnet mine Sager. Imorgen reiser jeg op til det yderste Thule. Jeg vil kjøbe mig et Huus og en Baad i Skagen, og blive i mine Forfædres oprindelige Spor. Jeg veed Alt, hvad Du vil sige, men afbryd mig ikke. Min Beslutning er tagen og staaer fast. Lad os gjøre Pinen saa kort som mulig. Min Seilbaad dernede ved Stakaderne forærer jeg Dig. Og nu Levvel! Du skal være Den, der hører noget fra mig». Med disse Ord tog den store Olsen mig blideligt ved Armen, og ledsagede mig hen til Døren. Ude paa Gangen trykkede han min Haand heftigt, gik derpaa tilbage i sin Stue, og dreiede Nøglen om.

Forvirret, uden ret at kunne fatte hvad der var skeet, kom jeg ned paa Gaden. Jeg gik over paa det andet Fortov, og kastede et langt Blik op til Vinduerne paa fjerde Sal. Omridsene af min Vens kraftige Skikkelse kom og forsvandt mod Ruderne. Pludselig blussede et klart Skjær op i Værelset, flammede en Tid lystigt, og

sank derpaa atter tilbage. «Der gik Alt, hvad han havde skrevet til, sunget for og tænkt om dette Ansigt» sagde jeg uvilkaarligt og saae ned til Tegningen efter det græske Hoved, som han havde stukket mig under Armen, da jeg gik deroppe fra.

II.

Distancepunktet findes paa Skagen.

Der var næsten gaaet et Par Uger siden mit Besøg hos Olsen hiin Aften. Anden Dagen efter havde jeg været derude, men fundet Døren lukket og paa Brevkassen en paaklistret Seddel med et stort: Bortreist. Jeg forhørte mig hos Værten; Olsen var ganske rigtig reist, og nu skulde Værelserne i Avisen. I en underlig blandet Stemning tog jeg ivrig fat paa mine Beskjæftigelser, undgik mine Bekjendte saameget som muligt, og ventede nu kun paa det lovede Brev. Men som det saa ofte gaaer, naar man i en vis Tid udover det Sædvanlige har været spændt paa en Ting uden at faae sin Venten tilfredsstillet, kan man pludselig slaae over som i en Slags Ligegyldighed. Dette blev Tilfældet med mig. Jeg ventede og ventede med næsten febrilsk Utaalmodighed paa at høre Noget fra min Ven, der med saa særegne Motiver for sin Bortreise var brudt saa hovedkulds op. Jeg var næsten syg efter at faae at vide, hvorledes han følte sig tilmode i sit frivillige Exil, hvorvidt han heelt eller deelviis havde sat sin Bestemmelse igjennem, hvilke Stemninger han var underkastet, hvorledes Omgivelserne indvirkede paa ham o. s. v. o. s. v. Og da nu den ene Dag gik efter den anden, eensformigt

og trægt, uden at bringe de ønskede Oplysninger, saa slappedes pludselig den ophidsede Spænding, hvori al denne Venten havde sat mig; Olsen og Skagen og Brev og hans melankolske Meditationer drev ud i det taagede Fjerne; jeg søgte atter nogle Kammerater, med hvem jeg idetmindste gjorde Forsøg paa at faae mine ledige Timer til at gaae. Ifølge et vist barnagtigt Egensind lukkede jeg ikke længer min Brevkasse op, ja saae ikke engang til den, naar jeg om Aftenen kom hjem. Jeg søgte herved at forekomme de stadige Skuffelser, jeg i Begyndelsen havde lidt i denne Henseende. Jeg søgte yderligere at bilde mig selv ind, at det i Grunden var mig ligegyldigt, hvorledes det stod til med den «store» Olsen, — da stak Postbudet mig en Aften et Brev i Haanden, just som jeg stod i Begred med at gaae ud ad Gadedøren. Jeg saae paa Udskriften. Det var Olsens Haand. Mit Hjerte kunde ikke have banket stærkere, om Haanden havde været en Dames. At løbe op ad Trapperne, tænde Lampen paa mit Værelse, og sætte mig ned ved Bordet, var et Øiebliks Sag. Brevets Poststempel lød paa Skagen. Det var dobbelt frankeret; en hel lille Pakke. Jeg rev Konvolutten af, og idet Mindet om min Ven, hvert Ord, han havde sagt hiin Aften, hvert Minespil, der ledsagede hans Ord, atter stod levende for mig, begyndte jeg Læsningen af den Landflygtiges Brev.

«Du maa vel troe, min brave Ven og forhenværende Vaabendrager, at jeg er forulykket underveis i de vrede Bølger, og nu ligger som et afpillet, oversandet Vrag paa den øde Strand. Vrag! ja maaskee. Dog nei, jeg vil ikke indføre mig i en saa hypokonder Skikkelse for Dig, uagtet mine Undskyldninger for min lange Taushed maaskee derved vilde faae større Vægt. Lad mig strax

simpelthen sige Dig, at jeg vilde samle mig lidt sammen inden jeg gjorde Dig mine Meddelelser. Derved, indsaae jeg, vilde min Fremstilling vinde i Anskuelighed; det kjære, selvbehagelige Jeg vilde blive holdt lidt tilbage, — og hermed kunde baade Du og jeg være tjent.

Jeg kom herop — ja vendt lidt, denne min Opkomst maa have et Kapitel for sig selv.

Altsaa:

Første Kapitel.

(Omhandlende hvorledes forhenværende Hr. Kandidat Olsen og nuværende Torskefisker Olsen foretog en Reise fra Kjøben- til Fredrikshavn og videre til Skagens By.)

Det var Eftermiddag. Dampskibet, der burde have gaaet, gik ikke. Solen derimod gik — nemlig ned, og jeg selv gik ogsaa ned, idet jeg fra Knippelsbro langsomt firede mig selv ned ad Landgangsbrædtet til en af Kvaserne, og derpaa vendte mig om og saae paa, hvorledes mit Tøi, mine Kufferter, min Seng og en Komode, kom samme Vei bagefter. Den gamle, ærværdige, ormstukne Knippelsbro med sine melankolske Træguder paa Søiler, der vare stivede af baade for og bag, med sin travle Færdsel af Børsjagere, med sine underminerede Grundpiller, med den rivende, hvirvlende Strøm, som dybt nede skød og trængte sig frem mellen Pælene, den gamle, nervøse, rystende Bro dannede de sidste og i mange Henseender symbolske Kulisser for den Scene, jeg nu stod i Begreb med at forlade. Saa Farvel da, Scene og Kuliser! Farvel, Du gamle, rystende Bro, der rager mørk og uhyggelig med dine Søiler op imod den nedgaaende Sols røde Skjær. Var Du endda Bro mellem dette gyldenrøde Skjær og den nøgterne Virkelighed, der har bygget Dig op og som daglig tramper henover Dig! Men

en saadan Bro gives ikke, ligesaalidt som der gaves en Bro mellem den rige Mand og ham i «Abrahams Skjød». Tilbederne af det flammende Skjær, der Morgen og Aften tændes for Alle, men kun dyrkes af de Indviede, de stumme Andægtige, hvis Maal bestandig ligger langt, langt borte, derude hvor det flammer og lyser, de ere ved et svælgende Dyb adskilt fra dem, hvis Trin nu for sidste Gang gjenlyde over Hovedet paa mig, medens uafbrudte Sætninger og Ord naae ned til mig paa Kvasens Dæk og belære mig om, hvor udstrakt, hvor ufarbart det «svælgende Dyb er befæstet».

Skipperen er bleven opholdt, siger han. Men nu skal det ogsaa gaae raskt; Strømmen og Vinden er sydlig, vi ville faae den bedste Leilighed af Verden; bare ikke utaalmodig. Og saa falder da Varpet pladskende i Vandet; den lille Dampbaad faaer os paa Slæb, og afsted gaaer det ud gjennem Havnen, hvor det tilstundende Tusmørkes blaalige Skygger allerede have begyndt at lægge sig over Bygninger og Skibe, og hvor Kragerne med enkelte hæse Kvæk trække over ad «Holmen» til fra deres forskjellige Exkursioner omkring paa «Byens» Enemærker.

Den lille vigtige Dampbaad forlader os, stikker Trossen fra sig, som det hedder, og piber ad os ligesom en kaad Skomagerdreng. Ja pib Du kun, og skjul Dig kun mellem de store Skibe derude paa Rheden. Mig rører hverken Haandklap eller Piben mere. Usigelig vel tilmode føler jeg mig her ude paa Søen; «ich hab' mein Sach' auf Nichts gestellt», og nu huler Seilet sig under Vindens Aande, Bom og Stag krummer sig, «Batteriet» er passeret, vi sløre slingrende afsted, slæbende den pjadskende og dandsende Jolle efter os i Kjølvandet; det var, som om en Byrde faldt fra mine Skuldre, en Haand drog sig

bort fra mine Øine. Jeg sender et, men ogsaa kun eet langt Blik ind imod Byen. Indhyllet halvt i Aftenens Skumring, halvt i Skorsteensrøg ligger den som en blaasort, langstrakt Masse, og gjør de sædvanlige Aftenforsøg paa at lyse sig op. Et for et springe de smaa Glimt frem af den mørke Masse; men det hjælper ikke, idetmindste ikke herude for os, os Søfolk. Lige tæt, mørk og trist ligger den bag Skibsmasterne med sine Kirkespiir. Glimtene derinde blive svagere og svagere; Spirene ere allerede forsvundne, Masteskoven bliver en uformelig Klump, — og saa staaer jeg da paa den Frederikshavner Fiskerkvases Dæk alene med mig selv, uden noget Spøgelse af en By bag mig, men med et lyst Skjær foran mig i den nordlige Horisont, og en Mand kommer hen til mig, og rækker mig en Flaske og siger: «Tag Dem en «lille En» paa lykkelig Reise!»

Jeg er ikke saa ene med mig selv, som jeg strax troede; og hvem veed, maaskee er det godt saaledes. Foruden Skipperen (der endda ikke er saa taus som jeg fra først af formodede) og den gamle Frederikshavner, der i sin Person forener Kokkens, Matrosens og Dæksdrengens forskjellige Gjerninger, er der endnu en Pasageer ombord. Det er ham, der rækker mig Flasken, ham, som jeg nu faaer at vide, har tiltalt mig en to—tre Gange, uden at jeg har hørt det, og som har faaet dette snedige Indfald med «Ægte gl. St. Croix Rom» som Introduktionsmiddel.

Det er en snurrig, men brav Fyr. Den Samtale, der falder mellem os, efterat Bekjendtskabet er bleven stiftet igjennem de flydende Varer, er til en Begyndelse saaledes:

«Naa saa De gaaer med os til Frederikshavn?»

«Ja, jeg er saa temmelig nødt til det, eftersom jeg

ikke troer, og da heller ikke haaber, at vi anløber andre Steder underveis.»

«Ha, ha. Det er s'gu ikke saa ilde. Med Forlov at spørge ellers, hvad Slags .... Jeg mener .... er det saadan en Profession De reiser paa ....? Ja for jeg er nu Snedkersvend, skal jeg sige Dem!»

«Naa. Ja jeg er Fisker.»

«Er De Fisker?»

«Ja, fra det Øieblik vi gik fra Knippelsbro betragter jeg mig som saadan.»

«Uh. Det er nok en egen Slags Fisker. Ja ja, hver sin Lyst, sa'e Vintapperen. Jeg turde ellers nok lægge Bismer til, hvergang de solgte Fisk. Skaal!»

Jeg maa ellers paa Forhaand sige, at det ærgrer mig lidt, at min aabenhjertige Meddelelse bliver modtaget saaledes, saamegetmere som jeg virkelig troede at have jaget de sidste Rester af den forhenværende Kandidat paa Flugt.

«Ikkedestomindre», fortsætter jeg, «kan jeg forsikkre Dem om, at jeg tager til Skagen for at blive Fisker.»

Den Fremmede seer et Øieblik paa mig, derpaa giver han sig til at fløite ganske svagt, og siger saa i en lidt forandret Tone:

«Godt. Det er en anden Sag. De gaaer til Skagen, fordi det nu morer Dem at fiske. Jeg gaaer tilfældigviis ogsaa til Skagen, men det er paa Akkord-Arbeide ved Fyret. Jeg troede ellers, at vi kunde have slaaet vore Pjalter sammen, men nu seer jeg nok, at De er en Klophammer, medens jeg er et ganske simpelt Vridbor.»

Uden egenlig ret at være klar paa Forskjellen mellem de to Begreber, forsikkrer jeg ham, at han for «Klophammerens» Vedkommende tager feil; vi kan tvertimod meget godt gjøre hinanden Selskab. Og saa sætte vi os ned

paa Halvdækket agterude, og ryge og passiare sammen. Skuden løber rask for Veiret med sin Bredfok til og med Bommen heelt affiret. Det er næsten mørkt; den tredobbelte Bestillingsmand pusler forude ved Kabyssen; Skipperen staaer tilrors, smaanynnende, vendende Skraaen i Munden med et eiendommeligt lille Smæk med Tungen, og spyttende nu og da ud over Rælingen. Lampen foran Kompasset i Nathuset er tændt. Ved det rødlige Skjær seer jeg min Reisefælles Ansigt. Det er et aabent, raskt Ansigt, en Smule huult under Kindbenene, med en kort, afstumpet Næse, en bred Mund med et kommende og gaaende skalkagtigt Træk ved Mundvigene, under Hagen et stridt, fremadkæmmet, saakaldet «Skomagerskæg», livlige, klare Øine under meget lyse Øienbryn; et ret karakteristisk Ansigt, efter hvilket jeg anslaaer dets Eiermand til at være midt imellem de Tredive og de Fyrre, og til just ikke altid at have brugt Høvlen i et kjøbenhavnsk Værksted.

Min Antagelse i saa Henseende bekræfter sig længere henne i vor Samtale. Jo mere Ensomheden, Søernes Skvulpen og Vindens Nynnen opfrisker Erindringen hos mig og derved gjør mig adspredt og taus, destomere meddeelsom synes min Reisefælle at blive.

«Hør», siger han, idet han vist for tyvende Gang stopper og tænder sin Pibe. «De maa ikke tage mig det fortrydeligt op, men jeg har en Formodning om, at De vist for ganske nylig har faaet saadan hvad man kalder en Knast for Stemmejernet, og ikke kan komme videre ad den Vei. Jeg har lagt Mærke til Deres Udtryk, lige fra det Øieblik De kom ombord, og jeg kjender nok det, naar man seer saadan ud af Øinene. Og nu denne Historie om Fiskeriet paa Skagen! Ja, De maa virkelig ikke blive vred over min Dristighed, men jeg har vænnet

mig til at sige saadan alt hvad der falder mig ind, og De er jo hellerikke storagtig og vil nok høre paa mig. Seer De, jeg kjender Verden. Jeg kjender dem, alle disse Tyveknegte og Hallunker, baade Hanner og Hunner, og jeg har i mine tidligere Dage faaet adskillige Gange paa Sømho'derne, fordi jeg har troet disse velsignede Medmennesker for godt. Men nu er jeg bleven hvad min Vært, Bogbinderen i Wien, kaldte for en «Philosof», og jeg har mine egne Theorier, og jeg lader mig ikke narre mere. — Hvad der nu end maatte være gaaet Dem paatvers, saa kunde det maaskee interessere Dem at høre, hvorledes det er gaaet mig. Jeg er født i Kjøbenhavn. Mine Forældre var begribeligviis fattige Folk, og begribeligviis var vi en heel Flok Unger. Der er kun meget Lidt og altid det Samme at fortælle om saadan en Barndom. Min Fader var vist en meget flink Arbeider, men engang imellem, naar der ikke var noget Arbeide at faae, saa tog han sig en Taar over Tørsten; det blev efterhaanden til en Vane hos Manden, vi Børn fik Prygl, Moder søgte at holde Stumperne sammen om os, men skidt gik det, indtil endelig min Fader faldt ned og brækkede Benet, og saa døde han. Da min Moder var bekjendt som en stræbsom Kone, saa var der naturligviis snart En, som gjerne vilde have en saadan Kone. Naa, saa fik vi da en Stedfader, og saa blev min ældre Broder og jeg smidt ud af Huset. Hvad der blev af min ældre Broder veed jeg ikke. Jeg selv kom paa et Snedkerværksted, og der passede jeg da Liimpotten og fik Tamp af Mester, indtil en af Svendene, der altid havde holdt af mig, skulde ud paa Vandring. Jeg stak afsted med ham, og efter mange Bryderier kom vi til Berlin, og fik Arbeide paa et stort Værksted der. Det var i Som-

meren 1847. Jeg var kun en femtenaars Dreng, men jeg gik for at være flere Aar ældre. Papirer havde jeg rigtignok ingen af, men jeg har altid været rap paa Kløerne, og da jeg fortalte, at min Vandrebog var bleven borte underveis, og da jeg strax pryglede den Svend, der skjældte mig ud for Dreng, saa fik jeg Lov til at gjøre Svendestykke, og saaledes blev jeg Svend paa Tydsk.

Sproget lærte jeg snart saa nogenlunde, og paa den Maade var vi kommen et godt Stykke over Nytaar 48, da jeg en Lørdagaften, medens jeg var paa Veien hjem til vort Logis fra den Bierkneipe, hvor vi Svende søgte, blev anraabt af en Dame, der løb ligesaa stærkt, hun kunde, forfulgt af en Officeer i Uniform. Hun greb min Arm, skreg nogle Ord, som jeg rigtignok ikke forstod aldeles, men hvoraf jeg nok kunde fatte Meningen, og just som Officeren kom henimod os, fik hun en Port aabnet og var væk. Den militære Don Johan, der nok var drukken, efter hvad jeg kunde see, vilde ind ad Porten, men jeg sprang imellem, og bad ham reise Fanden i Vold. Han tog fat i mig, og jeg igjen i ham. Nu kom der nogle Folk til, men ligesom jeg allerbedst forsøgte at forklare, hvad Stensliberen havde i Sinde, rev han sin Sabel op, og slog mig oven i min Kaskjet, saa at jeg tumlede om paa Fliserne. Jeg var nok lige paa et hængende Haar ved at blive indskrevet i den store Vandrebog ved den Leilighed. Da jeg lang Tid efter kunde begynde at sandse igjen, traf jeg mig i mit Logis hos min Landsmand, der tilfældigviis var kommen den samme Vei, og havde fundet mig saa ilde tilredt i Hænderne paa nogle Berlinere, som ikke vidste, hvad de skulde gjøre med mig. Der havde nok været stor Allarm, efterat jeg var falden omkuld. En Patrouille var kommen til, og

havde befriet Officeren. Mig vilde Ingen have at gjøre med; de troede nok, at jeg var død, og godt var det, at min Landsmand var kommen til. Forresten var han nu ligesom halvtosset, og alle de tydske Svende, der kom op paa vort Kammer, var ligesom han. De skreg og drak Øl over en lav Sko. Jeg spurgte, om det var Helligdag, men de svarede, at det var Revolution. Med mit Hoved indbundet i et Haandklæde fik de mig trukket med hen paa en Kneipe, hvor der var fuldt af Svende og Studenter. Der blev jeg formelig viist frem. De kaldte mig for «Bruder» og «Martyr», og saa raabte de «Freiheit» og «Rache». Jeg var heelt benauet af al den Spektakel, og jeg følte mig ganske syg og mat endnu. Men jeg fik Øl at drikke, og da det nu gik op for mig, at her maaskee var en Leilighed til at kløe Officeren eller en anden Militær af, saa brølede jeg ogsaa med af fuld Hals, saa at mit Saar i Hovedet sprang op, og Blodet fløđ mig ned ad Kinderne. Nu blev det reent galt. En stor, stærk Svend tog mig paa Skuldrene. En Student stak mig en lang Rytterpistol i Haanden, og sagde, at den var ladt, jeg skulde bare skyde den af, naar det gik løs. Naa, tænkte jeg, her bliver nok ordenlig Mudder. Jeg sad paa Skuldrene af den lange Berliner, og nu gik det ud paa Gaden med hele Følget bagefter, og Flere og Flere kom der til, Alle med Geværer og Sabler og store Stokke, og en Fane havde vi faaet i Spidsen — De veed nok, den «schwarz-roth-goldne» —; jeg sad godt, hvor jeg sad, og passede blot paa at holde Ligevægten, og saa snærede jeg Klædet saa fast, jeg kunde, om Hovedet. Blodet vilde jeg gjerne have visket af Kinden og Halsen, men da jeg prøvede derpaa, raabte der strax Flere: «Lass's sein!»

I dette Optog kom vi gjennem flere Gader. Studenten ved Siden af mig holdt bestandig Taler til Folk, som stod i Vinduerne eller paa Fortovet. Gud veed, hvor de Mennesker fik alt det Veir fra. Hver Gang Studenten eller en Anden havde talt, pegede de op paa mig, og saa svingede de med Fanen, og raabte endnu høiere. Paa eengang hørte jeg Trommeslag, og saa faldt der Skud. Nu bli'er det Alvor, tænkte jeg. Jeg kunde see over Hovederne paa dem Allesammen, og længst nede i Gaden fik jeg da Kig paa en Slags Vold af væltede Vogne, Portfløie og saadan Noget. Bag Volden var en Mængde Mennesker samlet. De var meget roligere end vi. Alle Vinduerne i Husene paa begge Sider af Volden var taget af. Jeg kunde ikke see Folk indenfor, men engang imellem stak et Gevær ud igjennem Aabningen. Hm, tænkte jeg, bare Du var nede igjen paa Jorden! I det Samme saae jeg paa den anden Side af Volden en heel Række Mennesker. Det var Soldater. Knapperne og Pikkelhuerne blinkede, og nu kastede de Geværerne til Kinden. Uha! Jeg dukkede mig heelt ned bag Svendens Hoved, skjøndt vi rigtignok var et godt Stykke borte fra det, der gik for sig nede i Gaden. Saa væltede den hvide Røg frem, og nogle Kugler peb forbi mig. Jeg saae igjen frem for mig, og nu var Volden heelt fuld af Mennesker, og vi kunde see, hvordan de sloges deroppe, og høre hvordan de brølede og skreg. Hele Skaren, hvor jeg var iblandt, stod et Øieblik stille, men da vi saa saae Pikkelhuerne oppe paa Volden, og saae hvordan de stak og slog med Geværerne, saa raabte Studenten: «Vorwärts, Brüder!» og saa gik det fremad i en lynende Fart. Jeg vilde ned og bruge mine egne Been, men Svenden klemte mig fast om sine Skuldre, og i strakt Galop kom vi hen bag

Volden. De kan troe, det gik varmt til der. Der var ikke et Menneske, uden at han var blodig. Studenten slog en Soldat med sin Sabel, saa at Ansigtet knustes, og han faldt baglænds omkuld paa To, der laa og brødes. Den store Svend slap mig nu, og vilde gribe efter Soldatens Gevær, men i det Samme var der En, som skød ham med en Pistol. Jeg var lige kommen til at støtte paa mine Been, og da Svenden faldt forover, saae jeg, at det var en Officeer, der havde skudt ham. Om det var den Officeer, som jeg havde en Regning at opgjøre med, det skal jeg til Dato ikke kunne sige. De Fyre ligne jo alle hverandre; men i det Øieblik syntes jeg, at det var min gamle Bekjendt. Nok er det, jeg holdt den lange Rytterpistol frem, og trykkede af midt imellem de to Rader blanke Knapper, jeg havde fòran mig. Fyren faldt, saa lang han var, det er nu vist nok, og da jeg saae, at det gik saa let at slaae et Medmenneske ihjel, snappede jeg i en Fart det Gevær, som den stakkels Svend ikke havde faaet gjort Brug af, og gav mig nu til at slaae og stikke ligesom jeg havde seet Pikkelhuerne gjøre. Om jeg fik det gjort af med flere Mennesker ved den Leilighed, kan jeg ikke erindre. Det Hele var som et Mølleværk i mit Hoved, og de enkelte Ting husker jeg ikke længer. Jeg kan blot huske, at jeg tilsidst var trængt opad en lav Stentrappe mod en Gadedør, som var lukket. En Soldat stod nede paa Gaden og langede op efter mig med sit Gevær. Jeg slog fra mig, saa godt jeg kunde, men mit Saar i Hovedet blødte nu svært, og Blodet løb mig ned i Øinene, og hindrede mig i at see rigtig for mig. Jeg var vistnok ogsaa bleven slaaet ihjel af Soldaten, men saa gik Døren bag mig pludselig op; jeg tumlede baglænds ind, og Soldaten, som vilde følge efter,

fik en Støvlehæl for Brystet, og styrtede nedad Trappen. Jeg maa have tabt meget Blod, for nu, da Spændingen satte sig, blev Alt mørkere og mørkere omkring mig; jeg hørte kun, men ligesom langt, langt borte, Hurraraab og Piben, og saa faldt jeg fuldstændig sammen. — Det var nu den anden Besvimelse i Løbet af et Par Maaneder, men den sidste var nok længere end den første, og havde jeg ikke været saa ung, var jeg nok ikke kommen over den.»

Her gjorde Fortælleren et lille Ophold, under hvilket han stoppede sin Pibe med den Bemærkning, at jeg maatte undskylde, om han høvlede Planken lidt vel nær, og maaske fik altfor mange Spaaner ud af den. Disse gamle Historier kunde vist næppe more En, der var saa «godt lært», og han skulde nu beflitte sig paa at blive mere kortfattet.

Jeg erindrede ham om, at vi havde Natten for os, og han fortsatte da:

«Det var nok saadan en Professor, eller lærd Mand, i hvis Huus jeg saa hovedkulds var falden ind. Jeg blev pleiet og passet og havde et Værelse for mig selv, hvori der ikke kom Andre end Professoren og hans eneste Datter. Da jeg var kommen nogenlunde til Kræfter igjen, maatte jeg fortælle om mig selv, om hvor jeg var kommen fra, og om Revolutionen. Det jeg havde at fortælle om denne, smagte nok ikke rigtig Professoren. Jeg meente, at en Revolution var en god Leilighed til at drikke Øl og skyde Officerer paa Pelsen, — Andet kunde jeg jo ikke vide. Men nu tog Professoren mig ordenlig for sig, og belærte mig om Folkenes Rettighed til med Vaaben i Hænderne at fordre den Frihed, som tilkom alle Mennesker, men som Regjeringerne aldrig vilde give fra

sig. Han gik frem og tilbage i den lille Stue som et Dyr i et Buur, knyttede Hænderne, og fægtede med Armene i Luften. Han sagde Saameget, Saameget. De enkelte Ord har jeg nu glemt, men Meningen har jeg bestandig havt i mit Hoved. Naar Datteren kom ind til mig, pleiede han altid at pege hen paa mig, og sige: «See, der har vi den ene Side af denne Revolution, og her (og saa slog han sig selv for Brystet) har vi den anden Side. Det er Haandværkssvende, der løbe fra Ølkneipen ud paa Barrikaden for at opgjøre en Regning med en enkelt Mand, ikke for at tilintetgjøre Despotiet igjennem dets tilfældige Haandlangere. Og det er os Studenter og Lærere, der ikke have givet os Tid til at oplære Haandværkssvendene, inden vi gjorde Revolutionen sammen med dem. Men derfor er det ogsaa gaaet, som det er gaaet, og skal det blive til Noget næste Gang, da maa Reisningen skee nedenfra, udelukkende af de Klassers egen Drift, som vi maa bearbeide med Bøgernes Vaaben i Haanden, og ikke som nu i det sidste Øieblik fremkalde med Fanen og Barrikaderaabene.» — Saadan Noget sagde han, og de sidste Ord husker jeg da tydelig nok, thi dem kom han bestandig tilbage til. Og saa gav kan mig Bøger at læse, og sad hele Timer ad Gangen inde hos mig, og hørte, om jeg ogsaa havde forstaaet, hvad jeg havde læst, og hjalp mig tilrette, naar det ikke rigtig vilde gaae for mig.

Datteren tog det paa en anden Maade. Det var en rigtig flink Pige. Hendes Moder, fortalte hun mig, var død fra hende, da hun var ganske Lille. Hun havde ikke havt anden Omgang end hendes Fader og nogle af hans Venner. Derfor var der ogsaa Noget ved hende, som slet ikke lignede andre Pigebørn. Skjøndt hun ofte

kyssede mig, medens jeg laae syg, og sagde: Braver Junge! tænkte jeg slet ikke paa at blive forliebt i hende. Inde i Huset gik hun bestandig med et trefarvet Baand om Skulderen, og da jeg kom op og kunde gaae omkring, viste hun mig den Bøsse, hvormed hun havde skudt ud ad Vinduet paa Soldaterne. Saa satte hun sig hen til Klaveret, og spillede og sang for mig; og det var altid Revolutionsviser.

Efterhaanden blev Professoren i daarligere og daarligere Humør, og paa hans Ord kunde jeg mærke, at Tingene nok var kommen i deres gamle Gjænge igjen. Endelig kom han en Dag ind til mig og sagde, at han vilde give mig et Brev med til en af sine Venner i Wien: «Du er nu rask og frisk,» sagde han, «men her er Luften alt Andet end frisk. Du maa see at komme væk; vi Gamle kan nok trives her, naar vi slaaer os paa vor Mund og æder Galskaben i os, men med Jer Unge er det en anden Sag. I maa bevares for de kommende Tider, men saa maa I flakke omkring og bestandig være Bevægelighed og Forandring underkastet. Ellers ruster I fast; eller hvad værre er, I snakker op i Utide, og bliver stukket i Hullet; og dermed gavner I ingen Sag.»

Saa fik jeg da Brevet syet ind i mit Frakkefoer, og nogle Penge fik jeg paa Lommen, og saa tog jeg Afsked, og gik til Wien. Det var s'gu herlige Mennesker de To; ja det var saa. Datteren kyssede mig og forærede mig en Dukat, som var indsvøbt i et langt Digt, som hun selv havde lavet. Professoren forærede mig et Lommeuhr, og sagde: «Tag Tiden iagt, min Søn. Bestandig fremad ligesom Viseren. Lad Dig aldrig stille tilbage; det har Værket ikke godt af. Og naar den store Re-

volutionstime atter slaaer, saa viis Dig som en Mand, — dennegang har vi Allesammen kun viist os som Børn.»

Og dermed gik jeg. Det varede syv Aar, inden jeg igjen kom til Berlin, men da var Professoren død og borte, og Datteren kunde Ingen sige mig nogen Besked om.»

Her gjorde Snedkeren et Ophold. Den simple, kunstløse Fortælling havde frembragt en egen Virkning paa mig; at den ogsaa havde taget Skipperens Opmærksomhed fangen, fornam vi nu.

«Det var Satans til Pigebarn,» brummede han. «Saa hun skød virkelig ud ad Vinduet! Hm, ja, hvad skal man sige. Det er en underlig Slags Mennesker, disse Fruentimmer. Der var en lille Pige nede i Malaga, da jeg gik i Frugtfarten. Hun var saadan lidt Kjæreste med mig, men det rev ud en Aften, da hun absolut vilde stikke mig med en Kniv.»

«Med en Kniv?» gjentog jeg halvt mekanisk.

«Ja med en af disse krumme Djæveler, der knækker tre Gange, naar man lukker dem op, og som saa staaer saa støt mod Fjedren som en tothalet Brambardon. Det var ellers min Lykke, at jeg hørte den knække. Det var nemlig i Mørket, skal jeg sige Dem; og vi var nok uklar om nogle Religionssager.» —

Jeg tænkte ved mig selv: Denne Mand tager et fyrigt Udbrud af spansk Fanatisme saa let. Og jeg med min kjøbenhavnske Kokette ....!

«Aa, fortæl lidt mere,» bad jeg Skipperen. «Holdt De meget af hende? hvad blev det saa til?»

«Holdt af hende?» brummede Sømanden. «Ja, De kan bande paa, at jeg holdt af hende. Men lade mig stikke ihjel som et Sviin, det vilde jeg dog ikke. Saa tog jeg

Kniven fra hende, lukkede den sammen, og puttede den i Lommen. Saa bed hun mig i Fingren, og saa gik jeg min Vei. Dagen efter lettede vi, og siden har jeg ikke været i den Fart, og kommer rimeligviis heller ikke mere.»

«De siger, at De holdt meget af hende. Tænkte De da meget paa hende sidenefter?» spurgte jeg.

«Aa ja. Men hvad Fanden! Der er Smaapiger over hele Verden. Og der er da ingen Grund til at tænke meest paa dem, der stikker med Knive eller bider.»

Jeg taug.

«Det var Religionssager, De omtalte,» bemærkede nu Snedkeren. «Det erindrer mig om mit Ophold i Wien. Jeg arbeidede dengang paa et stort Værksted inde i den gamle By; men selv boede jeg ude i den modsatte Ende. Jeg havde logeret mig ind hos en gammel Bogbinder, der var Pebersvend. Han beboede Kvisten af et Huus. En grumme belæst Mand var han, for han læste først Bøgerne, inden han bandt dem ind. Nedenunder os boede en lutheransk Præst paa den ene Side af Gangen, og en katholsk Dito paa den anden Side. I Leiligheden nedenunder igjen var der nok saadan en Slags Pensionsanstalt for unge Damer, der kom til Byen paa kortere eller længere Tid. Af disse unge Damer var nogle lutheranske og nogle katholske; Fruen, der havde Anstalten, var nok begge Dele paa engang. Nu løb Præsterne bestandig ud og ind dernede, og Bogbinderens gamle Pige, der tillige havde Reengjøring i de unge Damers Værelser, havde altid nye Fortællinger om Konkurrencen mellem Præsterne og om Skjænderierne mellem de unge Damer indbyrdes om, hviken Religion de foretrak; og dette vilde da egentlig sige, hvilken Præst, de foretrak. Den katholske Præst var en yngre, ganske kjøn Mand,

der gav mig sin Velsignelse, naar jeg nu og da udrettede noget for ham. Lutheraneren var halvgammel og skaldet, og han gav mig Drikkepenge. Da jeg nu undertiden havde Noget at gjøre istand, snart for den ene og snart for den anden af disse to sorte Herrer, saa begyndte de at bearbeide mig for deres Tro, da de nemlig snart saae, at jeg i Grunden ingen rigtig reel Tro havde. Deels havde jo min Professor snakket saameget med mig om de Dele, at jeg nok knnde sige mig selv, hvad der var hvad; deels var min Katekismus i Skolen egenlig aldrig bleven banket mig rigtig ind i Hovedet, saadan som f. Ex. Tabellen og de fire Specier. Men det var dog især den gamle Bogbinder, der virkede meest paa mig i denne Henseende. Han var en grumme lærd Mand, ja maaskee mere lærd end Professoren selv. Og hvergang Præsterne havde havt fat i mig, saa tog han en af sine Bøger frem, og læste for mig, eller, naar han netop ingen havde ved Haanden, som var uindbunden, saa snakkede han med mig, medens han kogte sit Klister. Han troede slet ikke paa Noget, undtagen paa Astronomi; men det troede han ogsaa paa for Alvor. Og han havde en gammel Kiggert, der stod paa tre Been. Den rettede han saa ud igjennem Vinduet, hvergang det var Fuldmaane. Og saa skiftedes han og jeg til at kigge deri, og saa fortalte han, at han kunde see baade Bjerge og Søer og Skove og Marker paa Maanen; og naar der var Alt det paa Maanen, saa maatte der ogsaa være Mennesker paa Maanen, og saa kunde Vorherre ikke være bleven til her paa Jorden, og saa var det ikke sandt, hvad Præsterne nede paa tredie Sal sagde!

Jeg kunde nu rigtignok ikke ikke see Alt det paa Maanen, som han kunde. Men det kom maaskee af Man-

gel paa Øvelse. Desuden blev jeg kjed af staae i den kolde Natteluft og kigge paa Et og det Samme altid. Og da jeg en Aften havde samlet mig en rigtig god Forkølelse, saa gik jeg Dagen efter ned til den lutheranske Præst, og spurgte ham, hvad han meente om Maanen. Den havde han nu ikke nogen rigtig Mening om, men da jeg talte videre, og forklarede ham mine Meninger om Tingene, saaledes som jeg havde sat dem sammen efter Professorens og Bogbinderens Ord, saa blev han vred, og skjældte baade Professoren og Bogbinderen ud, og da han var færdig med dem, saa tog han fat paa den katholske Præst, og gav ham efter Sædvane sin Bekomst med.

Dette syntes jeg nu ikke om, og jeg gik samme Aften ind til den Katholske. Han var meget venlig, sagde, at alle Mennesker i Grunden havde lige megen Ret, men at den katholske Kirke dog var den bedste og eneste; og Søndagen efter tog han mig med sig hen til den Kirke, som han arbejdede for. Der var nu Musik og Sang og en mageløs deilig Lugt. Og der var ogsaa en af de unge Damer fra Pensionsanstalten derhjemme. Det var den allersmukkeste og allervenligste af alle Damerne, og jeg var, naar jeg ærlig skal tilstaae det, forliebt op over begge Ører i hende. Hun nikkede nu venlig til mig fra sin Bedeskammel, og jeg besluttede mig til at lægge mig efter at blive katholsk. Det forekom mig ogsaa at være det Nemmeste; for i Grunden havde man dog intet Andet at gjøre, end at lade Musikken og Sangen og Præsten gjøre det Altsammen for sig. Medens jeg nu laae paa mine Knæer, ligesom alle de Andre, og tænkte herpaa, og nu og da skottede hen til den unge Dame, saa kom Præsten, der nu havde faaet fine Klæder paa, langsomt gaaende forbi mig. Og han smilede ven-

lig til mig, og da han kom forbi Bedeskammelen, hvor den unge Dame laae, smilede han endnu venligere og korsede sine Arme. «Det er dog en rigtig skikkelig Mand,» tænkte jeg, «ganske anderledes venlig end Lutheraneren derhjemme.» Og jeg syntes ordenlig, at jeg blev mere og mere katholsk for hvert Minut, der gik. Da jeg kom hjem, havde jeg en ordenlig Bataille med min Vært, Bogbinderen, som endte med, at jeg blev sagt op. Men ikke mange Dage efter kom hele Huset i Oprør. Den katholske Præst var stukket af med den unge Dame, som jeg var saa forliebt i. Jeg græd af Arrighed, og samme Aften pryglede jeg en lang Skræddersvend, der havde nogen Lighed med Præsten, dygtig igjennem paa en Kneipe. Men hvad hjalp det? Og hvad hjalp det, at jeg atter forsonede mig med Bogbinderen? — Borte var hun, og Præsten med, det Skarn! Det Katholske var fuldstændig gaaet af mig. Lutheraner blev jeg da heller ikke, uagtet hele Huset, det vil sige Pensionsanstalten, gik over til den anden Præst. Jeg sad oppe paa min Kvist, og kiggede paa Maanen sammen med den gamle Bogbinder. Og da han, et Par Aar efter, gik hen og døde, saa arvede jeg tohundrede Gylden efter ham, foruden hans Kiggert, som jeg strax solgte, og saa var det, at jeg gik til Konstantinopel.»

Der blev en Pause, under hvilken Piberne bleve stoppede og tændte paa en Frisk; og ligesom sidste Gang brød Skipperen Pausen, og ved denne Leilighed var det de ældgamle Themaer om Tro og Viden, der blev gjort til Gjenstand for hans naive, sunde Behandling. Jeg erindrer saaledes, at han blandt Andet yttrede sig om Søfolks Overtro og om deres Mangel paa det, man pleier at forstaae ved: Tro.

«Folk,» sagde han, «vil saa gjerne fortælle om Sø-

folks Gudsfrygtighed. Jeg har nu altid, saalænge jeg har faret tilsøs (og jeg har taget adskillige Vagter og adskillige Tørn, og ikke altid paa Dæksbjælkerne af en Kvase), lagt Mærke til, at de rigtig flinke Sømænd, og det er dog Gudskelov Størsteparten af den hele Stand, nok kan troe paa Varsler og gode Dage og onde Dage og meget Andet af den Slags (hvad jeg uu forresten for mit Anbelangende ikke troer paa), men saadan «gudsfrygtige» det er kun de kleinere af dem, som enten har en ond Samvittighed, eller er bange for deres Skind, eller er bleven gamle og affældige. Hele Sømandens Liv fører jo med sig, at han først og fremmest maa stole paa sig selv, saaledes som engang en Doktor sagde mig, at de gamle Vikinger gjorde. Naar man stoler rigtig paa sig selv, og gjør sin Pligt, saalænge man kan, saa behøver man ikke at have Vorherre til hvert Øieblik at springe for sig! Jeg foer engang paa England med en Skipper, til hvem jeg sagde noget Lignende. Men han blev gal i Skralden, og kaldte mig for en ugudelig Tamp, hvem Fanden nok vilde tage. Naa, Fanden har ikke taget mig endnu; men den Skipper, om hvem jeg taler, han var i en af de engelske Afholdenhedsforeninger, og havde altid mange Bønnebøger i Kahyten, og altid mange gudelige Talemaader i Munden; men han pimpede i Smug, og en Aften i en Storm, da han selv havde en halv Storm paa, kopseisede han sig selv fra Hækken, og gik overbord, og hvis Fanden ikke har taget ham, saa har Fiskene taget ham, og hvis Fiskene ikke har taget ham, saa maa det være, fordi han smagte dem altfor forbandet meget af Whisky. Men for at blive ved Manden hvor jeg slap ham — som Skarpretteren sagde, da han huggede tredie Gang paa Tyvens Hals —, saa fik vi samme Eftermiddag

som den Samtale var falden mellem os om Formiddagen en ordenlig Ryger lige i Næsen. Vi laae i Nordsøen, og Skuden var kun svagt bemandet. Skipperen maatte op tilligemed os Folk og gjøre Sejl fast. Han og jeg laae paa samme Nok. Hun tudede og peb i Rigningen, og den ballastede Skude kastede sig i Søerne, og det var meget stygt. Skipperen var ganske bleg om Næbet, og ikke saa snart var han kommen op paa Raaen, førend han begyndte at bede ganske høit. «Hold heller fast, Skipper,» raabte jeg til ham, «og lad os see at faae Arbeidet gjort, og saa komme ned igjen. Vorherre har saamænd meget Andet at tage vare paa, end at høre paa Dem.» Skipperen skelede frygteligt til mig, og blev ved at bede. I det Samme tog Skuden en voldsom Overhaling. Skipperens Fødder gled ud af Perten, og da han jo brugte sine Hænder til at bede med, vilde han være gaaet i Søen, hvis jeg ikke havde slaaet en Klo i Nakken paa ham, og saaledes spillet Vorherre. «Der kan De selv see!» raabte jeg; men han hørte mig ikke færdig; han entrede i en Fart ned ad de luv Stængebardoner, rendte tvers over Dækket og ned i Kahyten, hvor han trøstede sig med den «klukkende Psalmebog», som vi kaldte hans Whiskydunk.»

Her tog Fortælleren sig en ny Ende Skraatobak, efterat han med et formeligt Sæt i hele Kroppen havde sendt den gamle udenbords, og vedblev:

«Jeg kunde berette mange af den Slags Exempler, og navnlig kunde jeg fortælle, hvordan det gik mig nede i Middelhavet, da jeg vilde gjøre en Afstikker til Messina fra Palermo, hvor jeg laae med en Frugtskonnert. Jeg gik ombord i en af de Fiskerfelukker, som farer paa Ky- og da vi var kommen et Stykke udenfor Kap Za-

frano, begyndte det at blæse op. De sorte Italienere ombord blev nu forknyt, og da Kulingen tog til, gik de alle fra Snøvsen, og smed sig ned paa Dækket i Læ, og begyndte at raabe paa deres Marie og paa Bambus eller Bambinus, eller hvad det nu heddder. Jeg tænkte ved mig selv: Ja havde jeg blot en ordenlig Bambusstok, saa skulde jeg hjælpe Eder! Jeg havde imidlertid ingen Stok ved Haanden, og det hjalp ikke, at jeg sparkede til en af de sorte Karle; han viste kun Tænder, ligesom om han vilde æde mig, og blev saa ved at raabe paa Bambus. Kulingen blev efterhaanden til Storm; de sorte Slyngler skabede sig som de var besatte, og jeg troer Gud hjælpe mig, at de tænkte paa at smide mig overbord, fordi de meente, at det var mig, der lavede al den Vind. Nu veed jo nok enhver, hvorledes disse Baades Rigning er beskaffen. De har i Midten af Fartøiet en kort, svær Mast, der peger forefter. Denne Mast bærer en nederdrægtig lang Raa med et Helvedes stort, trekantet Seil, der staaer med Halsen ude i Stævnen og med Skjødet heelt agter ude. At rebe dette svære Seil, var der Ingen, som tænkte paa; de bad og de bandte, og de truede ad mig, og da jeg nu indsaae, at vi enten maatte kuldseile Allesammen, eller ogsaa at jeg blev hevet overbord, saa løb jeg hen til en af Hallunkerne, og bad ham paa Engelsk om hans Kniv. Han troede nok, at jeg vilde ham tillivs. Han trak Kniven, men rigtignok for at jage den i mig. Dog, den gik ikke. Jeg slog ham lige midt i hans sorte Fjæs, saa at Næse og Mund stod i Et Saa snappede jeg Kniven, sprang hen og kappede Faldet, og ned rutschede Seilet og belemrede alle Slynglerne nede i Læ. Jeg tog nu Roret, løb Fartøjet op i Vinden, og idet jeg skar nogle frygtelige Ansigter, og svingede den

lange Kniv, betydede jeg de krumsnudede Abekatte, da de endelig kravlede frem under Seilet, at de skulde gaae i Gang med at rebe. Det gjorde da ogsaa et Par Stykker af dem. Vi fik det mindskede Seil sat, jeg beholdt min Plads ved Roret med Kniven parat, men efterhaanden drev Bygen over, Veiret blev godt igjen, og nu var der ingen Ende paa deres Jubel. De kom krybende hen til mig, og kyssede mine Støvler, og havde jeg sidste Gang gjort mig selv til Vorherre, saa blev jeg nok denne Gang af Italienerne gjort til Mutter Maria.»

Fortælleren syntes at være ganske stolt af sin Bedrift, og det havde han da i Grunden ogsaa Ret til. Jeg sagde ham et Par opmuntrende Ord, og han fortsatte:

«Nei, klare for sig selv, det maa enhver Sømand, og gudsfrygtig har man ikke megen Tid til at være — naar det kniber. Og naar det er stille, — ja saa sover man og synder ikke, som Ordsproget siger. Og nu naar man er iland, ja hvad saa? Saa veed nok Alle og Enhver, hvordan Sømanden bruger sin Tid. Og det er da heller ikke saa underligt, thi der er Ingen, der borger En for, at man nogensinde kommer i Land igjen, og hvis jeg i det Hele taget kunde falde paa at sammenligne Sømanden med Soldaten, saa vilde jeg sige, at det gaaer Sømanden, naar han kommer i Land, ligesom Soldaten i Krigstider, naar han kommer i Kvarteer. Men, som sagt, jeg vil ikke sammenligne Sømanden med saadan en Bonde af en Soldat. Men derimod vil jeg spørge om een Ting, og det er, om en Sømand, der i Reglen kommer rundt omkring til alle Steder paa Jorden, og som seer, at Engelskmand og Franskmand, og Spanioler og Tyrkere, og Negere og Malaier, og Grønlændere og Kinesere hver især har sin Vorherre, og aldrig kan for-

liges om ham, men altid skjælder hverandres Vorherre ud, om saadan en Sømand ikke maa sige til sig selv: «Du har kun at klare Dig selv, og gjøre din Pligt, og drukne, naar du skal?» Og hvis alle Folk inde i Land vilde sige det Samme, saa kunde de nok spare sig alle de Kirker og hellere bygge Friboliger for udtjente Søfolk; thi det er dog dem, der slider og aser og døjer Ondt, for at alle Folkene i Land kan have deres Sukker og Kaffe, Tobak og Viin, og Korn og Kul og alt muligt Andet. Og saa vil jeg dertil kun tilføje, at jeg selv, som staaer her, har været inde i alle de Kirker, der nogenlunde kan findes, og alle Steder har jeg befundet mig ligesom en levende Reie paa en varm Æggekage.»

— — — — — — — — — — — — — — — —

Kjære Ven. Jeg beskriver dig hele denne Aften paa Kvasens Dæk saa udførlig, fordi den bragte mig selv saa mange friske og sunde Pust ud gjennem disse «udannede» Menneskers Fortællinger og Bemærkninger. Meget af mit eget Smaaklynkeri blev derved jaget tilbage i Baggrunden. Jeg følte mig selv som den, der i lang Tid har givet ud, og som nu modtager. Og jeg lænede mig tilbage, og modtog i fulde Drag Aftenvindens Fortælling, de skvulpende Søers Fortælling, og Fortællingerne af de to «simple» Mennesker, der hver for sig tog Tingene saa overordenlig nøje i Overeensstemmelse med den Maade, jeg selv ønskede mig at kunne tage dem paa. Og da der endelig blev en længere Pause, som truede med ikke at blive udfyldt, saa udfyldte jeg den for mit Vedkommende ved at krybe ned i Kahyten, og lægge mig i den snevre Køie, medens Kvasens Stævn gjennemskjar Kattegattets mørke Vande.

Da jeg tidlig næste Morgen kom paa Dækket, var

Veiret koldt og taaget. Jeg fik en Skaal varm Kaffe forude ved Kabyssen, og siddende paa Rælingen, nippende til den rygende Drik, og knasende det mørkebrune Kandissukker, anstrengte jeg mig forgjæves for at trænge gjennem det tætte, graa Slør, der spærrede mit Øje Udsigten til Alt det, der muligviis kunde have været at see rundt omkring mig. Paa een Gang lød forunderlige drønende, gungrende, skrattende Toner gjennem Tykningen.

«Nu spiller de nok Tappenstregen ombord i Fyrskibet,» raabte Skipperen henne ved Roret. «Jeg tænkte jo nok, at vi maatte være i Renden etsteds. Det er ellers Fanden til Spektakkel, den nye Kasserolle kan gjøre, men den gamle duede da heller ikke meget, kan jeg troe; de kunde ligesaagodt have spillet Bummelum paa en Messingspyttebakke.»

Efter disse indledende Bemærkninger, der antydede, at vi var i Nærheden af Læsø-Rende Fyrskibet, gav Skipperen Roret til sin Medhjælper, og sprang selv forud og op paa Spillet, hvorfra han med en Værdighed som en Chef paa en stor Orlogsmand, kommanderede Skudens Bevægelser.

Den hele Situation interesserede mig. Gongonens underlige — hvorfor skulde jeg ikke sige overjordiske — Toner kom nu og da med Mellemrum bølgende ud til os gjennem Taagen, og efter disse snart svage, hendøende, snart skarpe, frembrusende Lydbølger, der paa en mærkelig drillende Maade i det ene Øieblik lød fra høire og saa atter i det næste fra venstre Side, bugtede vi os frem ligesom en Hund, der snuser efter sin Herres Spor. Jeg veed oprigtig talt ikke, hvorfor jeg yttrede mine Tanker i Ord, men jeg sagde ikke desto mindre til Skipperen, at det gik os Mennesker i mange Tilfælde, ligesom

det nu gik hans Kvase. Vi høre forude i den dunkle Taage en hemmelighedsfuld Stemme, Ord eller Lyde, som vi ikke kunne forklare os, men efter hvilke vi rette vor Kurs, og krybe og kravle os frem snart til Høire, snart til Venstre, eftersom vort svage Øre opfanger Lyden. Vi troe sikkert, at den hemmelighedsfulde Stemme mener os det godt; men hvem borger os for . . . .

«Støt med Roret!» brølede Skipperen, og saae ned paa mig. «Ja, hvad mener De egenlig? — Fald en lille Kjende! — Det kan s'gu gjerne være, at De har Ret. — Støt saa! — Men det er saa forbandet lærd; — Der har vi hende. Luf! for Satan! Puh, den nederdrægtige Taage. De kunde dog ogsaa gjerne blive ved at spille paa Trommen; hvad Andet har de at bestille der ombord!»

Ud af Tykningen traadte noget stort, mørkt Noget, der efterhaanden udviklede sig til et taageomhængt Skib, et svært Skrog med lave Master og en Ballon paa Fortoppen. Vi strøg tæt forbi. Det syntes, at en høi, mager Mand sprang op paa Lønningen, og svingede med Hatten ned til os. Jeg tog min Hue af, og hilste. I det Samme faldt Gongonmusiken ind med fulde, dundrende Toner, og larmende og skingrende, skrattende og gungrende tumlede Lydbølgerne over hverandre, og syntes at løbe ligesom en forvildet Flok Smaadjævle omkring i det taageomhængte Skibs Rigning, hvorfra de saa kastede sig ned paa Kvasens Dæk, og hoppede derfra overbord, og svømmede hen over Vandfladen ind i Taagen paa den anden Side.

Skipperen saae paa mig, og idet han kneb det høire Øie til paa en egen uigjengivelig Maade, og puttede en mægtig Ende Skraa i Munden, syntes han ligesom at ville

sige: Der har De Deres hemmelighedsfulde Stemme — i Nærheden! Og saa sprang han ned fra Spillet, og løb agterud til Roret, og underveis hørte jeg ham brumme: «See saa, nu har vi nok af den Spektaket; nu kan vi klare os selv.»

Vi gik da i Gang med at klare os selv. Min Ven Snedkeren og jeg skiftedes til at hive Loddet, Skipperen styrede, og saaledes gik det fremad igjennem Taagen, til denne endelig lettede, og strøg i lange, sønderrevne Gevandter ind over de høie Banker paa denne Side Frederikshavn.

Kort efter havde vi naaet Kvasens Hjemstavn. Vi pressede os ind gjennem det snevre Havneindløb, gled tversover den rummelige Havn, og lagde til ved Bolværket. En Mængde Indfødte stimlede sammen paa Kaien; et Par af de Dristigste sprang ombord til os, og i det velklingende Vendsysselske Maal udspandt der sig snart mellem Skipperen og hans Medhjælper paa den ene Side og de indfødte Entregaster paa den anden Side et livligt Ordskifte af Spørgsmaal og Svar, der naturligviis først og fremmest dreiede sig om os Passagerer, dernæst om Reisen, og endelig om de meest detaillerede private Anliggender, Barsler og Begravelser, Torvepriser og Hussalg.

«Hør nu, Folkens», sagde min Reisefælle, idet han kastede en Byldt med sit «Kram» over Nakken, og skubbede de Nærmeststaaende tilside; «nu kunde I maaskee være saa venlige at gjøre lidt Plads.» Og derpaa hoppede han op paa Bolværket, bad dem om Forladelse, som han havde traadt paa Tæerne, og banede en Vei for mig, der kom bagefter. Jeg havde taget en foreløbig Afsked med Skipperen; mit Tøi skulde staae ombord, til jeg fik opspurgt en Leilighed nordpaa; kun min Vadsæk havde

jeg slængt over Skuldren, og nu fulgtes vi to Reisekammerater ad op igjennem Byens uendelig lange og uendelig kjedsommelige Gade, der fremviste den meest sammenhængende Række af Værtshuse, jeg nogensinde erindrer at have seet.

«Er De kjendt her,» spurgte jeg Snedkeren.

Jo, han var lidt kjendt her. Han havde været engang før i Logis her et Par Dage, og hans gamle Logissted fik vi da opsøgt. Det var et Beværtningssted som saamange andre «Beværtningssteder». En tyk Madamme stod bagved Skjænken. En Kattekilling legede paa Gulvet med hendes Garnnøgle. Der var ingen Gjæster endnu at see; det var lidt for tidligt paa Formiddagen. En Dør stod aaben ind til et Værelse. Jeg skævede derind. En Seng, hvor en Person havde sovet rimeligviis for ganske nylig. Et Par «Slæbere» ude paa Gulvet. Et Vadskebord; en . . . . jeg tog Øinene til mig.

Og jeg var endnu saa lidt bleven til en Fisker, at jeg følte, hvorledes en hemmelig Længsel opsteg hos mig efter skyndsomst at fjerne mig og opsøge mig Kvarteer i et af de større Gjæstgiversteder, som vi var kommen forbi nede ved Havnen.

Jeg vilde dog ikke saare min Kammerat, og jeg smed min Vadsæk paa en Stol, og satte mig ned. Snedkeren havde imidlertid ganske rolig lukket Døren ind til Sovegemakket, og nu stødte han med et kort «Forlov, lille Madam'», Vinduet i Skjænkestuen op, bad om Vand til at vadske sig i, og tog i det Hele taget Tingene saa praktisk, som de kunde tages.

Jeg skammede mig i Stilhed og forlangte «to Kopper Kaffe med Brød til,» og da det forekom mig, at den ær-

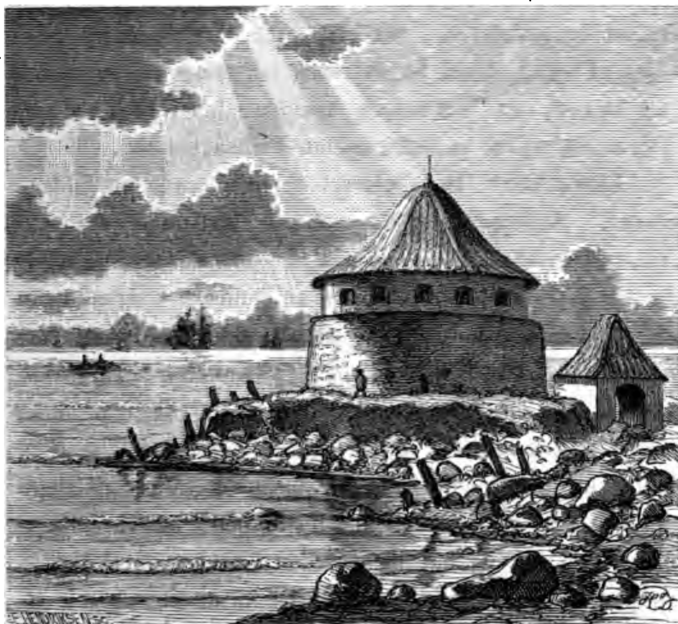
lige Fyr alligevel havde lagt Mærke til mit Anfald af Fornemhed, tilføiede jeg, «og to gl. Romere».

Værtinden smilede nu naadigt, Snedkeren smilede skjelmsk, og Solen skød en lang, gylden Stribe ind gjennem Vinduet, henover Katekillingen paa Gulvet, opover Skjænken og tversover Værtindens røde, skinnende Ansigt..

Da vi havde gjort tilbørligt Toilet, da Kaffen med Mere var indtaget, og da vi havde forsynet os hver med en Cigar «af de bedste», gik min Kammerat ud i Byen for at søge efter Leilighed til Skagen. Posten var gaaet akkurat som vi kom til Byen, fortalte Værtinden; men der var vistnok Bønder, som skulde nordpaa; «naar vi nu justement skulde afsted idag», tilføiede hun med et kjærtegnende Blik til Sovekammerdøren.

Jeg slentrede alene ned ad Gaden, og da jeg saae en Slags Allee, der dreiede af ud imod Vandet, fulgte jeg denne, og stødte snart paa Volde og Grave og et forfaldent Porttaarn. Gjennem dette kom jeg ind i en med Bastioner omgiven Gaard, hvis Midte optoges af et ligeledes forfaldent Taarn i den kinesiske Pagodestil. Jeg kan tilføie her, at jeg ude ombord paa Kvasen havde ærgret mig over dette Taarns arkitektoniske Linier, og spekuleret paa, om det var Tidens Tand eller Bygmesterens Haand, der havde trykket Taget ind paa Midten og saaledes givet det den antydede kinesiske Form. Ved Hjælp af mine geografiske Skolekundskaber sluttede jeg mig nu snart til, at disse Bastioner og disse Taarne, alt «en miniature», maatte være den for Frederikshavns Vedkommende obligate Fæstning «Fladstrand».

Og idet jeg greb Ideeassociationen: Fladstrand og Østersbanker, sprang jeg op paa den Bastion, der vendte ud mod Havet, og kiggede ned i Vandet. Der var ikke

Spor af Østers at opdage. Der var store, mørke Rullestene, som Søerne slog op imod med en egen klukkende Lyd. Der var Stenrev længere ude, hvor en Sø nu og da brød og blinkede; og længst ude var «Holmene».

Det var klart Efteraarsveir med den eiendommelige Fugtighed i Luften. Ude i Kattegattet skinnede Formiddagssolen ned med brede, lysende Striber. Bag Striberne skød en Mængde smaa Skybanker sig i Veiret, og jeg tænkte ved mig selv, at Herligheden nok ikke varede længe. Og medens jeg iagttog, hvorledes Skyerne arbeidede sig op, og medens jeg fulgte de vexlende Skygge- og Lysstriber, der lagde sig henover det store Bakkestrøg saavelsom over det flade Land Syd for Byen, blev jeg selv paa en egen ubehagelig Maade undergivet dette Lys-

og Skyggespil. Jeg følte mig afvexlende varm og kold, oplivet og nedstemt. Jeg snarere følte end saae, hvorledes et tyndt, graat Skyovertræk udbredte sig oppe over mit Hoved, og jeg bøiede mit Hoved og støttede mig sørgmodig op til en halvraadden Pallisadestump.

Kjære Ven! Du tilgiver, at jeg allerede nu falder i Staver. Saalænge jeg var ombord, saalænge jeg hørte Nogen tale eller selv talte, gik det fortræffeligt, og navnlig var jo min Ven Snedkeren en udmærket Opmuntring for mig. Men nu var jeg ganske alene med mig selv, og — og saa laae der Saameget i Luften. Erindringer om Dit og om Dat, baade af den ene og den anden Slags, paatrængte sig mine Tanker. Det var ikke til at holde ud. Jeg maatte give mine Tanker Afløb ved Noget, og saa tog jeg fat i Pallisadestumpen, og ruskede og sled i den, til jeg havde faaet den brækket op af Jorden. Derpaa — ja nu maa Du ikke lee formeget — tog jeg min Kniv frem, lagde mig ned paa Knæ, og skar et dybt, dybt Bogstav ind i Træet. Saa kylede jeg Stumpen saa langt ud i Vandet, som jeg kunde, og vedblev at kaste Stene efter den, indtil jeg ikke længer kunde række den; og saa greb Strømmen Træstumpen og Bogstavet og Erindringen og Sørgmodigheden, og førte alle Dele med sig, og selv gik jeg svedt og forpustet, men betydelig lettet tilbage fra Bastionen og Fæstningen, og skraaede over til Havnen, hvor jeg saa traf min Skipper.

«Naa», sagde han. «Skal det saa være?»

Jeg svarede, at jeg endnu ikke havde faaet nogen Befordring, men forresten ventede jeg at komme afsted snart, og bad ham derfor besørge mit Tøi hen til mit Logis.

Han lovede det, og tilføiede da: «De kunde dog

ellers gjerne blive et Par Dage her i Byen. Fornøielsen paa Skagen er sparsom nok; men her er da baade pæne Folk, man kan snakke med, og en lille Kone kunde man da ogsaa opdrive.»

Jeg forstod ham ikke strax, og svarede derfor spøgende, at jeg ikke tænkte paa Giftermaal, men hvis saa var, kunde vel Konen nok findes blandt Skagboerne.

Nu gav han sig til at lee, og erklærede, at jeg nok var en stor Filur. Derpaa dukkede han ned i Kahyten, kom igjen tilsyne med en forholdsvis ny Stortrøie paa og en uforholdsmæssig høi Cylinderhat.

«Jeg skal et Ærinde op i Byen», sagde han, idet han med Bagsiden af Armen omhyggelig gned «Cylinderen» af. «Skal vi slaae Følgeskab; jeg kunde maaske vise Dem Noget?»

Vi fulgtes op ad Gaden, og standsede foran et Gjæstgiversted af en tilsyneladende høiere Rang.

«See der», hviskede Skipperen, og trykkede sin Albu blidt ind i Siden paa mig. «Det er Noget for Dem.»

Dette Noget for mig viste sig at være en Gruppe i Vinduet, bestaaende af en velfriseret Probenreuter og en mildest talt ikke friseret Dame, henhørende til Hotellets kvindelige Opvartning. Merkur gjorde stormende Kuur til Hebe.

«Skal vi gjøre et Slag indenfor?» spurgte Skipperen mig, idet han paa en høist underfundig Maade kløede sin ene Albu.

Vi gik ind i Gjæstestuen, hvor der tillige var Billard. Tobaksrøg, en snavset Markør, et Par Borgere, nogle Handelsreisende ved et Bord i en Krog, og Gruppen i Vinduet.

Ved vor Indtrædelse mønstrede Markøren os med et

Blik, der kunde oversættes i Drikkepenge. Flotheden hos min ærlige Ledsager sank øiensynlig ved disse Omgivelser et Par Grader, og med den Slags Folks eiendommelige Keitethed paa offenlige Steder skubbede han sig øieblikkelig hen til det nærmeste Bord, hvor vi saa Begge tog Plads.

«Jeg havde dog tænkt, at de To var alene», hviskede min Ledsager til mig, hvorefter han trak et blaatærnet Tørklæde op af Lommen, og gav sig til at behandle sin Næse.

«Hvad ønsker De?» spurgte Markøren i en temmelig kort Tone.

Jeg saae paa ham, og derpaa over mod Vinduet. Hebe var ved første Øiekast en ganske net lille Hebe, med et af disse høist udfordrende Opstopperansigter, som man i vore Dage ikke udelukkende finder i Gjæstestuer eller Kjøkkener, men som synes at være smuttet ind rundtomkring i Dagligstuer og Balsale, og som, omgivet af en heel Mængde forviltret, ægte eller uægte Haar, lægger saa stærkt Beslag paa de unge og ældre Herrers Hjerter eller Opmærksomhed. Denne Hebes Dragt var heller ikke fri for i mange Punkter, og navnlig i sin overordenlig stærke Udvikling bagtil, at minde om de legitime Dragter i Dagligstuerne eller paa Spadseregangene, og det mindre «Kvindelige» og mere Sjudskede ved denne Hebes Dragt gjorde egenlig ikke Afstanden saa umaadelig stor mellem denne Gjæstestue og denne eller hiin Dagligstne.

Paa en egen bevidst og ikke overdreven lidenskabelig Maade besvarede hun den opvixede Handelsmands Kuur, og samtidig skiftede hun hurtige Repliker med Herrerne henne i Krogen. Hun var øiensynlig, trods

sin øiensynlige Ungdom, i Besiddelse af en stor Rutine; hun havde et eget Kast med Hovedet, et eget Tonefald i Stemmen, og — nu vendte hun Ansigtet henimod os — et eget . . . . .

Jeg trak Veiret dybt. Jeg havde her en maniereret — jeg siger med Villie ikke karrikeret — Efterligning af . . . . ja Du veed jo af hvem.

«Naa, ønsker De saa No'et?» lød atter den lille væmmelige Opvarters Stemme.

Jeg havde den største Lyst til at sparke ham, men jeg tog Benet til mig, og erindrede mig selv om, at jeg allerede halvveis var i Fiskerkostumet.

«Det er naturligviis to Gammelromere?» spurgte Hebe, idet hun nikkede hen til Skipperen.

Merkur og Kolleger fniste.

«Bring mig en Flaske Champagne», sagde jeg roligt men høit.

Almindelig Taushed, under hvilken alle Øine vendtes mod mig.

«En Flaske hva'forno'et?» spurgte Markøren, og maalte mig fra Øverst til Nederst.

Jeg gjentog det mystiske Ord, der besværger alle mulige Opvartere og en hel Deel andre Mennesker foruden. Derpaa trak jeg min Portemonnaie frem, og lagde en Seddel paa Bordet.

Naar jeg hine Aftener havde sagt en eller anden Vittighed eller Aandrighed, som tilfældigvis slog de andre Vittigheder til Jorden, da blev der ogsaa denne pludselige Taushed, og da gled den Skjønne ud af den Kreds, der netop i det Øieblik omgav hende, og svævede huldsalig henimod mig lykkelige Dødelige.

Ikke anderledes gik det til nu.

Farvel alle I vixede Probenreutere! Farvel rødstribede Manchetter og Flipper! Farvel brandgule Halstørklæder med Hesteskonaale i! Et sømandsudseende Individ, der forlanger Champagne, og som ovenikjøbet har Sedler i Lommen til at betale den med: Hvilken Forskjel!

Og Hebe svævede hen til vort Bord, og indlod sig strax i Konversation med min forbausede Skipper, der neppe formaaede at drikke den mousserende Eddike, da den endelig kom, (dog ikke paa Grund af overlegen eller blaseret Kritik) og som i sin Befippelse nær havde puttet sin udspyttede Skraatobak i Glasset istedetfor i Vestelommen.

Under denne Skinfægtning med min skikkelige Sidemand, rettedes Angrebet efterhaanden direkte mod mig. Jeg bød Hebe et Glas, og gjorde hende en Kompliment, der vistnok var noget ud af Fiskerrollen. Den gav Anledning til en Række smilende Spørgsmaal, der modtog en Række meget gaadefulde Svar. Et nyt Glas, fornyede Smil, forøget Venlighed, halvhviskende Spottegloser over — naturligvis — de forsmaaede Handelsmænd, dulgte Antydninger af dæmrende Gunstbevisninger. Jeg havde nok. Jeg skød pludselig min Stol tilbage, snappede min Hue, bød et kort Farvel, og forlod Gjæstestuen og dens forbløffede Besætning af Hebe, Skipper og øvrige Inventarium.

Og jeg syntes, at Alt gjorde Revolution indeni mig, og jeg gik med lange, men maaskee noget tunge Skridt, tilbage til mit første Logis, hvor jeg med uskrømtet Glæde hilsede min Ven Snedkerens Underretning om, at han nu havde fundet Leilighed. Parodien i Gjæstestuen havde været noget vel følelig, men det forekom mig, at den havde udbrændt enhver Erindring hos mig. Og nu fandt

jeg, at jeg var kapabel til Alt, — og foreløbig til at tage til Skagen.

Solnedgang var næsten forhaanden, da vi endelig efter forskjellige Smaaforsinkelser befandt os siddende ovenpaa mit Tøi, der var pakket paa en Bondevogn, som igjen kjørtes af en ung Knøs fra Aalebækskanten. Saavidt jeg erindrer, havde vi faaet Ribbenssteg med Rødbeder hos vor Madame, inden vi kjørte. Det falder mig tilfældigvis ind, at Rødbederne var meget sure; ligeledes erindrer jeg, at Madamen næsten var rørt, da vi tog afsted: «Herregud, hvad vil De oppe i det Sand?» sagde hun til mig, da jeg havde afgjort vor Regning. «Her kan De da faa ordenlig, kristelig Mad, men deroppe maa De leve af Fisk ligesom vilde Mennesker. Ja, naar De saa endda kunde være heldig med en Stranding. Men Gud bedre det; Tiderne er ikke dertil. De forbandede Fyr, sagde altid min salig Mand», — her holdt Konen inde, og sendte mig et mistrøstigt Blik — «de forbandede Fyr», sluttede hun, «de bliver bedre Aar for Aar, og paa Stranden kommer ingen Skibe; nei Skibene nutildags, de sænker sig derude i Søen — det Pak!»

Vi knirkede og knagede os hen ad den lange, ensformige Landevei. Flade, nøgne Marker tilhøire ned mod Stranden. Tilvenstre bladløse, forkrøblede Træer, der ligesom en Række omvendte Feiekoste vare plantede til Dækning (vistnok ironisk talt) for en Række af hvide Udhuse, Ladelænger, Staldbygninger osv., som vor Kudsk sagde hørte til en Herregaard, Lerbæk, saavidt jeg erindrer. Jeg tænkte ved mig selv, at vedkommende Herremand just ikke kunde siges at beboe et meget oplivende Strøg af det i det Hele taget ikke videre oplivende vendsysselske Land. Et «flyvende Korps» af en heel Armee

af sorte, snavsede Krager baskede ud fra Træerne og op fra Markerne. Bag Udhusene, og blinkende frem mellem de sorte Træer og de sorte Krager, sank Solen ned i eller snarere flød sammen med en underlig opløst, forjaget, udvisket Skymasse, der syntes, efterhaanden som vi kom frem ad Veien og fik en videre Horisont, at løbe i en Slags tung Galop hen over de fjerne Bakkekrumninger, snart plumpende ned i en Fordybning, snart hoppende over et Kirketaarn eller enestaaende Træ.

Det begyndte at blive koldt, og en skarp Vind kom i uregelmæssige Anfald, ligesom en gammel Mands Hoste, pibende og stønnende til os ude fra Søen. Jeg tænkte paa Formiddagen, paa Solstraalerne i Vandet, og navnlig paa Skyerne, der arbeidede sig op under Solstraalerne, og jeg sagde halvhøit: «Der har vi Virkningerne.»

«Hvad for nogen?» spurgte Snedkeren.

Jeg forklarede ham hvad jeg sigtede til, men vor Samtale hørte snart op af sig selv. Det syntes, som om Landskabet og Stemningen rundt omkring os endogsaa havde virket nedtrykkende paa min hærdede Reisefælle.

Mere og mere øde blev Landskabet paa begge Sider af Veien. Smaa, sandede Bakkeskrænter, hist og her bevoxede med Lyngtotter. Underlige, i Væxten forkuede Vindmøller reiste sig nu og da paa en eller anden Sandtue. Udenpaa vare disse rudimentære Møller klædte med Lyngtørv; og Gud veed hvad det var, som Møllerne malede indvendig; thi saa langt Øiet rækkede, kunde jeg ikke faa Kig paa en eneste respektabel Mark, der kunde have afgivet det fornødne Korn til at male af.

I det Hele taget syntes Intet paa denne øde Flade at turde reise sig iveiret af Frygt for den barske Vind, der nu tumlede med vore Kavaier, saasnart vi ikke sørgede

for at have dem forsvarligt tilknappede. Jeg syntes at det var en Skam at krybe sammen for den Smule Blæst, hvor raa den saa end kunde være, men anderledes syntes nok nogle stakkels magre Faar, der rimeligvis havde tilbragt Dagen med den parodiske Idræt at søge noget Spiseligt, og som nu trykkede sig ned langs Grøftekanten, og gned deres skaldede Nakker op mod Telegrafstængerne. Ja Telegrafstængerne! Disse Bærere af den høiere Intelligens, de stod, naturligvis i Bevidstheden om deres vigtige Kald, støt op imod Vinden, og lod Kattegattets raakolde Aande fare forbi sig, medens det klingrede og summede i Intelligensens langt udpiinte, tynde Traad.

«A tænker, di tællegraferer derop,» sagde vor Kudsk med et smørret Smiil, som om han nok vidste bedre Besked, men ikke vilde være ved det.

«Aa ja,» sagde jeg, for dog at give et Svar. Og saa stirrede jeg frem langsmed den uendelige, ensformige Række af Stænger, og som man i det Hele taget kan glæde sig over Lidt, naar man ikke har Meget at glæde sig over, fornøiede det mig inderligt, hvergang jeg i dette den moderne Tids regelrette Landeveisrækværk opdagede en Stang, der stod lidt skæv eller havde en lille Bøining paa Midten.

Efterhaanden faldt Tusmørket paa, og saa blev det næsten ganske mørkt, og saa stod mine Tanker ganske stille; og paa det Punkt blev de ved at staae, indtil Vognen selv holdt stille.

Vi havde tilbagelagt Halvveien, men det værste Stykke var rigtignok for os. Det var udenfor Kroen i Fiskerleiet Aalebæk, vi holdt. Hestene skulde skiftes; en halv Timestid maatte vi belave os paa at komme til at vente i Krostuen, og der blev vi modtagne af Værten med den

trøstende Forsikkring, at Maanen vilde komme op om en Timestid eller halvanden, og saa «var det jo ingen Sag, naar bare Stranden var god, og Blæsten vilde lægge sig lidt, og det ikke vilde begynde at regne.»

Vi satte os ned, og forlangte noget Varmt til os selv og til Kudsken. Forsaavidt som der iøvrigt kunde være Tale om at see Noget for Tobaksrøg, kunde jeg gjerne sige, at vi saae os omkring. Et lille, oprindelig vistnok hvidkalket Rum med Træbænke paa begge Sider af et rødmalet Bord. En Slags Hule, en dyb Alkove i den ene Side af Stuen, foran hvilken en Skjænk med Blikmaal i Rad, og store Stykker hvidgult Flæsk. Inde i Hulen en søvnig Lampe, hvis dorske Skær faldt henover Rum med forskjellige ubegribelige, men for de Indfødte vistnok høist nødvendige Gjenstande, at dømme efter de hyppige Udvexlinger af Skillemønt imod Udlevering af «Gjenstandene», der fandt Sted henne ved Skjænken. Udaf Røgen, og specielt henne fra Bænken, traadte store, skæggede, furede, veirslagne Ansigter os imøde. Fn Fortælling om Torsk eller om Vrag var enten lige til Ende eller afbrudt ved vor Indtrædelse. En Mængde Rømninger, Hm- Ja'er, og Skotninger til hverandre udfyldte Pausen, indtil endelig den Dristigste tog Ordet, og henvendte sig til min Ven Snedkeren, som den øiensynlig Medgjørligste, med det staaende Spørgsmaal paa denne Egn: Huorfræ og huorhen? Snedkeren saae et Øieblik paa den Spørgende, og det gjør mig ondt at maatte sige til min Reisefælles Forkleinelse, at han aabenbart her følte sig hævet over Selskabet.

«Vi kommer fra Grønland» sagde han, idet han blinkede til mig med en utrolig komisk Blanding af overlegen Selvfølelse og Skalkagtighed. «Denne Mand her er sendt

af Kongen for at kjøbe alle Skagboernes Fisk; og saa skal Fisken ombord i en Damper op til Grønlænderne, der ikke har Andet at æde end Sneboldte.»

Denne Forklaring gjorde et mægtigt Indtryk paa Forsamlingen, og navnlig syntes den nære Udsigt til Fortjeneste for Skagboerne at virke foruroligende paa Aalebæksboernes Gemyter. En Stemme hævede sig strax for at tilbyde mig al den Fisk, baade Torsk og Flyndere, frisk og tørret, der fandtes paa Stedet, men da fik Forhandlingerne pludselig en brat Ende, idet en kæmpestor Fisker, der havde staaet lænet over Skjænken, ifærd med at underkaste Blikmaalene en nøiere Undersøgelse, nu vendte sig med et blussende Ansigt og et usikkert, men ingenlunde venligt Blik mod Snedkeren, og langede ud efter ham med et tordnende:

«De æ Løvn, ka' a sei ham, go' Kaa'l. For a ha' siel væt i æ Hualfanger, aa a vee te de di ha' Fisk nok derop'»

Du veed, kjære Ven, hvor sjeldent og nødigt jeg bruger de Kræfter, som Moder Naturen har begavet mig med; men her forekom det mig nødvendigt at skride ind, førend denne lille Kaadhed fra min Kammerats Side udviklede sig til noget ubehageligt. Jeg rejste mig derfor ganske rolig op mod den berusede Fyr, lod min Haand falde ned paa Nakken af ham, og tvang ham i Knæ. Og her holdt jeg ham, medens jeg hurtig forklarede Forsamlingen, at det jo kunde være ligegyldigt, hvor vi kjøbte vor Fisk, og om vi kom fra Grønland eller ei. Jeg vilde bare bede dem, om de vilde drikke et Glas rundt med mig. Det vilde de naturligviis grumme gjerne. Den forbløffede Fyr syntes at være kommen nogenlunde til sig selv igjen under mit Tag. Da jeg

atter slap ham, mumlede han kun nogle uforstaaelige Ord om sin «Hualfanger», og derpaa lod han sig godvillig føre udenfor af et Par velvillige Arme. Værten, der havde holdt sig fuldstændig udenfor det Hele, som en Mand der er sig sin Stillings Værdighed bevidst, kom nu med en mægtig Geneverdunk, skjænkede op, og bød rundt. Snedkeren tog først et Glas, takkede mig med et lille Nik (jeg maa forresten sige, at Snedkerens Haand var løftet, og at han var klar til at springe løs paa den store Fisker, da jeg forekom ham med mit Tag), og derpaa gik han rundt og klinkede med Forsamlingen. En af disse skjæggede Fyre gjorde mig nogle høist naive Komplimenter for min Styrke, og tilføiede derpaa om den lange Fisker, at man ikke maatte tage det saa nøie med ham, han var nu «saadden og saadden» siden isommers. Og da jeg vilde have at vide, hvad der da var hændt ham isommers, saa kom under mange Omsvøb og Vendinger endelig Historien frem: Der var saadan en Pige hisset nede i Hjerup, som havde holdt ham for Nar, og nu maatte Flasken hjælpe.

Jeg gik udenfor, og spurgte efter Kudsken. Han var i Stalden blev der sagt. Jeg gik ind i Stalden, og sagde, at nu vilde vi kjøre, og det maatte være strax. Da jeg vilde gaa ud igjen, saae jeg ved Skjæret af en af de bekjendte, store, gammeldags Haandlygter, der var hængt op paa Dørposten, den lange Fiskers foroverbøiede Skikkelse, som med nedhængende Arme og Benene ud fra hinanden stod støttet op til Muren.

Den stakkels Fyr.

Jeg gik hen til ham, og sagde ham et Par venlige Ord. Han syntes slet ikke at forstaae dem og slet ikke at erindre mig. Pludselig kom der Liv i hans Øine.

Han hævede Armen, men om det var for at slaa eller for at værge sig, skal jeg ikke kunne sige.

Jeg traadte et Skridt tilbage, og greb aldeles mekanisk ned i min Lomme. Jeg vilde saa gjerne forære ham Noget; og jeg fik en løs Daler mellem Fingrene, og rakte den ud imod ham.

Han saae paa det blanke Pengestykke, og dernæst paa mig. Armen dinglede atter ned ved hans Side, og nu klappede jeg ham venligt paa Skuldren, og puttede Daleren ind i hans Haand.

For anden Gang saae han mig ind i Ansigtet, og — ja jeg er sikker i min Sag — han havde et Udtryk som om han vilde slænge mig Pengestykket lige i Øinene. Men Sløvheden lagde sig lige saa hurtigt udover de røde, oppustede Træk; han krummede Haanden sammen, mumlede Noget mellem Tænderne, og dinglede ud gjennem Porten over mod Krostuen.

Vi sad atter paa Vognen, min Reisefælle og jeg. Efter nogle almindelige Bemærkninger om det Passerede, indfandt en gjensidig Taushed sig. Jeg tænkte paa den lange Fisker, paa det vexlende Minespil i hans Ansigt; jeg fortrød min Foræring — og dog, den var ærlig meent —; jeg forestillede mig Pigen «hisset nede i Hjerup»; jeg indsaae, at jeg tidligere havde været altfor, hvad jeg skal kalde det, — doktrinær — til at kunne forestille mig den Slags Sager tagne paa denne Maade af «denne Slags» Mennesker. Stakkels Fyr. Og saa Pigen! hvordan havde hun seet ud? — Rimeligviis grim, og kluntet. Men hvad saa! Hun havde jo i hans Øine været . . . . ja i hans Øine . . . .

«Kjør til, Kudsk, for Satan.»

Og nu kjørte Kudsken til, forsaavidt som han kunde

for Veien og for Regnen og for Blæsten. Thi alle tre Dele havde sammensvoret sig om at gjøre os den sidste Deel af Strækningen til Skagen saa ufarbar som mulig.

En selsom Tour, denne.

Gjennem Mørket henad en dyndet, hullet Vei, med en knagende, skumplende Vogn, der var altfor tungt læsset til en saadan Reise. Brede Grøfter paa hver Side af Veien, der efterhaanden bleve fyldte med Vand, og hvor da Stænket fra Hestehovene og Vognhjulene plumpede ned med underlige, melankolske Kluk; Regnen og Blæsten lige i Ansigtet. Saaledes gik en Timestid, hvori en Uendelighed af Tanker krydsede sig i min Hjerne, og hvori den lange Fiskerskikkelse stadig kom igjen med det underlige Blik, og hvori jeg skammede mig og ærgrede mig trods min Bevidsthed om min gode Hensigt, og hvori jeg ikke kunde undlade i Takt med Hestenes Pladsken i Mudderet at gjentage for mig selv: Saadan et Plaster for saadan et Saar! En uendelig lang Time tilbragt i Mørket, paa en dyndet, hullet Lyngvei, med Bevidstheden om en fuldstændig Sand-, Lyng- og Vandørken rundtomkring, og nu, meget tydelig, med Brændingens nære, buldrende Drøn i Ørene.

Maanen kom op. Men det var slet ikke Maanen selv, men et stedfortrædende, spøgelseagtigt, flimrende, hvidgraat Skjær, der, saa saare Regnbygerne ikke netop forhindrede det, lagde sig udover alle Gjenstande nær og fjern, indskrumpende dem til Ubetydeligheder eller udvidende dem til Overnaturligheder, alt efter eget Tykke og Lune. Vi skulde nu snart dreie af ned til Stranden, meddelte Kudsken os, og nu skulde det da vise sig, om Stranden var blød eller fast, om den var «i Kvæg» eller

ei. Vi kjendte hele Lektien fra Madammens Fortællinger i Frederikshavn om hendes Kjøretoure til Skagen. Det ene Hjul paa Fastlandet, og det andet ude i Kattegattet. Og saa de slemme «Render». — Jeg maa her bemærke, at Renderne ere Udløb fra de store, flade Vandsamlinger inde mellem Klitterne, og at Kvægsandet i Reglen findes, hvor disse Render har deres Udløb paa Forstranden. —

Vi dreiede af fra Veien (om man ellers vilde kalde den saaledes), og begyndte Kjørslen over den Blanding af Lyng og Sand, der danner Vei herinde mellem Klitterne. Min Kammerat og jeg sprang øieblikkelig af Vognen, saasnart den nye Kjørsel begyndte. Vognen stod snart paa to Hjul, undertiden kun paa et; Vand og Sand pladskede om vore langskaftede Støvler og foer os i Øinene, medens vi stemmede Ryg og Skulder mod Vognfjælene, for at holde vort Fartøi paa ret Kjøl. Vi kom ned paa Stranden. En tordnende Brænding, der skød sine lange, hvislende Tunger langt op paa Sandet. Stranden var «i Kvæg». Kudsken pegede uden at sige et Ord, med Pidsken paa Hjulsporene. Det klare Vand piblede op igjennem Sandet, og fyldte Sporene, lige saasnart de vare afsatte. En behagelig Udsigt for en tungtlæsset Vogn, med et Par smaa, allerede halvtrætte Heste for. Der var en halv Times Vei til den første Rende. Min Reisefælle og jeg gik uden at sige et Ord bag den knagende Vogn, der slæbtes Skridt for Skridt, halvt paa Landet, halvt i Havet, gjennem det bløde Sand. Aldrig før mindes jeg at have gjort en Kjøretour under saa særegne Omstændigheder. Den lave Klitrække med det fygende Sand og Marehalmstotter paa den ene Side. Den skummende, dundrende Brænding, der hvert Øieblik paa en egen uhyggelig Maade syntes at ville

gribe efter En og trække En med sig, det vrede, bevægelige, men friske, usigelig friske og velgjørende Hav paa den anden Side. Luften rundt omkring opfyldt af det eiendommelige, spøgelseagtige Maanelys, hvori min Kammerat, jeg selv, Vognen, Kudsken og Hestene forekom mig som fremmede, besynderlige Væsener, med fordreiede Træk og af uforklarlig Natur og Gestalt. Og naar saa Regnbygerne kom op, og Mørket foer hen over den øde, vaade, raakolde Strand, og man bestandig syntes, at der udefra Havet, indefra Klitterne, eller bagfra, fra de afpillede Vrag, man nylig havde passeret, kom luskende Nogen, Noget — ja, Gud veed, hvad det var for Tøieri, som den ophidsede Fantasi foregøglede En!

Endelig naaede vi den første Rende. Kudsken holdt raadvild Hestene an; og for dog endelig at have Noget at samle mine Tanker om, Noget, hvorved der var lidt at risikere, brølede jeg til ham gjennem Brændingens altoverdøvende Spektakel, at jeg vilde undersøge Renden. Saa usikkert var det Lys, der frembragtes ved Maaneskinnet, i Forbindelse med Strand- og Skumtaagen, at jeg neppe var kommen ti Skridt frem, førend Vogn og Heste saa at sige udviskedes til en uformelig Masse da jeg vendte mig om for at se efter de Tilbageblevne. Der kom nu et, men ogsaa kun et eneste Sekund, hvor jeg kan sige, at jeg blev ængstelig tilmode. Vandet i Renden var bredere, end jeg havde tænkt. Det forenede sig med det indstrømmende Havvand, og spredte sig i en vid Flade udover Stranden foran mig. Paa den anden Side af denne Vandflade ragede noget kolossalt, mørkt Noget i Veiret. Jeg vidste jo nok, at jeg maatte skjære betydelig væk paa Konturerne, naar jeg vilde have Tin-[illegible] rette Forhold frem, men om ogsaa Vraget (thi et

saadant maatte det være) var meget mindre, end det her viste sig, laae det dog saaledes, at man, for ikke at udsætte sig for det blødeste og farligste Sted af Renden inde ved Klittens Fod, maatte kjøre med Vognen heelt ud i Brændingen, for at omgaae Vraget, og om dette var muligt for Hestene var jo vistnok meget tvivlsomt.

«Nu gjælder det,» tænkte jeg, og sprang ud i Renden. Jeg vidste, at det kom an paa at bevæge sig hurtigt, naar man vilde undgaae at synke i Sandet, og med Vandet op til Knæerne styrtede jeg fremad.

Det var en usigelig flau, drillende Følelse, der betog mig, da jeg sletikke sank i, og da Vraget viste sig at være en Baad, og da der var meget god Plads at kjøre frem paa. Jeg vadede noget slukøret tilbage over det før saa interessante Sted, vinkede Kudsken til mig, og meddelte Snedkeren mit meget spagfærdige Vovestykke. Leende satte vi os nu Begge op paa Vognen, og kjørte saavel over denne Rende som over to andre. Jeg havde besværget Strandens Aand, Fortryllelsen var hævet, Latteren havde faaet Bugt med Kogleriet, og — da hændte det sig, at vi, just som vi var kommen til den fjerde og sidste Rende, paa eengang følte Sandet ligesom gynge under Hjulene. Kudsken foer op fra Sædet og pidskede som en Rasende paa Hestene. «Huld fast,» brølede han; «hon æ blø'.» Vi greb fast i Vognsiderne, for ikke at blive slyngede ud under Vognens voldsomme Bevægelser. Det Hele varede kun et Øieblik, men da vi havde lagt Renden bag os, og atter var sprungne ned paa det faste Sand, saae vi, hvorledes Vognen havde skaaret ned i det bundløse Ælte til heelt op over Forhjulene. Vor brave Kudsk kjærtegnede de rystende Heste; Leer og Sand bedækkede dem lige op til Bugen.

Renden laae imidlertid bag os. Endnu en halv Time paa Stranden, og i denne halve Time havde vi nok at tale om, forsaavidt som Brændingen tillod os Samtale. Endelig dreiede vi da igjen op i Klitten, og skjøndt Regnen atter strømmede ned, og Vinden hvirvlede det fine Sand ud fra Klitterne og henover os, saa havde vi dog nu begge Dele paa Ryggen, og var ovenikjøbet fri for den store Tromme — som Snedkeren sagde. Over en flad Lyngmark, gjennem Vandpytter, Sand, Marehalm og Gruus. Bugtende os frem mellem de hvide, transportable Bjerge. Nu, endelig nu, øinende et Lys (Fyret havde vi under vor Fart kun yderst sjeldent kunnet skimte). Derpaa opdagende noget langstrakt, sort Noget, som Kudsken præsenterede os under Navnet: Plantagen! og saa var vi ved Begyndelsen af Skagens eiendommelige By, der paa begge Sider af en Landevei, som den «vaade» Tid af Aaret bestaaer af Vand, vistnok strækker sig en god, dansk, halv Miil mellem Klitter og flade Marker, indtil den af Mangel paa Huse ganske tilfældig hører op. Foran et Plankeværk, betegnet med en rød Brevkasse, holdt Vognen. Vi trampede, vaade og kolde som vi var, med vore Støvler henad en flisebelagt Gang, midt igjennem en lille Have. En Dør foran os stødte vi op; en anden bankede vi paa. Den blev aabnet, og blændet af det udstrømmende Lys, og halvbedøvet af den udstrømmende Tobaksrøg, blev vi et Øieblik staaende i den aabne Dør, og havde for os et Selskab af høist forskjelligt klædte Mandspersoner, bænkede ved Spilleborde, indsøbende Toddyernes liflige Fluida, og talende indtil fem forskjellige Tungemaal.

III.

Perspektiv i det Uendelige.

Det varede længe, inden 1ste Kapitel af den Landflygtiges Reise affødte 2det, og længe igjen, inden dette affødte det 3die og sidste Kapitel. Og da jeg havde faaet disse tre Kapilter samlede, var vi allerede henimod Vintrens Slutning og næsten ifærd med at begynde paa Foraaret.

Det var noget vanskeligt at komme rigtig paa det Rene med, hvorledes det egenlig stod til med Olsen. Hans Breve viste tilsyneladende Modsigelser frem, men — hvilke Breve gjør ikke det? hvormange Puds spiller ikke den øieblikkelige Stemning Brevskriveren? og ønskede man til Syvende og sidst at modtage Breve fra sine Venner, hvori Stemningerne blive holdt tilbage af Frygt for at vildlede?

Saameget var nu vist, at Olsen ikke var kommen til Ro. At det vilde lykkes for ham deroppe mellem Nordsøen og Kattegattet, det havde jeg hele Tiden tvivlet om. Han selv syntes imidlertid i Begyndelsen at have troet det. Jeg gjør her et Uddrag af 2det Kapitel (som han benævner «Hamletiana»):

« . . . Foruden at jeg selv fisker, optræder jeg tillige som en Slags Mellemmand mellem Fiskerne her og de Kvaser, særlig svenske Fartøier, der komme for at kjøbe Fisken. Ved at varetage mine Kollegers Tarv i saa Henseende, og ved forøvrig at give en Haandsrækning hist og her, hvor jeg formaaer, har jeg noget overvundet den Sky, som de brave Folk i Førstningen lagde for Dagen, og jeg troer, at der nu er Mange, der endogsaa har en Slags Velvillie for mig. Maaske ligger dette dog

meest i, at jeg saagodtsom ganske undgaaer Stedets «Honoratiores». Det er ikke, fordi jeg ikke blandt disse Mennesker har truffet elskværdige Folk; tvertimod, men — jeg holder nu engang ikke af Honoratiores. Nej Fiskerne, det er mine Folk; det er dem, jeg er flygtet op til; det er dem, der er Autokthonerne her i rette Forstand, dem, der har Landet — eller, hvad jeg vilde sige, Sandet og Vandet inde, dem, der giver Livet her dets rette Præg, og endelig, — jeg selv nedstammer jo fra Fiskere. Send mig et Dusin af Eders blegnæbede, smaaklynkende Poeter, send mig nogle af Eders «fine» Hoveder, saa skal jeg paa en Dag ryste dem saaledes om imellem mine Fiskere, at de skal have godt deraf et heelt Aar. Hvilken Lære lyder der ikke til hele vor Tids optrevlede, udmarvede Storbyslæng heroppe fra disse Sandtuer, hvor den jernhaarde Nødvendighed smeder sine Skabninger uvægerligt fast til Hytten under Klitten og til Toften i Baaden. Man knyer ikke; man fortaber sig ikke i villiesvækkende Spekulationer over sin «egenlige Bestemmelse». Fra Fader til Søn nedarves med Traditionens overbevisende Magt Bevidstheden om at skulle æde tør Fisk i en Hytte og bruge en Aare i en Baad. Farerne og Afvexlingerne paa Havet i Forbindelse med en vis kildrende Lyst til at skaffe sig mere tør Fisk, end man selv kan æde, slaaer sig derpaa sammen, og danner de lysere Punkter i alt det Haarde og Trøstesløse. Nødvendigheden bliver tilsat med Lysten, og — man er Fisker med Liv og Sjæl. Man er rolig og alvorlig, man har et Centrum i sig, fordi man aldrig er bleven lært til at søge efter sin Plads eller tvivle paa sit Kald. Man er selvtillidsfuld, fordi man har lært at skatte sit eget Værd i en snever Vending; man har en Deel af

de store Egenskaber, som de «store» Tiders Mænd havde, og man har faa af de Laster, som vort moderne Liv sygner under. Og saa — saa har man Strandingerne, de store aarlige Præmier for Resignation, Haardførhed og Mod!

Jeg havde lige paa Læben den Ytring: Man hører ikke denne evindelige Klynken over Livets smaa Kaar, denne mollstemte Jammersang over Tilværelsens usle Tærepenning, som altid toner En imøde i de store Byer. Men jeg tager Ytringen i mig igjen. Thi man er ikke fattig her paa Skagen i den trøstesløse Forstand, hvori man er fattig i de store Byer. Havet giver bestandig Fiskene fra sig. Og vil Ingen kjøbe Udbyttet af det daglige Arbeide, saa kan man dog fortære Udbyttet selv, og idetmindste blive mæt. Og sætter endog Armodens smudsige Spøgelse sig paa Tærskelen af en eller anden Hytte, saa er der her en Mulighed for at jage det bort. Pauperismens Maskineri, som er saa indviklet i de store Byer, er her endnu simpelt og usammensat. De arbeidende og fortjenende Hænder er i Majoritet; en ringe Skjærv fra hver af disse lægges i den bedende udstrakte Haand, og Sagen er i Orden.

Nei, man er ikke fattig her i den Forstand, hvori man er det i Byerne. Og idet jeg udtaler for Dig denne min Anskuelse, føler jeg mig lykkelig og trøstet, lykkelig, fordi jeg selv kan betragte mig som «rig» iblandt mine Omgivelser, trøstet, fordi jeg med denne min «Rigdom» kan være til Nytte og Hjælp for Andre; — og det vil ikke sige saa lidt endda; — i ethvert Fald er det dog bedre, end at høre til disse ædle, men mørke Sjæle, der staaer seent op om Morgenen, spiser Frokost, Middags- og Aftensmad, Alt under ædle, men mørke Grublerier

over Livets Skyggesider ɔ: deres egen tarvelige Existens, som maaske har lidt en lille Skuffelse. Disse ædle Sjæle, hvis Bordskuffer pleier at vrimle af digteriske Udgydelser over dem selv og deres tabte Lykke, over en lys Damekjole i en løvrig Skov, over Maanen bag Skyer, og et mørkt, stillestaaende Vand, passende til Drukning, — disse ædle Sjæle, siger jeg, glemmer, idet de skjærer en saftig Cotelet istykker eller smager paa et Glas Rødvin, at der er et Mørke udenom dem selv, hvor denne Cotelet og denne Flaske Rødvin vilde danne et stort Lyspunkt. Ved at sende disse to Dele, eller deres ækvivalente Værdi i det «usle Mammon», hen i en eller anden lille Krog efter en Adresse, som kan erholdes hos den nærmeste Fattigforstander eller Distriktslæge, vilde det upaatvivlelig gaae op for de gode Herrer, hvad Lys og Skygge egenlig vil sige, hvad Tiden har Ret til at fordre af Digteren saavelsom Ikke-Digteren, og at Virkeligheden i vore Dage er med sine Fordringer rykket al vor Gjøren og Laden saaledes ind paa Livet, at man ikke, naar man vil kaldes et blot nogenlunde hæderligt Medlem af Samfundet, har Lov til denne fornemme Romantiseren mellem Damekjoler, Maaneskin, Troubadurer, Riddere, Hjerter, og alt det øvrige gyselige Nonsens, som Bordskuffen gjemmer . . .

Kjære, unge Ven. Er det dog ikke besynderligt! medens jeg her nedskriver disse Linier, og medens jeg moraliserer saa smukt for Dig og Andre, føler jeg selv, hvormeget jeg trænger til, at En skulde tage mig i Ørene og trykke min Næse ned i min egen Bordskuffe, ligesom man trykker Snuden af en lille Hundehvalp ned mod Gulvet, naar den har været «uartig».

Jeg vil være ærlig overfor Dig. Jeg har ikke ude-

lukkende fisket eller beskæftiget mig med Fiskere. Jeg har været uartig. Jeg har skrevet, og skrevet paa den gamle Liremelodi, ja, jeg har endogsaa været saa afsindig, at jeg har bildt mig ind, at der dog var Stof til en Digter i mig.

Vær rolig; det er dog ikke gaaet saa galt, som Du heraf maa forestille Dig det.

Jeg skrev en heel Deel pathetiske Hjerteudgydelser over mig selv og hende, Du veed nok. Det var naturligviis bestandig de gamle Billeder, jeg brugte; det var den gamle, lyriske Klingeling, som vore store Digtere have sat deres imprimatur under, og som nu alle Smaafuskere i Haandværket have tilegnet sig.

Det er den gamle Historie. Naar store Digtere i et halvt Seculum have pløiet Literaturens Ager tilstrækkeligt igjennem, er det saare nemt for Smaafolk, der komme bagefter, at drage Plougen videre i de gamle Furer. Vi staae jo rimeligvis nu ved Skjellet til en heel ny, udyrket Jord, og vi have da disse Smaapoeternes Række, som ikke har Evne til at overskride Skjellet, men som saa deiligt kan kvidre i de gamle Toner, — rigtignok med en lidt spæd Stemme; men hvad gjør det? «Folk» vil jo have det saaledes.

Det var altsaa en saadan Digtertilværelse, jeg attraaede.

Jeg skrev og skrev. Her var Ingen, jeg kunde raadføre mig med. Jeg læste alle disse Wintherske, Oehlenschlägerske, Aarestrupske og Heibergske (jeg kan tilføie Byronske og Shelleyske) Efterklange op for mig selv, naar jeg om Aftenen sad alene paa mit Kammer, og naar Vinden derude strøg et obligat Akkompagnement paa sin hjertegribende Violoncel til mine begeistrede Recitativer.

Jeg kunde jo nok stundom høre Efterklangen, men jeg syntes dog «alligevel» (ja dette fordømte «alligevel»), at der var Noget deri, Noget, som . . . osv. osv. — Du kjender jo nok Ræsonnementet — og det var paa et hængende Haar, at jeg havde sendt Dig hele Klatten med Anmodning om videre Befordring til en Boghandler.

Da faldt det som Skjæl fra mine Øine! — Ja, glæd Dig endelig ikke for tidlig. Jeg er ikke fri endnu; jeg har blot appelleret min Sag ind for en høiere Ret, om ikke for Høiesteret.

Jeg havde en Dag Noget at gjøre ved min Baad paa den søndre Strand.

Medens jeg var beskæftiget hermed, saae jeg to smaa Skagboere komme slæbende med en Plankestump, som efter deres Tale at dømme var fundet af den Ene i Strandkanten, og om hvis Besiddelse de nu stredes.

Da de ikke kunde komme til noget mindeligt Forlig, slap de Stridens Gjenstand, og gav sig efter bedste Evne i Lag med hinanden. Jeg traadte til, for at mægle Forlig, og gjenkjendte da i Plankestumpen — hvad troer Du? — min Pallisade fra Fladstrands Fæstningsvold.

Der stod ganske rigtig Bogstavet, som jeg havde skaaret ind i Træet.

Jeg vendte mig om, og gik hjem.

Dette lille, ydre Træf, saa ligegyldigt, som jeg forresten gjerne vilde gjøre det, bragte mig til Besindelse igjen overfor mine poetiske Aspirationer.

— Du er en net Fyr, sagde jeg til mig selv, idet jeg travede op og ned ad Gulvet i mit snevre Kammer eller Buur. — Du er virkelig et rigtigt Pragtexemplar af et Mandfolk! Du trykker din bedste Vens Haand i Byen med den høitidelige Forsikkring, at Du heroppe paa Ska-

gen, under et haardført og virksomt Liv, vil søge at glemme visse Ting og blive til et ordenligt Stykke Menneske, — og ikke saasnart er Du kommen herop, førend Du bliver til en klagende Troubadur, der afvexlende fører Krig med Torskene og besynger sine Ulykker formedelst sin troløse Hjerterdame. Jo, et herligt Mandfolk, og en dygtig Fisker!

Jeg kom ved det sidste ironiske Prædikat uvilkaarligt til at tænke paa min Ven Snedkerens tvivlende Udbrud i samme Retning, dengang vi udvexlede vore første Hilsener ombord paa Kvasen. Jeg snappede min Hue, og gik hen til det Huus, hvor Snedkeren har indlogeret sig; (hans Arbeide paa Fyret er endnu ikke endt).

Jeg traf ham hjemme. Han sad og snittede paa et Stykke Legetøi til Drengen i Huset; saavidt jeg kunde skjønne, var det en Hest med en Pibe agterude. Middagen var lige forbi, og jeg kunde vente at finde min Ven Snedkeren, efter Sædvane paa denne Tid af Dagen, i et fornøieligt Humeur.

Det var ogsaa det, jeg skulde bruge. Jeg hilste paa ham, satte mig ned, trak min Pibe frem, stoppede og tændte den.

Han saae hen paa mig, men slog øieblikkelig Øinene ned igjen, og snittede videre, medens han ganske svagt fløitede en munter «Hamborger-Skotsk».

Jeg sad nogle Minuter og dampede paa min Pibe, og henvendte mig derpaa til ham med forskjellige Spørgsmaal: om hans Arbeide paa Fyret, om hvorvidt der var bleven «trukket Vaad» inat, om der var kommet mange Flyndere paa Stranden, og lignende Sager af mere lokal Interesse.

Han besvarede disse indledende Spørgsmaal saa løse-

ligt, som om han absolut vidste, at det kun var en Indledning. Derpaa lagde han pludseligt sit Arbeide og sin Kniv fra sig, saae paa mig med et af sine hurtige Blikke, og plumpede lige løs paa selve Sagen, som jeg saa daarligt formaaede at skjule for ham.

— Et Brev? Hr. Olsen!

— Kast Herren overbord, og hold Dem til Olsen, svarede jeg.

— Et Brev, altsaa! Hm — Olsen.

— Ikke just et Brev, men noget Lignende. Jeg blev for nylig paa en ganske egen Maade mindet om en Ting, som jeg gjerne vilde skrive i Glemmebogen, og som altid gør mig forstemt, naar den viser sig. Jeg sugede voldsomt paa Piben, og fortsatte: — Siig mig, — hvordan skal man bære sig ad med at glemme?

Snedkeren lagde Hovedet lidt paa Siden, saae atter op imod mig, og idet et fint Smil spillede om hans brede Mund, svarede han undvigende:

— Hvad er det nu værd, Hr. — Hm — Olsen, at pille bestandig ved de gamle Limninger. Deres Bohave er nu engang gaaet istykker, og den evige Tagen fra hinanden og Sætten sammen igjen duer ikke. Det maatte da være engelsk Patentliim, som skulde faa saadant Noget til at holde; men den Slags Liim har vi ikke ved Haanden her . . . See De Dem om efter et andet Bohave; — det er mit Raad; men det følger De naturligvis ikke; og jeg gjorde det maaskee heller ikke i Deres Sted. Det er altid nemmest at raade Andre, forstaaer sig.

Og hermed tog han atter fat paa Kniven og den halvfærdige Hest, hvis Proportioner nu begyndte at dukke kunstnerisk frem af Raastoffet.

De svarer mig jo slet ikke paa mit Spørgsmaal,

vedblev jeg. — Hvad mener De om, hvis man forsøgte at skrive det væk, som saaledes trykker En.

— Skrive det væk, gjentog Snedkeren skalkagtig. — Naa ja, hvorfor ikke det? Der var en Mand nede i Konstantinopel, forresten en Tyrk, en rigtig Gavtyv; men han kunde skrive Vorter væk som Ingenting. Han kradsede kun nogle hebræiske Bogstaver ned paa et Stykke Papir, strøg med det henover Vorten, og brændte saa Papiret paa et Fyrfad. Og den næste Morgen var der ikke mere Vorte end her paa min Kniv; — det sagde de idetmindste. Jeg selv har aldrig seet det.

Jeg saae et Øieblik stivt paa Snedkeren, og maatte da smile ved den tilsyneladende dybe Alvor, som hans Ansigt frembød. Jeg vedblev:

— Et Spøg, et Andet Alvor. Jeg kunde have Lyst til at faa Deres Mening at vide om Noget — nogle Vers — jeg har skrevet, medens jeg har været heroppe. Jeg synes selv, at naar jeg saaledes skriver mine Tanker ned, falder det mig lettere at holde Livet ud i det Hele taget; ligesom jeg ogsaa derved lettere holder alt Det tilbage i Baggrunden, som gjerne vil trænge sig frem og hindre mig i Udøvelsen af min daglige Dont. Jeg troer, at jeg har Noget af det Nedskrevne her i min Lomme. Naar jeg læser det for Dem, hører jeg tillige selv bedre, hvorledes det klinger.

Jeg tog nogle Vers frem af min Brystlomme, og læste som følger:

»Det var mod Aften. Himlens Rum
Var fyldt med mørke Skyers vrede Skygger;
Selv sad jeg her saa kold og stum
Paa Stranden, hvor den vilde Maage bygger.

Den barske Bølge vælted sig
Mod Vraget, taust, en Milepæl for Døden;
Den øde Sandkyst bælted sig,
En Strimmel Haab, berørt af Aftenrøden.

Jeg fulgte Haabets smalle Spor,
Men stedse standsed Blikket foran Vraget;
Da blev jeg vaer mig selv ombord
Paa Planken, skrøbelig, af Bølgen jaget.
De vilde Maager kom med Skrig,
Og fulgte spottende min Dødningskude.
Paa Dækket stod jeg mellem Lig,
Blandt Mastens Splinter, Seilets revne Klude.

Det lysned forud. Bølgens Muur
Gav Plads, og veg tilside for et Billed.
Det falske Elements Natur
Sig selv i kunstigt Blændværk klart fremstilled.
En Kvindeskabning, stor og skjøn,
Med Armen udstrakt ømt i Elskovsgløden,
Med Læben stammende en Bøn,
En Bøn, som maatte friste selve Døden.

Hvor var hun deilig! Hvilken Barm,
Frembølgende som Havets hvide Fraade!
En Hals som Hinden, og en Arm,
Omsnoet af Haarets Slangebugter vaade!
Og hvilket Øie; hvilken Ild! —
Den sved mit svage Hjertes dybe Rødder.
— Bliv min, jeg raabte, febervild;
Og frem jeg styrted mod den Skjønnes Fødder.

Forbandet være Du, som svandt
Liig Havets Røg, naar Stormens Dæmon raser!
Forbandet Vraget, som mig bandt
Til Dækket mellem Lig og Seilets Laser!
Forbandet jeg, som sidder her,
Et Offer for en blændende Bedrager! —
Ak, som et Vrag paa blinde Skjær
Til Sandet bunden sidder jeg og klager.»

Jeg foldede Papiret sammen, og stoppede det i min Lomme.

Der blev en lille Pause.

Min brave Ven var øiensynlig noget forlegen med at faa begyndt rigtigt paa det, han vilde sige.

Jeg hjalp ham da paa Gled med den Bemærkning, at han nok ikke syntes om det.

— Nu, ja; det er saadan en vanskelig Sag at sige sin Mening om, hvad man dog ikke forstaaer sig paa. Det er jo meget pænt og net, og det er jo naturligvis disse Satans Fruentimmer, som har været paa Spil hos Dem ogsaa. Men — om De ikke vil tage mig min Dristighed ilde op, hvorfor skriver De ikke noget Virkeligt?

Jeg spurgte, hvad han mente med det Virkelige.

— Jeg mener naturligvis Noget, som De selv har seet. Det maa da være langt morsommere, og maa da ogsaa fordrive Tiden bedre, end saadan at rakke sine gamle Kjærester ned, om ogsaa de fortjene det nok saa meget. Jeg vilde for min Part ikke spilde en Stavelse paa mine Kjærester, men meget snarere skrive om Folk, som jeg havde truffen paa mine Reiser; om hvorledes de saae ud, og hvad de talte om, og hvorledes det var at gaa over Simplon med bare Been i Støvlerne og Huller baade paa Benene og Støvlerne; og om det store Slagsmaal paa Skræderkroen i Athen, og om den skikkelige Vadskerkone i Neapel, som pleiede mig og passede mig, da jeg var syg, og ovenikjøbet senere vadskede mine Skjorter gratis.

Virkeligheden, det Oplevede, Skræderkroen i Athen! Hvor dog Kandidaten blev distanceret, og hvor han kunde lære Meget af denne «simple» Mand!

Jeg sagde noget Lignende til Snedkeren, men han rystede paa Hovedet, og mumlede Noget om, at jeg ikke skulde gjøre Nar af ham, selv om han havde sagt noget

dumt Tøi. Saa kom Smilet atter frem; han gik hen ved Fodenden af sin Seng, lagde sig ned paa Knæ, fik fat i en lille Trækasse, rodede nogen Tid omkring i dens Indhold, og kom atter hen til Bordet, holdende et lille, guult Blad Papir i sin Haand.

— Jeg har ogsaa givet mig af med at være Versemager. Maaske De har Lyst til at høre Noget, som jeg engang sendte en af mine Kammerater, der ikke rigtig kunde komme paa Gled i Tilværelsen derhjemme. Jeg var dengang nede i München, og havde det suurt nok. Men den Anden havde det nok værre.

Han rømmede sig et Par Gange, og med et Foredrag, som om han læste op af en Katechismus, fremsagde han følgende Poem, som jeg senere fik Tilladelse til at afskrive.

«Livet kan være forbandet nok;
Værre det bli'er ved at klage.
Fremad min Bro'er over Sten og Stok
Og see Dig aldrig tilbage.
Syng kun en Sang med en rask Melodi;
Du fik jo Lunger og Stemme.
Verden derude har Plads for Ti,
Det maa aldrig en Haandværkssvend glemme.

Randslen paa Ryggen, og Hatten paa Snurr:
Puds dine Øines Briller.
Selv om Du løber i Livet surr,
Slaa dine modigste Triller.
Pigerne elske et muntert Gesicht;
Pokker skal derfor græde.
Sang er en Haandværkssvends første Pligt,
Ihvor han nu end er tilstede.

Værterne ere som Verden er,
Helst de bespiser den Glade;
Sæt Dig da aldrig i Krogen tvær,
Lang til de fyldte Fade.

Har Du ei Mynten, ja da er det skidt;
Dog, Du skal bare fortære:
Værten gi'er altid den Glade Kredit,
Og glad skal en Haandværkssvend være.

Slaa Dig igjennem det bedste Du kan,
Du fik jo Næver paa Skaftet:
Modet har altid hjulpet sin Mand,
Saalænge som han har havt 'et
Øxen iveiret, Høvlen parat,
Viis, Du kan klare Butikken.
Arbeidet, det er en tro Kammerat,
La'er en Haandværkssvend aldrig i Stikken.»

Da Oplæsningen var endt, sprang jeg strax op, og klappede Forfatteren paa Skulderen. Scenen mellem Montanus og Jacob randt mig øieblikkelig ihu. Saa sammentrængt som muligt fortalte jeg den forlegne Snedker denne mesterlige Scene, men alt imedens jeg efter Hukommelsen citerede de holbergske Repliker, følte jeg selv Braaden af disse Repliker, møntede paa den arrogante Student. Jacob med sit Digt om Morten Nielsen, der er «formaliter slet, men materialiter ypperligt,» voxede Montanus heelt over Hovedet. Jeg bøiede da mit Hoved, og saae vist meget forknyt ud; og nu var det Snedkeren, som opmuntrede mig, og det med følgende glimrende Tiltale, der har bevaret sig fast i min Erindring.

— Seer De, Olsen, sagde han, idet han trykkede den lille, gule Papirslap ned imod Bordpladen, og med sin brede Tommelfinger lagde alle mulige Læg og Folder i Papiret. — De burde tage Felleisen paa Ryggen og see Dem ordenlig om i Verden, og ikke begrave Dem her i dette Sandhul . . . Ja, De ryster paa Hovedet; men det er dog sandt alligevel. Hvis jeg maa være saa fri og ytre min Mening anbelangende Deres Stilling her

paa Skagen, saa er De jo hverken Fisker eller Ikke-Fisker. Det var akkurat som om jeg vilde være Snedker den ene Dag, og Glarmester den anden; og dog vilde det meget bedre kunne gaae, eftersom Vinduesglasset og Sprosserne er hinanden meget nærmere end den Bestilling, De før drev, og den, De nu driver. — Jeg har jo tidt seet Dem gjemme Deres Papirer, naar jeg kom ind til Dem i Deres Stue, og da det nu er saa rimeligt, at en saadan studeret Mand vil skrive saadan noget pænt Noget, som kommer ud paa Tryk i Kjøbenhavn, saa er det da ogsaa i sin Orden, at De opgiver at trække Torsk heroppe. Men naar De nu har opgivet at trække Torsk, og naar De saa vil skrive, saa skulde De følge mit Raad og tage Benene paa Nakken og see Dem omkring i Verden. Saa behøver De da ikke at skrive om denne gamle Kjæreste . . . Ja, om Forladelse; jeg vælger maaske ikke mine Talemaader efter den rigtige Kalender, — men sandt er det, at hvis jeg havde faaet Opdragelse, saa skulde jeg male hele Bøger fulde om Alt det, som jeg har seet og oplevet, og det uden at jeg behøvede at komme Boller paa Suppen . . . Gudbevares; jeg vidste nok, at De vilde svare det samme, som De altid pleier at svare hertil. Men hvis De paa ingen Maade vil reise herfra, og opgive Torskene, saa skulde De dog idetmindste gaae lidt mere ud iblandt Folk heroppe. Der er nu f. Ex. Jens Andersen; han holder Fiskerbal iaften, og han spurgte mig netop, om jeg troede, De var for stor paa det, til at . . .

Jeg lod ham ikke tale ud; jeg lovede at indhente det Forsømte, og at afhente ham om Aftenen for at deeltage i Selskabet hos Jens Andersen. Og saa stod vi da, omtrent ved det Lag Syv, udenfor Døren til det Huus,

hvori Fiskergildet holdtes, og Værten kom selv ud, og bød os indenfor, idet han, med et «Valkommen» iskænkede os to store Glas af en Flaske med et tvivlsomt Indhold, som han holdt trykket op til Favnen i sin bøiede venstre Arm.

Stuen, der var rummeligere end de fleste andre Fiskerstuer, langagtig firkantet, overstrøget med en rødbrun, skjoldet Kalkfarve, og oplyst — eller deelviis opklaret — af fire Talglys i plumpe Træøskener, indesluttede vel et halvthundrede Mennesker. Ingen var mødt i Selskabsdragt, og af den Grund heller ikke i en forud tillavet Selskabsstemning. Det Hele havde et saa temmelig improviseret Anstrøg; kun Fruentimmerne havde ved Hjælp af Haarolie eller Vand og nu og da ved et nyt Tørklæde over Hovedet, eller, naar det kom høit, ved en Stadstrøie forsøgt at smykke sig til Festen, hvad der iøvrigt ikke forhindrede dem fra at deltage i den almindelige Stemning som i noget Hjemligt, Dagligdags, der kun har faaet en yderst svag Tone af noget Fremmed, Overordenligt.

Jeg besvarede forskjellige Hilsener, og modtog eller afslog forskjellige Opfordringer til at «være med om en Pot», eller til at lædske mig paa «en Extrakt»; og da jeg havde naaet en Krog, kvorfra jeg kunde oversee den største Deel af Værelset, stillede jeg mig der, og overlod mig til en Række af nogenlunde uforstyrrede Betragtninger.

Den almindelige Summen og Brummen omkring mig indlullede mig lidt efter lidt i en Døs, hvori jeg kom til at tænke paa — ja, hvad var det egenlig? Et kjøbenhavnsk Selskab!

Klokken mangler et Par Minuter i 9. Husets Herre

staaer i den oplyste Sal. Den behandskede venstre Haand leger med Uhrkjæden; den ubehandskede høire Haand glatter de tynde, pomadiserede Haar over den tænksomme Pande. Hvad tænker denne Pande paa? Først og fremmest paa, om Excellensen nu ogsaa virkelig ifølge sit nedladende Løfte vil give Møde iaften. Dernæst paa, at det unægtelig var mange Penge, som sidste Gang gik i Løbet ved L'hombren, og at det dog var behageligt at faa Revanche iaften. Endelig paa, at Fru B. igrunden er en vakker lille Kone, meget elskværdigere end — Ah! Døren ind til Husfruens Værelse gaaer op, og med en lidt fortrædelig Rynke i den ikke ganske unge Pande, træder «min Bedste» ind, og siger i en bebreidende Tone: — Herregud, staaer Du der, og lader Tjenestefolkene skalte og valte, som de selv har Lyst til. — Min Bedste, jeg var netop ifærd med — — Jovist. Det er altid Konen, som det gaaer ud over. (Husfruen har været ved sit Toilette de sidste to Timer). Aa, disse evindelige Selskaber. — Men, Du ønskede dog selv — — Jeg ønskede Intet. Jeg vilde ønske, at jeg kunde sidde stille og fredelig ved mit Haandarbeide, og gjøre det store Broderi færdig til Basaren for den indre Mission. Sligt tænker jeg paa; men Du . . . — Min Kjære . . . — Men saa lad dog idetmindste være at sige mig imod. Du veed jo, denne Hovedpine og Klemmen for Brystet; og saa Doktoren, som sagde . . .

Her rives Døren ind til Spisestuen op, og Husets Datter i Korset, hvidt Skjørt og udslagne Lokker, kommer med en Kam i Haanden og i synlig Ophidselse farende ind. — Men min Gud, Barn! (duo af Forældrene.) — Jeg siger Dig, Mama, jeg taaler det ikke længer. Emilie har i den Grad ødelagt mit Haar. Jeg kan ikke vise

mig iaften. (Graad.) — Mit søde Barn. Den Emilie skal væk til den 1ste. — Men min Bedste; Emilie er dog virkelig . . . — Nei, det er ikke til at holde ud. Du som Barnets Fader . . . (Graad. Det ringer. Moder og Datter ud, hver ad sin Dør.)

— Ah, min kjære, gamle Ven. Glæder mig, glæder mig. Jeg ventede nok, at Du vilde være den Første. — Aa, ingen Aarsag. Tak skal Du have. Du seer jo saa oprømt ud. Ja, saadan er det at have sin egen Rede, Vi løse Fugle, vi har det anderledes drøit; . . . Godaften, kjære Frue. Altid smilende. Og Deres Frøken Datter? Dog vel ikke upasselig?

Gjæsterne samles efterhaanden. Excellensen indfinder sig virkelig, og det forønskede Antal udebliver. Konversationen er staaende. Unge Herrer, der have forøget deres dagligdags aandrige Udtryk med en Tilsætning af Selskabsflouhed i streng, dansk Stiil, nærme sig paa smaa Støvler og sitrende Ligtorne den tæt sammenkilede Falanx af unge Damer, der søge at holde den gyldne Middelvei mellem agtbar Blufærdighed og tilladt Flaneri. En tapper Winkelried blandt Herrerne opoffrer sig for det almindelige Bedste, og bryder Bresche i Falanxen. Kampen er begyndt.

— Min Frøken! tør jeg udbede mig Deres Selskab ved Bordet? — Maaske! — Hvorfor kun: Maaske? — Jeg veed ikke. — Er De maaske bange for mig? — Min Kusine her i Huset siger, at De gjør saa frygtelig Cour. — Saa—aa. (Pause.) — Tør jeg spørge, Frøken, var De paa Ballet hos Professor C . .? — Nei. Var De der? — Nei, desværre, jeg var anderswo engagiert. — Saa—aa. (Pause. Under Pausen støder en Kammerat til den talende Herre, og fniser. De var sammen

den omtalte Aften med nogle andre Kammerater i et «gemytligt Lag», og endte Aftenen paa et offenligt Dandselokale.)

Fruerne have imidlertid taget Plads omkring Divanbordet i Dagligstuen. Fru B. fører Ordet. — Det er da virkelig sandt med hvad man fortæller om Pastor X! (Røre i Forsamlingen.) (Husfruen): — Hvad mener De, Fru B,? Er der virkelig Folk, som kaster Smuds paa denne hæderlige Mand, saa skulde De dog ikke udbrede onde Rygter. Rygter er der saamænd nok af, Fru B.

(Fru B.; spidst): — Ja, Rygter er der saamænd nok af, og Folk er ikke altid saaledes, som de synes for Verden. Hvad angaaer Pastor X., da er jo Skandalen aabenbar; det vil snart komme i Bladene. Man siger . . . (Fortsættelsen følger hviskende).

(Husfruen, med Indignation): — Men, min Gud. Det er jo oprørende.

(Fru B., overlegen;) — Ja, kjære Frue. Jeg er ikke i Missionsselskabet. Og jeg troer ikke, at jeg er ufeilbar. Men der har altid været Noget indeni mig, som har sagt: Det Menneske, ham skal Du ikke troe paa. (Pause. Man hører Fruen i Huset ivrigt glatte sin Silkekjole.)

Samtidig sidde de ældre Herrer ved Spillebordene i Husherrens Værelse, rangerede i et Planetsystem omkring Solen, Excellensen. Raslen af Kort og Jetons. De monotone Udraab: Spurgt, kjøber til Nolo, fem Matadorer, Kongen, Sjette; hvormange Beter osv., gaae efterhaanden op i en Samtale af overveiende politisk Indhold. Kudsken i Huset, der iaften agerer Tjener sammen med en leiet Størrelse, og som er vant til at læse «Bladene», endogsaa førend de kommer ind til

Herren, hører fra Forværelset med hele en Kulsviers svedne Grin, men uden dennes Tro, følgende løsrevne Stumper af Debatten:

. . . Som jeg siger Dem, mine Herrer, og jeg kan sige det uden Brud paa min Diskretion; Ministeriet vil ikke finde sig deri. Ministrene gaae ikke saa let, som Folk troer. Ministrene er ansvarlige overfor Hs. Majestæt og overfor Loven — først og fremmest. Ministrene er naturligvis ogsaa ansvarlige overfor Folket. Men hvad er Folket, mine Herrer? Folket er Indbegrebet af Hans Majestæts Person og Lovens Bogstav samlede i Et. Folket har jo engang givet sine Ønsker Udtryk i Loven, og Hs. Majestæt har selv stemplet dette Udtryk som sin egen Gave, hvorover det ansvarlige Ministerium er sat til at vaage. Det Ministerium, der da vogter denne Gave og samtidig værner om Hs. Majestæts ophøiede Rettigheder, det er paa samme Tid det rette folkelige Ministerium, ligesom det maa siges at være . . .

. . . Tillader Hr. Excellensen. Jeg er fuldstændig enig med Excellensen i Hovedsagen. Men man kunde dog maaske give Folkets Prærogativer en noget mere udvidet Fortolkning end den, som Hr. Excellensen behager at . . . Ganske vist maa man indrømme, at vor Forfatning ikke direkte hjemler Folket Brugen af . . . Ikke desto mindre, naar det ene Thing . . . I det Hele taget bliver der vel her for os i Danmark ikke saameget Tale om, hvad vore Strømninger, vore Bevægelser kunne medføre; Spørgsmaalet dreier sig vel nærmest om, hvad Udlandet . . . Hvis den frisindede Retning i Udlandet faaer frit Løb . . . Danmark desværre følge efter . . . Bismark mere populær end nogensinde før i det liberale Tydskland . . . Kampen mod Kirken . . .

. . . Ja desværre, Hr. . . . min ansvarsfulde Stilling . . . gammel Politiker . . . og først og fremmest dansk Mand og loyal Mand. De vil indrømme mig, at Danmark . . . Nordens Lys . . . imod alle Udskeielser . . . nordisk Aand . . . Kraft . . . Fremtiden . . . Danmark.

Her støder Kudsken Leietjeneren i Siden og stikker Fingeren i Munden. Og derefter gjøre begge de tjenende Aander et samlet Angreb paa den aabne Cigarkasse, der er hensat paa Hylden til Gjæsternes Afbenyttelse, naar de ville hjem, — et Tidspunkt, som Fruen imødeseer med en næppe dulgt Utaalmodighed, men som Husets Herre paa sin Side ikke har Grund til at ønske fremskyndet, eftersom han netop iaften «sidder i Held.» —

Paa dette Punkt af mine Erindringer afbrydes jeg ved Dandsen, der nu er begyndt, ledsaget af en Violins skjærende Stemme. Jeg er atter blandt Fiskerne paa Skagen, og jeg indrømmer for mig selv, at jeg føler mig mere hjemme her end i det Selskab, som jeg nylig har forladt.

Jeg indrømmer, at Værten og hans lille, trivelige Kone har indbudt Gjæsterne — jeg erindrer saamænd ikke længer, om Entreen er gratis, men jeg veed kun, at hvad der konsumeres i Aftenens og Nattens Løb skal betales, — jeg indrømmer, at det værdige Ægtepar har indbudt Gjæsterne uden disse smaa Billetters Mellemkomst, der «udbede sig Æren af», og som har til Hensigt at afbetale gammel Selskabsgjæld samtidig med at aabne en ny Gjengjældelses Konto. Værtinden er, saavidt vides, ikke i noget Missionsselskab, og Værten vilde sikkerlig modtage en Excellense ganske saaledes, som han modtager os — med fremrakt Pote og en Velkomstsnaps. Her findes ingen Fruer — Gudskelov! Mændenes

Koner ere for Størstedelen blevne derhjemme. Mændene selv spille ikke L'hombre, men Trekort og Fransfus. Og disse to Spil ere virkelige Selskabsspil, hvor man slaaer med Knoerne i Bordet og sommetider i sin Nabos Næse. Alle ville more sig, og Ungdommen ikke mindst. Det gjælder blot om, at det første og festlige Indtryk skal have fortaget sig lidt, saa slaaer man Gjækken rigtig løs.

Jeg staaer her i min Krog og seer paa denne Dands, denne Puffen og Dreien sig om mellem hverandre paa den lille ryddelige Plet, som i det givne Øieblik forefindes, men som rigtignok ligesaa hurtigt forsvinder. Jeg seer gjennem den aabentstaaende Dør ind i det tilstødende Værelse, hvor de drabelige Fiskerskikkelser i deres uldne Klæder, med de korte Piber i Munden, svedende, rygende, leende og slaaende i Bordet, med Besvær vrister de fedtede Kortblade ud af de store, barkede Næver, og holder Trumferne triumferende op for deres Modspilleres Næser, idet de bander paa Jydsk, Hollandsk og Engelsk, og med et raskt Kast med Nakken eller en sindig, betænksom Mine tager Extrakten og Finklen til sig. Overalt hersker Glæden, en naturlig, ligefrem Glæde over disse flygtige Minuter, som man fravrister det haarde, farefulde daglige Liv.

Min Ven Snedkeren, der har faaet Flipper paa og er i et Perlehumeur, kommer hen til mig Arm i Arm med en ung Sømand, som han benævner Søren. — Naa, siger han, idet han slipper Sørens Arm og tørrer Sveden af sin Pande med Bagsiden af sit Frakkeærme. — Naa, Olsen, der er Humeur paa Værkstedet iaften, hvad? — De skulde min Sandten ogsaa tage Dem en Svingom. Her er rigtig flinke Piger, og Sextour kan de dandse og

«Forkert». Kjønne er de jo ikke saadan ligefrem, men Sindelaget er godt, og de gjør ingen Udflugter. Søren her er noget melankolsk, fordi hans Kjæreste har gjort ham Knuder, men det betyder Ingenting, vel Søren? vel — Hr. Olsen? — Nu kan De snakke lidt med Søren; jeg skal imidlertid see at berge mig en lille «Forkert» til med Ane derhenne.

Snedkeren forlader os. Søren og jeg vexler et Par Ord, og blive dernæst staaende tause ved Siden af hinanden op imod Væggen. To unge Piger, den Ene med Tørklædet over Hovedet, den Anden med en Hue eller en lille Kappe paa, bliver af de Dandsende trængt tilbage fra Gulvet, saaledes at de komme til at staae lige foran os, uden at lægge Mærke til os.

Jeg meddeler deres skagensiske Samtale i Oversættelse.

— Gud skal vide, om *han* er her iaften?

— Ja, Du troer nu altid, at det er Dig, han seer efter, naar han kommer ned paa Stranden. Men det er slet ikke Dig, for det er *mig*.

— Det skal Du ikke sige, for saa lyver Du. Bad han mig ikke selv den Dag, da de mange Flyndere kom iland og da Svenskeren ikke vilde betale Ole Jensen, om jeg vilde sye en Rift sammen paa hans Uldtrøie. Og vilde jeg ikke gjerne baade sye og binde om ham Dag og Nat, og gjøre hans Garn istand, og vise ham alt det Gode, jeg blot kunde, naar han vilde tage mig til Kone!

— Aa, Du snakker. Saadan en fattig Tingest som Du. Han selv har jo Noget til Bedste; troer Du saa, han vilde tage Dig, som ikke bringer Noget med, undtagen hvad der er til Byrde: to gamle Forældre og en Søster. Nei jeg, som kun har en gammel Mo'er og saa

forresten Huset og Baaden og to Sviin efter Fa'er, — jeg kan nok anderlèdes vise mig.

— Da er jeg dog fem Aar yngre end Du, og Tegnemesteren, som var heroppe ifjor og tegnede mig af, sagde at jeg var den . . . Ih, Gud fri os!

Den Talende havde tilfældig vendt sig om, og ikke saasnart havde hun faaet Øje paa mig, førend hun udstødte dette lille Skrig, og trak skyndsomst den Anden med sig tversover Gulvet. I Farten sendte hun mig imidlertid et Blik fra sine troskyldige Øine, som gjorde mig ganske bedrøvet. Der laae i Blikket, ved Siden af Skamfuldheden over at have røbet sig selv, tillige en saa aabenhjertet afsløret Beundring, at jeg ikke behøvede at være en stor Kjender, for at læse mig Visheden til om den Erobring, jeg havde gjort, og som Ordene ovenfor bekræftede i hele sin Udstrækning.

Jeg maa tilstaae, at det hidtil ikke med en Tanke var faldet mig ind, at der her paa Skagen var unge Fruentimmer, som kunde gjøre den tause, utilgængelige Fremmede til Gjenstand ligesaalidt for et ungt, troskyldigt Hjertes Følelser som for et ældre, maaske mere erfarent Hoveds Spekulationer. Det gjorde mig ondt for den lille, skikkelige Pige med det venlige Blik under det mørke Hovedklæde. Den Anden, hende med Svinene, tænkte jeg ikke saameget paa.

— Ja—a, saadan taler de Allesammen; og gloe og glane efter En, det kan de saamænd ogsaa, udbrød pludselig min Sidemand, som havde skævet til Pigerne og derpaa op og ned ad mig.

— Jeg forstaaer ikke . . . svarede jeg.

— Ikke det? Da er det dog ellers nemt nok. Saadan et lille Kvindfolk, hun forelsker sig i Dem, og saa

slaaer De til, og vips! Ugen efter gaaer hun og titter til en Anden. — Siig mig, har De nogensinde havt en Kjæreste?

Spørgsmaalet kommer mig saa uventet og direkte, at jeg ikke veed, hvad jeg skal svare. Jeg foretrækker selv at være Spørgeren.

— Siig mig — Søren; er her — er her Meget af, hvad man saadan kalder — Kjæresteri?

— Nei, lyder det bestemte Svar.

— Jeg mener . . .

— Jeg veed nok, hvad De mener. Men her paa Skagen er kun simple og ærbare Piger, og de lader Ingen komme sig for nær, som ikke har reelle Hensigter. Men falske er de Allesammen; og den Værste af dem Alle var den Pige, som jeg var Kjæreste med. Hun var nu ligefrem et Skarn.

Det giver et Sæt i mig, saa bestemt udtrykker han sig. Det var dog ikke saaledes, jeg vilde spørge.

Den unge Fisker fortsætter, idet han med sin høire Haands brede Tommelfinger knuser og maser et eller andet usynligt Stof i sin venstre, hule Haand.

— Vil De nu bare høre. Der gaaer jeg og er Kjærest med en Pige i et Aarstid. Og Alt er aftalt mellem hendes Forældre og mine Forældre, og jeg giver hende tre Tørklæder, Tøi til et nyt Skjørt, Ørenringe med røde Stene, rigtig kjønne Baand og en Paraply; og til Gjengjæld faaer jeg en Uhrlidse af hendes Haar — men der gav jeg selv Øskenen til. Og jeg gaaer med hende til Dands, og jeg følger hende hjem, og Alt er paa den rette Boug; men saa løber hun en Dag i Vinden, og vil ikke lystre Roret, vil ikke gaae med til Dands, og jeg maa ikke kysse hende. Ja saa, tænker jeg, hun

lægger nok en ny Kours an paa en anden Boug. Jeg forhører mig nu for, og jeg faaer da at vide, at min Pige er bleven seet med en Karl oppe fra en af Gaardene i Landsognet. Jeg lader imidlertid som Ingenting, indtil der en Aften bliver Dands oppe i det Sogn, hvor Karlen er fra. Da Aftenen kommer, stiller jeg mig an, som om jeg var syg, og min Kjæreste tager da derop i Følgeskab med nogle andre Piger her fra Byen. Saa gaaer jeg hen til min Fa'rbro'rs Søn, Rasmus, og spørger ham, om han vil være med. Det vilde han da nok; og saa begive vi os paa Veien. Vi havde en stiv Miil at gaae gjennem Klitterne, med Vinden og nu og da Sneen lige i Ansigtet. Vi foer da vild, og kom først op til Gaarden ud paa Natten, og da var Dandsen forbi. Men vi var jo heller ikke kommen for Dandsens Skyld. At Pigen var hos sin nye Kjæreste, det kunde jeg da nok begribe, og Rasmus og jeg gik da hen og holdt Vagt udenfor den Gaard, hvor Karlen boede. Saa kommer hun da endelig listende ud, efterat vi havde staaet og frosset en Timestid, og saa gaaer jeg hen til hende, lægger min Haand ganske læmpelig bag paa hendes Nakke, og spørger hende, hvor hun skal hen. Hun svarer som om Alt var i Orden, at hun skulde hen til den Gaard, hvor Dandsen havde staaet, og hvor hun skulde være til om Morgenen. Naa saa det skal Du, min Pige! sagde jeg saa. Og saa fortalte jeg hende min Mening om Tingene; og jeg sagde til hende: Nu har jeg været Kjærest med Dig et heelt Aar, og jeg har givet Dig Tørklæde og Tøi og Ørenringe og Paraply, og jeg har holdt rigtig meget af Dig, — og nu gaaer Du her og gjør Nar af mig, og leger Kjæreste med saadan en Bondesnude. Og saa gav jeg hende et Par ordenlige Øretæver: og saa gik Rasmus

«Forkert». Kjønne er de jo ikke saadan ligefrem, men Sindelaget er godt, og de gjør ingen Udflugter. Søren her er noget melankolsk, fordi hans Kjæreste har gjort ham Knuder, men det betyder Ingenting, vel Søren? vel — Hr. Olsen? — Nu kan De snakke lidt med Søren; jeg skal imidlertid see at berge mig en lille «Forkert» til med Ane derhenne.

Snedkeren forlader os. Søren og jeg vexler et Par Ord, og blive dernæst staaende tause ved Siden af hinanden op imod Væggen. To unge Piger, den Ene med Tørklædet over Hovedet, den Anden med en Hue eller en lille Kappe paa, bliver af de Dandsende trængt tilbage fra Gulvet, saaledes at de komme til at staae lige foran os, uden at lægge Mærke til os.

Jeg meddeler deres skagensiske Samtale i Oversættelse.

— Gud skal vide, om han er her iaften?

— Ja, Du troer nu altid, at det er Dig, han seer efter, naar han kommer ned paa Stranden. Men det er slet ikke Dig, for det er mig.

— Det skal Du ikke sige, for saa lyver Du. Bad han mig ikke selv den Dag, da de mange Flyndere kom iland og da Svenskeren ikke vilde betale Ole Jensen, om jeg vilde sye en Rift sammen paa hans Uldtrøie. Og vilde jeg ikke gjerne baade sye og binde om ham Dag og Nat, og gjøre hans Garn istand, og vise ham alt det Gode, jeg blot kunde, naar han vilde tage mig til Kone!

— Aa, Du snakker. Saadan en fattig Tingest som Du. Han selv har jo Noget til Bedste; troer Du saa, han vilde tage Dig, som ikke bringer Noget med, undtagen hvad der er til Byrde: to gamle Forældre og en *Søster. Nei jeg*, som kun har en gammel Mo'er og saa

forresten Huset og Baaden og to Sviin efter Fa'er, — jeg kan nok anderlèdes vise mig.

— Da er jeg dog fem Aar yngre end Du, og Tegnemesteren, som var heroppe ifjor og tegnede mig af, sagde at jeg var den . . . Ih, Gud fri os!

Den Talende havde tilfældig vendt sig om, og ikke saasnart havde hun faaet Øje paa mig, førend hun udstødte dette lille Skrig, og trak skyndsomst den Anden med sig tversover Gulvet. I Farten sendte hun mig imidlertid et Blik fra sine troskyldige Øine, som gjorde mig ganske bedrøvet. Der laae i Blikket, ved Siden af Skamfuldheden over at have røbet sig selv, tillige en saa aabenhjertet afsløret Beundring, at jeg ikke behøvede at være en stor Kjender, for at læse mig Visheden til om den Erobring, jeg havde gjort, og som Ordene ovenfor bekræftede i hele sin Udstrækning.

Jeg maa tilstaae, at det hidtil ikke med en Tanke var faldet mig ind, at der her paa Skagen var unge Fruentimmer, som kunde gjøre den tause, utilgængelige Fremmede til Gjenstand ligesaalidt for et ungt, troskyldigt Hjertes Følelser som for et ældre, maaske mere erfarent Hoveds Spekulationer. Det gjorde mig ondt for den lille, skikkelige Pige med det venlige Blik under det mørke Hovedklæde. Den Anden, hende med Svinene, tænkte jeg ikke saameget paa.

— Ja—a, saadan taler de Allesammen; og gloe og glane efter En, det kan de saamænd ogsaa, udbrød pludselig min Sidemand, som havde skævet til Pigerne og derpaa op og ned ad mig.

— Jeg forstaaer ikke . . . svarede jeg.

— Ikke det? Da er det dog ellers nemt nok. Saadan et lille Kvindfolk, hun forelsker sig i Dem, og saa

og jeg hjem. Den næste Dag sendte jeg hende et Brev, at nu var det forbi, og at hun skulde skikke mig Ørenringene og Paraplyen tilbage. Uhrlidsen sendte jeg ogsaa, men Øskenen beholdt jeg. — See saadan blev jeg holdt for Nar, og det var da egenlig den anden Gang; men tredie Gang skal det nok blive Løgn.

Da Meddeleren af denne sørgelige Historie øiensynlig var geraadet i en ophidset Stemning over sin egen Fortælling, foretrak jeg at skilles fra ham.

Jeg arbeidede mig igjennem den store Stue, hvor Dandsen nu var paa sit allerlivligste Punkt, og hvor man gjentagne Gange raabte efter mig, at jeg ikke skulde være saa stor paa det, men komme og more mig ligesom de Andre.

Jeg mærkede nok, at man i det Hele taget var bleven friere i sine Bevægelser; og — forresten, de havde jo Ret: hvorfor være saa «stor» paa det, og hvorfor ikke more sig som «de Andre»»? Jeg hørte jo dog med blandt disse Folk. Jeg havde jo selv villet det saaledes.

Og jeg saae mig allerede om efter en Dame, og henvendte mig i Mangel af Andre med et Buk til den, der stod mig nærmest, et djærvt, knoklet, stærkt Fruentimmer med sammengroede Øienbryn og noget mandfolkeagtigt Storstilet i hele sin Person. Jeg bukkede atter, og spurgte, om jeg maatte have den Fornøielse. Hun saae forbauset paa mig, og syntes aldeles ikke at forstaae mig. En ung Fisker kom til og hjalp mig ud af Forlegenheden ved at give mig og min Dame et samtidigt Dunk i Ryggen, der foranledigede, at vi i den inderligste Omfavnelse tumlede ud paa Gulvet og snurrede rundt et Par Minuter, medens jeg fra forskjellige Sider

hørte Udbrud som: — See til Olsen, see, hvor han kan. Den gaaer strygende etc. etc.

Jeg trak mig tilbage — dog uden noget Buk, og vilde just paa given Opfordring fra nogle Kavalerer fortsætte med en anden Dame, da jeg ved at see nøiere paa denne mødte — netop det beundrende Blik, som allerede eengang i Aftenens Løb var bleven mig tilkastet under det mørke Hovedklæde, og som nu med dobbelt Glands skinnede mig imøde fra de lyse, troskyldige Øine.

— Nei, Olsen, sagde jeg til mig selv, idet jeg hurtig vendte mig bort og skubbede mig ind i den mindre Stue, hvor Kortspillerne sad. — Det gaaer nok an, at Du dandser med et Mandfolk, der efter alle Mærker at dømme ikke nærer blidere Følelser imod dig. Men at dandse med denne lille, skikkelige Pige, som har udtalt sig saaledes og som seer saaledes paa Dig, det vilde være en Ubetænksomhed fra Din Side, som Du ikke kan forsvare, Toke Olsen.

Jeg fandt Stemningen meget animeret inde i den mindre Stue. Min Ven Snedkeren var ogsaa tyet herind, skjøndt neppe af de samme Grunde som jeg. Han var stærkt oprømt, næsten for stærkt oprømt, syntes jeg. Kortene vare kastede paa Gulvet. Tobak, Finkel, Extrakt og Punsch fløde over Bordet. Snedkeren loe, talte, sang og deklamerede. Man klinkede og drak paa hinandens Sundhed. Den gamle Ole Geisnæs svømmede over i de meest vidtgaaende, menneskevenlige Følelser. Han omfavnede Snedkeren og fortalte os Alle, vistnok for 50tyvende Gang, den gamle Historie om det gamle Vrag, han havde fundet paa Havsensbund, et Par hundrede Favne fra Land, og hvis Skatte (bestaaende i rustne Jernbarrer) skulde lyksaliggjøre os Allesammen, saasnart de blot

vare tagne op og bragte iland. Snedkeren, der endogsaa paa dette Stadium viste sig som en god Regnemester, søgte at bevise ham, at der ved Salget af Jernet neppe vilde blive 50 Rd. til Mands, og — «for denne Slik kunde man dog ikke gi'e Greven.» Ole Geisnæs fandt sig foranlediget til at blive vred over denne «Multaplukkesjionstabel», og for at undgaae yderligere Regningsdifferenser fik jeg min Ven Snedkeren overtalt til at gaae hjem med mig.

Det var et deiligt Maaneskin, da vi kom udenfor, og det smukke Veir, Nattens Kølighed og maaske et Par fornuftige Ord fra min Side virkede hæmmende paa Snedkerens Tilbøielighed til at vende tilbage igjen. Han var ingenlunde beruset, men han var dog maaske nærmere ved Grændsen, end han selv troede. Et Par Gange stod han stille, som om han vilde tale til mig, men først da vi stod udenfor hans Hjem, kom det frem, som han vilde sige.

— De har Ret, Olsen, udbrød han, idet han slog sin Haand i min. — Og Tak skal De have, fordi De fik mig med hjem. Jeg pleier dog ellers ikke at være af de Folk, som ikke kan komme paa Værtshus uden at faae En paa Skalmeien eller træde Folk paa Ligtornene. Men jeg skal sige Dem, jeg har siddet i den sidste Tid og grubliseret formeget — ganske ligesom De. Og det er skidt; for naar man saa kommer ud og skal have godt af andre Folks Omgang, saa staaer man enten i Krogen som De, eller man vender Mølle over Skarnfjerdingen som jeg. — Ja, Hr. Olsen, det er dog immervæk lige forunderligt med denne — denne Existens. Som om jeg endnu har kunnet begribe, hvorfor man vedbliver den ene Dag efter den anden at staae op af sin Seng

og slide og spise og spise og slide — for maaskee de fem sidste Aar af sit Liv at ligge som en stakkels Djævel paa en eller anden Stiftelse, inden man bliver skreven paa den store Reiseliste! Og endda synes man, at man er en honnet Karl, fordi man ikke har giftet sig med Kluk-Mutter og blæser Sorgerne bort paa Glastrompeten. Der er dog alligevel Dyd til i Verden. Men ingen Tak har man for den; trods Alt, hvad Præsten siger. Godnat, Hr. Olsen. Og Tak skal De have. Og sov vel.

Min landflygtige Vens tredie og sidste Kapitel var ikke til at tage Feil af. Da jeg havde gjennemlæst Brevet, hvori Kapitlet i al sin Korthed og Tydelighed indeholdtes, besluttede jeg mig strax til at tage op og besøge ham. Indtræffende Omstændigheder bevirkede imidlertid, at jeg maatte udsætte mit Forehavende i nogen Tid.

Jeg hidsætter her 3die Kapitel, som er uden noget Prædikat.

«Bedste Ven. Lad os saa kaste Masken. Jeg aander tungt nok iforveien, og Masken er nærved at kvæle mig. Jeg lod mine Omgivelser og mine Tanker snakke saameget op i mit sidste Brev for at føre Dig paa Vildspor. Nu trænger jeg til at udtale mig uforbeholdent. Og jeg vil gjøre det.

Sandet fyger udenfor mine Vinduer, og Vinden river og rusker i mit Tag. Jeg hører den skarpe, hvislende Lyd af Marehalmen i Klitten, og den dumpe, brølende Lyd af Havet paa Stranden. Det var, som om Elementerne vår slupne løs blot for at ængste mig, mig den Eensomme, den Hjælpeløse. Jeg siger til mig selv:

Dette er Døden, der melder sig. Og jeg gribes af en Angst, som jeg ikke vil prøve paa at skildre Dig. Smilende seer jeg da igjen paa mine Arme, paa mine Hænder; jeg banker mig paa mit brede Bryst, og jeg krummer mig sammen som til et Tag, et Livtag med — med hvem? . . . Hvad er det dog for besynderlige Ideer, der overfalde mig? Jeg er ung og stærk, og netop bygget for dette møisommelige Liv heroppe. Hvilken Mening er der da i, at jeg ængstes? . . . Sagen er den: Jeg veed hverken ud eller ind længer. Jeg har tænkt meget over det, som jeg i mit sidste Brev berørte for Dig. Du har endnu ikke besvaret dette Brev, men saa meget desto bedre. Du kan da tillige svare paa, hvad jeg her vil anmode Dig om. Sværg, — nei, Sludder — lov mig, at Du, der jo er et skrivende Menneske, og af hvem jeg har Ret til at vente mig Noget, at Du vil følge den Vei, jeg altid har antydet for Dig; at Du aldrig af Tidernes Ugunst, af Hensyn til en behageligere Existens, af Mængdens Raab og Udsigter til forlorne Laurbær vil lade Dig drive ud af den Retning, der i vore Dage er den eneste tilladelige for et begavet Menneske, der mener det ærligt. Glem det Publikum, der for Øieblikket er det dømmende og priisuddelende, men glem ikke, at der bag dette Publikum staaer den store Masse, som Du netop skal give Dig af med, studere, vaage over, opildne, belære, forsvare. Lad kun de hyggelige Dagligstuers og de overdaadige Spisesales Dramatikere, Lyrikere, Talere og Journalister skye Dig, spotte Dig, forfølge Dig og — maaske — misunde Dig; lad dem give Dig venskabelige Raad, lad dem aabne Dig en Sidedør, hvorigjennem Du kan smutte ind til dem, lad dem foreholde Dig Din Taabelighed, dit Fusentasteri, din «Ungdommelighed, som

Tiden nok vil rette», — lad dem kun udfolde hele deres fristende Veltalenhed: — det gjælder at staae fast, staae fast! De deklamerende Kæmpers og Ridderes Tid er dog forbi; Vaudevillen og Studenterdramaet er udspillet; Bøgetræerne er sprungne altfor ofte ud; de gamle Frihedsfraser er bleven afjadskede. Kan Du finde nye Sider at see vore Fabrikanter, Justitsraader og Urtekræmmere fra? Kan Du skjære en ny Façon til en Riddervams? Kan Du finde andre Ord at lægge en Student i Munden end Punsch, Examen og en Kjæreste? — Kan Du det, da er det godt, og da bør Du tage fat, hvor de andre slap; men kan Du ikke, da er der ingen Tid at spilde. Du maa ud og arbeide paa den Jord, hvor endnu ingen Ploug er gaaet, og det, førend det bliver forsilde, førend din Røst overdøves, dit Arbeide standses af de klapprende Fugleskræmsler, der under Navn af folkelige Novellister, folkelige Poeter jage Poesiens vilde Fugl bort, og lader den aandløse Pietismes Boghvede brede sig over Markerne.

Jeg selv har opgivet Spillet. Jeg stikker for dybt i det Gamle. Jeg har formeget med det kjære, gamle, romantiskaristokratiske Selv at bestille. Hvad vedkommer egenlig dette Selv og dets lurvede Klynketilværelse den øvrige Verden? Hvad berettiger mig til at forlange en Tilhørerkreds for mit evindelige Foredrag: Hjerte og Smerte? Nei, min Ven; denne Kvinkeleren post festum er forbi for mit Vedkommende. Jeg har brændt Alt, hvad jeg har skrevet heroppe; jeg har foræret Snedkeren hele mit Bibliothek, og har kun beholdt Homèr tilbage for mig selv. Jeg vil see at blive et Menneske. Det er maaske til Syvende og sidst vanskeligere end at blive Digter; men saa er Æren ogsaa saameget større. Jeg har i den Henseende ladet mig ansætte ved Rednings-

baadens faste Mandskab. Nu faaer vi at see: kanske vil der snart indfinde sig en Leilighed, hvor jeg kan vise, hvad jeg som Menneske duer til. Hidtil har mit Liv heroppe just ikke bidraget meget til at forhøie mit Værd som Menneske i mit eget Omdømme . . .

Ak, medens jeg saaledes meddeler Dig Løst og Fast fra mit Exil, føler jeg Exilets hele, knugende Tryk meddele sig til enhver af mine Tanker, enhver af mine Bevægelser. Jeg presser Haanden mod mit urolige Hjerte, jeg føler mit fugtige Blik tilsløres. Jeg tænker paa hende, — Vanvittige, som jeg er. Jeg sænker mig ned i Erindringens Strøm; dens Vande lege spottende med mig, og hvirvle mig ud i det store Hav, hvis vilde Bølger gribe mig og slynge mig afsted, afsted.

Jeg tænker paa hende, — hører Du! Paa hende, som vilde finde det yderst underholdende, ja reentud sagt gjennemkomiskt, hvis En eller Anden i dette Øieblik kunde skildre mig for hende. Ikke desto mindre tænker jeg paa hende med Følelser, der, hvis jeg nu var derovre, vilde bringe mig ind under det gamle Herredømme. — Og alligevel er man fræk nok til at titulere Menneskene: Fornuftvæsener!

Derude paa Stranden gaaer den lille, skikkelige Pige med det lyse, venlige Blik, der saa ofte vil søge mit. Min Ven Snedkeren har gjentagne Gange med sin sædvanlige Ligefremhed udpeget hende for mig, og sagt: «Gift Dem med hende, naar De endelig vil blive heroppe. De faaer ingen flinkere Pige, ingen lydigere Kone, Ingen, der med saa stor Taknemlighed vil sætte nogle Smaafiskere ind i Verden sammen med Dem. Hun vil stoppe Deres Strømper, koge Deres Fisk, røgte Deres Garn og

være Dem tro som en Hund. Hvad forlanger. De mere — som Fisker?»

«Jo, jeg forlanger mere. Jeg kan kjøbe mig en Hund, og jeg faaer da dens Troskab med i Kjøbet. Men et Fruentimmer — til daglig Omgang — og tro — som en Hund; et Væsen, som føder mine Børn, vore Børn, — og dog ikke mere end en Hund, — stum, — logrende for Herren! Nei, nei! Saaledes skulde dog Enden ikke blive; — lad den saa forresten blive, som den vil.»

Det var som sagt ved Vintrens Slutning og næsten ved Begyndelsen af Foraaret. Jeg havde endelig faaet mit Arbeide ordnet saaledes, at jeg om nogle Dage kunde begive mig paa Reisen til min Ven i hans Exil. Foreløbig sad jeg ved mit Skrivebord, for at underrette ham med et Par Linier om min Ankomst, og for at sende ham min foreløbige Tak for hans gode Mening om mig og for det Hverv, han paalagde mig. Da bankede det paa Døren, og uden at see op fra Papiret foran mig, raabte jeg: Kom ind! i den Formening, at det var en Bekjendt.

Døren gik op, og efter en lille Pause hørte jeg en Stemme, som spurgte, om det ikke var Hr. saadan og saadan?

Jeg saae iveiret. Der stod paa Dørtærsklen en mig Ubekjendt, som jeg øieblikkelig vilde henføre under Kategorien «Mandsperson».

— Undskyld, fortsatte denne Person, da jeg havde bejaet hans Spørgsmaal. — Mit Navn er H . . ., Snedkersvend H . . . Jeg kommer fra Skagen.

— Aa; De er Olsens Snedker — Olsens Ven? Kom indenfor. Jeg sidder netop og skriver ham til.

Den Fremmede stirrede et Øieblik stivt paa mig, og sænkede derpaa sit Blik, idet han med en underlig forlegen og undvigende Stemme ytrede, at «Posten kunde ikke naae ham der, hvor han var.»

— Hvad, raabte jeg spøgende, idet jeg sprang op. — Er han maaske taget til Læsø eller Anholt?

Olsen er død, hviskede den Fremmede, og saae paa mig med et Par store, ærlige Øine.

— Død! død! gjentog jeg, idet jeg lod mig falde tilbage i Stolen, og gjorde Tegn til Olsens Kammerat, at han skulde tage Plads.

Ingen af os talte. Jeg reiste mig atter, gik hen til Vinduet og stirrede henover Tagene, henover Skorstensrøgen, op imod de store, drivende Skyer. Da jeg atter kunde begynde at tænke, indsaae jeg, at den «store» Olsen maatte være druknet. Jeg havde havt saa travlt i den sidste Tid, at jeg ikke havde faaet læst Bladene, men jeg erindrede nu, kun heelt ubestemt, at En eller Anden havde fortalt mig Noget om et ulykkeligt Redningsforsøg paa Vestkysten i den forrige Uges Storme.

— Ikke sandt? spurgte jeg den Fremmede, der sad bøiet forover paa sin Stol og dreiede sin Hat uroligt mellem de store Hænder; — ikke sandt, det var i Redningsbaaden, at Olsen . . . hvorledes gik det til . . . saae De det?

— Jeg saae det, lød Svaret, — og jeg ønsker ikke at see det Syn oftere. — Det var et stort Skib ude paa Revet, Skagens Rev, veed De nok. Det var stødt om Natten, og i Dagbrækningen blev der gjort Allarm. Allemand op til Stranden nordpaa, udenfor Fyret. Af og til

hørte vi dem skrige derude. Vi skjød Raketterne ud; men enten traf de ikke, eller ogsaa var Folkene ombord afkræftede af Kulden. Saa maatte Redningsbaaden til det. Fiskerne vilde nok nødig, men Olsen satte Liv i dem, og saa hjalp vi til, Mandfolk og Fruentimmer, at sætte Baaden ud. Den blev styret dygtigt. Det var de bedste Folk, der var i den, og Olsen var ikke den Kleineste. Grueligt saae det ud, saadan som den satte igjennem Brændingen, og jeg, som jo ikke var videre kyndig i Sligt, stod oppe i Klitten, og tænkte hvert Øieblik, at det var det sidste for Baad og Mandskab. Saa var da Baaden næsten derude ved Skibet; den stod heelt paa Hælen og satte Snuden ret op iveiret, og just som den var kommen ned igjen og skulde til at tage Fart opefter, saa bryder der en forskrækkelig Sø lige lukt over Hovederne paa Folkene. Vi gav et Skrig fra os, Alle vi, som stod og saae derpaa. Baaden var væk. Brændingen tumlede et Øieblik med noget mørkt Noget, og paa samme Tid faldt den sidste Mast ude paa Skibet. Jeg smed mig ned i Klitten og turde ikke see derud. Der var saamænd heller ikke Noget at see efter. Ingen Baad, ingen Mennesker. Hen paa Eftermiddagen drev et Par af Folkene op længere vesterpaa Stranden. Men de fleste blev ikke funden, og Olsen heller ikke. Jeg gik hele den Dag og den næste med og søgte langs Strandbredden, og begge Dagene gik der bagefter mig et stakkels Pigebarn og græd. Olsen fandt vi ikke, og Graad og Jammer var der over hele Skagens By.

Den Fremmede holdt inde, dreiede sit Hoved til Siden, og famlede en Stund i sin Brystlomme.

— Mit Arbeide paa Fyret var endt et Par Dage efter, vedblev han; — eller rettere, jeg søgte saasnart

som muligt at komme bort deroppefra. Olsen havde saa tidt talt om Dem, og da jeg nu kom her til Byen, syntes jeg dog, at jeg skulde op til Dem . . . jeg har jo ogsaa en Lap Papir, som vistnok er til Dem. Jeg fandt den paa hans Bord, hvor han nok havde skrevet den kort forinden han gik i Baaden. Her er den.

Der stod med Blyant paa et afrevet Stykke Papir og næsten ulæseligt skrevet disse faa Ord:

Kjære Ven! Nu gaaer det løs, og nu skal det vise sig, hvorledes man teer sig som Menneske. Hvis man ikke skulde vise sig mere — det var jo dog muligt — saa Levvel, og læs, hvad Wallensteins Ryttere synger. Min Hest er nu sadlet, og Kammeraterne kalder paa mig. Altsaa Levvel, — jeg kunde fristes til at sige: Paa Gjensyn.

Din T. O.

Saa var da den fragmentariske «store Olsen»s Liv endt med dette sidste Fragment.

Jeg dreiede mekanisk det forkrøllede og plettede Papir mellem Fingrene, og saae længe op mod de graa Foraarsskyer, der i urolige, forvirrede Masser drev henover Byens Tage.

— Ja, saa troer jeg, at jeg er færdig her, lød Snedkerens Stemme ved Siden af mig.

Jeg svarede ikke; jeg lod min Haand falde ned i hans fremstrakte Høire, og han forstod, at jeg bad ham om at være min Kammerat i min tabte Vens Sted.

Ørnen.

Ørnen hed den, jeg mener Skuden; og den foer imellem — ja, det kan vi nu gjemme til siden.

Ørnens Fører maa vi først omtale; han hed, — ja hans Navn kan jo være det samme; han kunde i ethvert Fald godt hedde Ørneskipperen, og hvorfor saa ikke kalde ham saaledes: Det er altid godt at have et Navn for sig selv; med at kalde en Mand for Hansen eller Jensen er man endnu ikke kommen et eneste Skridt nærmere i Bekjendtskabet. Forresten hed Skipperen hverken Hansen eller Jensen, men ved at nævne hans virkelige Døbenavn, og saaledes indføre ham som en offenlig Personlighed for et større Publikum, vilde vi nemt kunne bringe ham udaf hans jevne, dagligdags Ligevægt, ja maaske fremkalde paa hans veirslagne Kinder en lignende Forlegenhedens Rødme, som efter Sagnet viste sig hin mindeværdige Dag, da Amtmanden i egen Person paahæftede den brave Sømand Dannebrogsmændenes Hæderstegn dernede paa Havnen i Overværelse af

en stor Del af Byens Indvaanere. Den Dag kneb det, som man siger. Ja, der er dem, som vil paastaa, at den nye Dannebrogsmand i et Øieblik af usminket Aabenhjertighed erklærede, at han heller vilde tage tre af sine værste Reiser om igjen paa Søen, end en eneste Dag som denne paa Landjorden. Og dette vil, som man nu kan overbevise sig om, ikke sige saa lidt.

Ikke fordi at Veien mellem den lille By paa Øen og den lille By paa Fastlandet var saa lang. Men det var udelukkende ved Vintertid, naar Dampskibet havde «lagt op», at «Ørnen» var udseet til at gjøre disse Reiser i Isgang og Snetykning, Stormveir og Frostveir, og Altsammen i Østersøens urolige, krappe Søgang, i disse farlige, drillende Søer, der reise sig under den mindste Kuling, skrue sig iveiret, brydes og toppes imod hverandre, og styrte med en eiendommelig raslende Lyd ligesom hvæsende Klapperslanger løs paa deres Bytte.

Der er løbet meget Vand i Stranden siden Ørneskipperen første Gang saae Lyset, og der er løbet meget Saltvand af hans Olieklæder siden han førstegang begyndte at fare som egen Mand ombord i sin Jagt. Det forstaar sig, at han ikke altid har faret med denne Jagt. Fra ungt Menneske af gik han paa de lange Reiser, som oftest med fremmede Nationers Skibe, og vi kunde lade ham fortælle mangt et opbyggeligt Æventyr fra disse Togter. Vi kunde lade ham i sit uforligneligt malende, men ikke altid for Uindviede letfattelige Sprog meddele f. Ex. sit Skibbrud i den chinesiske Sø; dengang da den store Hamborgerbark stødte paa «et Koralrev eller saadant Djævelskab», og da samme Skib fortsatte sin Fart efter Stødet, men ti Minuter senere puttede Snuden nedad, og fortsatte i denne skraa Stilling, indtil Skrog og Rig-

ning var gjemt af de stille, dybe Vande, og Besætningen i Morgensko og Underbuxer, og uden Vand eller Proviant, drev tre Dage omkring i Storbaaden, indtil de endelig kom iland paa en Ø, — hvor saa Malaierne ovenikjøbet vilde stikke dem med Knive.

Vi kunde som sagt meddele dette og meget mere af Ørneskipperens Ungdomshistorie, og vi tvivler ikke om, at vi vilde faa velvillige Tilhørere hertil. Men det vilde blive en altfor stor Afdrift fra vor Meddelelses oprindelige Maal: Ørneskipperens Manddomsgjerning; — og Afdrift skal man vogte sig for, naar man kan undgaa den.

Nu da! Vinden er god, og Natten er vor egen, og vi er ombord i «Ørnen», og Skipperen staar tilroers, eller rettere sagt, han sidder for Øieblikket paa den lille Bænk, han har lavet sig agterude ligeoverfor Nathuset. Denne beskedne Bolig for Kompasset er meget snildt anbragt i selve den brede Kahytskappe ved Siden af Nedgangen til de sovende, nu og da lydeligt snorkende Handelsmænd nedenunder. Rolig og alvorlig, med Oliefrakken knappet tæt op i Halsen, med Sydvesten dybt ned i Panden, fremvisende en lille Stump af et ærligt, aabent, veirslaget Ansigt, et tætklippet Skjæg, der gaar høit op paa Kinden, og et Par godmodige, skarpe Øine, der synes skabte til at see imod Vinden og Saltvandsskummet, sidder Skipperen som en Mand, støbt i Bronce, forestillende en af disse Oldtidens djerve Søhaner, hvorom saamange pæne Folk i vore Dage veed saameget at fortælle, og som saa ofte maa tjene til en Sammenligning, der igjen saa meget ofte kommer til at halte.

De barkede Hænder ere stukne i et Par af disse uldne Bælgvanter, med en overcomplet Tommelfinger i hver, en Reserve i Tilfælde af Slid eller anden Molest.

Den ene Haand hviler paa den korte, tykke Roerpind, den anden har mekanisk fattet Tampen af Storseilsskødet, som ligger over Knæet.

Det er ikke maaneklart, men det er heller ikke mørkt. Maanen er ganske vist oppe, men den er ikke kommen rigtig frem. Det Skydække, som skjuler den, og igjennem hvis Slør den virker med et eget, dæmrende Skjær, tyder, efter alle Mærker og Skipperens Ord at dømme, paa Forandring i Veiret, maaske Tøbrud med en Storm af Sønden. Forresten kan det være os det samme; Veiret holder nok denne Reise igjennem; lad det saa bare blæse naar vi først er kommen i Havn. Vi slingrer da afsted igjennem Vandet for en halv Vind og med et Reb i vore Seil. Ørnen er, som der staaer i Zoologien, en udmærket Flyver, og dens Navne «Ørnen» er et Skib, som ikke giver Fuglen meget efter. Søen er allerede høi, og bryder nu og da med hvide Blink og med den ovennævnte raslende Lyd; men vort lille Fartøi vager godt paa Vandet, og afsted gaar det.

Den bjørneskindsbepelsede Handelsreisende, som ved et kort vue over Omgivelserne har overbevist sig om Rigtigheden af de her fremsatte Paastande, forsvinder netop nu igjennem den snevre Aabning, der for en Time siden aabnede og lukkede sig for hans endnu mindre søstærke Colleger.

Han kan dog ikke bare sig for, paa Trappen ned til Søvnens og Kvalmhedens Regioner, at gjøre Skipperen det Spørgsmaal, som altid gjøres af de fleste Reisende, og som enhver samvittighedsfuld Skipper bestandig vil besvare paa samme Maade.

«Hvornaar — kan vi være — i Havn, — Skipper?»

«Kan ikke sige det saa lige. Kommer an paa, om

Vinden bliver staaende. Tænker saadan ved det Lag — osv., osv.»

Apropos om Handelsreisende! Da denne ofte med Rette og ofte med Urette misrecommanderte Klasse af pelsbeklædte Trækfugle er «Ørnens» sædvanlige Vinterfragt, vil man ikke fortænke den ærlige Skipper i, at han paa Forhaand indrullerer enhver ny Passager, han faar ombord, blandt Prøvekassernes og de store, sortmalede Kofferters Eiermænd.

Det skete da, at Skipperen paa en af sine Reiser fra Fastlandet til Øen, fik en høi Mand ombord, indsvøbt i en Kappe, og medbringende et forsvarligt Antal Kofferter, Kister, Kasser etc., etc.

Man lagde fra Land, og da Alt var klart paa Dækket, alle Liner skudt op, Alt Overflødigt stuvet ned, kom Skipperen ved Roret og Manden i Kappen snart i Passiar sammen.

Det syntes, at Manden i Kappen havde seet sig en Del om i Verden. Ørneskipperen var jo hellerikke nogen Hjemmefødning. Enhver gav sin Skilling med i Laget; man seilede, man kjørte paa Jernbane og i Diligence, man oplevede Smaaeventyr, man traf fremmede Folk, man skildrede Stemninger og Tilstande trindtomkring, og endelig rykkede Skipperen ud med det Spørgsmaal, som længe havde ligget ham paa Læben, fremkaldt ved den fremmede Passagers ualmindelige Bereisthed og Fortællerevne.

«Men, maa jeg spørge, hvilket Hus reiser De da for?»

Man faaer selv dømme om den brave Ørneskippers Overraskelse, da han af Manden i Kappen blev underrettet om, at det var den nye Amtmand i egen høie Person, han her havde for sig.

Om Passiaren efter denne Oplysning gik videre, veed jeg ikke. Jeg tvivler i ethvert Fald om, at den fra Skipperens Side blev fortsat med den samme Ugenerthed som den blev paabegyndt. —

Men inat er der ingen Amtmand ombord, hverken cognito eller incognito, som kunde paalægge Samtalen noget Baand. Frit kan Ordet passere frem og tilbage mellem de Skikkelser, der sidde eller staa paa «Ørnens» vaade Dæk. Saa lad da Ordet passere! Vinden er god og Natten er vor egen.

«Naa, Du Skipper» brummer en i Søtøi indpakket Person ved vor Side. «Skal Du i Isen igjen iaar? for saa vil jeg raade Dig til at assurere dine Undermaster itide. Ifjor havde Du nok nær faaet Brand i dem.»

«Ja, det var en streng Vinter ifjor,» svares der henne fra Roret. «Det snurrer endnu i mine Ben, naar jeg tænker paa den Tur, hvor jeg sad 36 Timer itræk her ved Roret, og Vandet frøs til Is i mine Søstøvler. Jeg har nok hørt, at naar man vil forsende Fisk, skal man stuve den ned i Is, men Knokkelkjød taaler ikke saadan Behandling.»

«Det tror Fanden selv og jeg med» lyder det igjen fra Olietøiet ved vor Side. «Besynderligt er det alligevel, hvad et Menneske kan holde ud inden han stikker Trossen fra sig. Det var f. Ex. medens jeg foer paa Grønland med «Ane Marie», Du veed nok hende, Robbefangeren, saa fiskede vi trè aparte Sælhunde fra en Isflage. Ja nu skal Du dog høre, hvis Du ikke har hørt det før. Men det kan Du jo forresten ikke have hørt. For han Skipperen i «Ane Marie» har ikke været hjemme siden, og Mandskabet blev afmønstret i en skotsk Havn — Fanden veed nu hvad den hedder — og gik sidenefter

ad Helvede til allesammen undtagen jeg. Jeg har nu altid været en heldig Kantøffel, men jeg har ogsaa en Svoger, som er Præst, en Præst, som kan præke for To, og han sørger vel nok for, at jeg ender paa en skikkelig Maade med Berettelse og Confussion, eller hvad De nu kalder den sidste Overhaling. — — —.»

«Du glemmer Sælhundene, Morten Marker,» lød det ganske tørt henne fra Roret.

«Ja, stop Kammerat. Det er rigtigt. Altsaa, jeg foer med «Ane Marie». — Du kjender hende nok; et deiligt Barkskib var hun, men noget luvgjerrig. Naa, Feil have vi Alle, og galt saae det ud, hvis vi ikke havde Feil; for hvad skulde ellers Præster og Dokt'rer leve af? Imidlertid, jeg foer, som jeg sagde; med «Ane Marie» paa Robbefangst oppe under Grønland. Det havde været en heldig Reise, og vi havde baade Lasten og Forrummet fuldt af Trantønder og Skind. Saa var vi da paa Nedreisen, da vi fik Vinden kontrair og slem, og vi maatte ligge og krydse paa med smaa Seil, og samtidig i Et væk holde Udkig efter al den Drivis, som Vind og Strøm satte imod os.

Saa ligger jeg da en Aften oppe paa Fokkeraaen sammen med Jens Westh derhjemmefra. «Giv mig en Stump Skraatobak, Jens,» siger jeg, og langer ud forat faa den. «Der har Du en» siger han, men idetsamme snapper han Haanden til sig, og raaber: «Hørte Du ikke Noget?»

Jeg gloede paa ham, og bad igjen om Tobakken, men saa peger han ud over Sprydet og praier til Roergjængeren: Drivis ret forud, en Kjende til Luvart! Vi falder af, men nu er det mig, som tydeligt hører et Raab udover vor bagbords Boug. «Støt med Roret»,

skriger jeg saa, og løber til det luv Vant, og ned paa Dækket, og lige bus hen til Skipperen. «Der er skibbrudne Folk paa vor luv Boug; jeg hørte tydeligt Raabene» siger jeg; og vor Gamle, som ikke var af de Raadvilde, kommanderer øieblikkelig Storemersseil bak og Baaden i Vandet. Det sidste var nu lettere sagt end gjort, thi Søen var huul og stod svært krappet herinde mellem al den megen Is, og Ingen vilde rigtig gjerne udenbords. Men det behøvedes da hellerikke kan jeg tro, for idetsamme skurer vi med Siden op imod Isen, hvorfra Nødraabene kom. Naa, nu fik vi travlt med Hager og Varpankere, og da vi atter kom klar af Isflagen, havde vi tre stakkels Mennesker ombord hos os, som havde siddet de sidste to Etmaal itræk paa Isen, og som begribeligvis var mere døde end levende, da de endelig kom ned i Køierne. Det var Styrmanden og to Matroser fra et norsk Skib, som var forlist i Isen. Det var uhyggeligt nok for os at høre paa deres Beretninger, da det samme jo saa meget nemt kunde hændes os. Den ene af Normændene var for haardt medtaget af Koldbranden. Han døde ombord. Men de to andre klarede sig. — Ja, hvad Folk, og særlig Søfolk maa døie inden de kommer af med dette Futeral, som Livet efter min Svoger Præstens Ord skal være, det veed den bedst, som selv har døiet noget ondt, og som ikke blev født til at ligge paa en Sofa og made Poppegøier med Svedsketærte. — Skaal, Skipper, og Gud bevare Skibet, og Fanden ivold med det onde Veir!»

Her antydede en klukkende Lyd ved vor Side, at Fortællingen var forbi og Skaalen ærlig ment. En Flaske blev dernæst langet over til Skipperen, og gik atter tilbage til sin Eiermand, efterat den dog først havde

gjort sig et lille Svinkeærinde hen til os; og saa tog Ørneskipperen Ordet.

«Det var haardt nok» sagde han; «og Du har Ret, Morten Marker: Sømanden tjener ofte sin Føde med mere Besvær end Føden egenlig er værd. Dog klager jeg ikke for min Part; men jeg kjender nok dem, der havde Grund til at klage. Denne her Fart med «Ørnen» har ofte været slem nok, men iland er jeg da hidtil kommen, og det paa en passende Maade, og jeg tænker ogsaa nok, at Skuden og jeg hytter os i Fremtiden, saalænge det er bestemt at vi skal fare sammen. Alligevel var den Tur i Isen ifjor, skjøndt det var her under Land og ikke oppe under Grønland, saa drøi, som man kunde ønske sig, og lidt til kanske; og dersom jeg ikke vidste, at Du havde hørt den engang før, — kan hænde sig to Gange — saa skulde jeg — — — — — — — —.»

«Op med den, Skipper! Vi har Tiden for os;» faldt Olieklæderne ham i Talen.

Skipperen saae over til vor Side, og da vi havde tilnikket ham vor ubetingede Opmærksomhed, rokkede han lidt frem og tilbage paa sit primitive Sæde, prøvede om Skødet ogsaa skar villigt igjennem Blokkene, forsynede sin Mund med en passende Forfriskning i Skikkelse af en frisk Ende Skraatobak, og fortalte:

«Vi havde bragt Posten over, og Kulden var allerede slem, og der var allerede megen Is i Farvandet, og vi maatte se at komme tilbage igjen inden vi blev helt indefrosne. Vi laa ude ved den yderste Havnemole, og Varp havde vi ude, og var klar til at lette saasnart det dagede, og vi blot kunde see en Rende med aabent Vande. Kokken, Hans, havde jeg sat til at lave en Taar Kaffe nedenunder; Drengen, den anden Mand og jeg var paa

Dækket, og det Par Passagerer vi havde ombord, laa og sov. Da vi havde drukket Kaffen, og da Dagningen var begyndt, syntes jeg, at det var bedst vi gav os ilag med Reisen.

Vinden var temmelig rum, og blæste omtrent til et Par Reb; der var vel en Del Is udenfor Havnen, men hun blev først udefter, og langtborte kunde jeg skimte Havet isfrit. Saa halede vi ud, og satte vore Seil. En deilig lille Stormklyver havde jeg netop faaet, og da jeg kunde vente, at hun opad Dagen vilde friske lidt mere, stak vi et Reb til i Storseilet, og nu var der god Gænge i det, og passelig Seilføring, og saa pinte vi paa gjennem Isen, og arbeidede os udefter.

Men saa gav hun sig til at blæse opad Dagen; hu ha! Klosrebe maatte vi; og dog var Vinden ikke det værste, for Skuden havde al sin Ballast inde, og fast laa Ballasten helt nede i Bunden agterude, og hvad det anbelanger, saa kunde vi gjerne have seilet Vandet helt op til Masten, — vælte kunde vi ikke. Men Vinden blev mere og mere kontrair, og al den Is, som var dreven udefter, satte nu ind paa os igjen. Der blev Is agtenom os, og der var Is forude, og med Kulingen tog ogsaa Kulden til, og snart var Skuden udenbords at see til ganske som en af de andre Isflager, der drev omkring, og for hvert Skvæt Vand, vi fik ind over Dækket, lagde der sig en Isskorpe overalt hvor man skulde træde eller gribe for sig.

«Dette her er ikke saa bekvemt,» siger jeg saa til Kokken. «Men vi kommer vel til at pine paa, for at komme udefter, og see at faa Stræk op under Land. Kanske vi kan faa Kig paa en aaben Rende etsteds.»

«Ja, kan hænd's sig,» siger Hans. Og som vi

saaledes begge stod og speidede, fik vi da ogsaa Øie paa en Rende, og den fulgte vi, saa godt det lod sig gjøre. Af og til skruede den sammen, og saa lysnede det igjen, og endelig kom vi da ud i nogenlunde frit Vand.

Men den korte Vinterdag var næsten gaaet med ved denne Flakken hid og did. Og det var ganske forskrækkeligt saa Skuden var bleven iset over. Der laa en halv Alen tyk Isskorpe langs hele Lønningen, enhver Blok havde en Klump om sig saa stor som et Kaalhoved; naar man greb i en Ende, eller man tog for sig ved Staget for at holde Balancen, fik man Is i Hænderne; det var helt farligt at gaa paa Dækket; Seilene vare tilsidst saa stive af Is, at de næsten stod lige ret op og ned i Luften, og paa vor Klyverbom havde der hængt sig en Ismasse saa stor som en Vandtønde. Klyverbommen kunde da hellerikke i Længden bære denne Kammerat; Skuden satte hvert Øieblik haardt i Søen, Bommen knagede og krummede sig, og Enden paa det blev, at den knækkede over lige udenfor Stævnen, saa at vi maatte kappe den væk, — og der laa vi da uden Klyver; og det gav ingen god Seillads.

Folkene maatte nu stadigen gaa i Gang med at hugge Isen væk indenbords, og smide den overbord. Og det var jo et drøit Stykke Arbeide; for ligesaa fort de havde renset Dækket og Masten og Linegodset, kom der Vand indover igjen, som saa frøs fast i et Øieblik. Tilsidst nægtede de da ogsaa at arbeide længer; men jeg snakkede godt for dem, og fortalte dem, at hvis vi ikke rensede Skuden, saa vilde tilsidst Alt fryse fast, saa at vi ikke kunde regere hende, og saa maatte vi ligge som en død Blok herude i Østersøen, og lade Drivisen og Strømmen

og Vinden tumle med os som de havde Lyst til. Det hjalp jo allerede noget, men det bedste var dog, at jeg var vel forsynet med Rom ombord. Ilden holdt vi stadig vedlige nedenunder baade for vor egen og Passagerernes Skyld. Saa lod jeg koge Vand, og saa fik vi et ordenligt stort Glas Grog rundt, og det hjalp baade paa Humeuret og paa de valne Hænder.

Alligevel var det dog en slem og lang Aften denne. Og Natten blev om mulig endnu værre.

Hun kom med Snebyger og Tykning, og jeg vidste til Slutningen sletikke hvor vi var. Jeg havde nok paa Følelsen, at vi maatte komme ind under det høie Land; men see Noget kunde jeg sletikke, og saadan seile paa Følelsen alene er dog sin egen Sag.

Som jeg sagde før, saa var der Is helt nede i mine Søstøvler, og jeg kunde tilsidst ikke mærke noget til Been at sige. Og skjøndt jeg havde syet mig et uldent Stykke, som gik om Hovedet og Halsen og heelt op til Munden og om Kinderne, saa var der dog helt fuldt af Is i Skjæget; og det tøede op under Hagen, og Vandet drev mig nedad Brystet, helt ned til Navlen.

Og Øienbrynene! Ja de er noget store i Forveien, men den Nat hængte Isen sig fast i dem, saa at jeg formelig blev blindet; og jeg maatte af og til give Hans Roret, og selv gaa nedenunder, og faa Øienbrynene tøet op over Ilden. Rive Isen af dem med Fingrene turde jeg ikke; saa var alle Haarene gaaet med.

Selv her over Skuldrene, og langs nedad Armene satte Isen sig i store Klumper, og hvert Øieblik maatte en af Folkene og jeg stemme vore Rygstykker mod hinanden, og dunke og arbeide saalænge med Nakke og Albuer til Klumperne endelig faldt af.

skriger jeg saa, og løber til det luv Vant, og ned paa Dækket, og lige bus hen til Skipperen. «Der er skibbrudne Folk paa vor luv Boug; jeg hørte tydeligt Raabene» siger jeg; og vor Gamle, som ikke var af de Raadvilde, kommanderer øieblikkelig Storemersseil bak og Baaden i Vandet. Det sidste var nu lettere sagt end gjort, thi Søen var huul og stod svært krappet herinde mellem al den megen Is, og Ingen vilde rigtig gjerne udenbords. Men det behøvedes da hellerikke kan jeg tro, for idetsamme skurer vi med Siden op imod Isen, hvorfra Nødraabene kom. Naa, nu fik vi travlt med Hager og Varpankere, og da vi atter kom klar af Isflagen, havde vi tre stakkels Mennesker ombord hos os, som havde siddet de sidste to Etmaal itræk paa Isen, og som begribeligvis var mere døde end levende, da de endelig kom ned i Køierne. Det var Styrmanden og to Matroser fra et norsk Skib, som var forlist i Isen. Det var uhyggeligt nok for os at høre paa deres Beretninger, da det samme jo saa meget nemt kunde hændes os. Den ene af Normændene var for haardt medtaget af Koldbranden. Han døde ombord. Men de to andre klarede sig. — Ja, hvad Folk, og særlig Søfolk maa døie inden de kommer af med dette Futeral, som Livet efter min Svoger Præstens Ord skal være, det veed den bedst, som selv har døiet noget ondt, og som ikke blev født til at ligge paa en Sofa og made Poppegøier med Svedsketærte. — Skaal, Skipper, og Gud bevare Skibet, og Fanden ivold med det onde Veir!»

Her antydede en klukkende Lyd ved vor Side, at Fortællingen var forbi og Skaalen ærlig ment. En Flaske blev dernæst langet over til Skipperen, og gik atter tilbage til sin Eiermand, efterat den dog først havde

saaledes begge stod og speidede, fik vi da ogsaa Øie paa en Rende, og den fulgte vi, saa godt det lod sig gjøre. Af og til skruede den sammen, og saa lysnede det igjen, og endelig kom vi da ud i nogenlunde frit Vand.

Men den korte Vinterdag var næsten gaaet med ved denne Flakken hid og did. Og det var ganske forskrækkeligt saa Skuden var bleven iset over. Der laa en halv Alen tyk Isskorpe langs hele Lønningen, enhver Blok havde en Klump om sig saa stor som et Kaalhoved; naar man greb i en Ende, eller man tog for sig ved Staget for at holde Balancen, fik man Is i Hænderne; det var helt farligt at gaa paa Dækket; Seilene vare tilsidst saa stive af Is, at de næsten stod lige ret op og ned i Luften, og paa vor Klyverbom havde der hængt sig en Ismasse saa stor som en Vandtønde. Klyverbommen kunde da hellerikke i Længden bære denne Kammerat; Skuden satte hvert Øieblik haardt i Søen, Bommen knagede og krummede sig, og Enden paa det blev, at den knækkede over lige udenfor Stævnen, saa at vi maatte kappe den væk, — og der laa vi da uden Klyver; og det gav ingen god Seillads.

Folkene maatte nu stadigen gaa i Gang med at hugge Isen væk indenbords, og smide den overbord. Og det var jo et drøit Stykke Arbeide; for ligesaa fort de havde renset Dækket og Masten og Linegodset, kom der Vand indover igjen, som saa frøs fast i et Øieblik. Tilsidst nægtede de da ogsaa at arbeide længer; men jeg snakkede godt for dem, og fortalte dem, at hvis vi ikke rensede Skuden, saa vilde tilsidst Alt fryse fast, saa at vi ikke kunde regere hende, og saa maatte vi ligge som en død Blok herude i Østersøen, og lade Drivisen og Strømmen

og Vinden tumle med os som de havde Lyst til. Det hjalp jo allerede noget, men det bedste var dog, at jeg var vel forsynet med Rom ombord. Ilden holdt vi stadig vedlige nedenunder baade for vor egen og Passagerernes Skyld. Saa lod jeg koge Vand, og saa fik vi et ordenligt stort Glas Grog rundt, og det hjalp baade paa Humeuret og paa de valne Hænder.

Alligevel var det dog en slem og lang Aften denne. Og Natten blev om mulig endnu værre.

Hun kom med Snebyger og Tykning, og jeg vidste til Slutningen sletikke hvor vi var. Jeg havde nok paa Følelsen, at vi maatte komme ind under det høie Land; men see Noget kunde jeg sletikke, og saadan seile paa Følelsen alene er dog sin egen Sag.

Som jeg sagde før, saa var der Is helt nede i mine Søstøvler, og jeg kunde tilsidst ikke mærke noget til Been at sige. Og skjøndt jeg havde syet mig et uldent Stykke, som gik om Hovedet og Halsen og heelt op til Munden og om Kinderne, saa var der dog helt fuldt af Is i Skjæget; og det tøede op under Hagen, og Vandet drev mig nedad Brystet, helt ned til Navlen.

Og Øienbrynene! Ja de er noget store i Forveien, men den Nat hængte Isen sig fast i dem, saa at jeg formelig blev blindet; og jeg maatte af og til give Hans Roret, og selv gaa nedenunder, og faa Øienbrynene tøet op over Ilden. Rive Isen af dem med Fingrene turde jeg ikke; saa var alle Haarene gaaet med.

Selv her over Skuldrene, og langs nedad Armene satte Isen sig i store Klumper, og hvert Øieblik maatte en af Folkene og jeg stemme vore Rygstykker mod hinanden, og dunke og arbeide saalænge med Nakke og Albuer til Klumperne endelig faldt af.

Nei, den Nat var sletikke rar, og hverken Skuden eller Seilene eller vi Folk havde godt af den.

Men Morgenen kom da ogsaa efter den Nat. Og skjøndt der ikke var megen Lysning i Dagskæret, hjalp det dog altid lidt til at kunne sprede Tykningen. Og saa meget hjalp det os, at jeg lige paa engang ret forud for os, og ikke mange Stenkast fra os, faar Øie paa noget stort, graat Noget, der reiste sig ligesom en Væg, og spærrede os Veien. Det maatte være Klipperne der nordpaa Landet. Søen var smul herinde; jeg vidste, at her var Vand nok, om det saa havde været for en Fregat, og jeg lagde Roret op, og vi halsede rundt, og jeg havde da Klipperne saa nær bag mig, at jeg gjerne kunde have spyttet iland.

Saa holdt vi ned langsmed Landet saa godt vi kunde, men ofte stødte vi paa Is, og saa maatte vi ud efter igjen; og saadan gik det hele Dagen, snart med aabent Vande og snart i Isen, og endelig ud paa Eftermiddagen fik vi klar Luft og rent Vand, og saa løb vi omsider ind i Havn, fordøiede og forkomne, og da var det Aften og mørkt igjen, og da havde vi akkurat været 36 Timer underveis, og Ingen af os glemmer den Tur ihast. Der stod Folk nede paa Broen ved Havnefyret da vi kom ind, og jeg husker godt, at de sagde, at det var et aparte Syn at see os komme ind; og der var vel nok dem, der ikke havde ventet at see «Ørnen» mere dengang.»

Der blev en Pause, og Ørneskipperens Meddelelse var endt.

Olieklæderne ved vor Side reiste sig op, strakte sig, og kigede forefter med den Bemærkning, at «vi nu snart maatte være der», og med den Tilføielse, at «det var

rart, om Skipperen endnu havde noget af den Rom, som havde gjort en saa god Virkning paa Mandskabets Arbeide.»

Skipperen ved Roret havde ligeledes reist sig. Med rolig Stemme kaldte han paa Kokken, Hans, og bad ham bringe en nærmere betegnet Flaske frem.

Flasken kom frem, og Maanen samtidig med den. Vi havde da ret Leilighed til at iagttage vor Skippers faste, sluttede Skikkelse. Ansigtet udviste ikke Spor af at dets Eiermand for nylig havde meddelt en ikke ganske almindelig Episode af det bevægede og farefulde Sømandsliv, og tilmed en Episode, hvori Fortælleren havde spillet Hovedrollen. Roligt og sikkert hvilede Øiet paa en eller anden Lysprik, en eller anden Landkjending forude. Fast laa Haanden paa Roerpinden; og Søens ensformige Skvulp og dæmpede Brusen, som akkompagneredes af Rorets svage Knagen eller en enkelt Bloks Piben i det snevre Skivgat, forstyrredes ikke af et af disse Eftersmæk til Fortællingen, hvori Kjærnen atter bliver tagen udaf Skallerne, og Skallerne atter blive knækkede for at serveres som en ny Kjærne.

Vi tænkte Vort ved at betragte denne tause, beskedne Skikkelse, over hvis Hoved saa mangen en Storm var suset, og som var rede til at tage imod mange Storme endnu, uden at Hovedet derfor blev løftet høiere eller Beskedenheden blev tilsat med det Krydderi, der efter et gammelt Ordsprog lugter ilde, men ganske vist smager godt.

Det forekom os, at denne virksomme, energiske Skikkelse, der gjorde saa faa Ophævelser over saa store Ting, at denne djærve Skikkelse, der har oplevet mere end ti Amtmænd, der har mere Koldblodighed end tyve Byfogeder, og som har større Erfaring end hundrede Studenter (selv deres Feriereiser iberegnet), at han var

værdigere til en poetisk Behandling end Størsteparten af de Skikkelser, som nuomstunder indsmugles paa Poesiens Forum, og hvis finthakkede Sjælerørelser, og Kribbelkrabbeltilværelses Lønkroge sætte saa mange mandlige og kvindelige Penne i Bevægelse.

Vi tænkte ved os selv, at istedetfor at udklippe Helte af Billedbøger, og døbe dem med Navnene Carl Verner, Henry Valter, etc., etc., skulde man heller søge dem ude i Livet, hvor der endnu findes Spor af de gamle Helte tilbage. Og istedetfor vedholdende at spinde en Fortællings Traade i et Væv omkring «Familiens» Middags- eller Aftensbord, skulde man engang forsøge at henlægge sin Væver-virksomhed til den frie Luft, hvor Vinden puster og hvor Spindet gynger sig op og ned i elastiske, lette Traade, som kunne udvides i det Uendelige, og modtage den omgivende frie Naturs Paavirkning i Skikkelse og friske og fyldige Farver.

Vi tænkte noget Saadant. Og maaske vil der ogsaa komme den Tid, hvor Skribenten bliver mere af en Reisende, der seer og oplever, end af en blot Skribent, der skriver. Vi have her givet et Bidrag i den første Retning ved at «spinde» denne Ende. Men Enden er lang, længere end Ørneskipperens Storseilsskøde; og der kan endnu spindes adskillige Favne af den.

Vil han naae om Pynten?

Paa den engelske Kyst var det; paa Cornwall-Kysten, hvor Spanske-Søens Bølger styrte sig mod de bratte Brinker, skummende, brølende, undersøgende hver Spalte, udfyldende hver Hule, jagende, pressende, optaarnende den fraadende Hvirvel, indtil Hvirvlen, vigende for andre og endnu stærkere Kræfter, klapper sammen som en dødskudt Maage, og styrter ned i det Svælg hvorfra den er kommen.

Paa den farlige Kyst var det; inde i en Bugt, hvor Klipperne tilhøire og tilvenstre skyder ud i Havet med skarpe og fremspringende Pynter. Læ var her ikke, Ly var her ikke. Nattestormen var paalands. Store, forvirrede Skymasser væltede deres Kjæmpekroppe i vild Flugt forbi Maanen. Det var som en fra Himlen sprængt og tilbagedreven Titan-Armee, der søger Tilflugt mellem sine

egne Skandser, Jordens Klipper. Maanen var som en olympisk Nattevægter sendt ud paa Himmelbuen for at holde Øie med de Flygtendes Bevægelser. Naar engang imellem et Blink fra Vægterens Blændlygte trængte igjennem de tætte Skarer, da viste der sig ude over Havet andre og lignende Skarer, der langt, langt borte fra søgte ind imod Land. Men de kom i mere ordnede Rækker. Det glimtede og glimrede som om Tusinder af Ryttere satte afsted med høitsvungne Sværd over prustende, skummende Hestehoveder. Hvem turde vove sig imellem disse galopperende Rækker og deres Maal? Hvem turde kaste sig foran disse skummende Bringer, og trodse disse hvirvlende Manker og høitsvungne Sværd, hvis Susen og Blinken endog paa Afstand kunde bringe den Modigste til at lukke Øinene? Hvem turde vove det? og hvem var det, som just nu forsøgte Vovestykket? —

Vi sad sammen i Fyrvogterens lille Skur derude paa Brohovedet, hvor Søen brød sig hultbrølende og skarpthvislende mod den stærke, tømrede Træmur. Den hvide Fraade, grønliggul i Maaneglimtene, slikkede hvert Øieblik opover Varppælene, der stod som mørke, tause Vagtmænd urokkelige paa den farlige Post. Hvergang Døren gik op for de Ind- eller Udtrædende, saae jeg de mørke, tause Vagtmænd, nu og da forøget med en speidende, foroverbøiet Skikkelse, der søgte at aflure Vindstøddene og Maaneglimtene de rette Øieblikke til at fæste Kikkerten paa et skiftende Punkt derude mellem de galopperende Rækker. Naar Fraaden med denne ugjengivelige, kradsende Lyd slængtes henover Broen, naar Døren derved sloges larmende i, naar de smaa Vinduesruder klirrede i Indfatningerne, naar Lyset paa Bordet flammede iveiret som en adspredt Person, der vækkes ved en plud-

selig Tiltale, naar Vindstøddene peb, brummede og tudede gjennem Skodderne som Haltefanden i sin Hakkelsekiste, — saa foer en og den samme Tanke gjennem os Alle, gjennem hver eneste Sjæl, der sad om Bordet i Fyrvogterens sikkre Bolig, og Tanken klyngede sig bestandigt med et krampagtigt Greb om den samme Gjenstand, og Gjenstanden var bestandig den samme Person, ham, Manden derude, der vovede Forsøget mod de fremstormende Rækker.

Naar Maaneglimtene svandt, naar Skyerne trak sig sammen, naar Mørket kom ligesom onde Tanker farende ud af sin sorte Kjedel, naar kun Brændingens Larmen og Vindens og Søens forenede Rusken mindede os om, hvor vi var, naar Knoklerne knagede i Fyrvogterens fast foldede Hænder, og naar vi i ængstelig Spænding forsøgte paa fra Brohovedet at gjætte Mørkets Gaader, — saa havde den fælles Taushed kun een fælles Tanke: Vil han naae om Pynten?

Og saalænge Mørket varede, saalænge enhver Kikkert var tilovers, enhver Gisning var overflødig, saalænge krydsede og cirklede Tankerne i feberagtig Uro om det samme Punkt, Punktet derude paa det oprørte Hav. Vilde den mørke, duvende og dukkende Skygge være der, naar Maanens Blændlygte atter kastede sit Streifskær over de fremstormende Rækker? Vilde han bestandig vedblive at bryde igjennem Rækkerne, indtil han naaede did hvor han skulde? Vilde det lykkes? Vilde han naae om Pynten?

Hvem var han? Der var forskjellige Meninger derom. Ingen havde seet ham lægge ud inde fra Pieren; han var pludselig kommen jagende forbi Brohovedet, klosrebet, skarptbidevind, Bagbordshalse. Lodsen havde ak-

UNIV. OF MICH.

kurat opdaget den sorte Skygge, idet den jog forbi med Skvættet rygende i Maaneglandsen som Pudderstøv høit over Boug og Bord. Saa var Maanen gaaet bag Sky, og da næstegang Fyrvogteren havde seet ham, saa laa han for Styrbordshalse ude i den brændende Sø, et godt Stykke borte, og hvad Baaden hed og hvad Føreren hed, det «kunde nok kun Baad og Fører fortælle; men hvorlænge de kunde det, see det var Sagen!»

Hvorfor vilde han ud i saadan et Veir? Stormens Styrke var jo voxet siden han lagde ud fra Land, og den voxede for hvert Minut. Hvorfor vilde han «krydse paa» i denne Nattestorm, og hvad Haab havde han om at Baad og Kram vilde holde, og at Øie og Arm ikke vilde blive træt før Tiden? Han skulde vel hjem; der er jo Tider og Øieblikke hvor man skal en Ting, skal hjem; og saa vrager man ikke Veiret. Eller han vilde maaske hjem, vilde maaske «krydse paa»; der er jo dem, i hvem noget af den gigantiske Kraft er nedlagt, og som kun ægges til yderligere Anstrængelse ved Modstand og Hindringer. Han havde maaske den Stærkes gode Haab. Haab maatte han vel have, Noget maatte han vel stole paa; ellers var han næppe engang kommen saavidt, Halvveien ud til Pynten.

Og Gisninger og Formodninger kom og gik imellem os ligesom Brændingens Fraade og Vindens Kast. Og modigt kæmpede Baaden sig frem mod Stormen og den brændende Sø. Paa Sjælens dybe Vande indvirkede Maanen med sin Ebbe og Flod. Hvergang Mørket fik Overhaand, veg Blodet ængsteligt fra Hjertets Strande, men naar Lyset atter tændtes, skjød Livsvædsken varm og frodig ind over den smægtende Bred. Imellem Frygt og Haab kastedes jeg frem og tilbage, og medens jeg nu

saaledes stod og stirrede udefter den mørke, duvende og dukkende Skygge, formedes Skyggen efterhaanden i min Tanke til et Væsen med Liv og Bevidsthed. Jeg syntes at kjende dette Væsens Oprindelse og Udspring; jeg forfulgte dets Udvikling Trin for Trin. Mere og mere levendegjort, mere og mere virkelig stod denne Forestilling for mig. Et Væld af Tanker, Betragtninger, Undersøgelser og Resultater skjød sig frem i mig. Og medens det forhen overfor Baaden som Baad havde været den rent universelle, menneskelige Deltagelse, som havde gjort sig gjældende hos mig, saa kom nu en egen, ubeskrivelig Følelse til af noget forpligtet, noget forbundet, noget, som inderligt og uopløseligt knyttede mig til den mørke Skygge derude over det vilde Hav. Jeg knugede min Haand mod Panden. Hvem der dog nu kunde give mig fuldgyldigt Svar paa mit indtrængende, mit ængstelige Spørgsmaal! Jeg saae hen til Lodsen, til Fyrvogteren, til de Andre omkring mig. De kunde jo ligesaalidt give mig Svar som jeg selv. Jeg kastede et bedende Blik op til Maanen. Ak, den har modtaget saa mange bønlige Blikke, saa mange stille Bønner. Og bestandig har dens Svar været det samme: Tiden, Tiden, min egen Herre og Mester, vil sige Alt, vise Alt, dømme Alle imellem!

Mellem de tause, alvorlige Mænd rundtomkring mig, ved de mørke, urokkelige Varppæle, paa det fasttømrede Brohoved blev jeg staaende og stirrede udefter Skyggen. Søen brød sig evindeligt, evindeligt mod Broen. Lyset deroppefra kom og svandt henover den umaadelige Flade. Det sorte Punkt derude blev mindre og mindre; vanskeligere og vanskeligere blev det at følge Skyggen. Hvem skulde saa seire? Jeg haabede, jeg ventede; og alt imedens bævede det i min Sjæl: Vil han naae om Pynten?
